

นักการเมืองท้องถิ่นสตรี: กรณีศึกษาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

นางสาว กุลธิดา สิงห์สี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

LOCAL POLITICIAN WOMEN: A CASE STUDIES OF LOCAL ADMINISTRATION IN
LAMPANG PROVINCE

Miss Kultida Singsee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art Program in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นักการเมืองท้องถิ่นสตรี:กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

โดย

นางสาว กุลธิดา สิงห์สี

สาขาวิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สิริพรรณ นกสวนสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย ที่ได้ให้ความเมตตาปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล ที่ได้ให้ความเมตตา เป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำชี้แจง ข้อบกพร่อง แนะนำแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้อง สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบรรดาคณะจารย์คณะรัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาในการศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ หนองรัตน์ อาจารย์ผู้ที่ยกยอให้คำแนะนำและเป็นที่ยกยอที่ปรึกษาที่ดีตลอดมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องภาควิชาปกครองและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่านๆ เพื่อนร่วมรุ่นทุกๆ คนที่คอยกระตุ้น ให้ความช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตลอดจนการช่วยเหลือติดต่อประสานงานต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อปรีชา คุณแม่กัลยา ดิงหีสี ที่คอยสนับสนุน ค่าเล่าเรียนตลอดจนสำเร็จการศึกษา คอยเป็นห่วงและเป็นกำลังใจที่ดีให้กับลูกคนนี้เสมอมา

กุลชิตา สิงห์สี : นักการเมืองท้องถิ่นสตรี: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดลำปาง. (LOCAL POLITICIAN WOMEN: A CASE STUDY OF LOCAL
ADMINISTRATION IN LAMPANG PROVINCE) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
รศ. ตระกูล มีชัย, 214 หน้า.

การศึกษาค้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่
การเมืองระดับท้องถิ่นของนักการเมืองสตรี 2) รูปแบบการใช้อำนาจการรักษอำนาจของ
นักการเมืองท้องถิ่นสตรี 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจการใช้อำนาจและการ
รักษอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี การศึกษาค้างนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษา
ข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสรุป
อธิบายเชิงการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้า
สู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนในการเข้าสู่อำนาจคือ การมี
ผลงานในท้องถิ่น ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว การได้รับการสนับสนุนจากอิทธิพลของบิดา มารดา
สามี ญาติพี่น้อง นักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ 2) รูปแบบของการใช้อำนาจ พบว่า นักการเมือง
ท้องถิ่นสตรีมีรูปแบบของการใช้อำนาจในเชิงโน้มน้าวชักชวน ประนีประนอม และมีทักษะใน
เชิงประสานงานเจรจาที่ดี การบริหารงานเน้นและสนใจพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตเป็นหลัก 3)
ด้านการรักษอำนาจ พบว่า นักการเมืองสตรีมีรูปแบบในการรักษอำนาจ ดังนี้ คือการสร้าง รักษา
และขยายฐานอำนาจสมาชิกภายในกลุ่ม การสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น/นักการเมือง
ระดับชาติ ผู้นำท้องถิ่น การลงพื้นที่และตอบสนองความต้องการของประชาชนและกลุ่มต่างๆ
การสร้างผลงานให้โดดเด่น รวมทั้งการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของผู้ว่า 4) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า
นักการเมืองสตรีมีรูปแบบการใช้อำนาจและการรักษอำนาจคล้ายคลึงกันแต่มีรูปแบบการเข้าสู่อำนาจ
ที่แตกต่างกัน

ภาควิชา.....การปกครอง.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การปกครอง.....ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2555.....

5280702624 : MAJOR POLITICAL

KEYWORDS : LOCAL POLITICIAN WOMEN/ LOCAL POLITICS/POLITICAL POWER

KULTIDA SINGSEE : LOCAL POLITICIAN WOMEN : A CASE STUDIES OF LOCAL ADMINISTRATION IN LAMPANG PROVINCE. ADVISOR : ASSOC. PROF. TARKOON MEECHAI, 214 pp.

The aim of this research was to study 1) the backgrounds and factors supporting the entering to power of local woman politicians 2) the forms of exercising and maintaining of power and 3) the comparison of the forms of entering, practicing and maintaining of power. The study was a qualitative research employing the methodology of document analysis, observations and in-depth interviews as the major instruments for collecting data. This analysis description Research aimed to describe the process of causes by studying the relevant documents and interviewing the residents.

The findings showed that 1) backgrounds and factors supporting the entering to power of the local woman politicians were dissimilar 2) the form of exercising power found that woman leaders mainly had the power to decision-making and usually provided opportunities for all parties to be involved in the work 3) the preservation of political power of local woman politicians was by supporting group members to be elected, building relationships with local politicians, subordinates and organizations both inside and outside the organizations, responding to the people’s needs and building image and 4) the results of comparison found the local woman politicians had similar form for using and maintaining power but different form for entering to the power.

Department :Government..... Student’s Signature.....

Field of Study : ...Government..... Advisor’s Signature.....

Academic Year : 2012.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	8
สมมติฐานการศึกษา.....	8
ขอบเขตของการศึกษา.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
การนำเสนอผลการวิจัย.....	11
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำทางการเมือง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับสตรีกับการมีบทบาททางการเมือง.....	43
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	60
บทที่ 3 กลุ่มการเมืองในท้องถิ่น.....	62
กลุ่มการเมืองใน องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย.....	62
กลุ่มการเมืองในเทศบาลตำบลเกาะคา.....	68
กลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง.....	73

บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	81
การเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี.....	81
การใช้อำนาจของนักการเมืองสตรี.....	94
การรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีของนักการเมืองสตรี.....	111
ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเข้าสู่อำนาจการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจ.....	136
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	146
สรุป.....	146
อภิปราย.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	161
รายการอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก ก.....	169
ภาคผนวก ข.....	187
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	214

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงตำแหน่งร้อยละของการได้รับเลือกตั้งระหว่างเพศชายและหญิง ปี 2548.....	5
2	แสดงตำแหน่งร้อยละของการได้รับเลือกตั้งของผู้หญิงปี 2548 เทียบกับปี 2553....	6
3	แสดงรายชื่อผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยตั้งแต่ปี 2539- 2559.....	66
4	แสดงผลคะแนนการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในปี พ.ศ. 2547.....	69
5	แสดงผลคะแนนการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในปี พ.ศ. 2551.....	71
6	แสดงผลคะแนนการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในปี พ.ศ. 2554.....	72
7	แสดงรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง 2 สมัย.....	79
8	แสดงโครงการพัฒนาด้านต่างๆ แยกตามยุทธศาสตร์ 5 ด้านของอบต. พิชัย.....	97
9	แสดงโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้านของเทศบาลตำบลเกาะคา....	104
10	แสดงจำนวนโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วน จังหวัดลำปาง.....	109
11	แสดงงบประมาณในแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบล เกาะคา.....	124
12	แสดงผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนในการการเข้าสู่อำนาจของนักการเมือง สตรี.....	137
13	แสดงผลการเปรียบเทียบรูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี.....	142

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	61
2	แสดงสรุปผลการศึกษาศักยภาพความสัมพันธ์ด้านการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและ การรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรี.....	147
3	แสดงสรุปปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมือง ท้องถิ่นสตรี.....	149

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเชื่อในสังคมที่เคยมีมานั้นระหว่างชายและหญิงที่มีความแตกต่างทางกายภาพ และชีวภาพ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นหญิง และชายออกจากกัน ทั้งวิถีทางแห่งการปฏิบัติตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณีและหน้าที่ใน สังคมเศรษฐกิจทั้งในระดับครอบครัวและสังคมกล่าวคือบทบาทของผู้ชายจะถูกมองในลักษณะ ของความเข้มแข็งอดทน มีความเป็นผู้นำ ทั้งภายในครอบครัวและตลอดจนหน้าที่การงาน ในขณะที่ ผู้หญิงมักถูกมองว่าเป็นผู้อ่อนแอ บทบาทของเพศหญิงจึงถูกกำหนดให้มีหน้าที่ต่าง ๆ อยู่ภายใน ครอบครัว คือเป็นเพียงผู้ดูแลและความสงบเรียบร้อยภายในบ้าน ประณิบัติสามี เลี้ยงดูบุตร ดูแลผู้สูงอายุ หรือทำงานฝีมือด้านเย็บปักถักร้อย ส่วนผู้ชายก็มีหน้าที่หลักอันสำคัญคือ หาเลี้ยงครอบครัว เช่น การรับราชการในตำแหน่ง กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ เป็นต้น¹ ซึ่งเป็นบทบาทที่ผู้ชายครอบครอง กันไปตลอด รวมถึงการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ๆ ก็เป็นหน้าที่ของผู้ชาย จนมีคำพูดติดปากคนไทย มาจนถึงทุกวันนี้ว่า “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” โดยที่ผู้หญิงเองก็เป็นฝ่ายยอมรับ ความคิดความเชื่อเหล่านี้มาโดยตลอดจากการขัดเกลาทางสังคมจนกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม ที่ปิดกั้นโอกาสของสตรีที่จะก้าวไปมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ๆ ของสังคมต่อไป

สำหรับประเทศไทย แม้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองนับตั้งแต่สมัยโบราณ นั้นจะไม่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือ สตรีไทยถูก จำกัดสิทธิเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบ ๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้สตรีถูกจำกัดบทบาทในทางการเมืองเป็นอย่างมาก แต่เมื่อเวลาต่อมา สังคมไทยเปิดโอกาสให้สตรีได้แสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึง สิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมและเริ่มมีบทบาทนอกบ้าน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม

¹ สุจิตรา สงวนนคร, “การยอมรับบทบาททางการเมืองปกครองของสตรี: ศึกษากรณีข้าราชการในจังหวัดนครพนม,”

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529), หน้า 5.

ต่าง ๆ ของชุมชนสังคมทั่วไป โดยเฉพาะเมื่อหลังจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 และได้ประกาศสิทธิเสมอภาคทางการเมืองระหว่างบุรุษสตรีเป็นครั้งแรก โดยสตรีไทยมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งได้² ทั้งนี้หมายความว่าสตรีก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศและเท่ากับว่าเป็นการยอมรับว่าบุรุษ สตรีมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง นับตั้งแต่นั้นมา จึงได้มีการพยามบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่รองรับเกี่ยวกับสิทธิสตรีเพื่อให้สตรีมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญที่เป็น กฎหมายสูงสุดซึ่งรัฐธรรมนูญในฉบับปัจจุบันปีพ.ศ. 2550 ก็ได้มีการกำหนดและ บัญญัติให้ชายและหญิงมี สิทธิเท่าเทียมกันและ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิและความเท่าเทียมกัน ในมาตรา 30 80 และ 87³ ไว้ดังนี้

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

มาตรา 80 ...รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย ...

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน อาทิ กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และส่งเสริมให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง เป็นต้น

ด้านการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเกี่ยวกับสตรีในประเทศนั้น ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านสตรีมาอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 โดยได้บรรจุประเด็นการพัฒนาสตรีเป็นครั้งแรกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) และต่อมาได้มีการจัดทำแผนพัฒนาสตรีฉบับแรกขึ้น คือแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2525-2544) ซึ่งการส่งเสริมงานด้านสตรีของประเทศไทยในช่วงนั้น นับว่าสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ต้องการสหประชาชาติประกาศให้ปีพ.ศ. 2518 เป็นปีสตรีสากลเป็นครั้งแรก ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนพัฒนาสตรีทั้งระยะสั้นและระยะยาวรวมทั้งสิ้น 7 ฉบับ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

² ปรีชา วิมลศิลป์, บทบาทสตรีไทยกับความมั่นคงแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ,2518), หน้า 10.

³ สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, รักท้องถิ่นรักประเทศไทยส่งเสริมสตรีไทยเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2552), หน้า 8.

(พ.ศ. 2550-2554) ก็ยังคงยึดหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกรอบสำคัญในการประกันศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย⁴ โดยแผนพัฒนาฉบับนี้ได้ กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาไว้อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมภูมิปัญญา และให้มีการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย การเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มศักยภาพ มียุทธศาสตร์ย่อยในการเพิ่มโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหาร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศอย่างเป็นธรรม และยังส่งเสริมให้มีกฎหมายและมาตรการที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมืองการบริหารอีกด้วย

นอกจากนี้การดำเนินงานเกี่ยวกับสิทธิสตรียังต้องยึดหลักการและพันธสัญญาที่ให้ไว้กับประชาคมโลกเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินการที่ประเทศไทยได้ลงนามรับรองกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศในด้านความเสมอภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิงทางการเมืองซึ่งมีกรอบพันธสัญญาที่สำคัญ ๆ ไว้ 3 ฉบับ ดังนี้

1) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of all Form of Discriminations against Women: CEDAW) เป็นหลักการที่ประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์และโอกาสต่าง ๆ จากรัฐ บนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิพื้นฐานของสตรีที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง การออกเสียงเลือกตั้ง และลงประชามติ การเข้าร่วมในการวางกรอบนโยบายของรัฐบาลและดำเนินการตามนโยบาย รวมทั้งการรับตำแหน่งราชการและปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุกระดับของรัฐบาล

2) ปฏิญญากรุงปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) เป็นแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาสตรี โดยเฉพาะในเรื่องสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ ซึ่งได้ประกันให้สตรีได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมใน โครงสร้างอำนาจและการตัดสินใจขององค์กรรัฐบาลและหน่วยบริหารรัฐกิจ ตุลาการ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรเอกชน ตลอดจนจนพรรคการเมืองและสภาพแรงงานอย่างเท่าเทียมและเต็มที่และเพิ่มศักยภาพของสตรีที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจและในตำแหน่งระดับผู้นำ

⁴ สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550,) หน้า 1-2

⁵ สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, รักท้องถิ่นรักประชาธิปไตย ส่งเสริมสตรีไทยเข้าสู่การเมือง, หน้า 6

3) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคนและลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศต่าง ๆ ในโลก โดยมีการกำหนดระยะเวลาที่บรรลุผลแน่นอนในปีพ.ศ. 2558 MDGs จึงเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานของรัฐในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะเป้าหมายหลักที่ 3 ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกดำเนินการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย และการส่งเสริมบทบาทสตรี โดยรัฐบาลไทยได้เสนอต่อสหประชาชาติในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ท้าทาย (MDG Plus) ว่าภายในช่วงปี 2545-2549 ประเทศไทยจะเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์กรบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางเป็น 2 เท่า ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการและปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ตกลงไว้ และจะต้องเสนอรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการต่อสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่จะบรรลุ MDG Plus ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นจะต้องเพิ่มจำนวน ส.ส. หญิงให้เป็น 86 คน สว. หญิงเป็น 40 คน สมาชิก อบต. หญิงเป็น 17,166 คน และผู้บริหารระดับ 9-11 เป็นจำนวน 114 คน

แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจในเอกสารของสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา ในปีพ.ศ. 2548 พบว่า ด้านการเมืองและการบริหารในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นยังมีสัดส่วนของผู้หญิงในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นหรือในองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ได้ตั้งสัดส่วนไว้เป็นจำนวนมากแต่ก็ยังคงยังไม่ได้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้⁶ ดังแสดงในตารางที่ 1

⁶ สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, รายงานสถานการณ์สตรีไทยปี 2550. (กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550), หน้า 26.

ตารางที่ 1 แสดงตำแหน่งร้อยละของการได้รับเลือกตั้งระหว่างเพศชายและหญิงปี พ.ศ. 2548

ตำแหน่ง	หญิง (คน)	ชาย (คน)	รวม (คน)	หญิง (%)
สมาชิกสภาจังหวัด	107	2,215	2,322	3.6
นายก อบจ.	9	66	75	12.0
สมาชิกสภาเทศบาล	720	10,167	10,887	6.6
นายกเทศมนตรี	76	1,068	1,144	6.6
สมาชิกอบต.	8,591	119,003	127,594	6.7
นายก อบต.	301	6,335	6,636	4.4
กำนัน	205	6,760	6,965	2.9
ผู้ใหญ่บ้าน	3,069	64,240	67,309	4.6
สก.	11	59	70	15.7
สข.	54	305	359	15.4
รวม	13,143 (5.88)	210,218 (94.12)	223,361	5.88

ที่มา : สรุปจากรายงานสถานการณ์สตรีไทยปี 2550 สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

จากตารางจะเห็นว่าสัดส่วนของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีสัดส่วนของผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นยังมีสัดส่วนที่น้อยซึ่งไม่แตกต่างจากผลสรุปรายงานสถานการณ์สตรีในปี 2549 มากนัก โดยเฉพาะการเมืองในระดับชาติที่พบว่า ในการเลือกตั้งปี 2549 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็น สว. จากปี 2543 มากถึง 2 เท่า ซึ่งบรรลุเป้าหมายของ MDG Plus ที่ได้ตั้งไว้แต่เมื่อมีการปฏิวัติทางการเมืองในปลายปี 2549 มีผลทำให้ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่ต่อเนื่องทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ซึ่งปัจจุบันแม้ว่าจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและสถาบัน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับสตรีต่าง ๆ มีความพยายามรณรงค์ส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่การเมืองกันมากขึ้นแต่ก็พบว่ายังมีสัดส่วนที่น้อยและเพิ่มขึ้นในจำนวนที่ไม่มากนัก ดังเห็นได้จากผลการสำรวจของสำนักกิจการสตรีและส่งเสริมสถาบันครอบครัว ที่ได้สรุปรายงานผลการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของสตรีล่าสุดในปี 2553 ที่ผ่านมามีพบว่าสัดส่วนร้อยละของผู้หญิงที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2548 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงตำแหน่งร้อยละของการได้รับเลือกตั้งของผู้หญิงปี พ.ศ. 2548 เทียบกับปี พ.ศ. 2553

ตำแหน่ง	หญิง 2548		หญิง 2553		เปลี่ยนแปลง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ
สมาชิกสภาจังหวัด	107	(3.6)	193	(12.7)	เพิ่มขึ้น 9.11
นายก อบจ.	9	(12.0)	7	(9.3)	ลดลง 2.7
สมาชิกสภาเทศบาล	720	(6.6)	2,696	(14.6)	เพิ่มขึ้น 8.0
นายกเทศมนตรี	76	(6.6)	136	(6.8)	เพิ่มขึ้น 0.2
สมาชิกอบต.	8,591	(6.7)	14,074	(13.3)	เพิ่มขึ้น 6.7
นายก อบต.	301	(4.4)	316	(6.4)	เพิ่มขึ้น 2.1
รวมเฉลี่ย		(6.6)		(10.5)	เพิ่มขึ้น 3.9

ที่มา : ปรับปรุงจากรายงานสถานการณ์สตรีไทยปี 2550 สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

จากตารางจะเห็นว่าจำนวนผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกสภาในท้องถิ่นมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 10 แต่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารนายก อบจ. นายกเทศมนตรีและนายก อบต. ยังอยู่ในอัตราส่วนที่ต่ำ โดยเฉพาะในระดับตำแหน่งนายก อบจ. ที่มีแนวโน้มจำนวนลดน้อยลง รวมทั้งจำนวนสมาชิก อบต. ผู้หญิงก็ยังเพิ่มขึ้นได้ไม่มากนักไม่ได้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2548 แต่ยังคงพบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นในระดับต่ำ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้บริหาร ท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมไม่ถึงร้อยละ 15 ขณะที่ยุโรป สหรัฐอเมริกา กำหนดสัดส่วนไว้ที่ร้อยละ 30 และกลุ่มสแกนดิเนเวียมากกว่าร้อยละ 30⁷ แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ปัจจุบันการรวมตัวทางการเมืองของกลุ่มผู้หญิงเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น จากในอดีตที่จำกัดเฉพาะผู้หญิงในระดับสูงและผู้หญิงที่มีการศึกษามาสู่การรวมกลุ่มของผู้หญิงในทุก ๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงผู้หญิงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำ ผู้บริหารในระดับชุมชนในระดับท้องถิ่นมากขึ้น พร้อมทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ สถาบันต่าง ๆ ต่างก็ให้ความสำคัญพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมและส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นเพิ่ม จึงทำให้มีผลงานวิชาการ

⁷ สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, รักรท้องถิ่นรักประชาธิปไตย ส่งเสริมสตรีไทยเข้าสู่การเมือง, หน้า 5.

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและส่งเสริมให้สตรีในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ทั้งการศึกษาเกี่ยวกับอุปสรรคและปัจจัยการส่งเสริมสตรีให้เข้าสู่การเมือง อดคิดการกีดกันทางเพศ การยอมรับบทบาททางการเมืองการบริหารงานของนักการเมืองสตรี จะเห็นได้ว่าเนื่องจากปัญหาการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของนักการเมืองสตรีมีน้อยจากสถิติที่ผ่านมา มาทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น อีกทั้งปัญหาการกีดกันทางสังคมและในการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรี จึงทำให้ผู้ศึกษาส่วนใหญ่สนใจศึกษาประเด็นการส่งเสริมสตรีเข้าสู่การเมือง หรือการทำให้เชื่อมั่นในบทบาทและการยอมรับการทำงานของสตรีมากกว่า เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสตรีให้เข้าสู่การเมืองและยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีเพิ่มมากขึ้น แต่ประเด็นที่น่าสนใจอีกด้านหนึ่งก็คือเมื่อสตรีได้เข้าสู่การเมืองแล้วจะมีวิธีการใช้อำนาจและรักษาอำนาจอย่างไรที่ทำให้สตรีอยู่ในตำแหน่งได้ยาวนานมากขึ้น ภายใต้ระบบสังคมที่ไม่ส่งเสริมสตรีและปัจจัยอุปสรรคปัญหาด้านเพศ เพราะถึงแม้ว่าสตรีจะได้มีโอกาสเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นมากขึ้นแต่ก็ยังมีจำนวนน้อยที่จะสามารถดำรงตำแหน่งได้อย่างยาวนาน ดังนั้นนอกจากประเด็นการศึกษาการส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่การเมืองแล้วการใช้อำนาจและรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจศึกษา

จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดหนึ่งที่ผู้หญิงมีเข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นทั้งในระดับตำแหน่งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีสตรีที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 11 คน และสตรีที่เป็นสมาชิกสภาอีกจำนวน 248 คน แม้ว่าจะมีผู้บริหารท้องถิ่นสตรีอยู่ไม่มาก แต่ผู้บริหารท้องถิ่นสตรีเหล่านี้ก็ฟันฝ่าอุปสรรคและได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นและมีสามารพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งในปี 2551 UNDP ร่วมกับสถาบันให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้คัดเลือก 5 อบต. ต้นแบบ เพื่อการศึกษาวิจัยและสร้างตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส เป็นการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลและขยายผลสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาบริการสู่ประชาชนทั่วประเทศ ซึ่ง 5 อบต. ต้นแบบนี้ซึ่งมี 3 แห่งอยู่ในจังหวัดลำปางคือ อบจ. ลำปาง อบต. ท่าผา อ.เกาะคา และเทศบาลตำบลเกาะคา อ.เกาะคา ซึ่ง 2 ใน 3 แห่งนี้มีผู้บริหารเป็นสตรีและได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งมาหลายสมัย ประกอบกับในจังหวัดลำปางมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของสตรีต่อการพัฒนาท้องถิ่นมีโดยมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ขึ้นมาเพื่อพัฒนาส่งเสริมสตรี เช่น สมาคมส่งเสริมพัฒนาสตรีและเยาวชนจังหวัดลำปาง คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัดลำปาง เพ็ธอร์ณรงค์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในด้านสตรี โดยมีผู้นำท้องถิ่นสตรีในจังหวัดลำปางเป็นแกนหลักในการสนับสนุน

ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นคนในท้องถิ่นจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้สตรีเข้าสู่อำนาจทางการเมืองและรูปแบบการใช้อำนาจ การรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีรูปแบบการใช้และรักษาอำนาจอย่างไรเพื่อจะให้ได้รับเลือกตั้งและสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งได้อย่างยาวนาน และรูปแบบวิธีการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำไป กระตุ้นและส่งเสริมให้สตรีเข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

สมมุติฐานการศึกษา

นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนในการเข้าสู่อำนาจแตกต่างกัน ลักษณะของผู้นำสตรีมีรูปแบบการใช้อำนาจในเชิงชักชวน โน้มน้ำมากกว่าเผด็จการ รูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีมีทั้งการใช้กลยุทธ์ทั้งด้านการเมืองและการบริหาร และการเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีมีรูปแบบการขึ้นสู่อำนาจที่แตกต่างกันแต่รูปแบบการใช้อำนาจและรักษาอำนาจไม่แตกต่างกันมากนัก

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง 3 แห่ง ได้แก่ นางสุนี สมมี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง นางสาวเพ็ญพัก รัตนคำฟู นายกเทศบาลตำบลเกาะคา นางสาวศิริพร ปัญญาเสน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย โดยเลือกสตรีที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาหลายสมัยและได้สร้างผลงานเป็นที่โดดเด่นและได้รับการยอมรับจากประชาชนและรับรางวัลต่าง ๆ ในการทำงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ โดยมีรายละเอียดการดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังนี้

นางสุนี สมมี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ได้รับเลือกตั้งดำรงเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสมัยแรกในปี พ.ศ. 2544-2547 และปัจจุบันได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 สมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2559 และดำรงตำแหน่งประธานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง

นางสาวเพ็ญพัก รัตนคำฟู นายกเทศบาลตำบลเกาะคา ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลสมัยแรกในปี 2544-2547 และปัจจุบันได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศบาลตำบลเกาะคา 3 สมัย โดยตั้งแต่ปี 2547- 2559

นางสาวศิริพร ปัญญาเสน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยตั้งแต่ปี 2539- 2547 และได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปีพ.ศ. 2547- 2555 และปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนลำปาง

โดยการศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาและวิเคราะห์การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 ท่าน โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่อำนาจจากฝ่ายสภาจนได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น 2 สมัยคือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 จนถึงสิ้นสุดวาระในสมัยที่ 2 คือปี พ.ศ. 2555

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ ใช้การอธิบายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Descriptive Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพรรณนาให้เห็นสาเหตุของปรากฏการณ์นั้นว่ามีลักษณะ

กระบวนการอย่างไร โดยใช้การเก็บข้อมูลจากสองส่วนเป็นหลัก คือข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร

1.1 ข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น (Primary Document) เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติต่าง ๆ แผนพัฒนาสามปี รายงานการประชุมสภา รวมทั้งกฎ ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) เช่น ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความทางวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และคูณินิพนธ์ รวมทั้งฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน กกต. จังหวัด เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ 2 แบบ คือใช้การสัมภาษณ์ปลายเปิดที่มีการเตรียมแนวคำถามไว้ล่วงหน้า โดยคำถามที่เตรียมไว้มีลักษณะไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) และไม่เป็นทางการในลักษณะประเด็นที่จะใช้ถาม (Interview Guide) ซึ่งแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดนี้ จะใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) กลุ่มต่างๆ เหล่านี้ เช่น กลุ่มสมาชิกสภาได้แก่ ประธานสภา รองประธานสภา สมาชิกสภาเขต กลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ปลัด หัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ กลุ่มประชาชน กลุ่มแม่บ้านสตรี กลุ่มอาชีพ ผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ใน การสนับสนุนของ อบต. เทศบาล อบจ. ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรต่าง ๆ เช่นคณะกรรมการพัฒนาสตรี จังหวัดลำปาง สมาคมส่งเสริมการพัฒนสตรีและเยาวชนลำปาง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) จะใช้สัมภาษณ์ผู้ที่เป็นคนสำคัญหลักในการศึกษาครั้งนี้ คือนางสุนิสมณี นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง นางสาวเพ็ญพัก รัตนคำฟู นายกเทศบาลตำบลเกาะคา และนางสาวศิริพร ปัญญาเสน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพิชัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นว่ามีปัจจัยใดที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนต่อการการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของสตรี
2. ทำให้ทราบรูปแบบของการใช้อำนาจและรักษาอำนาจ ของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคตลอดจนแนวทางส่งเสริมสนับสนุนผู้สตรีให้เข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นมากขึ้น

การเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยผู้ศึกษาจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 บท ซึ่งแต่ละบทนั้นประกอบด้วยเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

บทที่ 1 เป็นการกล่าวถึงความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ในการศึกษา สมมุติฐานในการศึกษา ขอบข่ายในการศึกษา นิยามศัพท์ วิธีการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งในส่วนที่ 1 นี้จะเป็นบทนำและเป็นการปูพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระส่วนอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2 เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาสาระของแนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย

บทที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย เทศบาลตำบลเกาะคา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

บทที่ 4 เป็นผลการวิเคราะห์การศึกษาการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ การรักษาอำนาจและการวิเคราะห์เปรียบเทียบของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 คน

บทที่ 5 เป็นบทสรุปวิเคราะห์และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักการเมืองท้องถิ่นสตรี หมายถึง สตรีที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย เทศบาลตำบลเกาะคา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

การเข้าสู่อำนาจทางการเมือง หมายถึง การได้รับเลือกตั้งให้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งทางตรงสมัยแรกในปีพ.ศ. 2547

ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรี

การใช้อำนาจทางการเมือง หมายถึง หมายถึงวิธีการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในกระบวนการทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหาร-ฝ่ายสภา เช่น กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาลบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การอภิปราย การตั้งกระทู้ถาม

ใช้อำนาจทางการเมืองบริหาร หมายถึง การใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงานตามนโยบาย และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบ กฎหมายที่ได้กำหนดไว้

การรักษาอำนาจ หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีใช้ในการรักษาอำนาจเพื่อต้องการที่จะได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกครั้งในสมัยต่อไป เช่น การใช้วิธีการทางด้านการเมือง การจัดสมาชิกกลุ่มลงสมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียง การสร้างเครือข่ายทางเมืองและด้านการบริหาร เช่น การตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การตอบสนองกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียงสนับสนุน การสร้างผลงาน การสร้างและรักษาภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรี

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องนักการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ดังนี้คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและการใช้อำนาจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับสตรีกับการมีบทบาททางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำทางการเมือง

1. ความหมาย

การศึกษาหรือการให้คำนิยามความหมายของคำว่าผู้นำทางการเมืองนั้นเพื่อให้ง่ายและเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงแยกของอธิบายความหมายของคำว่าผู้นำให้ละเอียด โดยเฉพาะคำว่าผู้นำทางการเมืองนั้นมีคำอยู่ 3 คำที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งก็คือคำว่า ผู้นำ (Leader) ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (Leadership) และผู้นำทางการเมือง (Political Leaders) ดังนั้นจึงจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนของความแตกต่างของทั้ง 3 คำนี้ ซึ่งทั้ง 3 คำนี้มีนักวิชาการและผู้รู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ดังนี้

ตีปพนนท์ เกตุทัต¹ ให้ความเห็นว่าลักษณะของผู้นำที่แท้จริง จะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกล้าทางจริยธรรม มีพลังก่อให้เกิดแรงศรัทธา ดึงดูดให้ผู้คนมาร่วมงานด้วย มีวินัยในตนเอง เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีอุปนิสัยปรับปรุงงานอย่างเป็นระบบอยู่เป็นนิจ และมีคุณธรรม

¹ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “ผู้นำทางการเมือง,” รัฐศาสตร์ 49, 7 (กรกฎาคม 2544): 2-5.

ประเวศ วะสี² เห็นว่าผู้นำคือ ผู้ที่สามารถก่อให้เกิดสังคมมีจุดมุ่งหมายร่วมกันและรวมพลังกันปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

เสถียร เหลืองอร่าม³ ให้ความหมายของผู้นำว่า หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพโดดเด่นแตกต่างจากสมาชิกในกลุ่มหรือเป็นผู้นำความรู้ ความสามารถที่จะนำกลุ่มชนหรือองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

อรุณ รักธรรม⁴ เห็นว่าผู้นำเป็นเพียงบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจเพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้

กล่าวโดยสรุปผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นกว่าผู้อื่นซึ่งได้รับการตำแหน่งและหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจในกลุ่มเนื่องจากสมาชิกในกลุ่มเห็นว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติพิเศษที่จะนำกลุ่มได้ ซึ่งสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ⁵ เห็นว่า ลักษณะของผู้นำนั้นสามารถสรุปได้ 2 ประการ คือ

1) ผู้นำคือผู้ที่มีอิทธิพล สามารถทำให้ผู้อื่นเดินตาม หรือทำตามในสิ่งที่ผู้นำพยายามจะทำ หากขาดซึ่งอิทธิพลที่สามารถทำให้คนเดินตามแล้ว ภาวะผู้นำก็ไร้ความหมาย การเดินตามนั้นมิได้หมายความว่าทำกันเฉพาะในขณะที่ผู้นำนั้นมีอำนาจอยู่ ซึ่งสามารถทำให้ผู้คนเกรงกลัวจึงยอมทำตามในสิ่งที่ผู้นำสั่งให้ทำ หากแต่ความหมายว่า แม้ว่าผู้นำนั้นๆ ไม่ได้อยู่ในอำนาจแล้วผู้คนก็ยังเดินตาม หรือทำตามในสิ่งที่ผู้นำเหล่านั้นพูดไว้หรือปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง

2) ผู้นำคือผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จที่ดี ผลสำเร็จเป็นสิ่งที่วัดผลของภาวะผู้นำได้ดี ผู้นำที่แท้จริงอาจไม่ใช่ผู้นำที่อยู่ในตำแหน่ง หรือมีชื่อเสียงอย่างที่คนทั่วไปมองเห็นหรือรู้จัก แต่เขาสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้จริง โดยคนทั่วไปไม่มีความรู้สึกว่าเป็นผู้นำกำลังแสดงอาการนำอยู่ ผู้นำที่เป็นทางการอยู่ในตำแหน่ง คนทั่วไปสามารถมองเห็นด้วยตาว่าเป็นผู้นำเพราะมีตำแหน่งหน้าที่ชัดเจน แต่หากไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้จริง โดยคนทั่วไปไม่มีความรู้สึกว่าเป็นผู้นำกำลังแสดงอาการนำอยู่ ผู้นำที่เป็นทางการอยู่ในตำแหน่ง คนทั่วไปสามารถมองเห็นด้วยตาว่าเป็นผู้นำเพราะมีตำแหน่งหน้าที่ชัดเจน แต่หากไม่สามารถก่อให้เกิด

² ประเวศ วะสี, “ภาวะผู้นำ พหุวิสัยภาพในสังคมไทย และวิถีแก้ไข” ใน ผู้นำ, สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.) (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2542), หน้า 1-25.

³ เสถียร เหลืองอร่าม, หลักการบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร: โปธิสามต้นการพิมพ์, 2519), หน้า 201.

⁴ อรุณ รักธรรม, หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2522), หน้า 187.

⁵ สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ “บทนำจากบรรณาธิการ” ใน ผู้นำ, สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.) (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2542), หน้า 17-20.

การเปลี่ยนแปลงจนเกิดผลสำเร็จที่ดีที่สุด การเป็นผู้นำก็ไม่ได้มีความหมาย ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงวัดกันด้วย ผลที่เกิดจากการนำ ไม่ได้วัดกันด้วยตำแหน่งหรืออาการที่แสดงว่ากำลังนำอยู่ เมื่อพิจารณาตามที่กล่าวมาข้างต้นเราจึงอาจแบ่งผู้นำออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ

2.1) ผู้นำที่มีอำนาจแต่ไม่มีอิทธิพล ผู้นำเหล่านี้มักมีตำแหน่งใหญ่โต ในสังคม เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ฯลฯ บุคคลเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่ทรงสิทธิตามฐานะของตำแหน่งที่ใหญ่โตที่ตนดำรงอยู่ แต่อาจไม่มีอิทธิพลในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่สำคัญในสังคมหรือองค์กรที่พวกเขาสังกัดอยู่ เช่น นายกรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้สร้างประวัติศาสตร์หรือสร้างอิทธิพลที่ผู้คนอยากทำตาม เมื่อหมดอำนาจวาสนาลงคนทั่วไปกล่าวถึงเป็นเพียงแค่ “นักการเมืองธรรมดา” แต่หากเขาได้สร้างอิทธิพลมีคุณค่าทิ้งไว้ให้คนกล่าวขวัญถึงผู้คนจะเรียกขานกันว่าเป็นรัฐบุรุษ

2.2) ผู้นำที่มีอิทธิพลแต่ไม่มีอำนาจ ผู้นำเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจใหญ่โตแต่เป็นผู้นำทางความคิดผู้นำทางปัญญา ผู้นำที่มีเครือข่ายกว้างขวาง ฯลฯ แต่หากเป็นอิทธิพลของพวกเขาคงทอดส่งต่อจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง จากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบันผู้นำเหล่านี้ยังสามารถสร้างผลกระทบได้กว้างขวางและทรงอิทธิพลที่ทำให้ผู้คนเดินตามหรือทำตามเป็นจำนวนมากและเป็นผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าและยั่งยืนกว่า

2.3) ผู้นำที่มีทั้งอำนาจและอิทธิพล ผู้นำประเภทนี้มีตำแหน่งใหญ่โต ในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างอิทธิพลจนผู้คนอยากเดินตาม ผู้นำเหล่านี้ได้แก่ผู้นำทางการเมืองสำคัญ ๆ ของโลก

ส่วนคำว่า ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (Leadership) มีลักษณะเป็นนามธรรมมาก มันเป็นมโนทัศน์ (Concept) ในทางสังคมศาสตร์ที่มีความหมายเหมือนเป็นสิ่งสร้างทางสังคม (Socially Constructed) อย่างไรก็ตามนักวิชาการและผู้รู้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันและแตกต่างกันดังนี้

กวี วงศ์พุด⁶ ได้ให้ความหมายของคำว่าภาวะผู้นำว่าคือ การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

นิตย์ สัมมาพันธ์⁷ กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือพลังชนิดหนึ่งที่สามารถส่งแรงกระทำอันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบขององค์กรไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์

⁶ กวี วงศ์พุด, ภาวะผู้นำ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บี. เอ. อินเทอร์เน็ต, 2539), หน้า 17.

⁷ นิตย์ สัมมาพันธ์, ภาวะผู้นำ: พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ (กรุงเทพมหานคร: อินโนกราฟิกส์, 2546), หน้า 31.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์⁸ กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของคนหรือตำแหน่งให้คนอื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่ได้กำหนดไว้หรือสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล

สมยศ นาวิกานต์⁹ กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือของกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดความพยายามในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

ตุลา มหาสุธานนท์¹⁰ ให้ความหมายของคำว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มที่จะนำผู้อื่น โดยการใช้กระบวนการหรือกรรมวิธีในการใช้อิทธิพลหรืออำนาจในการจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มยอมปฏิบัติตามความประสงค์ของบุคคลนั้นด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยสรุปแล้วเราอาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำคือ ความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยใช้กระบวนการสื่อความหมาย หรือการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เข้าร่วมงานและร่วมใจกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ส่วนคำสุดท้ายคือคำว่า “ผู้นำทางการเมือง” (Political Leaders) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะเน้นศึกษาผู้นำในฐานะผู้นำทางการเมือง ซึ่งคำว่า “ผู้นำทางการเมือง” มีผู้ให้คำนิยามและความหมายไว้ดังนี้

Rasmussen¹¹ ให้ความหมายของผู้นำทางการเมืองว่า ผู้นำทางการเมืองคือบุคคลซึ่งยึดกุมตำแหน่งที่เด่นที่สุดในรัฐบาล และมีอิทธิพลทางการเมืองมากที่สุด พวกเขาจะเข้าสู่การเมืองโดยช่องทางต่างๆ

Robert Elgie¹² เห็นว่าผู้นำทางการเมืองคือ บุคคลซึ่งครองตำแหน่งที่เด่นที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ (Authority) ในโครงสร้างอำนาจรัฐและพวกเขาเหล่านี้สามารถกำหนดผลลัพธ์ (outcome) ของกระบวนการตัดสินใจได้

⁸ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, “ภาวะผู้นำ” ใน ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน้าที่ 5 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540), หน้า 28.

⁹ สมยศ นาวิกานต์, การบริหารงาน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2541), หน้า 10.

¹⁰ ตุลา มหาสุธานนท์, หลักการจัดการ-หลักการบริหาร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธนรัชการพิมพ์, 2546), หน้า 191.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 8

ยศ สันสมบัติ¹³ ได้ให้คำจำกัดความผู้นำทางการเมืองไว้ว่าเป็นบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับสูงมีอำนาจในการตัดสินใจ ควบคุม หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซึ่งมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

จากความหมายของผู้นำที่กล่าวมาในทัศนะต่าง ๆ นั้นจะเห็นว่าแต่ละความหมายล้วนมีจุดร่วมที่สำคัญอยู่หลายประการ ซึ่งอาจกล่าวโดยรวมได้ว่าผู้นำนั้นสามารถพิจารณาได้ทั้งในแง่ของสถาบันและตัวบุคคล

2. ลักษณะและประเภทของผู้นำ

ลักษณะและประเภทของผู้นำนั้นมีหลายประเภทตามบริบท หรือตามสถานการณ์ของสังคม ดังนั้นจึงมีนักวิชาการต่าง ๆ ที่จัดแบ่งประเภทของผู้นำไว้ เช่นการศึกษาของ Arnold Wehmhoener¹⁴ ได้จำแนกลักษณะผู้นำออกเป็น 3 ประเภท ประเภทแรกคือผู้นำแบบประเพณี (Traditional elites) ซึ่งเป็นแบบที่มีอำนาจและมีความสำคัญในช่วงยุคก่อนอาณานิคม และได้รับการต่อเนื่องในการใช้อำนาจต่อประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น ประเภทที่สองคือผู้นำแบบอุดมการณ์ (Elites united by ideology) ตัวอย่างก็เช่นผู้นำในสาธารณรัฐประชาชนจีน และสุดท้ายคือผู้นำแบบพหุนิยม (Pluralistic elites) ผู้นำซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะของกลุ่มต่าง ๆ ส่วน Bernard M. Bass¹⁵ ได้แยกลักษณะผู้นำออกเป็น 4 ลักษณะด้วยกันคือลักษณะแรกเป็นลักษณะด้านสถานภาพ (Status) คือการเป็นผู้นำที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับตำแหน่งที่ผู้นำดำรงอยู่ ลักษณะที่สองเป็นลักษณะด้านการยกย่องนับถือ (Esteem) คือการเป็นลักษณะที่ผู้นำที่เป็นที่รวมของความสนใจ ผู้ได้รับการยกย่องนับถือมักจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำด้วย ลักษณะที่สามเป็นลักษณะด้านพฤติกรรม (Behavior) คือการเป็นผู้ที่แสดงพฤติกรรมในการทำให้มีตำแหน่งต่างกัน พฤติกรรมในการทำก็ต่างกันด้วย และลักษณะที่สี่เป็นลักษณะด้านอิทธิพล (Influence) คือการมีอิทธิพลเหนือคนอื่นสามารถชักนำให้คนอื่นปฏิบัติตามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

¹³ ยศ สันสมบัติ, อำนาจ บุคลิกภาพและผู้นำการเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 15.

¹⁴ Arnold, Wehmhoener, Elite and Development. (Bangkok : Work Shop- Series- Report V1, 1975) .p. 83.

¹⁵ Bernerd M. Bass, Leadership, Psychology and Organization Behavior. (New York : Harper and Row, 1950), pp.

ส่วนอุทัย หิรัญโต¹⁶ ได้แบ่งผู้นำออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ผู้นำตามกฎหมาย (Legal leaders) หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งหรือหัวหน้าคน โดยกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนขององค์กร เช่น ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้จัดการหรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาตน ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำประเภทนี้เป็นผู้นำที่องค์การแต่งตั้ง โดยจะพิจารณาถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสม

2) ผู้นำที่เกิดจากความสามารถพิเศษ (Charismatic leaders) ผู้นำประเภทนี้มีคุณสมบัติเป็นผู้นำหรือเกิดมาเพื่อเป็นผู้นำ โดยเขาได้รับตำแหน่งผู้นำจากการที่มีคุณสมบัติพิเศษในการนำคน เช่น มีบุคลิกภาพในการดึงดูดใจคน มีความสามารถในการพูด มีความเฉลียวฉลาด มีคุณธรรม เป็นต้น แต่คุณสมบัติพิเศษเหล่านี้จะต้องดีเด่นเหนือบุคคลทั่วไป และผู้นำประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งอยู่ในองค์การ แต่เขาก็สามารถครองใจผู้อื่นได้โดยอาศัยบุคลิกภาพและอำนาจซึ่งมีอยู่ในตนเอง

3) ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic leader) ผู้นำประเภทนี้ โดยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบหรือคุณสมบัติส่วนตัวเป็นเพียงสัญลักษณ์ของกลุ่ม หรือเป็นสัญลักษณ์ของคนทั้งหลาย ซึ่งคนทั่วไปต้องเคารพนับถือ เช่น องค์พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระสังฆราช ประธานสภา

Kurt Lewin¹⁷ ได้แบ่งลักษณะของผู้นำออกเป็น 3 แบบคือ โดยพิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ

1) ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic) โดยการพิจารณาจากการกระทำและการกำหนดนโยบาย ผู้นำประเภทนี้จะตัดสินใจเองไม่ใช้กลุ่มตัดสินใจมีลักษณะถือตัวและมีความภูมิใจในตัวเอง

2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) โดยที่การจัดทำนโยบายเป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม การตัดสินใจจะกระทำโดยใช้ความคิดเห็นจากกลุ่มมีการแบ่งงานกันทำและผู้นำแบบนี้จะมีการเน้นที่การสร้าง ความเข้าใจที่ดีต่อกัน

3) ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire) เป็นผู้นำที่ปล่อยให้สมาชิกได้มีเสรีภาพเต็มที่ปราศจากการมีส่วนร่วมของผู้นำ เว้นแต่จะมีการร้องขอ ให้ผู้นำเข้าร่วมด้วย ผู้นำจะให้ข้อเสนอแนะแก่กิจกรรมของสมาชิกโดยไม่พยายามจะเข้าไปเกี่ยวข้องในการปฏิบัติการ

จากการศึกษาเปรียบเทียบของ Ross และ Hendry¹⁸ ได้จำแนกลักษณะผู้นำออกเป็น 3 ประเภทคือ

¹⁶ อุทัย หิรัญโต, ประมุขศิลป์: ศิลปะของการเป็นผู้นำ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524), หน้า 13.

¹⁷ Kurt Lewin, "The Dynamic of Group Action," *Education Leadership*, 1 (1944) : pp. 195-200.

1) ผู้นำที่มีคุณสมบัติอยู่ภายในตัวเอง (Leadership as trait within individual leader) ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าเป็นผู้นำอันเนื่องมาจากพันธุกรรมหรือติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (leader are born not made) สิ่งที่ทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวเขาเอง

2) ลักษณะของความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับกลุ่ม (Leadership as a function of the group) ความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับโครงสร้างของกลุ่มมากกว่าแต่ละบุคคล ความเป็นผู้นำในกลุ่มถูกกำหนดโดยผลจากทัศนคติความต้องการของกลุ่ม กลุ่มและผู้นำเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ถ้าไม่มีกลุ่มก็ไม่มีผู้นำ แต่ถ้ากลุ่มขาดผู้นำ กลุ่มก็ขาดการนำ การเป็นผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ทั้งในการกระทำและการบริหาร

3) ผู้นำขึ้นกับสถานการณ์ (Leadership as a function of situation) สถานการณ์มีบทบาทต่อความเป็นผู้นำมาก สถานการณ์ที่กลุ่มกำลังเผชิญหน้าก่อให้เกิดผู้นำได้ ความเป็นผู้นำจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ วัฒนธรรม- ประเพณีของกลุ่ม องค์กร และสังคมนั้น ๆ

Ordway Tead ¹⁹ ได้จำแนกลักษณะผู้นำตามที่มาหรือการเกิดซึ่งมีส่วนในการผลักดันการแสดงบทบาทของผู้นำไว้ดังนี้

1) ผู้นำโดยการสร้างตนเอง (The self-constituted leader) เป็นผู้นำซึ่งผลักดันตนเองขึ้นไปสู่ผู้ความเป็นผู้นำ ทั้งนี้โดยมีบุคลิกลักษณะเข้มแข็งและความสำนึกในตนเองอย่างหนักแน่นกับมีกำลังใจแน่วแน่ที่จะกระทำสิ่งที่เข้าเห็นว่าสำคัญให้บรรลุผลสำเร็จ ตามประวัติศาสตร์มักมีผู้คิดว่า ผู้นำประเภทนี้เป็นผู้นำมาโดยกำเนิด และการที่บุคคลพวกนี้เป็นพวกที่สร้างตนเองขึ้นมาจึงมีเจตนาในการแสดงอำนาจอย่างมากและไม่มีที่สิ้นสุด²⁰ ซึ่งการสร้างตนเองขึ้นมาเป็นผู้นำสามารถทำได้ดังนี้คือ

1.1) การใช้กำลัง (Force) เพื่อสถาปนาตนเองขึ้นมาเป็นผู้นำ แต่จะไม่เกิดแก่ประเทศที่มีรากฐานทางการเมืองและสังคมที่มั่นคงประชาชนมีการศึกษาดี บุคคลที่ตั้งตนเองขึ้นมาโดยใช้กำลังมักมีความต้องการทางอำนาจมากมายและไม่สิ้นสุด ต้องการการเชื่อฟังมักหลงใหลในความฉลาดหลักแหลมและอำนาจของตนในการใช้ผู้อื่นให้กระทำการตามวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นของตนเองมากกว่าที่จะเป็นของผู้ตาม จึงอาจมีการออกคำสั่งบีบบังคับวางตัวเป็นใหญ่เหนือผู้อื่น

¹⁸ Murray G. Ross and Charles E Hendry, Reading in Social- Psychology, 3rd ed. (New York : Henry Holt, 1958), pp. 100-107.

¹⁹ Ordway Tead, the Art of Leadership. 7th ed. (New York : McGraw Hill Book. 1936). pp. 20-25.

²⁰ ภาวัฒน์ พันธุ์แพ, “เอกสารประกอบการสอนวิชาภาวะผู้นำ” (เชียงใหม่ : ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2550), หน้า 15 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

1.2) ด้วยประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญของตนเอง (Experience) ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ และเชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาย่อมได้รับความเชื่อถือยกย่อง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร ถ้ามีความรู้เกี่ยวกับศิลปะการเป็นผู้นำ จิตวิทยาและมีความรู้ในหลักการปกครองย่อมเป็นนักบริหารที่ดีได้

1.3) ด้วยการได้รับการศึกษาและฝึกอบรม (Study) การที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารเป็นเพราะเขามีคุณสมบัติครบถ้วน จากการได้รับการฝึกฝนมาก่อน จึงเป็นเหตุให้ได้รับการแต่งตั้ง ได้รับเลือกให้เป็นผู้บริหารจากหมู่คณะ

2) ผู้นำซึ่งเลือกโดยหมู่คณะ (The group –select leader) เป็นผู้นำซึ่งเกิดจากการคัดเลือกบุคคลในหมู่คณะเดียวกัน แล้วเสริมสร้างอิทธิพลของเขาในฐานะที่เป็นผู้นำขึ้น เพราะว่าในสังคมการเมืองระบอบประชาธิปไตย การเลือกผู้นำเป็นวิธีการที่มีผลในด้านการจูงใจ ผู้ที่ถูกนำเนื่องจากคนเหล่านี้ต่างมีความเชื่อว่า เขาสามารถไว้วางใจการดำเนินนโยบายบริหารของผู้นำได้ หรือหากกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความต้องการได้ตัวแทนที่จะควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ผู้นำในแนวนี้จึงอยู่ในสถานะที่มีช่องทางได้รับความสำเร็จมากที่สุด มีโอกาสดีที่สุดในการได้มาและดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติของผู้ตาม ซึ่งตราบใดที่ผู้นำยังปฏิบัติภารกิจใด ๆ ในอันที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างแข็งขันแล้ว แน่ใจว่าจะต้องได้รับการเลือกเป็นผู้นำอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะว่าอำนาจของผู้นำในลักษณะนี้เป็นที่ยอมรับด้วยเหตุและผลเป็นพื้นฐานสำคัญ

3) ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจเหนือ (Leader appointed from above) เป็นผู้นำซึ่งเข้ามาสู่ตำแหน่ง โดยการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการอำนาจหรือกรรมการบริหาร หรือหัวหน้าระดับเหนือขึ้นไป ในกรณีเช่นนี้กลุ่มนี้มิได้เลือกเป็นผู้นำ แต่ผู้นำจะทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมบุคคลเข้ากันเป็นกลุ่ม โดยที่ผู้นำจะต้องแสดงให้คนเหล่านั้นเห็นว่าในการรับใช้หมู่คณะนั้นเกิดความปรารถนาในสิ่งที่ปรารถนาขององค์การ

การจำแนกเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของผู้นำตามการจำแนกของนักรัฐศาสตร์ดังกล่าวมานั้นสามารถกล่าวในเชิงสรุปได้ว่า การจำแนกลักษณะของผู้นำนั้นกำหนดขึ้นมาจากปัจจัยอย่างน้อย 4 ประการด้วยกันคือ การจำแนกตามฐานที่มา การจำแนกตามคุณสมบัติเฉพาะตัว การจำแนกตามลักษณะการใช้อำนาจและการจำแนกตามลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้ปกครอง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจ

อำนาจเป็นแนวคิดทฤษฎีที่มีความสำคัญทั้งในแง่ของการเมืองและการบริหารในแง่ของการเมืองนั้นไม่ว่าบุคคลหรือกลุ่มคนใดก็ตามหากต้องการจะเข้ามาจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม บุคคลหรือกลุ่มคนนั้น ๆ จะต้องใช้อำนาจ ซึ่งการมีหรือการได้มาซึ่งอำนาจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในกรณีนี้ที่สังคมนั้นเป็นสังคมที่มีกลุ่มต่าง ๆ เข้มแข็งมากมายหลากหลายกลุ่มนั้นการจะมีอำนาจนั้นจะมีได้มาโดยง่าย แต่จะต้องมีการแข่งขันต่อสู้กันระหว่างกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง และกลุ่มที่สามารถแข่งขันเอาชนะกลุ่มต่าง ๆ ได้เท่านั้นจึงจะมีและได้มาซึ่งอำนาจในการเข้าไปจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าให้กับสังคม ดังนั้นผู้นำกับอำนาจจึงมีความเกี่ยวพันกันคือ ผู้นำจะใช้อำนาจเป็นวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนหรือกลุ่ม ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในเป้าหมายก็จะใช้อำนาจเป็นวิธีการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของอำนาจว่ามีความสำคัญอย่างไรจะได้อำนาจมาโดยวิธีการอย่างไร และเมื่อได้อำนาจมาแล้ว จะใช้อำนาจที่ได้มาอย่างไรจึงจะได้ให้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งคำถามเหล่านี้ล้วนเป็นกรอบของการวิเคราะห์ของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งก่อนที่จะได้อธิบายถึงรูปแบบและวิธีการใช้อำนาจต่างๆ เหล่านี้ผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของอำนาจเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของอำนาจ

ความหมายของคำว่าอำนาจนั้น มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำว่า “อำนาจ” ไว้ทั้งแนวทางการศึกษาเรื่องอำนาจ ในเชิงรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาการเมืองซึ่งความหมายของคำว่าอำนาจนั้นมีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามดังนี้

โรเบิร์ต เอ. ดาห์ล (Robert A. Dahl)²¹ ได้ให้คำนิยามอำนาจว่า หมายถึง ความสามารถในการที่จะเปลี่ยนความน่าจะเป็นไปได้แห่งผลที่เกิดขึ้นให้กลายเป็นความจริง กล่าวคือ ผลต่างๆ มีทางที่จะเกิดขึ้นหลายทาง ที่เรียกกันว่า “น่าจะเป็นไปได้” แต่ถ้าเมื่อใดมีสิ่งที่สามารถเปลี่ยน “ความน่าจะเป็นไปได้” นั้นให้เป็นเรื่องจริง สิ่งนั้นก็คือ อำนาจ หากกล่าวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นก็สรุปว่าอำนาจ เป็นความสามารถที่บุคคลหนึ่งทำให้อีกบุคคลหนึ่งทำตามที่ต้องการได้ ซึ่งตามปกติ

²¹ Robert A. Dahl., “the Concept of Power” in Political Power in theory and Research Edited by Roderick Bell, David v. Edward and R. Harrison Wagner (New York : The Free Press,1969), p.80 อ้างใน ชิตพล กาญจนกิจ, “การสร้างและรักษาอำนาจทางการเมืองของ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์,” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 16.

บุคคลนั้นจะไม่ทำเช่นนั้นเช่น ก. ให้ ข. ทำตามที่เขาต้องการซึ่งปกติแล้ว ข. จะไม่ทำสิ่งนั้น แต่ที่ ข. ทำไปเพราะอิทธิพลของ ก. ซึ่งนั่นหมายความว่า ก. มีและใช้อำนาจให้มีอิทธิพลเหนือ ข.

ฮาโรลด์ ลาสเวล (Harold Lasswell)²² ได้ให้คำนิยามว่า “อำนาจ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลบังคับ”

มาเคียเวลลี (Nicolo Machiavelli)²³ ซึ่งเป็นปรัชญาเมธีทางการเมืองผู้หนึ่งให้คำนิยามอย่างสั้นๆ แต่มีความหมายในตัวเองว่า “อำนาจคือเป้าหมายทางการเมือง” ดังนั้นตามทรรศนะนี้ อำนาจ (power) ในทางการเมืองคือเป้าหมายในตัวเอง

แม็กซ์ เวเบอร์ (Max Webber)²⁴ กล่าวว่า “อำนาจ” หมายถึง ความเป็นไปที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จวัตถุประสงค์ประสงค์ของตนแม้จะขัดกับเจตนารมณ์ของผู้อื่น

เดวิด บีทัม (David Beetham)²⁵ ได้ให้คำนิยามอย่างกว้างๆ ไว้ว่า “อำนาจ” หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสร้างผลกระทบอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดขึ้นกับโลกหรือสิ่งอื่นๆ ที่อยู่ล้อมรอบตัวเขา

แดนเนียล เบลล์ (Danial Bell)²⁶ กล่าวว่า “อำนาจ” (power) คือ ความสามารถในอันที่จะออกคำสั่ง (command) โดยคำสั่งนี้จะมีกำลัง (force)หนุนหลัง (back up) อยู่

จรรยา สุภาพ²⁷ กล่าวว่า “อำนาจ” หมายถึง ความสามารถที่จะกำหนดและบังคับใช้สิทธิและหน้าที่ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และเมื่อมีการบังคับใช้ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วผู้ที่ถูกบังคับจะต้องยอมทำตามหรือปฏิบัติตาม

²² Harold D.Lasswell and Abraham Kaplan, Power and Society : A Framework for Political Inquire (New Haven : Yale University Press, 1950), p. 75.

²³ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, “มาเคียเวลลี,” ใน การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตำรา สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2538), หน้า 15.

²⁴ Max Webber, The Theory of Social and Economic Organization (New York : Oxford University Press, 1947), p. 152.

²⁵ David Beetham, The Legitimation of Power : Issues in Political Theory (Hampshire : Mammalian Distribution Ltd,1991), p 3.

²⁶ Daniel Bell, The Coming of Post-Industrial Society (New York : Basic Book, 1973), pp. 453.

²⁷ จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์ ฉบับพิสดาร แนวทฤษฎีและประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2518), หน้า 91.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว²⁸ กล่าวว่า “อำนาจ” เป็นสมรรถภาพของการควบคุมในสังคม อำนาจไม่ใช่คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคลลำพังคนเดียวแต่จะเกิดขึ้นได้โดยความสัมพันธ์ของบุคคล

จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำว่าอำนาจ นั้นมีการให้ทัศนะที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญในด้านใดเป็นหลัก แต่โดยพื้นฐานแล้วก็จะมีลักษณะที่คล้ายกันสิ่งหนึ่งที่ควรระวังคือจะหลีกเลี่ยงมากว่าเพื่อให้เกิดความชัดเจนสำหรับการให้ความหมายก็คือคำว่า อิทธิพลซึ่งคำนี้มีความหมายอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความสับสนได้ ดังนั้นเมื่อพูดถึงคำว่า “อำนาจ” (power) มักจะมีความเกี่ยวข้องกับคำว่า “อิทธิพล” และ “อำนาจอันชอบธรรม” อยู่เสมอ

คำว่า “อำนาจ” (power) มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่า “อิทธิพล” (influence) และคำว่า “สิทธิอำนาจ” (authority) ซึ่งหากจะทำการเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่างในเชิงลึกแล้วก็จะเป็นการวิเคราะห์ในรายละเอียดของความหมายที่มากจนเกินไป ในที่นี้จึงขอชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างกว้าง ๆ พอดีใช้เป็นแนวทางในการศึกษาในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น โดยตามทัศนะของสุจิต บุญบงการ²⁹ เห็นว่า อำนาจเป็นคำกลาง ๆ แต่ก็ยังมีความหมายแตกต่างกันดังนี้คือ

อำนาจ (power) เป็น อำนาจบังคับโดยไม่จำเป็นต้องชอบธรรมเสมอ (legitimate) อันเกิดจากการเห็นชอบหรือการยอมรับของผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ ดังนั้น อำนาจประเภทนี้จึงได้รับการกำหนดเป็นสถาบัน คือ เป็นกฎของสังคมที่ยึดถือสืบต่อกันจนเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องชอบธรรมโดยสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม จึงอาจเรียกอำนาจชนิดนี้ว่า “อำนาจอันชอบธรรม” (legitimate power) ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจที่ได้รับฉันทานุมัติจากสมาชิกของสังคม ส่วนอิทธิพล (influence) เป็นอำนาจประเภทหนึ่งเช่นกันแต่เป็นการเชิงบังคับขอร้อง อันเป็นไปในลักษณะจูงใจหรือการกดดันจิตใจให้ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจประเภทนี้ยอมที่จะกระทำตาม

โทมัส ซี แคลรี่ และ โรเบิร์ต เอ ลูค³⁰ (Thomas C. Clary and Robert A. Luke) กล่าวว่า “การเป็นผู้มีอำนาจคือ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นปกติแล้วจะไม่กระทำ

²⁸ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางอำนาจ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531), หน้า 460-461.

²⁹ สุจิต บุญบงการ, “อำนาจและอิทธิพล และอำนาจอันชอบธรรม” คำบรรยายวิชาการ วิเคราะห์การเมือง ครั้งที่ 10 (20 ก.ค. 2538) ภาควิชาปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

³⁰ Thomas C. Clary and Robert A. Luke, “Organization and Individual Power” In Training and Development Journal 29 (1995), p.42.

สำหรับการศึกษาคำนี้ ผู้ศึกษาไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างของคำทั้งสามดังกล่าวมากนัก ดังนั้น การศึกษาเรื่องอำนาจทางการเมือง จึงหมายรวมคำว่าถึงอิทธิพลด้วย ส่วนอำนาจที่มีความชอบธรรมอยู่ในตัวของมัน ผู้ศึกษาจะได้แยกกล่าวถึงคำว่า “ความชอบธรรม” ออกมาต่างหากอยู่แล้วทั้งนี้เพื่อให้ไม่เกิดความสับสน ดังนั้นเราจึงสามารถบอกถึงลักษณะโดยทั่วไปของอำนาจ (power) ได้ดังนี้

1) อำนาจเกิดขึ้นท่ามกลางความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม และต้องมีการยอมรับยอมเชื่อฟังแล้วปฏิบัติตามหรือดื้อไม่ปฏิบัติตาม ตามที่ได้รับคำสั่งหรือขอร้อง ถ้าไม่รับ ไม่เชื่อฟัง อำนาจก็จะไม่เกิด

2) อำนาจเป็นสิ่งที่มืพลังหรือศักยภาพ (potentials) ในตัวของมันเองหรืออาจเรียกได้ว่ามีสมรรถภาพ (capacity) ซึ่งบุคคลสามารถครอบครองหรือเป็นเจ้าของได้

3) อำนาจสามารถทำให้คนที่ครอบครองมันอยู่บังคับให้คนอื่นหรือกลุ่มอื่นเชื่อฟังได้ และสามารถปฏิบัติหรือตัดสินใจอะไรที่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ในภาวะปกติของคนอื่นได้ด้วย

4) อำนาจอาจเกิดขึ้นได้กับทุกบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้นเท่าที่ยังมีความสัมพันธ์ต่อกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง แต่จะเกิดขึ้นในระดับที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสื่อนใจของสังคม ทรัพยากรอำนาจ และสิ่งที่มาช่วยเสริมตัวอำนาจนั้น

เห็นได้ว่า อำนาจนั้นดำรงอยู่จริงในความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมืองทุกรูปแบบ ซึ่งหากจะวิเคราะห์ความใกล้ชิดกันระหว่างอำนาจที่มีอยู่จริงทั้งในสังคมและทางการเมืองจึงจำเป็นที่เข้าใจคำว่าอำนาจทางการเมืองด้วย ซึ่งอำนาจทางการเมืองคือ อำนาจทางสังคมชนิดที่ใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ใช้คือ สถาบันต่าง ๆ ของรัฐบาลตลอดจนประชาชน ซึ่งสนับสนุนหรือคัดค้านสถาบันดังกล่าวหรืออาจจะกล่าวได้อีกอย่างว่า เป็นอำนาจหน้าที่ทั้งหมด อิทธิพล แรงกดดันและการบีบบังคับ ซึ่งอาจนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนหรือขัดขวางการทำตามปรารถนาของผู้ครองอำนาจก็ได้ซึ่งความหมายของอำนาจทางการเมืองนั้น

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์³¹ (Harold D. Lasswell) ได้อธิบายว่า อำนาจทางการเมืองหมายถึง

- 1) สิทธิในการออกกฎหมาย
- 2) กฎหมายใด ๆ ก็สามรถมีโทษตั้งแต่ขนาดสถานเบาที่สุดไปจนถึงสถานหนักที่สุดคือประหารชีวิต

³¹ Harold D. Lasswell, อ้างใน จรูญ สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย : เศรษฐกิจ) และหลักการวิเคราะห์การเมืองสมัยใหม่ (พระนคร: สำนักพิมพ์วิไลวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 225.

3) คำสั่งของรัฐหรือกฎหมายนั้นมีอำนาจบังคับ (sanctions) ซึ่งหมายถึงการบังคับในทางบวก ซึ่งเป็นการให้รางวัลหรือเพิ่มคุณค่า (values) แก่ผู้ปฏิบัติตามและการบังคับในทางลบ คือ การทำให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามต้องสูญเสียประโยชน์หรือคุณค่าไป

Robert A. Dahl³² ให้ความหมายของอำนาจทางการเมืองในตัวแบบคลาสสิกในความสัมพันธ์ระหว่าง A กับ B หรือระหว่าง คน 2 คน หรือ คน 2 ฝ่าย กล่าวคือ เป็นความสามารถของ A ในการทำให้ B ยินยอมทำตามที่ A ต้องการ ไม่ว่า B จะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม นิยามนี้ พิจารณาว่า อำนาจทางการเมือง มีลักษณะความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่าย มีลักษณะของการควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อกัน และมีการตอบสนองหรือผลลัพธ์บางอย่างเกิดขึ้น

Gianfranco Poggi³³ ได้ให้คำนิยามอำนาจทางการเมืองในเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นการพิจารณาว่า อำนาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 ฝ่าย มีลักษณะของการบังคับ ควบคุม และอื่นๆ อีกหลายอย่าง รวมทั้งอิทธิพล การลงโทษ และความรุนแรง มีผลลัพธ์เกิดขึ้น โดยเป็น โครงสร้างในลักษณะอสมมาตร คือ ฝ่ายที่มีและใช้อำนาจจะครอบงำฝ่ายที่ด้อยกว่า หรือคนส่วนน้อยควบคุมคนส่วนใหญ่ และมีสถานภาพของความหวาดกลัวเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในโครงสร้างอำนาจนี้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อำนาจทางการเมืองหมายถึง “ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองทั้งหลายซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่มนุษย์หรือกลุ่ม สามารถใช้อิทธิพลโน้มน้าวหรือใช้กำลังบังคับข่มขู่ให้บุคคลอื่น ๆ หรือการกระทำของบุคคลอื่นกระทำตามที่ผู้มีและใช้อำนาจทางการเมืองปรารถนา”³⁴ ผู้มีอำนาจทางการเมืองจะใช้อำนาจนี้ไปกำหนดแนวนโยบายและตัวบทกฎหมาย และมอบอำนาจให้กลไกทางการเมือง เช่น ระบบราชการหรือกลุ่มบุคคลที่ทำให้การสนับสนุนนำไปประพฤติปฏิบัติตามและควบคุมการดำเนินการด้านต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้มีอำนาจทางการเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อผลประโยชน์ ต่าง ๆ ของผู้มีอำนาจ

ดังนั้นอำนาจทางการเมือง จึงเป็น สิ่งที่บุคคลแต่ละฝ่ายต้องการเข้าครอบครองเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพิทักษ์รักษา และแสวงหาผลประโยชน์ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ โดยไม่จำกัดวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งอำนาจนั้น ดังนั้น การเมือง อำนาจ และผลประโยชน์จึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอย่างแยกออกจากกัน ได้ยากยิ่ง เหตุที่กล่าวเช่นนั้นก็ เพราะการเมืองเป็นที่มาแห่งอำนาจ และอำนาจเป็นที่มาแห่งผลประโยชน์ทางสังคม เช่น สถานภาพ หรือตำแหน่งหน้าที่

³² เสนีย์ คำสุข, “การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางอำนาจ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2531), หน้า 106.

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

³⁴ สุขย ตรีรัตน์, “การเมืองกับผลประโยชน์,” *จุลสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* 1 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2521) : 20

การงานอันเป็นที่มาของชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรีหรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “ความมีหน้ามีตา” ก็จะมีโอกาสในการเข้าสู่กิจกรรมทางการเมืองได้สะดวกยิ่งขึ้น สำหรับการศึกษานี้เมื่อกล่าวถึงอำนาจ หรืออำนาจทางการเมืองจึงให้เข้าใจว่าหมายถึงสิ่งเดียวกัน ด้วยเหตุที่การพิจารณาถึงตัวอำนาจสามารถมองได้หลายมุมมอง เช่นนี้ หรือกล่าวได้ว่ามีหลายมิติด้วยกันขึ้นอยู่กับว่าจะมองในแง่มุมใด เช่น พิสัยของอำนาจ (range) ทรัพยากรอำนาจ (resource) ความสามารถในการแผ่ขยายอำนาจ (expandability) หรือการกระจายอำนาจ (distribution)³⁵ ดังนั้นจึงทำให้ลักษณะของอำนาจที่แสดงออกมาอยู่หลายรูปแบบด้วยกันอันได้แก่การ บังคับ (force) การใช้อำนาจที่ชอบธรรมตามสิทธิ (authority) การครอบงำ (dominance) การชักชวน (persuasion) การสั่งการ (command) เป็นต้น

หลังจากที่ได้อธิบายได้ทราบถึง อำนาจ อย่างพอสังเขปไปข้างต้นแล้วนั้นลำดับต่อไปจึงควรพิจารณาว่าที่มาของอำนาจนั้นมีที่มาอย่างไร และบุคคลจะมีอำนาจนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. ผู้นำกับอำนาจทางการเมือง

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอำนาจ (Power) ต้องศึกษาเรื่องผู้นำเพราะผู้นำเป็นผู้ที่ใช้ อำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และจะใช้อำนาจเพื่อให้คนอื่นทำงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่ก่อนที่จะศึกษาเรื่องอำนาจของผู้นำนั้น การได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการเข้าสู่ อำนาจ อำนาจจึงมีความสำคัญเพราะการได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำนั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญแต่จะประกอบด้วย ปัจจัยหลายๆ อย่าง และรูปแบบของการได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจและการรักษาอำนาจนั้นมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องการใช้อำนาจของ ผู้นำนั้นก็เพื่อที่จะต้องการใช้อำนาจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพพร้อมทั้งการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาและการรักษาอำนาจไปในตัวด้วย แต่การศึกษานี้ผู้ศึกษาต้องการที่จะแยกออกมาแต่ละประเด็น เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและศึกษาโดยจะแยกอธิบายถึงรูปแบบของการได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำ การใช้ อำนาจ และรูปแบบของการรักษาอำนาจตามวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 การได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำ

หากจะพิจารณาถึงแหล่งที่มาของอำนาจก็อาจจะมองได้หลายลักษณะด้วยกัน ตั้งแต่ระดับใหญ่ไปจนถึงระดับย่อยขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความสำคัญกับส่วนใดในทางรัฐศาสตร์นั้น แหล่งที่มาของอำนาจ คือ รัฐ เพราะรัฐเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ต้องมี การคืน รน ต่อสู้เพื่อมี

³⁵ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารประกอบชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์, หน้า 462.

อำนาจ³⁶ ทั้งนี้เพราะรัฐมีทรัพยากรมากมาย ผู้ใดปกครองรัฐได้ผู้นั้นก็มีอำนาจด้วยยิ่งกว่านั้นการปฏิบัติในนามของรัฐก็ทำให้มีอำนาจที่เป็นทางการที่จะสามารถบังคับบุคคลอื่นได้อย่างแท้จริง จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่สามารถปกครองควบคุมรัฐจึงเป็นผู้มีอำนาจตามความเป็นจริงซึ่งหากอำนาจทางการเมืองไม่ได้แผ่อยู่ในตัวผู้กุมอำนาจ ดังนั้นอำนาจทางการเมืองจะต้องมีที่มาจากภายนอก อันที่จริงอำนาจทางการเมืองเกิดขึ้นจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาแห่งอำนาจต่อไปนี้เป็นบางแหล่งหรือทั้งหมดคือ³⁷

2.2.1 อำนาจหน้าที่ (Authority) ขอบข่ายและความเข้มของอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองต่อพลเมืองของตนเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่มีผลต่ออำนาจของผู้ปกครอง อำนาจหน้าที่หรือสิทธิธรรมหมายถึง “สิทธิที่จะสั่งหรือกำหนดซึ่งผู้อื่นจะรับฟังหรือทำตาม” เป็นอำนาจที่ประชาชนยอมรับโดยสมัครใจโดยปราศจากการบังคับใด ๆ

2.2.2 ทรัพยากรมนุษย์ จำนวนคนที่เชื่อฟังผู้ปกครอง ร่วมมือกับผู้ปกครองหรือให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองเป็นพิเศษ อัตราส่วนของคนพวกนี้ต่อประชากรทั้งหมดและรูปแบบตลอดจนระดับการจัดการองค์การของคนเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออำนาจของผู้ปกครอง

2.2.3 ทักษะและความรู้ ทักษะความรู้ความสามารถของคนเหล่านี้ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้ กับความต้องการของผู้ปกครองล้วนมีผลกระทบต่ออำนาจของเขา

2.2.4 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กันได้ องค์ประกอบทางอุดมการณ์และจิตวิทยา เช่น นิสัยและทัศนคติต่อการงานและการเชื่อฟัง การมีศรัทธา อุดมการณ์หรือสำนักแห่งกิจการที่พึงกระทำร่วมกัน หรือการปราศจากสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออำนาจของผู้ปกครองที่สัมพันธ์กับมวลประชาชน

2.2.5 ทรัพยากรทางวัตถุ ขอบข่ายของการที่ผู้ปกครองควบคุมทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางการเงิน ระบบเศรษฐกิจ วิธีการติดต่อสื่อสารและคมนาคมทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนกำหนดของเขตของอำนาจ

2.2.6 อำนาจในการให้คุณให้โทษ แหล่งสุดท้ายแห่งอำนาจของผู้ปกครองคือ ขอบข่ายและประเภทของความสามารถในการให้คุณและโทษของผู้ปกครองทั้งต่อพลเมืองของตน

³⁶ จรูญ สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย: เศรษฐกิจ) และหลักการวิเคราะห์การเมืองแผนใหม่, หน้า 225.

³⁷ ยีน ชาร์ป (เขียน), อำนาจและยุทธวิธีไว้ความรุนแรง ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคมสัน หุตะแพทย์ (แปล) ไพศาล วงศ์วรสิทธิ์ (บรรณาธิการแปล) (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิ โคมทง, 2529), หน้า 11.

และเมื่อขัดแย้งกับผู้ปกครองอื่นๆ ซึ่งจอห์น ออสติน (John Austin)³⁸ เคยเขียนไว้ว่า อำนาจในการให้คุณให้โทษหรือการลงทัณฑ์ คือ “การบังคับให้อินยอมเชื่อฟัง” ซึ่งผู้ปกครองใช้กับพลเมืองของตน เพื่อเสริมการยอมรับอำนาจหน้าที่ของตน โคนสมควรใจ และเพิ่มพูนระดับการเชื่อฟังคำสั่งของตน ด้วยอำนาจเหล่านี้ อาจเป็นความรุนแรงหรือไม่รุนแรงก็เป็นไปได้ อาจจงใจใช้เพื่อเป็นการลงโทษ หรือป้องกันก็ได้เช่นกัน พลเมืองเองก็อาจใช้อำนาจทำนองนี้กับรัฐบาล หรือต่อพวกของตนเองได้เช่นกัน

ที่มาแห่งอำนาจเหล่านี้จะมีอยู่มากเสมอหากไม่ทั้งหมดก็บางแหล่ง แต่จะต่างกันก็เพียงระดับเท่านั้น หากนักที่ที่มาแห่งอำนาจเหล่านี้จะไม่มีผู้ปกครองใช้พร้อม ๆ กัน ทั้งหมด หรือหายไปหมดโดยสิ้นเชิง ที่มาแห่งอำนาจเหล่านี้แปรเปลี่ยนตลอดเวลา ทั้งนี้ย่อมมีผลต่อการเพิ่มหรือลดอำนาจของผู้ปกครอง หากที่มาแห่งอำนาจดำรงอยู่โดยไร้ขอบเขต อำนาจของผู้ปกครองก็จะไร้ขอบเขตตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในทางตรงกันข้ามหากที่มาเหล่านี้มีขีดจำกัด อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองก็จำกัดตามไปด้วยเช่นกัน

มีข้อสังเกตว่าแม้ว่าบุคคลดำรงตำแหน่งเดียวกัน เช่น อธิบดี หรือนายกรัฐมนตรีในกรมหรือประกรมหรือในประเทศเดียวกัน (คนละเวลา) แต่ในหลายกรณีมักมีอำนาจไม่เท่าเทียมกัน จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ดังนั้นในเรื่องนี้อาจนำเอาความรู้ทางสังคมวิทยาการเมืองไปใช้อธิบายได้ หรือในอีกแง่หนึ่งบุคคลอาจใช้ความรู้ทางสังคมวิทยาการเมืองไปสร้างอำนาจให้กับตนได้ ซึ่ง สัญญา สัญญาวิวัฒน์³⁹ ได้เสนอว่า ในบริบทของสังคมไทยซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากโลกตะวันตก ซึ่งสิ่งที่เป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญที่ทำบุคคลหนึ่งสามารถก้าวขึ้นไปเป็นผู้นำและเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ซึ่งรวมแล้วเรียกว่าทรัพยากรอำนาจที่ประกอบได้ด้วยสิ่งต่อไปนี้

1) โครงสร้างทางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ เมื่อพิจารณาให้ทราบว่าตำแหน่งแหล่งที่ของเขาว่าเขาอยู่ ณ ที่ใดของโครงสร้าง ซึ่งเป็นทางระบอบว่า เขามีอำนาจมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะตำแหน่งต่าง ๆ ในโครงสร้างมักมีอำนาจไม่เหมือนกัน โครงสร้างในที่นี้ต้องรวมทั้งโครงสร้างของสังคมใหญ่และโครงสร้างขององค์การที่เขาสังกัดอยู่

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³⁹ สัญญา สัญญาวิวัฒน์, สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 21.

2) บุคลิกภาพของบุคคล นับเป็นทรัพยากรอำนาจที่สำคัญอย่างหนึ่ง ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะทำให้มีอำนาจมาก ผู้มีบุคลิกภาพไม่ดีจะมีอำนาจน้อย บุคลิกภาพในที่นี้หมายถึง รูปร่างหน้าตา (รูปสมบัติ) นิสัยใจคอ อายุขัย ความขยันขันแข็ง สติปัญญา เชาวน์ไหวพริบ ความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ อุดมการณ์ ประสบการณ์ ซึ่งอาจเรียกรวมว่าคุณสมบัติ

3) ประวัติความเป็นมานับเป็นทรัพยากรแห่งอำนาจได้อีกอย่างหนึ่ง เพราะประวัติความเป็นมาทำให้เกิดความสำคัญขึ้นหลายอย่าง เช่น เกิดความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ เกิดความภาคภูมิใจ (เช่นเคยเป็นวีรบุรุษสงคราม) เป็นต้น ประวัติความเป็นมาในที่นี้รวมทั้งของบุคคลและองค์การที่เขาสังกัดอยู่

4) ความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นจะเป็นทางให้เขายินดีช่วยเหลือ ทำให้มีพลัง มีความสนับสนุนมาก ซึ่งจะเป็นทางทำให้มีอำนาจมาก ความสัมพันธ์อันดีขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ทรัพย์สินและศิลปะการพูดโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ดังนั้นผู้ใดมีความสามารถที่จะเข้าหาผู้อื่นได้ พยายามให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตามได้มากก็ย่อมมีอำนาจมาก

5) สมัครงรคพวก ไม่ว่าจะอยู่ในระบอบการปกครองใด ประชาธิปไตยหรือสังคมนิยมก็ตาม สมัครงรคพวกย่อมมีความสำคัญทั้งสิ้น โดยมีพวกมากก็ย่อมจะช่วยให้มีอำนาจมาก

6) สถานการณ์ ไม่ว่าจะใครจะมีบุคลิกภาพดีอย่างไร มีทรัพย์สินหรือความรู้ความชำนาญดีอย่างไร สมัครงรคพวกมากน้อยแค่ไหน บางครั้งไม่มีอำนาจก็ได้ เพราะสถานการณ์บางอย่างต้องการบุคคลเฉพาะ เช่น สถานการณ์บางสถานการณ์ต้องการคนดี มีความรู้ บางสถานการณ์ต้องการคนที่เข้มแข็ง หัวหาญ บางสถานการณ์ต้องการคนที่มีศิลปะในการเจรจาในสถานการณ์เหล่านั้นบุคคลที่มีอำนาจถูกเลือกให้เป็นผู้นำได้จะต้องมีลักษณะเฉพาะเช่นนั้นเท่านั้น สถานการณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ในการตัดสินใจการมอบอำนาจหรืออำนาจมากน้อยของคน

7) การวิเคราะห์อำนาจขององค์การ ผู้ใช้อาจอาจเป็นไปได้ทั้งปัจเจกชนแต่ละคนหรือองค์การ ทั้งเอกชนและของรัฐได้ ดังนั้น ความรู้ทางสังคมวิทยาการเมืองอาจนำมาใช้ในการวิเคราะห์อำนาจขององค์การก็ได้ หัวข้อที่เป็นแนวการวิเคราะห์อำนาจขององค์การอาจใกล้เคียงกับปัจเจกชนแต่ละคนนั่นเอง เพราะในท้ายที่สุดแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจริง ๆ คือสมาชิกซึ่งเป็นปัจเจกชนขององค์การนั่นเอง ดังนั้นหัวข้อการวิเคราะห์อำนาจขององค์การจึงใกล้เคียงกับปัจเจกชนดังที่กล่าวมาแล้ว

8) ความเป็นเจ้าของ คือ ทรัพยากรอำนาจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการเป็นเจ้าของทรัพย์สินเงินทอง เจ้าขององค์การ ข้าราชการ ข้าราชการ เจ้าของความรู้ความชำนาญ เจ้าของสิ่งของที่มีค่าอื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีทั้งปริมาณและคุณภาพ คือใครมีสิ่งเหล่านี้มากก็จะช่วยให้มีอำนาจมาก และถ้าหากสิ่งที่เป็นเจ้าของนั้นมีคุณภาพสูงด้วยก็จะทำให้ยังมีอำนาจมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นทรัพยากร

อำนาจนอกจากจะเกิดจากการเป็นเจ้าของแล้วยังรวมทั้งการได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กร เช่น ในกรมตำรวจ ในกระทรวง ในกองทัพ ในธนาคารหรือสมาคม การได้เป็นเจ้าขององค์กรเช่น ธนาคาร บริษัท โรงงาน ผู้เป็นเจ้าขององค์กรที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ต่างกันก็จะทำให้ขนาดอำนาจต่างกัน ด้วย คือ ขนาด คุณสมบัติสมาชิกระดับแห่งความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ระดับแห่งความมั่นคง และถาวรและความยืดหยุ่น ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ วัฒนธรรม⁴⁰ รวมถึงการที่มีผู้มีอำนาจมอบอำนาจให้ เช่น ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด เป็นต้น

นอกจากนี้ วาร์เรน อิลช์แมน และนอร์แมน โทมัส อัฟฮอฟฟ์ (Warren F. Iichman and Norman Thomas Uphoff)⁴¹ ยังได้กล่าวว่า “ ทรัพยากรทางการเมือง (อำนาจ) จะถูกนำมาใช้หรือถูกสงวนไว้โดยกลุ่มบุคคลที่ต้องการใช้มันไป ในการผลิตเพื่อที่จะเก็บมันไว้ใช้ในการลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตนในอนาคต ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างความพอใจหรือสร้างความปลอดภัยให้กับกลุ่ม ซึ่งกลุ่มในที่นี้หมายถึง กลุ่มทางการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ และตัวระบอบการปกครอง ซึ่งก็คือ ฝ่ายรัฐบาลนั่นเอง ทรัพยากรซึ่งจะทำให้เกิดอำนาจได้ตามทัศนะนี้นั้น จะประกอบไปด้วยสินค้าและการบริการทางเศรษฐกิจ (Economic good and services) สถานภาพทางสังคม (status) และการยินยอม (compliance) เป็นต้น ซึ่งถ้าผู้ใดได้ครอบครองทรัพยากรดังกล่าวได้เป็นจำนวนมากชนิดว่าก็จะเป็นต่อทางอำนาจมากกว่า แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้ที่มีประสิทธิภาพด้วย

ส่วน โรเบิร์ต เอ ดาห์ล (Robert A. Dahl)⁴² ได้กล่าวว่าในทุกกระบบการเมืองจะมีการควบคุมทรัพยากรทางการเมือง ซึ่งได้แก่สิ่งที่บุคคลหนึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อชักจูงเอาพฤติกรรมของบุคคลอื่นให้เห็นด้วยกับตนตามที่ต้องการ ซึ่งการควบคุมทรัพยากรทางการเมืองนี้มีอยู่อย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยได้ยกตัวอย่างของทรัพยากรทางการเมืองว่า ได้แก่ สถานภาพทางสังคม (social standing) แหล่งเศรษฐกิจ (economic resource) อันรวมถึงการใช้จ่ายเงิน (cash) ความไว้วางใจ (credit) และความมั่งคั่ง (wealth) ความสามารถในการควบคุมแหล่งข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการออกกฎหมายและการได้รับการยอมรับ และความสามารถในการควบคุมกิจกรรมอื่น ๆ

⁴⁰ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารประกอบชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์, หน้า 462.

⁴¹ Warren F. Iichman and Norman Thomas Uphoff, *The Political Economy of Change* (Berkely and Los Angeles : University of California Press, 1974), pp. 55-89.

⁴² Robert A. Dahl., *Political Power in theory and Research*, pp. 55-89.

ฮิน ชาร์ป⁴³ ได้กล่าวว่าอำนาจทางการเมืองเกิดขึ้นมาจากการปะทะกันระหว่างแหล่งที่มาแห่งอำนาจ คือ อำนาจหน้าที่ (authority) ทรัพยากรมนุษย์ (human resource) ทักษะและความรู้ (skill and knowledge) องค์กรประกอบที่สัมผัสไม่ได้ (untouched material) ทรัพยากรทางวัตถุ (material resource) และอำนาจในการให้คุณให้โทษ (sanctions) ซึ่งที่มาแห่งอำนาจเหล่านี้จะมีอยู่เสมอหากไม่ทั้งหมดก็เป็นบางแหล่ง

2.2 การใช้อำนาจทางการเมืองของผู้นำ

การใช้อำนาจทางการเมืองนั้นจะเป็นการอธิบายถึงรูปแบบการใช้อำนาจของผู้นำ ซึ่งการทบทวนเรื่องการใช้อำนาจของผู้นำนั้นผู้ศึกษาจะได้รวมเอาการใช้อำนาจในเชิงของการบริหารเข้ามรรวมอธิบายด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่ง การใช้อำนาจทางการเมืองของผู้นำนั้นมี 5 ประเภทสามารถแยกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้คือ⁴⁴ กลุ่มแรกคือ อำนาจที่เกิดจากตำแหน่ง (Position power) หมายความว่า ตำแหน่งงานเป็นที่มาของอำนาจจึงเรียกอำนาจนี้ว่าเป็นอำนาจสั่งการ (authority power) ซึ่งเป็นอำนาจของผู้บริหารมีอยู่ 3 อำนาจ คือ 1) อำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimate power) 2) อำนาจในการให้รางวัล (reward power) และ 3) อำนาจในการลงโทษ (Coercive power)

กลุ่มที่สองคือ อำนาจที่เกิดจากส่วนตัว (Person power) หมายถึง ตัวบุคคลเป็นที่มาของแหล่งอำนาจ ซึ่งอำนาจนี้เป็นอำนาจของผู้นำเรียกว่า อิทธิพล (influence) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญ (Expert power) และอำนาจอ้างอิง (Referent power) ซึ่ง Michel R. Covey⁴⁵ ได้กล่าวถึง แหล่งหรือลักษณะที่มาของอำนาจในบุคคลว่ามาจาก 3 แหล่ง คือ

1) อำนาจที่มาจากการบังคับขู่ขู่ (Coercive power) ผู้ตามจะทำตามเนื่องจากความกลัวว่าจะถูกลงโทษ

2) อำนาจที่เกิดจากการได้รับประโยชน์ (Utility power) ผู้ตามจะทำตามผู้นำเนื่องมาจากผลประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับจากผู้นำ

3) อำนาจของผู้นำที่ยึดถือหลักการ (Principle Centered power) ผู้ตามจะทำตามผู้นำเนื่องจากเกิดความเชื่อถือ มีความนับถือ ให้เกียรติ กระทำตามในสิ่งที่ผู้นำต้องการให้ตามความสามารถและสติปัญญาของผู้ตามอย่างสุดจิตสุดใจ (Wholehearted) โดยไม่มีเงื่อนไข การทำตามนี้ไม่ใช่เป็นความเชื่อถือศรัทธาแบบมีคอบอดไว้เหตุผล ซึ่ง โคเวย์ได้กล่าวว่า อำนาจของผู้นำตาม

⁴³ ฮิน ชาร์ป (เขียน), อำนาจและยุทธวิธีไว้ความรุนแรง หน้า 8.

⁴⁴ เกียรติคุณ เสนาะ ดีเยาว์, หลักการบริหาร, หน้า 188.

⁴⁵ กาว์ตัน พันธุ์แพ, เอกสารประกอบการสอนวิชาการภาวะผู้นำ, หน้า 22.

รูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แตกต่างกันออกไปและอำนาจที่ดีที่สุดคือ อำนาจแบบที่ 3 นั้นเอง

การใช้อำนาจบังคับขู่เข็ญหรือในรูปแบบของการใช้กำลังนั้นเป็นเครื่องซึ่งถึงสภาพที่ประชาชนในระบบการเมืองไม่มีความสอดคล้องต้องกันในเป้าหมาย (หรือแนวทาง) ที่เป็นพื้นฐาน (Basic consensus) นักการเมืองที่ใช้กำลังบังคับเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามนั้น เป็นการใช้อำนาจอย่างเต็มกำลังที่ตนมีอยู่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลได้ทั้งทางที่เขาปรารถนาหรือในทางตรงกันข้ามก็ได้ ในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในท้ายที่สุดแล้วอำนาจก็จะอยู่ที่การที่ผู้ตามกระทำต่อผู้นำ อย่างไรก็ตามนอกจากจะมองในรูปแบบเชิงบวก คือการปฏิบัติตามแล้ว หากการไม่ปฏิบัติตามของผู้ตามหรือมวลชนก็อาจเป็นอำนาจได้เช่นเดียวกัน อำนาจดังกล่าวเรียกกันว่า “อำนาจของเสียงข้างมากที่เงียบ” (silent majority)

การใช้กำลังบังคับนั้น นอกจากจะแสดงถึงการใช้อำนาจอย่างเต็มกำลังของผู้ครองอำนาจแล้ว ยังแสดงถึงการที่ผู้ตามไม่ปรารถนาที่จะปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้นำที่ครองอำนาจอยู่ในตำแหน่ง ดังนั้นการวิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ส่วนหนึ่งจึงมักมุ่งไปที่ “อิทธิพล” และแนวคิดอื่นอันใกล้เคียง เช่น ลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของผู้นำและความสามารถในการภาวะผู้นำ (leadership ability) เป็นต้น ซึ่งแท้จริงไม่ใช่อำนาจโดยตรงหากเป็นวิธีของการใช้อำนาจ ในการใช้อำนาจ ผู้ใช้อำนาจจะมุ่งถึงประสิทธิผลสูงสุดของการปฏิบัติตาม กล่าวคือเป็นการทำให้เกิดอิทธิพลโดยใช้ “ การลงทุนลงแรง” (cost) น้อยที่สุดอำนาจที่มีความชอบธรรม (legitimacy) สูงจะเป็นอำนาจที่ใช้การลงทุนลงแรงน้อยที่สุด เราเรียกอำนาจดังกล่าวนี้ว่า อำนาจหน้าที่” ตรงกันข้ามกับ “การบังคับ” (coercion) ซึ่งเป็นอำนาจที่ใช้การลงทุนลงแรงมากที่สุด ดังนั้นในการใช้อำนาจทางการเมืองจึงมุ่งสร้างความชอบธรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้กล่าวอีกนัยหนึ่งคือนักการเมืองจะต้องพยายามทำอำนาจ (power) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ (authority) ให้มากที่สุดการทำอำนาจให้เป็นอำนาจหน้าที่นั้นอาจทำได้ 4 ทาง ⁴⁶คือ

- 1) ทำให้เป็นขนบประเพณี (Tradition) คือมีการปฏิบัติตามจนกลายเป็นความเคยชิน เช่น อำนาจของพรสงฆ์ อำนาจของผู้สูงอายุ เป็นต้น
- 2) ทำให้เป็นกฎหมาย (Legal) กฎหมายมีความชอบธรรมเพราะเป็นวิถีปฏิบัติที่คนในระบบยอมรับ
- 3) ทำให้มีลักษณะชอบด้วยเหตุผล (Rationality) เช่น เหตุผลตามหลักวิชาชีพ จะทำให้คนยอมรับอำนาจของวิชาชีพต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นต้น และ

⁴⁶ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารประกอบชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์, หน้า 471-472.

4) การโน้มน้าวโดยการใช้บุคลิกลักษณะพิเศษ (Charisma) เช่นบุคลิกลักษณะพิเศษของฮิตเลอร์ เหมา เจ๋อ ตุง มหาตมคานธี เป็นต้น ลักษณะของความแตกต่างระหว่างอำนาจกับอำนาจหน้าที่นั้น คือ ขณะที่อำนาจมีลักษณะที่เป็นส่วนบุคคลค่อนข้างมาก อำนาจหน้าที่มีลักษณะเป็นทางการหรือมีลักษณะทางกฎหมาย กล่าวคือ อำนาจหน้าที่เป็นอำนาจที่กำหนดไว้กับตำแหน่ง และการกำหนดเช่นนั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่ประชาชน ตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจทางการบริหารแก่นายกรัฐมนตรี โดยอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน โดยต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในนโยบายที่ให้ไว้ โดยรัฐธรรมนูญให้อำนาจนายกรัฐมนตรีดังกล่าวนั้น ประชาชนก็จะยอมรับโดยความสมัครใจการใช้อำนาจดังกล่าวนี้ไม่จำเป็นต้องบังคับด้วยกำลังอำนาจแต่อย่างใด

ส่วน Gross M. Bestram⁴⁷ เสนอวิธีการใช้อำนาจใน 2 รูปแบบ คือ การใช้อำนาจในรูปแบบของการชักชวน (persuasion) กับการใช้อำนาจในรูปแบบของความกดดัน (pressure)

1) การใช้อำนาจในรูปแบบของการชักชวน การใช้อำนาจในรูปแบบนี้ มักจะเกิดขึ้นในกรณี ที่เมื่อ นาย ก. ใช้อิทธิพลต่อ นาย ข. ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานให้ยอมรับแนวทางการประพฤติปฏิบัติ โดยที่นาย ก. ไม่ได้ให้คำมั่นสัญญา หรือ ชูเชิญ คุณความที่จะมีการให้รางวัลหรือการให้โทษแก่นาย ข. ยอมรับแนวทางการประพฤติปฏิบัติอันนั้น มีข้อที่น่าสังเกตว่าการที่ นาย ข. ยอมรับแนวทางการประพฤติปฏิบัติตามการชักชวน อาจเกิดจากอิทธิพลด้านบุคลิกภาพของนาย ก. หรืออาจจะเกิดจากการอภิปรายถกเถียงระหว่าง นาย ก. กับ นาย ข. หรือ นาย ข. อาจจะคิดว่าหากตนปฏิบัติตามคำชักชวนของ นาย ก. ตนอาจจะได้รับผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้บางอย่างจากนาย ก. ก็ได้ ตัวอย่างของการใช้อำนาจในรูปแบบนี้ ได้แก่ การคาดหวัง ข้อเสนอ การให้ข่าวสารข้อมูล การให้การศึกษา และ โฆษณาชวนเชื่อ

1.1) การคาดหวัง บุคคลและกลุ่มอาจจะได้รับอิทธิพลจากการคาดหวังของผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนหรือแนวทางปฏิบัติบางเรื่องที่ได้มีการเห็นชอบ เช่น เรื่องของการมาทำงานตรงตามเวลา หลายหน่วยงานในภาครัฐต่างคาดหวังให้ทุกคนที่ปฏิบัติงานมาทำงานตรงตามเวลา โดยมีความเห็นเบื้องต้นว่า ถ้าทุกคนประพฤติปฏิบัติมาเช่นนั้น แน่แน่นอนยอมจะให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ เช่น เมื่อประชาชนมาติดต่อราชการย่อมได้รับการบริการที่เร็วขึ้น

⁴⁷ Gross M. Bestram, *The managing of Organization: The Administrative Struggle* (New York : Free Press,1964)

pp. 781-794 อ้างใน จุมพล หนิมพานิช, “การได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจของผู้นำ,” *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*, 16 (มกราคม-มีนาคม 2543): 101-102.

มีข้อสังเกตว่าการคาดหวังนี้หากได้รับการตอบสนองคือ มีการประพฤติปฏิบัติตามมาๆ อาจจะพิจารณาเป็นข้อเสนอได้

1.2) ข้อเสนอ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจ ในรูปแบบของการชักชวนที่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตาม การประพฤติปฏิบัติตามของบุคคลจะมีมากขึ้นขึ้นอยู่กับข้อเสนอด้วยว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น เรื่องการทำงานตรงเวลา ถ้าหากผู้ปฏิบัติงานคนใดในหน่วยงานประพฤติปฏิบัติสม่ำเสมอก็อาจจะตั้งข้อเสนอมว่าจะมีรางวัลหรือตอบแทนให้ เช่น อาจจะให้ไปพักผ่อนหรือผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงาน โดยทั่วไปข้อเสนอมักจะพัฒนามาจากการคาดหวัง

1.3) การให้ข่าวสารข้อมูล เป็นรูปแบบของการใช้อำนาจในรูปแบบของการชักชวนที่มีอิทธิพลต่อบุคคลกลุ่มขององค์การอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น ในหน่วยงานหากเห็นว่าการที่ผู้ปฏิบัติงานทำงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ อาจให้ข่าวสารข้อมูลว่าผลของการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพจะมีผลต่อการบริหารหรือดำเนินงานของหน่วยงานอย่างไร การใช้อำนาจในรูปของการชักชวนให้ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อทราบข่าวสารข้อมูลที่ได้มีการปรับท่าทีพฤติกรรมการทำงานของตนเสียใหม่

1.4) การให้การศึกษา เป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจในรูปของการชักชวนตามความเป็นจริงแล้วอาจจะใช้เวลาค่อนข้างนานและมักมีผลทางอ้อมในการให้บุคคลหรือกลุ่มประพฤติปฏิบัติตาม หมายความว่า ถ้าต้องให้บุคคลหรือกลุ่มทำงานหรือองค์การประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานวัฒนธรรมขององค์การต่อความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่คาดหวังกับองค์การหรือหน่วยงาน การให้การศึกษาในรูปแบบของการอบรมขัดเกลา อาจต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งกว่าจะเห็นผลที่บุคคลหรือกลุ่มดังกล่าวจะมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยมตามที่หน่วยงานมุ่งหวัง แต่ถ้ากระบวนการทำได้ประสบผลสำเร็จก็จะมีประโยชน์ต่อองค์การหรือหน่วยงานอย่างมาก

1.5) การโฆษณาชวนเชื่อ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการใช้อำนาจในรูปของการชักชวนที่มีประสิทธิภาพมากกว่ารูปแบบของการชักชวนอื่นๆ รูปแบบของการใช้อำนาจรูปแบบนี้ เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในกรณีขององค์การหรือหน่วยงานภาคเอกชนภาครัฐ การเมืองในประเทศและระหว่างประเทศ มีข้อสังเกตว่าผู้ร่วมงานเมื่อรู้ว่าผู้บริหารกำลังดำเนินงานโฆษณาชวนเชื่อกับตนโดยทั่วไปมักจะละเลยไม่สนใจ อย่างไรก็ตามการโฆษณาชวนเชื่อบางครั้งก็ไม่ใช่ว่าจะร้ายไปทุกเรื่อง บางเรื่องถือเป็นเรื่องที่ดีที่คุณค่ากรณีดังกล่าวผู้ร่วมงานจะต้องรู้จักเลือกที่จะฟัง เลือกที่จะเชื่อ หรือเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติตาม

2) การใช้อำนาจในรูปของความกดดัน การใช้อำนาจในรูปแบบนี้ เกิดขึ้นในองค์การหรือหน่วยงานต่อเมื่อ นาย ก. ซึ่งทำงานในหน่วยงานแห่งหนึ่งใช้อิทธิพลต่อนาย ข. แล้ว

นาย ก. พยายามให้ นาย ข. ยอมรับแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่เป็นที่พึงปรารถนา โดย นาย ก. ได้ให้คำมั่นสัญญากับนาย ข. ว่าอาจจะมีการให้รางวัล ในกรณีที่มีการยอมรับแนวทาง หรือ ชูเชิญคุณความดีจะมีการลงโทษ กรณีที่นาย ข. ไม่ประพฤติปฏิบัติตาม รูปแบบที่เป็นตัวอย่างของการใช้อำนาจรูปแบบนี้ได้แก่ การใช้กำลัง การออกคำสั่งการสร้างสถานการณ์ และการต่อรอง

2.1) การใช้กำลัง เป็นรูปแบบของการใช้อำนาจอิทธิพลที่รุนแรงมากกว่ารูปแบบการใช้อำนาจในรูปแบบนี้จะใช้หลังจากการใช้อำนาจรูปแบบอื่นไม่ได้ผล โดยทั่วไปการใช้อำนาจในรูปแบบนี้ ควรใช้เท่าที่จำเป็น เพราะผลของการใช้อำนาจนี้มักจะสิ้นสุดตามที่ได้กล่าวข้างต้นคือมีแต่ความเสียหาย

2.2) การออกคำสั่ง เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจ ในรูปของความกดดัน แต่มีข้อจำกัดในแง่ที่ไม่ใช่ทุกคนจะใช้อำนาจนี้ได้ ตามความเป็นจริงแล้วบุคคลที่จะใช้อำนาจนี้ได้จะต้องมีอำนาจหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชารองรับการยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำสั่งจึงจะเกิดขึ้น ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วการคาดหวังให้มีการปฏิบัติตามเป็นเรื่องลำบาก ยกเว้นแต่ว่าคนออกคำสั่งนั้นแม้จะไม่มีอำนาจหน้าที่รองรับแต่มีอำนาจบารมีตรงนี้จะทำให้มีการยอมรับและปฏิบัติตามได้ โดยทั่วไปผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งมักจะได้รับรางวัลหรือตอบแทน แต่ถ้าหากผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งไม่ปฏิบัติตามเป็นไปได้ที่อาจจะได้รับการลงโทษ ทั้งนี้เพราะดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าการออกคำสั่งโดยทั่วไป เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ตามสานการบังคับบัญชาระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.3) การสร้างสถานการณ์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจในรูปของความกดดัน การใช้อำนาจในรูปแบบนี้ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้บริหารจะต้องการให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็อาจจะสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เช่น อาจจะบอกว่าขณะนี้สถานการณ์ทางการเงินขององค์กรน่าเป็นห่วง เพราะฉะนั้นต้องการให้ทุกคนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ้าไม่เช่นนั้น อนาคตของทุกคนที่ทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรน่าจะอยู่ในขั้นที่น่าเป็นห่วงหากผู้ร่วมงานไม่ต้องการพบกับสถานะเช่นนั้น ก็อาจจะตั้งใจปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.4) การต่อรอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีอำนาจหรือมีอำนาจหน้าที่ปรับเป้าหมายเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย กล่าวอีกนัยหนึ่งการต่อรองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา การให้การรับ การประนีประนอมเพื่อแต่ละฝ่ายสามารถจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ในกระบวนการต่อรองที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปผู้ที่ทำการต่อรองจะเต็มใจและยินดีที่จะต่อรอง ถ้ามีบางสิ่ง เช่น ทักษะที่ตนปรารถนา หรือต้องการจากฝ่ายหนึ่งเช่นเดียวกัน กับอีกฝ่ายหนึ่งที่มีความยินดีตลอดจนความปรารถนาลักษณะเดียวกันหากมีการเปรียบเทียบ

รูปแบบของการใช้อำนาจในรูปของการกดดันรูปแบบนี้กับรูปแบบอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจในรูปแบบนี้มีลักษณะยืดหยุ่น และใช้แพร่หลายกว่ารูปแบบอื่นมาก เพราะสามารถหลีกเลี่ยงการขัดแย้ง การปะทะระหว่างกัน การทำให้ทรัพยากรสิ้นเปลือง การทำให้ผู้คนบาดเจ็บล้มตาย เช่น ในกรณีของลูกจ้างกับนายจ้างหากต่างฝ่ายต่างไม่ยอมซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างต้องการใช้กำลังเข้าหากันหรือ มีการสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อให้มีการเข้าใจว่ากลุ่มของตนกำลังได้รับความเสียหาย กรณีที่เกิดขึ้นหากมีการนำรูปแบบการใช้อำนาจด้วยการต่อรองไปใช้แทน ก็อาจจะสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจจะนำไปสู่การปะทะกันและทำให้ทรัพยากรสิ้นเปลืองได้ เพราะถ้าทั้งสองฝ่ายหันมาเจรจา จะต่อรองกัน พึ่งข้อมูลเหตุผลซึ่งกันและกัน ท้ายที่สุดแล้วที่จะทำให้แต่ละฝ่ายหันมายอมรับเงื่อนไขของกันและกันที่นำไปสู่ข้อสรุปในการแก้ปัญหาาร่วมกันก็จะเกิดขึ้นได้ ตรงนี้ดูจะเป็นที่มาของคำตอบที่ว่าทำไมการใช้อำนาจในรูปของแบบของความกดดันรูปแบบนี้จึงเป็นที่ยอมรับและนำไปใช้กันอย่างกว้างขวาง

อย่างไร Gross M. Bestram ให้ข้อสังเกตว่าการใช้อำนาจไม่ว่าจะในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งคือ ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจในรูปของการชักชวนหรือการใช้อำนาจในรูปของความกดดัน ผู้ใช้อำนาจอัน ได้แก่ ผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร ก็มักจะเผชิญกับการต่อต้านจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้น อยู่กับผู้นำที่ใช้อำนาจขณะนั้นจะใช้อำนาจในรูปแบบใด โดยทั่วไปหากเป็นการใช้อำนาจในรูปของของการชักชวนจะได้รับการต่อต้านน้อยกว่าการใช้อำนาจในรูปของความกดดัน เมื่อเป็นเช่นนี้ในการใช้อำนาจของผู้นำจึงต้องมีกลยุทธ์ หรือกลวิธีที่ต้องดูว่าในสถานการณ์เช่นใด การใช้อำนาจในรูปของการชักชวนจะได้ผลดีและในสถานการณ์เช่นใดการใช้อำนาจในรูปของความกดดันน่าจะจะได้ผลดีกว่าการใช้อำนาจในรูปของการชักชวน

ส่วน Chung H. Kae and Leon Megginson⁴⁸ ได้เสนอแบบแผนของใช้อำนาจของผู้นำที่มีประสิทธิผลซึ่งผู้นำโดยทั่วไปก็สามารถนำแบบแผนนี้ไปประยุกต์ใช้ได้มีดังนี้

- 1) ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีอิทธิพลหรือมีประสิทธิผลมีแนวโน้มที่ได้และใช้อำนาจที่ได้ทุกประเภท อาจจะเริ่มแสวงหาหรือได้มาซึ่งอำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญก่อนต่อมาจึงค่อยแสวงหาอำนาจอันชอบธรรม อำนาจที่ได้ผลตอบแทนหรือรางวัลแล้วจึงมาแสวงหาอำนาจการบังคับ
- 2) ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีอิทธิพลหรือมีประสิทธิผลมีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจที่มีอยู่ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเพิ่มขึ้น ผู้บริหารที่มีลักษณะเช่นว่านี้โดยทั่วไปแล้วชอบที่ลงทุน ไม่ว่าจะใช้รูปของทรัพยากรหรือรูปของอำนาจที่ตนมีอยู่เพื่อให้ตนมีอำนาจเพิ่มขึ้น สำหรับวิธีการเพิ่มอำนาจ

⁴⁸ Chung H. Kae and Leon Megginson, *Organizational Behavior: Developing Managerial Skill* (New York: Harper& Row, 1982), p.351 อ้างใน จุมพล หนิมพานิช, “การได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจของผู้นำ,” วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 9, (มกราคม-เมษายน 2539): 990.

ทำได้หลายวิธี เช่น มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรหรือหน่วยงานใหม่เพื่อว่าจะได้ให้คนของคุณไปอยู่ในตำแหน่งที่มีการปรับโครงสร้างใหม่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นทำหน้าที่ที่พิถีพิถันหรือปกป้องผลประโยชน์ให้กับคุณ เป็นต้น

3) ผู้นำหรือผู้บริหารที่ถือทิฐิพลหรือมีประสิทธิผลมีแนวโน้มที่จะวางแผนเพื่อขยับตำแหน่งตัวเองในองค์กรหรือในหน่วยงาน ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีลักษณะเช่นว่านี้จะไม่คิดว่าการขยับตำแหน่งเป็นเรื่องของโชคหรือโอกาส แต่เป็นเรื่องที่ควรจะได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยมองว่างานในตำแหน่งใดในหน่วยงานหรือองค์กรต้องการคนที่มีความรู้หรืออย่างคนบ้าง และถ้าพอจะระบุได้ว่ามี ก็พยายามหาทางขยับไปในตำแหน่งนั้น โดยเฉพาะตำแหน่งทางบริหารที่เป็นตำแหน่งที่คุณสามารถใช้อำนาจ ขณะเดียวกันก็สามารถทำให้บุคคลอื่นต้องมาขึ้นอยู่กับคุณได้ การขยับตรงนี้จะเป็นการปรับอย่างมีแผนไว้ล่วงหน้า โดยพยายามทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด แม้ว่าดูไปแล้วจะเป็นการเสี่ยงแต่ก็เป็นความเสี่ยงที่ได้มีการคำนวณไว้แล้ว

4) ผู้นำหรือผู้บริหารที่มีอิทธิพลหรือมีประสิทธิผลมักจะพัฒนาหรือสร้างพันธมิตรกับผู้อื่น โดยการพยายามตอบสนองความต้องการของบุคคลเหล่านั้น และเมื่อบุคคลเหล่านั้น ได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าว ก็จะเกิดความพอใจและเต็มใจที่จะประพฤติปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำหรือผู้บริหารที่ตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้ในกรณีนี้ถ้าผู้นำหรือผู้บริหารต้องการมีอำนาจเพิ่มขึ้น จะต้องใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะของการพึ่งพา ระหว่างกันกับบุคคลเหล่านั้นเพิ่มขึ้น ในรูปของการพยายามช่วยทำให้เป้าหมายหรือความต้องการของพวกเขาสัมฤทธิ์ผลเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันต้องพยายามสร้างพันธมิตรผูกพันให้เกิดขึ้นกับพวกเขา การพัฒนาหรือการสร้างพันธมิตรในรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นไม่ควรสร้างหรือพัฒนาเฉพาะกับผู้ร่วมงาน แต่อาจจะสร้างกับผู้บังคับบัญชา ลูกน้องหรือบุคคลอื่นๆ ที่มีอิทธิพลนอกองค์กรหรือหน่วยงานอื่นก็ได้

2.3 การรักษาอำนาจทางการเมือง

ผู้นำหรือผู้บริหารบางคนจะประสบผลสำเร็จทั้งในการได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจ แต่มีความยากในการรักษาอำนาจที่ได้มา ทั้งนี้เพราะขาดทักษะหรือความชำนาญในการใช้อำนาจที่มี ซึ่งวิธีการหรือแนวคิดในการรักษาอำนาจนั้นได้มีนักวิชาการได้ให้แนวทางของการรักษาอำนาจทั้งในเชิงของการบริหารและการเมืองไว้ดังนี้

Palmer และ Thompson⁴⁹ กล่าวว่าความสำเร็จของผู้ผู้นำในการครอบครองตำแหน่งความเป็นผู้นำของตนไว้ได้หรือไม่นั้น จะเกี่ยวพันกับการดำรงความสัมพันธ์กับประชาชนอยู่อย่างมาก ในการที่จะทำให้ประชาชนมีความยอมรับและเลือกให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะนำไปสู่การมีสิทธิพิเศษเหนือคนส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้ผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งจะยาวนานเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรักษาสัญญา และความสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างผู้นำกับมวลชน
- 2) ความสามารถในการระดมมวลชน คือ การแสวงหาความสนับสนุนจากมวลชน
- 3) ความสามารถของมวลชนในการควบคุมการทำงานของผู้นำ คือการดำรงตำแหน่งของผู้นำขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของมวลชน

สำหรับ Machiavelli⁵⁰ มีความเห็นว่าการที่ผู้นำจะสามารถก้าวเข้าสู่อำนาจและสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองของตนไว้ได้นานนั้น จำเป็นต้องมีความสามารถในการบังคับพลิกแพลง (manipulate) สถานการณ์ต่างๆ ให้เป็นประโยชน์แก่ตนได้ซึ่งผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ความสามารถเฉพาะตัว มีกำลังอำนาจ และอำนาจหน้าที่ของตัวเองโดยคุณสมบัติเหล่านั้นจะต้องประกอบด้วยความสามารถรอบคอบอีกทั้งยังสามารถคาดเดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตโดยศึกษาและเปรียบเทียบจากเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งจะต้องมุ่งพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แทนการคิดสิ่งที่ควรจะเกิดขึ้นตลอดจนสามารถที่จะตัดสินใจให้ลุล่วงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วน Lasswell⁵¹ ยังได้พิจารณาในทัศนะที่ครอบคลุมไปถึงวิธีการและความสามารถในการควบคุมหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ แก่สังคมอีกด้วย กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีทักษะดังนี้คือ ทักษะในด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรงซึ่งมีความจำเป็นในบางครั้ง ทักษะในด้านพิธีการเพื่อสร้างการยอมรับของสมาชิกในสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านพิธีกรรม ศาสนา ไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้เทคนิคและวิธีการเข้าช่วย ทักษะในด้านการต่อรอง เช่น ด้านธุรกิจ พิธีการทูต ซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก ทักษะด้านการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อจูงใจให้ผู้รับยอมรับเชื่อฟัง ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านสติปัญญา ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวความคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ขึ้น

⁴⁹ Monte Palmer and William Thompson, *The Comparative Analysis of Politics* (Ithaca, Illinois : F.E. Peacocks Publishing, 1978), p. 192 อ้างถึงใน เสวี บัวแก้ว “บทบาทผู้นำทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ. 2523-2526),” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎฎบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533) หน้า 18

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20

ด้านกลยุทธ์ในการรักษาอำนาจของผู้นำในด้านในเชิงการบริหารนั้น Donald D. White and David a. Bednar⁵² ได้เสนอแนะแนวทางหรือกลยุทธ์ในการรักษาอำนาจของผู้บริหารไว้ ดังนี้

1) ผู้นำหรือผู้บริหารต้องกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง หมายความว่า ถ้าผู้บริหารคนใดอยากได้อำนาจและขยายฐานอำนาจที่มีอยู่ ผู้บริหารคนนั้นจะต้องพิสูจน์ความสามารถของตนให้คนในหน่วยงานหรือองค์กรเห็นว่า สามารถบริหารหรือจัดการงานที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะงานที่มีความยากเป็นพิเศษ ที่จะต้องเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับการที่จะทำให้อัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้สัมฤทธิ์ผล ในกรณีเช่นว่านี้หากผู้บริหารคนใดก็ตามทำได้สำเร็จ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนในอาชีพการงานของตนเองแล้ว ยังสามารถขยายอำนาจของตนเองในหน่วยงานหรือองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ด้วย

2) ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องรู้จักวิธีการ โดยเฉพาะการรวมทรัพยากรจะใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน เพราะการรวมทรัพยากรในลักษณะดังกล่าวโดยทั่วไปจะทำให้ผู้นำหรือผู้บริหารสามารถใช้อำนาจหรืออิทธิพลเพิ่มขึ้น

3) ผู้นำหรือผู้บริหารต้องรู้จักการเลือกคนเป็นพรรคพวก ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การลดหรือการขจัดแหล่งอำนาจอิทธิพลของฝ่ายตรงข้าม โดยอาจจะเชิญคนที่เข้าใจว่าทำงานหรืออยู่ในฝ่ายตรงกันข้ามให้มาร่วมงานในโครงการของฝ่ายตนถ้าการเชิญบุคคลดังกล่าวได้ผล ต่อไปถ้าจะมีการเสนอโครงการใดต่อที่ประชุมก็จะลดการต่อต้านจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ดังนั้น โอกาสโครงการที่เสนอจะได้รับการพิจารณาจะมีมาก

ส่วน Richard L. Daft ได้เสนอเทคนิคหรือพฤติกรรมทางการเมืองที่ผู้นำมักใช้กันเพื่อควบคุมและรักษาอำนาจของผู้นำ⁵³ ซึ่งมักจะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) การควบคุมข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ข้อมูลที่สำคัญและบุคคลน้อยที่จะสามารถเข้าหาข้อมูลดังกล่าวได้น้อยเพียงใด ฐานอำนาจและอิทธิพลของบุคคลที่กระทำเช่นนี้ได้ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

2) การควบคุมช่องทางการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการเข้าหาบุคคลอื่นในองค์กร

3) การให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่น ผู้นำอาจเลือกที่ปรึกษาที่มีมุมมองเหมือนกับเขาเอง ที่ปรึกษาจะไม่กล้าคัดค้านความคิดของผู้บริหารที่เลือกตนเข้ามา จะรู้สึกผูกพันกับผู้บริหารแม้

⁵² Donald D. White and David a. Bednar, Organizational Behavior: Understanding and Managing People at work (Boston: Allyn & Bacon, 1986), pp. 449-451 อ้างใน จุมพล หนิมพานิช, หน้า, 100.

⁵³ Richard L. Daft, Leadership theory and Practices (Forth Worth, TX: The Dryden Press, 1999) pp. 463-465.

จะอ้างว่าไม่ลำเอียงหรือใช้ความรู้สึกส่วนตัวก็ตามที่ปรึกษาจะเสนอแนะทางเลือกอย่างไรไม่รู้สีกตัวที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยที่บุคคลอื่นภายนอกองค์กรจะยอมรับข้อเสนอแนะของเขาโดยไม่คัดค้าน

4) การควบคุมวาระการประชุม เช่น เมื่อผู้นำต้องการขีดขวางคณะกรรมการจากการอนุมัติข้อเสนอบางอย่าง เขาจะบรรจุไว้ท้ายสุดของวาระการประชุม ในขณะที่มีปัญหาอื่นต้องตัดสินใจเขาก็จะสนับสนุนผู้บริหารคนอื่น ๆ พยายามสร้างพันธมิตร และทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน หากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นในประเด็นสำคัญ เขาก็พยายามปิดประเด็น โดยอ้างถึงความเห็นเฉยๆ ของที่ประชุมที่ต้องการให้การ ประชุมเสร็จสิ้นลง และต้องการสนับสนุนจากพันธมิตรของเขา

5) การเล่นเกมจะเป็นเทคนิคที่ซับซ้อนและอาจมีได้หลายรูปแบบ เช่นผู้บริหารอาจทำตามกฎเกณฑ์ขององค์กรเพื่อผลลัพธ์ที่เขาต้องการให้เกิดขึ้น ผู้บริหารอาจทำการหลอกลวงต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนด้วย “ความลับสุดยอด” ว่าผู้บริหาร คือคู่แข่งชั้นแนวหน้า ดังนั้นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเขา โดยความร่วมมือของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นการเล่นเกมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานหนักขึ้น Henry Mintzberg⁵⁴ ได้ระบุประเภทของเกมการเมืองที่สำคัญอยู่ 4 อย่างได้แก่

5.1) เกมอำนาจหน้าที่ (Authority Game) เกมอำนาจหน้าที่ที่ใ้ช้อยู่ได้แก่ เกมการกบฏ เช่น การไม่ทำตามทีขอย่างจงใจ การรวมกลุ่มต่อต้าน เกมการต่อต้านการกบฏ คือการใช้อำนาจหน้าที่และการควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวดมากขึ้นมากยิ่งขึ้น การเล่นเกมนี้จะไม่เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายจึงควรแก้ไขด้วยวิธีการเจรจาต่อรอง

5.2) เกมฐานอำนาจ (Power Base Game) จะถูกเล่นเพื่อที่จะเพิ่มพูนอำนาจที่เป็นทางการของบุคคล เช่น การเล่นเกมอุปถัมภ์ เป็นการเล่น โดยผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เกมพันธมิตรเป็นการที่เจ้าหน้าที่ในระดับเดียวกันตกลงกันล่วงหน้าที่จะสนับสนุนกันเกมการสร้างอาณาจักรเป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มพยายามที่จะมีอำนาจมากขึ้น โดยการมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจขององค์กร ที่สำคัญมากขึ้นทุกที เช่น การพยายามควบคุมงบประมาณ พื้นที่ อุปกรณ์หรือทรัพยากรภายในองค์กร เกมในการอุปถัมภ์ ประการแรกบุคคลต้องแสดงความผูกพันและความจงรักภักดีต่อผู้อุปถัมภ์ ประการที่สอง ต้องดำเนินการตามคำสั่งหรือคำขอที่เริ่มจากผู้อุปถัมภ์แต่ละอย่างประการที่สาม บุคคลต้องแสดงความกตัญญูต่อผู้อุปถัมภ์ ประการ

⁵⁴ Ibid pp. 319-320

สุดท้าย บุคคลต้องยกย่องผู้อุปถัมภ์ในทุก ๆ ด้านผู้อุปถัมภ์ไม่เพียงแต่จะเป็นครูและผู้ฝึกอบรมของบุคคลเท่านั้นตายเป็นต้องเป็นฐานอำนาจด้วย

5.3) เกมการแข่งขัน (Rivalry Game) เป็นการทำให้คู่แข่งอันอ่อนแอ เป็นเกมการแข่งขันระหว่าง ค่ายหรือกลุ่มบุคคลที่มีมุมมองต่างกัน โดยพยายามลดอำนาจระหว่างกัน โดยที่แต่ละฝ่ายพยายามทำประโยชน์กับพันธมิตรที่สามารถให้ความสนับสนุน

5.4) เกมการเปลี่ยนแปลง (Change Game) เป็นการเล่นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงขององค์กร เช่น เกมการเป่านกหวีด เป็นการที่สมาชิกขององค์กรจะรายงานถึงการทำของบุคคลอื่น และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกมยังเติร์ก เป็นการเล่นโดยเจ้าหน้าที่ที่เป็นกบฏที่พยายามจะล้มล้างความเป็นผู้นำโดยวิธีการต่าง ๆ ในทางรัฐศาสตร์ก็คือการแสวงหาการปฏิวัตินั่นเอง

6) การสร้างภาพพจน์หรือความประทับใจ เป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่ฉลาด เป็นการกระทำเพื่อเพิ่มฐานอำนาจของบุคคลในอนาคต เช่นการใช้ความเชี่ยวชาญจะเป็นเทคนิคของการสร้างภาพพจน์ที่มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการแสดงให้เห็นความสำคัญของตัวผู้บริหารเอง

7) การสร้างพันธมิตร เป็นการชักจูงบุคคลอื่นให้สนับสนุนเพื่อการบรรลุสิ่งที่ต้องการผู้บริหารที่เชื่อว่าเขาไม่สามารถควบคุมคะแนนเสียงได้เพียงพอที่จะผ่านวาระการประชุมได้ ก็อาจจะไปหาผู้บริหารคนอื่น ๆ ก่อนการประชุมเพื่อเสียงสนับสนุน โดยที่ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ โดยที่ผู้บริหารจะได้ไม่ถูกมองอย่างน่าเกลียดว่าตนเองได้รับผลประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว

8) เทคนิคการควบคุมตัวแปรในการตัดสินใจ พฤติกรรมนี้จะสามารถใช้ได้ภายในสถานการณ์บางอย่างเท่านั้นแทนความพยายามที่จะควบคุมการตัดสินใจจริงแต่ยังคงทำให้ผู้บริหารบรรลุผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจได้

นอกจากผู้นำจะใช้วิธีการควบคุมและรักษาอำนาจแล้วยุทธวิธีและกลยุทธ์ทางการเมือง (Political tactics and strategies) ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งเพื่อทำให้การใช้การเมืองในองค์กรมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้เสนอยุทธวิธีและกลยุทธ์ทางการเมืองซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ⁵⁵ดังต่อไปนี้

1) ยุทธวิธีและกลยุทธ์ทางการเมืองที่มีจริยธรรม คือการเพิ่มอำนาจโดยยุทธวิธีและกลยุทธ์การแสวงหาอำนาจโดยตรง มีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและรักษาอำนาจซึ่งมีเทคนิคดังต่อไปนี้ เช่น การพัฒนาการติดต่อเพื่อสร้างอำนาจ และสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอำนาจอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การรักษาข้อมูลข่าวสาร และการควบคุมเส้นทางการสื่อสาร การใช้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก หรือที่ปรึกษาเพื่อสนับสนุนตำแหน่งของตน และ

⁵⁵ รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ภาวะผู้นำ (กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์, 2542), หน้า 130-132.

ใช้ และข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาเพื่อสนับสนุนฐานอำนาจและความถูกต้องของตน การสร้างความจงรักภักดี การสร้างความประทับใจ การบริหารให้เกิดความประทับใจจะรวมถึงพฤติกรรมในการสร้างภาพพจน์เพื่อให้อื่นสนใจ เช่นการแต่งกายที่ประณีต ดูดี การให้บริหารที่ดีและยังขึ้นกับลักษณะพฤติกรรมอื่น ๆ เช่นการพูดจาดี การนำเสนอความคิดที่ดีมีเหตุผลความมีมารยาทรู้จักกาลเทศะ และการหลีกเลี่ยงความผิดพลาดทางการเมือง

2) ยุทธวิธีและกลยุทธ์ทางการเมืองที่ไม่มีจริยธรรม ถือว่าเป็นเทคนิคที่สามารถเพิ่มอำนาจได้แต่ไม่ควรทำเพราะถือว่ามีจริยธรรม เช่น แทะข้างหลัง การทำลาย การสร้างบุคคลขึ้นมาทำลาย และการทำให้แตกแยกเพื่อให้สามารถบริหารงานได้

ส่วน Richard L. Daft⁵⁶ ได้กล่าวถึงยุทธวิธีทางการเมืองที่ผู้นำปฏิบัติเพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองและส่งผลให้งานสำเร็จว่ามีดังนี้

1) การสร้างพันธมิตร (Build coalitions) หมายถึง คือการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ตีบนพื้นฐานความชอบกันเป็นส่วนตัว ความเชื่อถือ และการนับถือซึ่งกันและกัน ยุทธวิธีทางการเมืองนี้จึงเป็นไปเพื่อสร้างความเชื่อถือ ความไว้วางใจ และแรงกระตุ้นใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม

2) การขยายเครือข่าย (Expands network) วิธีแรกคือการ สร้างเครือข่ายกับผู้ร่วมงาน มีการเลื่อนขั้นตำแหน่งให้กับบุคคลที่สนับสนุน เป้าหมายหรือความคิดเห็นตรงกับผู้นำ เพื่อมาช่วยกันทำงาน วิธีที่สองคือ การใช้วิธีการสร้างเครือข่ายผู้คัดค้าน (dissenter) เป็นการดึงหรือแต่งตั้งผู้คัดค้านที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้นำให้เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มหรือทีมงานเราเรียกวิธีนี้ว่า Co-optation วิธีนี้จะทำให้ผู้ที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้นำจะถูกอิทธิพลครอบงำไปที่ละเล็กทีละน้อยจนในที่สุดสามารถเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลผู้นั้นได้ และร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ร่วมกันตั้งเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย

3) การใช้อำนาจที่เกิดจากกฎหมายหรือการแต่งตั้งและความเชี่ยวชาญ (Use Legitimacy and Expertise) ผู้นำจะมีอิทธิพลสูงสุดหากเขาได้รับการยกย่องว่ามีความเชี่ยวชาญ (Legitimacy) และมีอำนาจที่เกิดจากการแต่งตั้ง ผู้นำสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ในองค์กรได้หากสามารถและควบคุมหน่วยงานหลักขององค์กร เนื่องจากหน่วยงานอื่น ๆ จะเชื่อฟังและทำตาม

4) ใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ (Use Information analysis) ผู้นำจะใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนข้อมูลของตัวเองของเขาเอง

⁵⁶ Richard L. Daft, *Ibid* pp. 474-476

5) ใช้สัญลักษณ์ (Use Symbolic action) ผู้นำสามารถใช้สัญลักษณ์เรื่องราวต่างๆ วีรบุรุษ สโลแกน และพิธีการต่าง ๆ ในการชักชวนให้ผู้ที่มิจูงมุงหมายที่สูงประสบความสำเร็จ ดังเช่น ประโยคที่ว่า คนเราจะถูกชักจูงโดยเหตุผลแต่จะทำงานด้วยอารมณ์ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้นำในการช่วยเหลือทำในสิ่งที่ต้องการเพื่อให้องค์การเจริญรุ่งเรือง สิ่งกระตุ้นเตือนดังกล่าวจะมาช่วยจูงใจ (กระทบจิตใจ) ทำให้เกิดการกระตุ้นที่มีอิทธิพลทั้งในด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้ตาม

6) การใช้ความมุ่งมั่น (Use assertiveness) ผู้นำจะมีอิทธิพลขึ้นได้ถ้าหากแสดงให้บุคคลอื่นได้รู้เกี่ยวกับสิ่งที่ตนต้องการหากไม่ต้องขอพวกเขาก็จะไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นผู้นำจะต้องแสดงความชัดเจนในด้าน วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงที่ตนปรารถนาให้องค์การเพื่อต้องการจะตอบสนองและทำตามสิ่งเหล่านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับสตรีกับบทบาททางการเมือง

ปัจจุบันสตรีได้มีเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งแต่เดิมนั้นสตรีมักจะมียุทธศาสตร์เฉพาะในครอบครัว แต่มาภายหลังเมื่อสภาพเศรษฐกิจ สังคมได้เปลี่ยนแปลงไป สตรีมีความจำเป็นต้องออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง ดังนั้นบทบาทของสตรีในสังคมจึงมีมากขึ้น และทำให้สตรีเริ่มมองเห็นคุณค่าของตัวเองว่ามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมบุรุษ สตรีในปัจจุบันจึงได้กลายเป็นกลุ่มการเมืองที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในสังคม เนื่องจากค่านิยมของสังคมในปัจจุบันเชื่อว่า อำนาจทางการเมืองควรที่จะได้มีการกระจายไปสู่ประชาชนโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ดังนั้นประชาชนควรที่จะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพและบทบาททางการเมืองของสตรี โดยปัจจัยที่ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันเรื่องการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้คือ การที่สตรีได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือ ประสิทธิภาพที่สตรีได้รับจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ แต่ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นแม้ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากยิ่งขึ้นก็ตามสตรีก็ยังเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ยังมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับบุรุษ ดังนั้นการศึกษาทบทวนวรรณกรรมในบทนี้ผู้ศึกษาจึงต้องการจะศึกษาทบทวนถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี รวมทั้งข้อดีของสตรีเมื่อเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้มีผู้ศึกษาในหลายด้านทั้งในแง่สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา ปรากฏในงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี

Kirkpatrick⁵⁷ อธิบายข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ข้อจำกัดทางด้านกายภาพ (Physiological constraints) ข้อสังเกตที่ว่าสตรีกับบุรุษมีความแตกต่างกันทางกายภาพนั้นดูจะไม่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรีและบุรุษในทุก ๆ เรื่อง จะเกี่ยวข้องก็เฉพาะเรื่องที่เป็นสิ่งกีดขวางสตรีไม่ให้มีอำนาจมีบทบาทในชุมชนเท่านั้น เรื่องนี้เคิร์กแพททริก ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ซึ่งได้เสนอข้อคิดเห็นตามความเชื่อของดาร์วิน (Darwin) ที่ว่าเมื่อเริ่มก่อตั้งชุมชนขึ้นนั้นบุรุษเป็นผู้นำของชุมชน ฉะนั้นไม่ว่าการดำเนินชีวิตภายในสังคมหรือหน้าที่ต่าง ๆ ภายในสังคมจึงควรอยู่ภายใต้การชี้นำของบุรุษ นอกจากนี้ฮอร์โมนเพศชายและเพศหญิงก็เป็นหลักฐานที่แน่ชัดว่าสตรีมีลักษณะที่อ่อนโยนตามธรรมชาติและบุรุษก็มีลักษณะที่ก้าวร้าวตามธรรมชาติ อันเป็นข้อสนับสนุนในการจำกัดบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในชุมชน

2) ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม (Cultural Constraints) ในปัจจุบันนี้การถกเถียงในเรื่องเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีมุ่งไปสู่แนวโน้มทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของสตรีและบุรุษของความเป็นเพศชายและเพศหญิง และพบว่าข้อกำหนดเหล่านั้นผันแปรไปตามรูปแบบวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ และความเชื่อดังกล่าวจะอยู่ภายใต้จิตสำนึกและพฤติกรรมของสตรี

3) ข้อจำกัดทางด้านบทบาท (Role (Cultural constraints) แต่ละวัฒนธรรมของชุมชนจะกำหนดให้ลักษณะความเป็นสตรีนั้นแตกต่างกันออกไป แต่บทบาทจะกำหนดความเป็นไปของสตรีในฐานะที่เป็นภรรยาและแม่นั้น ไม่เหมือนกับบทบาทของสตรีในฐานะที่เป็นนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาททางการเมืองสำหรับสตรีนั้นยังคงต้องฝักฝืนเป็นอันมาก เพื่อนำมาประกอบความสามารถในการตัดสินใจของสตรี

4) การเกาะกลุ่มของบุรุษ (Male conspiracy) เป็นการรวมหัวกันของเพศชายที่จะกีดกันมิให้เพศหญิงได้เข้ามามีอำนาจและมีบทบาททางการเมืองของเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นผู้ปกครองซึ่งเป็นบุรุษ พยายามอย่างยิ่งในการที่จะรักษาความเป็นผู้นำของตนเอาไว้

จากข้อสมมติฐานของเคิร์กแพททริก ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สตรีที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง เช่นนักการเมือง ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะที่เหมือนบุรุษและไม่จำเป็นต้องไม่เห็นด้วย

⁵⁷ Kirkpatrick, Jean J, Political woman. (New York : The Eagleton Institute of Political, Rutgers University, 1979), pp.8-10.

หรือคัดค้านบทบาทของสตรีที่กระทำต่อเนื่องกันมาในอดีต ในทางตรงกันข้ามกลับต้องยอมรับในบทบาทของความเป็นภรรยา และแม่ สตรีธรรมดาๆ ที่แต่งงานมีครอบครัว มีลูก สามารถประสบความสำเร็จในทางการเมืองโดยการพัฒนาความชำนาญ ความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จผลสำเร็จทางการเมือง โดยเฉพาะการพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับการแข่งขันและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาททางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Currell⁵⁸ ซึ่งได้ศึกษาสตรีที่เป็นผู้นำ และได้อธิบายถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาทของสตรีที่เป็นผู้นำทางการเมือง ดังนี้

1) การรับภาระเลี้ยงดูเด็ก ส่วนใหญ่จะเกิดกับสตรีที่มีอายุต่ำกว่าสามสิบ และปัจจุบันนี้จะไม่เป็นจริงกับผู้นำสตรีทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะสามารถรับภาระควบคู่ไปกับการกิจทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่นได้

2) การสั่งสมและการกล่อมเกลாதทางการเมือง เป็นผลทำให้สตรีไม่แสดงออกมักจะเก็บตัวและเป็นฝ่ายยอมให้กับบุรุษ ตลอดจนการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองน้อยกว่าบุรุษ ทำให้สตรีมีความสนใจทางการเมืองต่ำ นอกจากนั้นอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน บรรยากาศของโรงเรียน วัฒนธรรมทางสังคม และความแตกต่างทางชนชั้นในสังคม ต่างก็มีผลต่อการเข้าสู่บทบาทการเป็นผู้นำทางการเมืองของสตรีทั้งสิ้น

3) การมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางการเมือง หรือเป็นครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งจะเป็นการถ่ายทอดความสนใจเกี่ยวกับการเมืองให้สตรีแตกต่างกัน

4) สตรีมีโอกาเข้าสู่บทบาทผู้นำทางการเมืองได้ โดยการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนที่บุรุษที่อยู่ใกล้ชิดเช่น บิดา สามี พี่ชาย

5) ลักษณะของกลุ่มสตรีเป็นชนกลุ่มน้อย จึงไม่สามารถรวมกลุ่มกันให้เป็นองค์กรอิสระที่อยู่ภายใต้การปกครองของบุรุษ และกลุ่มสตรีก็ยอมรับว่าสังคมเป็นโลกของบุรุษ สตรีพอใจกับการได้รับการปฏิบัติจากบุรุษ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองอย่างยิ่ง

6) สาเหตุมาจากระบบเลือกตั้ง การที่สตรีเป็นชนกลุ่มน้อย ประกอบกับการไม่ยอมรับในบทบาทของสตรี จึงทำให้สตรีมักจะ ไม่รับการสนับสนุนเมื่อเข้าสู่การเมือง นอกจากนี้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ส่งผลให้สตรีมีโอกาสรับการเลือกตั้งเป็นจำนวนน้อย

Millett⁵⁹ อธิบายถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขที่มีให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 7 ประการ ดังนี้

⁵⁸ Currell Melville, *Political women* (London : Croom Helm led, 1979), pp. 158-181.

⁵⁹ Millett Kate, *Sexual Politic* (New York: Equinox Books Doubleday and Company Inc, 1971), pp. 23-58.

1) เรื่องอุดมการณ์ เป็นผลมาจากการสังกกลม่อมเกลตาทางสังคมวัฒนธรรมให้มีการยอมรับการปกครองแบบพ่อกับลูก ยอมรับลักษณะการปกครองที่ผู้ปกครองมีความเด็ดขาดใช้อำนาจบังคับ

2) ความแตกต่างทางชีวภาพ เป็นผลทำให้แต่ละเพศมีสภาพจิตใจแตกต่างกัน นอกจากนี้วัฒนธรรมได้กำหนดวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับชีวภาพของสตรีด้วย

3) ลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่มีบุรุษเป็นผู้ปกครอง วัฒนธรรม ประเพณีที่กำหนดให้บุรุษเป็นผู้นำครอบครัว

4) ระดับของชนชั้นในสังคมเป็น สิ่งกำหนดสถานภาพทางสังคม บทบาทของสตรีส่วนใหญ่แล้วสตรีที่อยู่ในชนชั้นที่สูงจะมีบทบาทมากกว่าสตรีที่อยู่ในชนชั้นต่ำ และในชนชั้นเดียวกันสตรีก็มีบทบาทน้อยกว่าบุรุษ

5) สตรีต้องมีหน้าที่รับผิดชอบภายในบ้าน จึงทำให้ไม่มีเวลาในการเพิ่มพูนความรู้ให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการยกระดับฐานะของตนเองให้สูงขึ้น

6) การที่บุรุษใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบังคับสตรีให้อยู่ภายใต้อำนาจของตน เช่น การบัญญัติไว้ในกฎหมายอิสลาม ที่กำหนดให้บุรุษมีฐานะสูงกว่าสตรี

7) แนวความคิดทางมานุษยวิทยาและทางศาสนา บทบาทของสตรีถูกกำหนดโดยเฉพาะตามคำสั่งสอนของศาสนา

Elliott ⁶⁰ นักสังคมวิทยา ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เป็นข้อจำกัดต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี ดังนี้

1) ทฤษฎีทางวัฒนธรรม (Cultural dualism) อธิบายว่าโดยธรรมชาติแล้ว สตรีมีความสามารถมากกว่าบุรุษ เช่น ความสามารถในการให้กำเนิดลูก จึงพยายามกำหนดวัฒนธรรมเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมสตรีให้มีบทบาทที่จำกัด โดยการไม่ให้สตรีเข้ามีส่วนร่วมในการทำสงคราม ศาสนา และในทางการเมือง

2) ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม (Social evolutionary theory) การที่สังคมเริ่มต้นจากสังคมแบบปฐมภูมิมาสู่สังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้ต้องมีการแย่งงานกันทำ ทฤษฎีนี้รวมไปถึงการทำสังคมให้เป็นสมัยใหม่และทฤษฎีมาร์กซิสต์ ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยที่สตรีจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบบุรุษ

3) ทฤษฎีการพัฒนา (Developmentalism) มีสมมุติฐานว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเป็นการให้ความรู้เฉพาะบุรุษเท่านั้นขณะเดียวกันก็แสวงหาประโยชน์จากการใช้แรงงาน

⁶⁰ Elliott, Carolyn M, "theories of Development: An Assessment." In Women and National Development: The Complexities of Change (Chicago: the University of Chicago press, 1977), pp. 1-8.

สตรี และแรงงานสตรี ที่ทำงานภายในบ้าน เช่นการทำงานบ้าน การเลี้ยงดูบุตร มิถูกนำมาคิดเป็นส่วนหนึ่งของการคำนวณรายได้ประชาชาติ

4) ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency theory) ทฤษฎีนี้อธิบายว่าการที่โลกที่สามต้องพึ่งพาอาศัยประเทศที่เจริญแล้ว ทำให้ประเทศอุตสาหกรรมเข้ามามีอิทธิพลต่อประเทศโลกที่สาม โดยการเข้าควบคุมการค้า เทคโนโลยี ทั้งยังเบียดบังเอาทรัพยากรต่าง ๆ จากประเทศโลกที่สาม พยายามชี้้นำให้ประเทศโลกที่สามมีการพัฒนาตามแบบอย่างประเทศของตน ดังนั้นเมื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม จึงได้มีการเกณฑ์แรงงานบุรุษเข้าสู่เมืองซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม ขณะที่แรงงานสตรียังคงอยู่ในชนบทและภายในบ้าน ภายหลังจากจำเป็นต้องใช้แรงงานเพิ่มมากขึ้น แรงงานสตรีจึงถูกดึงเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน แต่เป็นแรงงานระดับต่ำ ๆ ไม่มีโอกาสก้าวหน้าแต่อย่างใด

ด้านการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรีของนักวิชาการในประเทศไทยนั้น สุธีรา ทอมสัน และเมทินี พงษ์เวช⁶¹ กล่าวว่า อุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยได้แก่

1) บทบาทที่สังคมตีกรอบไว้กับผู้หญิงที่สังคมกำหนด ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง ในสมัยโบราณบทบาทของหญิงและชายแยกกันอย่างชัดเจน ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวต่างจากผู้ชาย ซึ่งมีบทบาทสำคัญนอกบ้านบทบาทที่ต่างกันชัดเจนเช่นนี้ก่อให้เกิดภาพลักษณ์เฉพาะของผู้หญิง ตลอดจนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชาย ก็จะแตกต่างกันเกือบจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม เป็นเวลาหลายชั่วอายุคน ผู้หญิงได้รับการอบรมบ่มนิสัยและถูกปลูกฝังทัศนคติมาตลอดว่าอยู่ในสภาพที่ด้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งมีผลสืบเนื่องทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่และผู้ชายเกือบจะทั้งหมด คิดและเชื่อว่าผู้ชายเป็นผู้นำ ส่วนผู้หญิงเป็นเพียงผู้ตาม เพราะฉะนั้นเมื่อมองว่าการเมืองเป็นอาณาจักรของผู้ชายการที่จะก้าวล้ำเข้าไปในอาณาจักรนั้น จึงไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับผู้หญิง

2) การเมืองที่ผู้ชายถือบังเหียน ซึ่งทัศนคติและความเชื่อดังกล่าวข้างต้น ทำให้การเมืองอยู่ในมือของผู้ชายและไม่เคยถูกท้าทายมาช้านาน วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นโดยผู้ชาย ซึ่งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และยังกีดกันผู้หญิงให้ห่างออกไปมากขึ้น

⁶¹ สุธีรา ทอมสัน และเมทินี พงษ์เวช, ประเด็นสตรีบนเวทีการเมืองไทย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, 2539), หน้า 4-5.

ตัวอย่างเห็นได้ชัดเจนเมื่อเป้าหมายของการทำงานการเมืองคือการแสวงหาอำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจนั้น ทำได้ในทุกรูปแบบโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมเท่าใด พฤติกรรมหรือบรรทัดฐานเช่นนั้นเป็นตัวผลักดันให้ผู้หญิงรู้สึกขยาดและไม่อยากเข้ามาเกี่ยวพันเท่าใดนัก

3) ภาระทางครอบครัวของผู้หญิงที่ผู้หญิงมีต่อครอบครัว ไม่ว่าจะในฐานะภรรยาหรือลูกสาวทำให้ผู้หญิงไม่สามารถที่จะทุ่มเทอย่างเต็มที่ หากยึดอาชีพเป็นนักการเมือง ชีวิตครอบครัว การดูแลและบ้านและครอบครัวที่สังคมกำหนดว่าเป็นภาระของผู้หญิงทำให้ผู้หญิงมองไม่เห็นทางที่จะลงไปคลุกคลีกับการเมืองอย่างเต็มที่ หากภาระนั้นมิได้รับการแบ่งเบาจากผู้ชาย

4) สถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย จากการที่สังคมมองว่าผู้ชายเป็นผู้นำและผู้หญิงเป็นผู้ตาม โอกาสทางการศึกษาของผู้หญิงจึงถูกจำกัดมากกว่าผู้ชาย ผลที่เกิดขึ้นคือสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้หญิงจึงไม่มั่นคง และหลาย ๆ กรณีผู้หญิงต้องพึ่งพาอาศัยผู้ชายทางด้านการเงิน จึงเป็นการลดโอกาสที่จะทำงานทางการเมืองไปโดยปริยาย

เมทินี พงษ์เวช⁶² ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม และความก้าวหน้าของผู้หญิงในทางการเมืองซึ่งอาจสรุปได้ 2 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยภายนอก ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่พรรคการเมืองปิดกั้น โอกาสของผู้หญิงจึงทำให้ผู้หญิงไม่อยากจะร่วมพรรคการเมือง นอกจากนี้ส่วนต่างๆ ของสังคมไม่ให้โอกาสผู้หญิงและไม่ได้ให้การสนับสนุนผู้หญิงเท่าที่ควร รวมทั้งทัศนคติและพันธนาการทางความคิดที่กีดกันผู้หญิงหรือที่ไม่มั่นใจในผู้หญิง

2) ปัจจัยภายใน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวผู้หญิงเองคือ ผู้หญิงขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ทางการเมือง ขาดเป้าหมาย ขาดข่าวสารรวมทั้งการยอมรับสภาพ ไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ซึ่งหลาย ๆ ส่วนเหล่านี้ เนื่องจากประเพณีวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาทำให้ผู้หญิงเป็นผู้ตามและมีบทบาทหลักในฐานะมารดาและภรรยา

นอกจากนี้ ในทัศนะของ วิระดา สมสวัสดิ์⁶³ ผู้หญิงเผชิญกับอุปสรรคเชิงวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมหลายประการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองและสาธารณะรวมถึง

- 1) เจตคติและการเลือกปฏิบัติ
- 2) ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายที่ไม่เท่าเทียมกันในครอบครัว

⁶² เมทินี พงษ์เวช, ผู้หญิง บนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, 2541), หน้า 16

⁶³ วิระดา สมสวัสดิ์, ครอบครัว วัฒนธรรมและศาสนา: อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง, คำบรรยายสิทธิมนุษยชนสตรี. (2546), หน้า 10 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

- 3) การกำหนดให้ผู้ชายเป็น “หัวหน้าครอบครัว” ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง
- 4) ความรับผิดชอบในบ้านและการดูแลลูก
- 5) การขาดประสบการณ์ในกิจการสาธารณะ
- 6) การขาดแบบอย่างและการสนับสนุนของผู้หญิงที่อยู่ในอำนาจ
- 7) ความกลัวความรุนแรง การคุกคาม การวิพากษ์วิจารณ์และการถูกหย่าขาดจากสามี
- 8) การไม่เห็นคุณค่าของตนเอง
- 9) วัฒนธรรมของการเผชิญหน้าทางการเมืองที่สร้าง “ผู้ชนะ” และ “ผู้แพ้”
- 10) การเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
- 11) ค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งและการอยู่ในตำแหน่งมีสูง
- 12) การขาดการศึกษา

จากข้อคิดเห็นข้างต้น จะพบว่าสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้มากน้อยเพียงใด อาจขึ้นรากฐานที่มาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของสตรีซึ่งเป็นประเด็นที่น่าศึกษาพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี

นอกจากด้านอุปสรรคที่เป็นปัจจัยในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองก็ไม่ใช่ว่าสตรีจะไม่ได้เข้าไปมีบทบาทเลย ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือในสัดส่วนของสตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง มีปัจจัยใดที่ส่งเสริมทำให้สตรีเหล่านั้นเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองซึ่งในประเด็นนี้ จะศึกษาควบคู่ไปกับประเด็นแรกนั่นคือ เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคแล้ว ก็ย่อมมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองการปกครองของสตรี เช่นเดียวกัน เช่น Jean J. Kirkpatrick⁶⁴ ได้อธิบายถึงลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อส่วนรวมซึ่งมีผลกระทบเหมือนกันไม่ว่าบุรุษหรือสตรี โดยจะต้องมีพื้นฐานดังต่อไปนี้

- 1) เป็นคนที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิม กล่าวคือ การย้ายถิ่นทำให้บุคคลมีความรู้สึกไม่ลึกซึ้งต่อชุมชนเหมือนกับคนพื้นเพเดิม จากการศึกษา ศ.ศ. สตรีอเมริกันพบว่าส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิม
- 2) สภาพแวดล้อมของชุมชนขนาดเล็กทำให้บุคคลเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าชุมชนขนาดใหญ่

⁶⁴ Jean, *Political woman*, pp. 8-10.

3) ชนชั้นในสังคม สร้างโอกาส ประสบการณ์ เกียรติยศ และความรู้สึกให้กับบุคคลว่าการเข้าร่วมกับส่วนรวมมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ชนชั้นไม่ได้ประกันว่าสตรีในชนชั้นสูงจะมีความทะเยอทะยานสูง และสตรีในชนชั้นต่ำจะมีความทะเยอทะยานต่ำด้วยเพราะชนชั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างโอกาสให้กับบุคคล จากการศึกษาพบว่า ส.ส. อเมริกันมาจากทุกชนชั้นในจำนวนที่เท่า ๆ กัน

4) การศึกษาและอาชีพของบิดามารดาไม่ใช่สิ่งที่ช่วยพัฒนาให้บุตรสาวมีความกระตือรือร้น อย่างไรก็ตามพบว่าการศึกษาและอาชีพของบิดามารดาจะมีผลกระทบต่อรูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในงานสาธารณะของบุตร

5) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองของสตรี แต่ผลกระทบจะลดน้อยลงเพราะปัจจัยด้านตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงในสังคม สตรีที่กระตือรือร้นเชื่อมั่นในตัวเอง มุ่งมั่นแสวงหาความสำเร็จก็จะสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้

6) การกล่อมเกลாத่างการเมืองจากครอบครัว การกล่อมเกลามาจากครอบครัวจะเป็นพื้นฐานจำแนกเป้าหมายการทำงานของบุคคล การมีบิดามารดาเป็นคนที่กระตือรือร้นในกิจกรรมส่วนรวม จะทำให้สตรีเกิดการเรียนรู้ว่าเรื่องเกี่ยวกับการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของบุรุษแต่ฝ่ายเดียว และบุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของชุมชนจะเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนที่อยู่ห่างไกลชุมชน

Manderson⁶⁵ ได้ศึกษาผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นของมาเลเซีย ได้ข้อสรุปใกล้เคียงกันกับ Kirkpatrick กล่าวคือ ผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะอาศัยการศึกษาเป็นวิถีทางในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและในการยกระดับสถานภาพทางสังคมของตนนอกจากจะอาศัยโอกาสทางการศึกษาแล้วผู้นำสตรียังอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ อีก คือ

- 1) บิดามารดามีภูมิฐานะอยู่ในท้องถิ่นนั้น
- 2) บิดาและสามีส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นข้าราชการ
- 3) เป็นบุคคลที่สามารถใช้ภาษาได้ทั้งภาษาอังกฤษและมาเลเซีย
- 4) อาชีพเดิมของผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้าน รองถัดมาก็เป็นครู
- 5) อื่น ๆ เช่น การมีสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวข้องกับการเมือง

กล่าวโดยสรุปสำหรับปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี มีอยู่สองปัจจัยที่สำคัญคือ ปัจจัยจากตัวสตรีเอง ซึ่งได้แก่ภูมิหลังต่าง ๆ ของสตรีและครอบครัว อาทิ การศึกษา อายุ อาชีพ ภูมิฐานะ ภาระครอบครัว เป็นต้น และจากปัจจัยภายนอกสตรีเองซึ่ง

⁶⁵ Manderson, Leonore, *Women Political and Change* (London : Oxford University Press, 1980), pp. 11-16.

หมายถึง ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม กฎหมาย ลักษณะรูปแบบการปกครอง เหล่านี้เป็นต้น ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี

3. ข้อดีเมื่อสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อดีของสตรีเมื่อเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเข้ามาบทบาททางการเมืองแล้ว มีนักวิชาการหลายๆ ท่าน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของสตรีที่เข้ามาบทบาททางการเมืองไว้หลายๆ ท่านดังนี้

ดร.รัชนีพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน⁶⁶ เห็นว่า หากกล่าวถึงคุณลักษณะเฉพาะของผู้หญิงที่มีโอกาสก้าวเป็นผู้นำหรือผู้บริหารระดับสูงที่แตกต่างจากผู้นำที่เป็นผู้ชายแล้ว การที่ผู้บริหารที่เป็นผู้หญิงจะมีความพยายามเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบตัว ทำให้มีจุดเด่นในการบริหารงานบุคคลในองค์กรละเอียดกว่าผู้ชาย มีความโอบอ้อมอารีต่อผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่า และสามารถที่จะลงรายละเอียดของเนื้องานได้มากกว่าผู้บริหารที่เป็นผู้ชาย แต่เหนือสิ่งอื่นใด ผู้หญิงที่เป็นผู้นำจะมีความสามารถในการเรียนรู้และสัญชาตญาณในการแข่งขันและการเอาตัวรอดที่สูงกว่าผู้นำที่เป็นผู้ชาย ทั้งนี้เพราะการก้าวขึ้นเป็นผู้นำนั้นมีอุปสรรคหรือขวากหนามมากกว่าคนทั่วไป นอกจากนี้เมื่อเป็นผู้นำแล้วผู้หญิงยังเผชิญกับความท้าทายและแรงกดดันมากกว่าผู้นำที่เป็นผู้ชาย เพราะสังคมจะมีความคาดหวังในความสำเร็จมากกว่าผู้นำที่เป็นผู้ชาย ขณะเดียวกันเนื่องจากผู้หญิงจะมีความผูกพันกับครอบครัวสูงกว่าผู้ชาย

ส่วนจุดอ่อนของความเป็นผู้นำของผู้หญิงคือ ครอบครัว ผู้หญิงหลายๆ คนได้ละทิ้งโอกาสในการเป็นผู้นำขององค์กร เมื่อต้องชั่งน้ำหนักระหว่างสิ่งที่ต้องสูญเสียทางด้านครอบครัวให้กับภาระหน้าที่ทางการเมือง ขณะเดียวกันการวางตัวภายใต้ทีมงานที่มีแต่ผู้ชายจะเป็นสิ่งที่ผู้นำที่เป็นผู้หญิงต้องมีความระมัดระวัง มากกว่าการที่ผู้ชายเป็นผู้นำ

ดร.จรี วิจิตรวาทการ⁶⁷ ได้แสดงความคิดเห็นจากการสัมมนาเกี่ยวกับความเสมอภาคหญิงชายสร้างเครือข่าย ขยายความรู้สู่การปฏิบัติว่า สำหรับข้อดีหรือจุดเด่นของการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าไปมีบทบาทด้านการเมืองนั้น ผู้หญิงนั้นไม่มีความทะเยอทะยาน และแสวงหาอำนาจเหมือนผู้ชาย และที่สำคัญผู้หญิงนั้นมุ่งแต่สร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม และใช้ความละเอียดอ่อนจากความเป็นเพศแม่ ในการเสียสละเพื่อส่วนร่วม ขณะเดียวกันมุมมองในการทำงานของผู้หญิงนั้นก็แตกต่างจาก

⁶⁶ ผู้นำหญิง' ในสังคมไทยวิกฤติที่รอการพิชิต [ออนไลน์] 27 กรกฎาคม 2554 แหล่งที่มา /www.ryt9.com /s/tpd/925513

⁶⁷ สตรีไทยกับสังคมและการเมืองแบบใหม่ [ออนไลน์] 22 มิถุนายน 2553. แหล่งที่มา /www.ryt9.com/s/tpd/925513

ผู้ชาย โดยเฉพาะนักการเมืองชายนั้น มักให้ความสำคัญกับทำงานเพียงครั้งเดียวแล้วต้องประสบความสำเร็จ แต่ผู้หญิงนั้นมักมองว่าเรื่องของกรทดลองและทำแบบค่อยเป็นค่อยไป และค่อยปรับปรุงแก้ไข และที่สำคัญผู้หญิงไม่ค่อยยึดติดรูปแบบที่ตายตัว ไม่ว่าจะเป็นทำถูกหรือผิดพลาด

ขณะที่ ดร.สมบัติ ธำรงธัญวงศ์⁶⁸ ก็ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อดีของผู้นำหญิงจากการเสวนา “ผู้หญิงกับโอกาสสู่การเมือง” เช่นเดียวกันว่าลักษณะเด่นของผู้หญิงคือมีความอ่อนโยน ไม่ชอบความรุนแรง และที่สำคัญผู้หญิงส่วนใหญ่ซื่อสัตย์ ซื่อเสียงไม่เป็น มีทักษะในการพูดจูงใจ โน้มน้าว จูงใจคนให้เห็นด้วยกับเราโดยใช้เหตุใช้ผลเป็นหลัก ส่วนข้อดีของการก้าวสู่การเป็นนักการเมืองคือผู้หญิงสามารถที่จะใช้ความเป็นธรรมชาติของเรา ที่ถูกบิบบังคับมาหลายช่วงคน สร้างความยุติธรรมในการบัญญัติตัวกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นธรรม

คณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร ได้สรุปข้อดีเมื่อผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง⁶⁹ มีอยู่หลายประการได้แก่

1) เพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองเนื่องจากผู้หญิงมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากผู้ชาย จึงมีมุมมองและความสามารถที่แตกต่างกัน เช่น ในการตัดสินใจจัดทำงบประมาณใช้จ่ายเงินและตรวจสอบการใช้จ่าย ถ้ามีมุมมองของทั้ง หญิง และชายทำให้การจ่ายรอบคอบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) สร้างความหลากหลายในการพัฒนา ผู้หญิงผู้ชายมีบทบาทที่แตกต่างกันทั้งในครอบครัวและชุมชน จึงมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น ผู้หญิงต้องรับผิดชอบหลักในเรื่องการตั้งครรภ์ คลอดบุตรและเลี้ยงบุตร จึงให้ความสนใจกับเรื่องการจัดสรรทรัพยากรและบริการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เช่น ในประเทศสวีเดนและนอร์เวย์มีผู้หญิงในรัฐสภาเกินร้อยละ 30 มานานหลายปี สามารถพัฒนาระบบการบริการดูแลเด็ก และการประกอบอาชีพของผู้หญิงให้ดีขึ้น และในประเทศอินเดีย หลังจากมีกฎหมายกำหนดให้ผู้หญิงมีที่นั่งหนึ่งในสามของที่นั่งในองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีการศึกษาพบว่า ผู้หญิงให้ความสนใจในประเด็นการพัฒนาที่แตกต่างจากผู้ชาย คือสินเชื่อ อาชีพ สุขภาพ น้ำ การศึกษา ความรุนแรงในครอบครัว

3) การสร้างความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองประเทศโดยประชาชนทั้งหมด

⁶⁸ ผู้หญิงกับโอกาสสู่การเมือง [ออนไลน์] 5 สิงหาคม 2553. แหล่งที่มา www.ryt9.com/s/mnd/956350.

⁶⁹ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร, ผู้หญิงกับการเมืองทำไมต้องส่งเสริม (กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2548), หน้า 6-7.

4) การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์การเมือง เมื่อผู้หญิงจำนวนมากพอได้เข้ามาทำงานการเมือง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้เช่น ในอินเดียหลังจากที่ผู้หญิงจำนวนหนึ่งในสามของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การทุจริตในองค์กรเหล่านี้ลดลง ผู้หญิงมีวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีกว่า เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่รับฟังและไม่มีการใช้อำนาจมาก

จะเห็นได้ว่าการที่ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองนั้นมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันก็ยังพบว่าผู้หญิงยังเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองหรือได้รับเลือกให้เป็นผู้นำทางการเมืองอยู่เป็นจำนวนน้อย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องนักรการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ผู้ศึกษาจะได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักรการเมืองและผู้นำท้องถิ่นสตรีหลายๆ แห่งทั้งจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งหากพูดถึงการศึกษาในระดับทั่วไปแล้ว การศึกษาเกี่ยวกับนักรการเมืองสตรีนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 ระดับใหญ่ ๆ คือการศึกษาเกี่ยวกับนักรการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นและการศึกษานักรการเมืองสตรีในระดับชาติ นอกจากนั้นยังมีการศึกษาไปถึงผู้นำทางการเมืองที่ไม่ใช่ นักรการเมืองอย่างเป็นทางการอีกด้วย แต่เป็นข้าราชการประจำที่รับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ข้าราชการ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับนักรการเมืองหรือผู้นำสตรี ส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาในด้าน 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ การศึกษาด้านบทบาททางและการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรี ปัจจัยการเข้าสู่การเมืองของสตรี อุปสรรคในการเข้าสู่บทบาทและการทำงานทางการเมือง เช่น การศึกษาด้านบทบาทและการยอมรับบทบาททางการเมือง เช่น การศึกษาของ จิรศักดิ์ สุขวัฒนา, ประทีป จงสิทธิ์ธรรม, สุจิตรา สง่าเนตร, สิทธิ อินทรสร, รวิวรรณ วรรณพานิชย์ ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้นจะเน้นศึกษานักรการเมืองหรือผู้นำสตรีในระดับท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการศึกษาในระดับชาติ เช่น การศึกษาของ เสวตฉัตร สุวรรณรัตน์, ศศิพร สิทธิสัมพันธ์, และชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่

สำหรับการศึกษาเรื่องนักรการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ นักรการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ และรูปแบบการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของ

นักการเมืองท้องถิ่นสตรีนั้นเป็นมีรูปแบบอย่างไร ดังนั้นจากทบทวนวรรณกรรมตามผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจะได้แบ่งการทบทวนวรรณกรรมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผลการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ผู้ศึกษาจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เปรียบเทียบนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในจังหวัดลำปาง เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ามีรูปแบบเป็นอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างผู้ที่เคยศึกษาไว้หรือไม่ ซึ่งมีผลการศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ภูมิหลังและปัจจัยการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี

อภิชัย เจริญวงศ์⁷⁰ ได้ศึกษาเรื่องภูมิหลังของนักการเมืองสตรีกับการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ศึกษากรณีการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2532 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางภูมิหลังซึ่งมีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรีคือ ความเป็นทายาททางการเมือง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าว หรืออีกนัยหนึ่ง กล่าวได้ว่าการได้รับมอบหมายให้สืบทอดตำแหน่งทางการเมืองจากครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักของการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองของสมาชิกสภาเทศบาลสตรี

ฉัตรมา จุลเพชร⁷¹ ได้ศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นการศึกษาถึงภูมิหลังและปัจจัยการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่ผลักดันให้ผู้นำสตรีสามารถเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นได้สำเร็จคือสมาชิกในครอบครัวของผู้นำสตรีส่วนใหญ่เป็นผู้นำของชุมชนมาก่อนแล้วรวมทั้งมีอำนาจทางการเมืองอยู่ในชุมชน ซึ่งภูมิหลังและพื้นฐานครอบครัวและอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิตฐานะทางเศรษฐกิจสังคมดี มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้ผู้นำสตรีกล้าก้าวขึ้นสู่การเมืองระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังประกอบด้วยปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญอีก เช่น พลังกลุ่มเครือข่ายสตรีที่ผู้นำสตรีเป็นสมาชิกและเครือข่ายความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมือง ค่านิยมในฐานะความเป็นผู้นำสตรี ซึ่งปัจจัยต่างๆ ทั้งหมดนี้ต่างมีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อกันอย่างต่อเนื่อง

⁷⁰ อภิชัย เจริญวงศ์, “ภูมิหลังของนักการเมืองสตรีกับการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ศึกษากรณีการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลทั่วประเทศ,” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า บทคัดย่อ.

⁷¹ ฉัตรมา จุลเพชร, “บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล,” (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า บทคัดย่อ.

ศศิพร ลิทธิสัมพันธ์⁷² ได้ศึกษาเรื่องเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิง ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนการเข้ามามีบทบาทการเมืองสรุปได้ 4 ประการ คือ การเป็นที่รู้จักและสนิทสนมกันมานานในท้องถิ่นนั้น พรรคการเมือง เช่น นโยบายพรรคและหัวหน้าพรรค บุคลิกภาพส่วนตัวและ อิทธิพลของบุคคลมีนัยสำคัญเกี่ยวพันทางการเมือง

ชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่⁷³ ศึกษาเรื่องภูมิหลังและบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีศึกษากรณีเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2539 พบว่า กระบวนการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีนั้น มีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อชัยชนะในการเลือกตั้ง 5 ประการ ตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ 1) คุณสมบัติส่วนตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพเศรษฐกิจสังคม 2) การให้การช่วยเหลือแก่ท้องถิ่นและประชาชนในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และอื่นๆ 3) นโยบายและชื่อเสียงของพรรคการเมือง ได้แก่ อุดมการณ์พรรค การจัดโครงสร้างพรรค ผลงานต่าง ๆ ของพรรคและอื่น ๆ 4) อิทธิพลและบารมีของบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง 5) อิทธิพลบารมีของหัวหน้าพรรคหรือแกนนำพรรค เมื่อสมาชิกได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนจึงมีเงื่อนไขและความจำเป็นที่จะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้เลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่จะอาศัยบทบาทภายนอกสภามากกว่าในสภา โดยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างความพอใจให้กับประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนทั้งนี้ด้วยความคาดหวังว่าเมื่อประชาชนรับความพอใจต่อการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตน เพื่อการรักษาอำนาจทางการเมืองที่จะนำไปสู่การให้การสนับสนุนให้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง⁷⁴ (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย (ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลใน 4 จังหวัด 4 ภาค) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของสตรี เพื่อระบุถึงปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานของสตรีในการปกครองท้องถิ่น

⁷² ศศิพร ลิทธิสัมพันธ์, “เงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับสส.หญิง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), บทคัดย่อ.

⁷³ ชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่, “ภูมิหลังและบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี: ศึกษากรณีเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2539,” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า บทคัดย่อ.

⁷⁴ อลงกรณ์ คูตระกูล, “โครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง⁷⁴ (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลใน 4 จังหวัด 4 ภาค,” (รายงานการวิจัยสำนักงานส่งเสริมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. 2549), บทคัดย่อ.

พบว่า (1) ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดลำพูน ได้แก่ ปัจจัยการมีเครือข่าย, การเข้ากลุ่มทางสังคม, การมีการศึกษามีความรู้, และการมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน (2) ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ปัจจัยการเข้าร่วมกลุ่มทางการเมือง, การมีการศึกษามีความรู้, การมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน, และการมีความสามารถในการพัฒนา (3) ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ การมีกลุ่มการเมืองสนับสนุน, การมีการศึกษามีความรู้, การเข้ากลุ่มทางสังคม, และการมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน (4) ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดสงขลา ได้แก่ การมีกลุ่มการเมืองสนับสนุน การเข้ากลุ่มทางสังคม และการมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน

ผลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “สตรีกับการเมืองความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า⁷⁵ พบว่า ปัจจัยและวิธีการเข้าสู่การเมืองของผู้หญิงสามารถเข้าสู่การเมืองได้โดย

- 1) การเข้าสู่การเมืองด้วยตนเอง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ คุณสมบัติและความโดดเด่นในวิชาชีพ และการปฏิบัติ
- 2) เข้าสู่การเมืองด้วยการรับมรดกทางการเมือง ซึ่งหมายถึงการสืบทอดตำแหน่งทางการเมืองแทน บิดา มารดา สามี พี่ น้อง
- 3) การเข้าสู่การเมืองด้วยการเป็น “ตัวแทน” ทั้งนี้เนื่องจากนักการเมืองเดิมซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กันไม่สามารถเข้าสู่การเมืองได้จึงได้จัดให้มี “ตัวแทน” ทางการเมืองทำหน้าที่และรักษาพื้นที่ทางการเมืองแทนตน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ

ฉัตรมา จุลเพชร⁷⁶ ได้ศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบล ซึ่งนอกจากจะศึกษาถึงภูมิหลังและปัจจัยการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นแล้วยังได้ศึกษาถึงรูปแบบการใช้อำนาจของผู้นำสตรีแต่เน้นไปในด้านการใช้อำนาจในทางบริหารตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ในด้านด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยมองผ่านทัศนคติและ

⁷⁵ สถาบันพระปกเกล้า, สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการพัฒนการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551), หน้า 5.

⁷⁶ ฉัตรมา จุลเพชร, “บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบล,” หน้า บทคัดย่อ.

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก พบว่าหลักในการบริหารงานของผู้นำสตรีส่วนใหญ่คือ การให้เกียรติทุกคนในสำนักงาน ไม่แบ่งพรรคพวกในการพัฒนาท้องถิ่น เน้นการทำงานตามความต้องการของประชาชนและในการทำงานไม่คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตัวหลัก ด้านการใช้อำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นพบว่า ด้านเศรษฐกิจเน้นการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออมให้แก่คนในชุมชน ด้านสังคมเน้นการดูแลคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของคนชุมชนมากกว่าเน้นด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการเมืองพบว่า ผู้นำสตรีเปิดโอกาสให้ ผู้นำท้องถิ่น สมาชิก สอบต. และประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในชุมชนมากขึ้น

รวีวรรณ วรรณพานิชย์⁷⁷ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นกรณีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรียอดเยี่ยมประจำปี 2540 พบว่า การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีมีผลมาจากปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว ความรู้ความสามารถเฉพาะตัว และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยประชาชนยอมรับบทบาทผู้นำสูงสุดในความสามารถในการประสานงาน และยอมรับน้อยสุดในคุณลักษณะเฉพาะตัวในด้านการเบียดเบียนเรียไร การยอมรับของชุมชนในภาวะผู้นำสตรีท้องถิ่นยอดเยี่ยมเกิดจากความรู้ความสามารถเฉพาะตัวมากกว่าความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

จรัสศักดิ์ สุขวัฒนา⁷⁸ ศึกษาเรื่องผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พบว่า ประชาชนชาวจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่ยอมรับในบทบาทการนำของผู้ว่าราชการหญิง มีความพอใจในความตั้งใจในการทำงาน ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสุภาพนุ่มนวล ความสามารถทางการประชาสัมพันธ์ และการประสานงาน ส่วนความสามารถด้านอื่นๆ เปรียบเทียบกับผู้ว่าชายแล้ว มีความใกล้เคียงกัน ยกเว้นการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร งานที่ต้องเสี่ยงภัยและงานที่ต้องอาศัยความเด็ดขาด นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องภาระการดูแลครอบครัวและการที่ต้องเข้ารับการศึกษาระหว่างดำรงตำแหน่งทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

⁷⁷ รวีวรรณ วรรณพานิชย์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นกรณีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรียอดเยี่ยมประจำปี 2540.” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า บทคัดย่อ.

⁷⁸ จรัสศักดิ์ สุขวัฒนา, “ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทยศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2536.” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า บทคัดย่อ.

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาอำนาจ

ผลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “สตรีกับการเมืองความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า⁷⁹ ได้สรุปแนวทางการรักษาและพัฒนาสถานะภาพทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ว่าจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) การสนับสนุนจากครอบครัวเช่น พ่อ แม่ สามี ลูก และญาติ ในการสร้างความเชื่อมั่นและขวัญกำลังใจ และแบ่งเบาภาระและความรับผิดชอบบางส่วนของผู้หญิง

2) การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนในพื้นที่ เช่น ชุมชน สมาชิกกลุ่ม และเพื่อนบ้าน ในการเป็นฐานเสียงที่ดีในการเลือกตั้งและเป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูล ข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

3) การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเมืองระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นการรับสนับสนุนส่งเสริมจากหัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ

4) การสนับสนุนจากเพื่อนนักการเมืองเนื่องจากการทำงานการเมืองนั้นต้องอาศัยความร่วมมือ ความกลมเกลียว ความผูกพัน และการเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนนักการเมืองในการทำงานการเมือง

5) การสนับสนุนจากสื่อมวลชนทุกระดับ เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นเสมือนผู้ส่งสารระหว่างนักการเมืองกับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองสตรีจะต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสื่อมวลชนทุกระดับ ทุกประเภท

6) การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเงินหรือผู้อุปถัมภ์ เนื่องจากในการทำงานการเมืองบางครั้งต้องใช้เงิน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองสตรีจะต้องรับการสนับสนุนทางการเงิน งบประมาณจากผู้สนับสนุนทางการเงิน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่ให้การสนับสนุนด้านการเงินด้วยเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นนักการเมืองสตรีที่ต้องการรักษาสถานะภาพทางการเมืองไว้ได้ จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

- 1) ต้องมีจุดเด่นทางความคิด คุณค่า และความรู้ (ต้องมีจุดขาย)
- 2) ต้องมีการนำเสนอวิสัยคิด ความคิด กิจกรรม โครงการ นโยบายที่ชัดเจน โดดเด่น (ต้องขายเก่ง)
- 3) ต้องมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารภาพลักษณ์

⁷⁹ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ,สถาบันพระปกเกล้า, สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน, หน้า 5.

4) ต้องมีผลงานที่โดดเด่น เห็นผลชัดเจน และมีผลงานต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อ “ผูกใจ” ผู้สนับสนุนทางการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

5) ต้องสร้างการยอมรับให้แก่ ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

6) ต้องห่างไกลจากคำว่า ทูจริต และคอร์รัปชัน

7) ต้องเป็นนักประสานงานและประสานเครือข่าย

การศึกษาของ เดชะ สิทธิสุทธิ⁸⁰ เรื่องการสร้างฐานอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ศึกษากรณีเฉพาะกลุ่ม สันติธรรมในเทศบาลนครปฐม แม้ว่าการศึกษาในเรื่องนี้จะมีได้มุ่งศึกษาในลักษณะของตัวผู้นำแต่เป็นการมองการสร้างฐานอำนาจของกลุ่ม ซึ่งในการเมืองท้องถิ่นเราจะพบว่าไม่เป็นการเมืองในระดับไหนการรวมกลุ่มที่มีสมาชิกเป็นพรรคพวกเดียวกันมากย่อมมีพลังในการต่อรองและส่งผลสะดวกต่อการบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น และถ้ายังสามารถเกาะกลุ่มรวมกันได้นานเท่าไรย่อมสามารถรักษาฐานอำนาจได้นานเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองมากที่สุดคือหัวหน้ากลุ่ม โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับสมาชิกในกลุ่มและกลุ่มผู้สนับสนุนภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อทำให้ตนสามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานท้องถิ่น หลังจากนั้นการบริหารงานจะมีลักษณะที่เอื้อต่อกลุ่มผู้สนับสนุนและพวกพ้องของตน

การศึกษาของวรพันธ์ สุวรรณยุหะ⁸¹ ศึกษาเรื่องการรักษาอำนาจของกลุ่มทางการเมือง ในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มการเมือง “พลังสังคม” ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การได้มาและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทยกับการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น โดยหัวหน้ากลุ่มท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจเด็ดขาดในการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวตามลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทยเป็นหลัก จนเป็นที่ยอมรับแก่สมาชิกภายในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นตลอดจนกลุ่มผู้สนับสนุน ทำให้รักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

⁸⁰ เดชะ สิทธิสุทธิ, “การสร้างฐานอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ศึกษากรณีเฉพาะกลุ่ม สันติธรรม ในเทศบาลนครปฐม,” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า บทคัดย่อ.

⁸¹ วรพันธ์ สุวรรณยุหะ, “การรักษาอำนาจของกลุ่มทางการเมือง ในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มการเมือง พลังสังคม ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา,” (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า บทคัดย่อ.

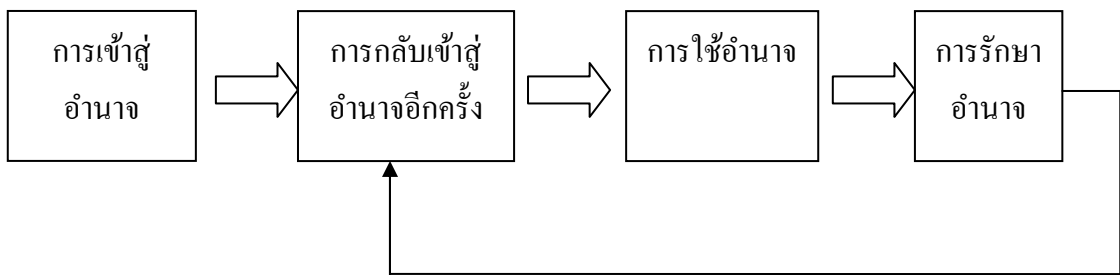
สรุปกรอบและแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องนักการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางใน ครั้งนี้สามารถสรุปกรอบแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมาใช้อธิบายการศึกษาในครั้งนี้คือตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้ด้านการเข้าสู่อำนาจนั้นจะใช้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคการเข้าสู่การเมืองของกลุ่มสตรี เช่น Jean . Kirpatrick Meiville /Currell Kate /Millet /Caroly M. Elliott ที่ประกอบไปด้วย ด้วยปัจจัยสนับสนุนภายในเช่น ครอบครัว การศึกษา สถานภาพเศรษฐกิจสังคม และปัจจัยภายนอก เช่น พรรคการเมืองรวมทั้งบทบาทความสัมพันธ์ของนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับจังหวัดกลุ่มอิทธิพลที่มีต่อการสนับสนุนทางการเมืองต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ที่สิ่งเหล่านี้ปัจจัยใดมีผลต่อการเข้าสู่สู่อำนาจทางการเมือง

ส่วนด้านแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำแนวคิดอำนาจจะใช้ในการอธิบายร่วมกับคุณลักษณะของผู้ในการใช้และการรักษาอำนาจของผู้นำ แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจนำมาใช้ขยายในด้านของที่มาแห่งอำนาจ ทฤษฎีอำนาจ เครื่องมือที่ใช้ในการสะสมอำนาจ และอิทธิพลทางการเมือง ซึ่งทั้ง 2 แนวคิดนี้ผู้ศึกษานำมาใช้ร่วมในการอธิบายการเข้าสู่อำนาจและการใช้อำนาจ ของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี โดยใช้แนวคิดของ Robert A. Dahl ,Harold D. Lasswell ในแง่ของผู้กุมอำนาจของแก่นการเมือง ซึ่งก้าวมาสู่ความเป็นผู้นำ และการแสวงหาอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งอำนาจที่เกิดจากการใช้กำลังที่เกิดจากการกระทำทางวัตถุทางร่างกาย (Physical power) และอำนาจที่เกิดจากการโน้มน้าวชักจูง (Persuasion power) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งเรียกว่า authority หรือไม่ใช่อำนาจตามกฎหมาย แต่เป็นพลังอำนาจอื่น ๆ ได้แก่ อำนาจบารมีของความเป็นผู้นำ ที่เรียก leadership หรือ charisma หรืออำนาจบีบบังคับกดดัน ที่เรียกว่า force หรือ coercion หรืออำนาจที่ครอบงำ ที่เรียกว่า dominant power หรืออำนาจเสน่ห์ที่เรียกว่า attractive power

ด้านการรักษาอำนาจทางการเมืองจะใช้แนวคิดการรักษาอำนาจในการอธิบายเช่นแนวคิดของ Richard L. Daft ได้กล่าวถึงยุทธวิธีทางการเมืองที่ผู้นำปฏิบัติเพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองและส่งผลให้งานสำเร็จว่ามีดังนี้ การสร้างพันธมิตร การขยายเครือข่าย การใช้สัญลักษณ์ การสร้างความจงรักภักดี การสร้างภาพพจน์หรือความประทับใจ การเล่นเกมอุปถัมภ์ การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสนับสนุนความคิดของตน ซึ่งการใช้แนวคิดในการอธิบายในการศึกษาทั้ง 3 ประเด็นที่กล่าวมาแล้วนั้นจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ในทั้ง 3 ด้านซึ่งสามารถอธิบายด้วยกรอบแนวคิดการศึกษาครั้งนี้ได้ดังแผนภาพดังนี้

สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

กลุ่มการเมืองในท้องถิ่น

การศึกษาในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งการวิเคราะห์ในบทนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้งสามคน โดยการวิเคราะห์จะเริ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย เทศบาลตำบลเกาะคา และสุดท้ายคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

1. กลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

นับตั้งแต่ได้มีการยกฐานะสภาตำบล ที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 3 ปีซ้อนหลังติดต่อกันเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งตาม พ.ร.บ. สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ได้ยกฐานะจากสภาตำบลพิชัย ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 ซึ่งตาม พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในขณะนั้น ได้กำหนดรูปแบบการบริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยสมาชิกในตำแหน่งและสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง สำหรับสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบลและสมาชิกโดยการเลือกตั้ง ได้แก่ สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี หลังจากรที่มีการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่งในสมัยนั้นได้แก่ ส.อ ยืนยงค์ วิลาวลัย หรือที่ชาวบ้านเรียกว่ากำนัน ยืนยงค์ ซึ่งเป็นกำนันอยู่ในขณะนั้น การเมืองในสมัยแรกไม่ค่อยมีการแข่งขันกันรุนแรงมากนัก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านบทบาทหน้าที่ของ อบต. และการทำงานในบทบาทสมาชิกสภามากนัก จึงทำให้การแข่งขันจึงเป็นเพียงผู้ที่สนใจที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น

ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานภายใต้โครงสร้างนี้เมื่อสมาชิกสภาหลายคนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการทำงานมากนัก การดำเนินงานหรือตัดสินใจหลักจึงอยู่ที่ประธานกรรมการหรือกำนันยืนยงค์เป็นหลัก หลังจากกำนันยืนยงค์ ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารได้เพียง 2 ปี 2 เดือน จึงมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายในครั้งนี้มีผลให้ยกเลิกสมาชิกโดยตำแหน่ง อันได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลออก โดยเหลือเพียงแต่สภาตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจำนวนหมู่บ้านละ 2 คนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนฝ่ายบริหารยังคงเรียกคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนเดิม ซึ่งได้แก่ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหารอีกจำนวน 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาโดยทางอ้อม

ดังนั้นสมาชิกจึงได้มีการเลือกประธานกรรมการบริหารคนใหม่ขึ้น ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการบริหารคนต่อมาคือ นายสุภาพ ศรีไชยวงศ์ แต่หลังจากนายสุภาพบริหารงานได้เพียง 1 ปี ก็ต้องออกจากตำแหน่งเนื่องจากนาราชการของ อบต. ไปเข้าโรงแรม จึงทำให้นายเฉลิม วิป็น โส สมาชิกสภาในขณะนั้นนำประเด็นนี้มาอภิปรายจนทำให้นายสุภาพ ต้องพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ บริหาร¹ ภายใต้การบริหารงานของนายสุภาพ การบริหารงานหลายอย่างไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีวาระการดำรงตำแหน่งเพียงไม่นานจึงยังทำให้ไม่เห็นผลงานมากนัก แต่เริ่มมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อนายสุภาพพ้นจากตำแหน่งแล้วสมาชิกจึงได้มีมติเลือก นางสาวศิริพร ปัญญาเสน ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารและดำรงอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระที่เหลืออยู่ หลังจากหมดวาระลงจึงได้มีการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้ง ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้กฎหมายก็ยังกำหนดให้ฝ่ายสภาและบริหารมาจากการเลือกตั้งจากโดยตรงจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน ส่วนประธานและคณะกรรมการบริหารมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากสมาชิกสภาอบต. เช่นเดิม ซึ่งในสมัยนี้ นางสาวศิริพร ปัญญาเสนก็ได้รับเลือกจากสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารอีกครั้ง² แต่ก็อยู่ในวาระได้เพียง 11 เดือน ก็ถูกสมาชิกรวมตัวกันไม่รับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ซึ่งกฎหมายในขณะนั้นได้กำหนดไว้ว่าหากสมาชิกสภาอบต. ไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติรายจ่ายเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ฝ่ายบริหารจะต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายสภามีอำนาจมากกว่าฝ่ายบริหาร ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นางสาวศิริพร และคณะกรรมการบริหารต้องออกจาก

¹ สัมภาษณ์ นายสง่า คำเดชศักดิ์, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 16, 18 สิงหาคม 2554.

² สัมภาษณ์นายทวี ศรีไชยวงศ์, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 6, 26 สิงหาคม 2554.

ตำแหน่งทั้งคณะ ซึ่งผู้ที่เป็นคนอภิปรายในขณะนั้นก็คือนายเฉลิม วิป็น โส สาเหตุที่ถูกสมาชิกรวมตัวไม่ยอมรับข้อบัญญัตินั้นคือ การมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งกลุ่มของนางสาวศิริพรต้องการนำเงินไปซื้อรถยนต์ ในขณะที่กลุ่มของนายเฉลิมต้องการนำเงินไปซื้อที่ดินเพื่อสร้าง อบต. แห่งใหม่ ซึ่งนางสาวศิริพร ปัญญาเสน³ ประธานกรรมการบริหารในขณะนั้นได้ให้เหตุผลในกรณีนี้ว่า

“...ตอนนั้นเราก็พูดถึงเรื่องรถยนต์ เราก็เห็นว่าบ้านเรามีเรื่องขยะเยอะ มันจำเป็นต้องจัดบริการ เพราะในพื้นที่มีมหาวิทยาลัยและหอพักจำนวนมาก ปัญหาน้ำเน่าก็เยอะ แต่อีกทีมหนึ่งเขาก็จะขอซื้อที่เพื่อสร้าง อบต. เราก็บอกว่าคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก เราก็ยังอยู่ที่นี้ได้ต่อเติมอยู่ไปก่อนเพราะว่าเงินเรามีเงินสะสมแค่ 5-6 ล้านบาท ถ้าไปซื้อที่หมดแล้วเมื่อไรจะได้สร้างสำนักงาน ถ้าอย่างนั้นเราหาที่ฟรีใหม่ แล้วเอาเงินไปสร้างอาคาร แต่ก่อนนั้นขอซื้อรถยนต์คันหนึ่งก่อนประมาณ 8-9 ล้านบาท เขาไม่ยอมเขาจะเอาเงินไปซื้อที่ที่บ้านปวงวัง เพราะคงคุยกันเรียบร้อยแล้วเขาคงจะได้อะไรที่ดินราคาประมาณ 5 ล้านบาท แต่เผชิญบอกว่าไม่ได้ ตอนนั้นเราก็เหมือนโดนหลอก หลายคนก็บอกว่าซื้อรถก็ได้ไม่ซื้อที่ คุยกันจนรอบเรียบร้อยแล้ว แต่พอในสภาที่ยกมือไม่ผ่านร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ...”

หลังจากกลุ่มของนางสาวศิริพร ต้องออกจากการประชุมกรรมการทั้งคณะ สมาชิกก็ได้มีการเลือกประธานกรรมการและคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ขึ้น ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกคนต่อมาคือ นายเฉลิม วิป็น โส การบริหารงานในสมัยของนายเฉลิม ค่อนข้างทุลักทุเล เพราะเป็นคนที่มีความคิดไม่ค่อยเด็ดขาด การตัดสินใจช้า⁴ เพราะบริหารงานอยู่ภายใต้ข้อตกลงและต้องฟังเสียงจากสมาชิกในกลุ่มการบริหารงานค่อนข้างทุลักทุเล และการเมืองท้องถิ่นเริ่มมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีนักการเมืองระดับชาติคอยหนุนหลังกลุ่มของนายเฉลิม ซึ่งจากการสัมภาษณ์นายมานิต อุ่นเครือ⁵ อดีตรองประธานกรรมการบริหารผู้ที่เป็น สอบต. ในสมัยนั้นกล่าวว่า

“...การเมืองในช่วงนั้นค่อนข้างรุนแรงขนาดประชุมก็ต้องมีการขอลำดับดำรงเข้าร่วมด้วย บางคนเอาปืนใส่ถุงกระดาษมาวางเลยนะ สมาชิกบางคนแล้วกำลังอภิปราย สมาชิกอีกคนลง

³ สัมภาษณ์ นางสาวศิริพร ปัญญาเสน, นายกองดีการบริหารส่วนตำบลพิชัย, 19 สิงหาคม 2554.

⁴ สัมภาษณ์ นางสาวฉันทนา ณ ลำปาง, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย, 26 สิงหาคม 2554.

⁵ สัมภาษณ์ นายมานิต อุ่นเครือ, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 5, 18 สิงหาคม 2554

ไปหิวคอเสียเลย ตอนนั้นผลประโยชน์มันแรง แล้วก็อิทธิพลเหนือสิ่งอื่นใด เหตุผลไม่ต้องมาคุย เปรียบไม่ต้องมาคุยกัน คือมีนักการเมืองหนุนหลังด้วย แล้วเราก็ออยู่ด้วยความลำบากใจ...”

รูปแบบการบริหารของนายเฉลิมก็กลับไปเป็นการบริหารงานแบบเก่าที่ใช้เสียงในสภา ข้างมากในการสนับสนุน และถือบับี่ และเอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มตน โดยเน้นโครงการที่เป็น โครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ และยกเลิกโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านอาชีพ คุณภาพชีวิต การศึกษา ของกลุ่มผู้บริหารชุดของนางสาวศิริพร ได้ทำไว้ รวมทั้งถอดถอนรายชื่อและตำแหน่ง ต่างๆ ของกลุ่มนางสาวศิริพร ที่มีชื่อเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในโครงการดังกล่าวเกือบ ทั้งหมด แล้วใส่ชื่อสมาชิกของกลุ่มตนเข้าไปแทน การอภิปรายในสภาที่ใช้กระบวนการกลุ่มใน การสนับสนุนการทำงาน ดังนั้นในการลงมติคะแนนเสียงทุกครั้งจะได้รับคะแนนเสียง 13 ต่อ 7 อยู่ เสมอ การทำงานในสภาค่อนข้างอึดอัดและเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น มีปัญหาทุจริตเกิดขึ้นมากมาย และมีการฟ้องร้องกันหลายเรื่อง เช่นการสร้างถนนเข้าบ้านตนเองก็ เกิดข้อพิพาทระหว่างชุมชนและ องค์กรเกิดขึ้น มีความขัดแย้งกับ อบต. อื่นๆ มากขึ้นเนื่องจากพยายามจะแสดงเรื่องบงเหลื่อจ่ายที่ เยอะกว่าทำให้ อบต. อื่นๆ ไม่พอใจ

หลังจากที่นายเฉลิม บริหารงานอยู่ในตำแหน่งเพียง 3 ปี ก็มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายตาม พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2546 อีกครั้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใน ฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารรูปแบบใหม่ โดยกำหนดให้ฝ่ายบริหาร หรือนายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนไม่ได้มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากสมาชิก เหมือนเช่นแต่ก่อนดังนั้นในปีพ.ศ. 2547 จึงได้มีการเลือกตั้งนายกที่มาจากการเลือกตั้งที่มาจาก ประชาชนเป็นครั้งแรก ซึ่งกลุ่มทางการเมืองในการเลือกตั้งที่สำคัญขณะมี 2 กลุ่มใหญ่คือ ก็คือกลุ่ม ผู้สนับสนุนนายเฉลิมและกลุ่มผู้สนับสนุนนางสาวศิริพร กลุ่มของนายเฉลิมตัดสินใจสนับสนุน นายรังสรรค์ เตชะสืบ ลงแข่งกับนางสาวศิริพร ปัญญาแสน ซึ่งผลการเลือกตั้งนายกในสมัยนั้น ปรากฏว่า นางสาวศิริพร ปัญญาแสนได้รับเลือกตั้งเป็นนายกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็น คนแรก และกลุ่ม สอบต. ที่อยู่กลุ่มเดียวกับนางสาวศิริพรสามารถผ่านการเลือกตั้งเข้ามาในสภาได้ เป็นจำนวนมาก ส่วน สอบต. ที่อยู่กลุ่มเดียวกับนายรังสรรค์ แทบไม่ได้รับการเลือกตั้ง

สำหรับการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นั้นก็ยังเป็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มของนาย รังสรรค์ และกลุ่มของนางสาวศิริพร ปัญญาแสน ซึ่งผลการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นั้นก็ปรากฏว่า นางสาวศิริพร ชนะเลือกตั้งอีกครั้งด้วยคะแนน 1,760 ต่อ 1,214 และกลับเข้ามาบริหารงานได้เป็น สมัยที่ 2 แต่ในช่วงท้ายก่อนการหมดวาระในสมัยที่ 2 นั้น ภายในกลุ่มของนางสาวศิริพร ได้เกิด ความขัดแย้งกันขึ้นระหว่างนางสาวศิริพร กับนายมานิตย์ อุ่นเครือ ประธานสภา จากความขัดแย้ง

ที่เกิดขึ้นทำให้นายมานิตย์ หันไปจับมือกับกลุ่มของนายเฉลิมและนายรังสรรค์และตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งกับนางสาวศิริพร ซึ่งนายมานิตย์นั้นถือว่าเป็นคนสำคัญหรือเป็นมือขวาที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนนางสาวศิริพรมาโดยตลอด และเคยเป็นรองประธานกรรมการบริหารร่วมกันมากับนางสาวศิริพรในสมัยที่ถูกปลดร่วมกัน และมีฐานเสียงอยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ซึ่งผลการเลือกตั้งในสมัยที่ 3 ทำให้นางสาวศิริพร ปัญญาเสน ต้องแพ้ไปด้วยคะแนน 1,236 ต่อคะแนน 1,320 ไปเนื่องจากเสียฐานคะแนนส่วนหนึ่งให้กับนายมานิตย์และนับตั้งแต่ปี 2539 -2555 เป็นต้นมามีรายชื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยและวาระการดำรงตำแหน่งทั้งหมดดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยตั้งแต่ปี 2539- 2559

ลำดับ	ชื่อ- นามสกุล	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
1	ส.อ.ยืนยงค์ วิชาวัฒน์	5 มิถุนายน 2539 - 21 กันยายน 2541
2	นายสุภาพ ศรีไชยวงศ์	22 กันยายน 2541 - 13 สิงหาคม 2542
3	นางสาวศิริพร ปัญญาเสน	17 สิงหาคม 2542 - 10 มิถุนายน 2543
4	นางสาวศิริพร ปัญญาเสน	19 มิถุนายน 2543 - 22 กุมภาพันธ์ 2544
5	นายเฉลิม วิป็นโส	26 มีนาคม 2544 - 9 มิถุนายน 2547
6	นางสาวศิริพร ปัญญาเสน	18 กรกฎาคม 2547 - 17 กรกฎาคม 2551
7	นางสาวศิริพร ปัญญาเสน	24 สิงหาคม 2551 – 23 สิงหาคม 2555

ที่มา : สรุปรายชื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

จากพัฒนาการของกลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นจะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ได้มีการยกฐานะและประกาศยกฐานะขึ้นเป็นอบต. พิชัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539- 2555 สามารถแบ่งรูปแบบการเมืองออกได้เป็น 2 ช่วงหลักๆ คือช่วงแรกก่อนการเลือกนายก โดยตรงที่เป็นการเลือกนายกหรือประธานกรรมการบริหารทางอ้อม และช่วงที่สองคือช่วงที่มีการเลือกตั้งนายกทางตรงหลังปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา แม้ว่าในช่วงยุคแรกๆ ของการยกฐานะและประกาศยกฐานะขึ้นเป็นอบต. พิชัย บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเข้ามามีอิทธิพลในการเมืองท้องถิ่นท้องถิ่นมากขึ้น

เพราะการทำงานในบทบาทสมาชิก อบต. ยังเป็นบทบาทใหม่และประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ แต่หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและลดบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านลง การเมืองในท้องถิ่นจึงเริ่มเข้าสู่การเมืองที่เป็นการแข่งขันของสมาชิกหรือคนในท้องถิ่นมากขึ้น แม้ว่ารูปแบบการเลือกตั้งหรือหรือกฎหมายจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรนั้น แต่กลุ่มการเมืองที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นก็จะมีอยู่ 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่กลุ่มของนายเฉลิมและกลุ่มของนางสาวศิริพร ที่คอยสับเปลี่ยนสมาชิกหมุนเวียนกันเข้าสู่อำนาจ แม้ว่ากลุ่มของนางสาวศิริพรจะสามารถครองอำนาจและอยู่ในตำแหน่งได้ถึง 2 สมัยในช่วงสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งของนางสาวศิริพร แม้ว่าจะสามารถชนะคู่แข่งที่เป็นคู่แข่งคู่ต่อสู้กันมาหลายสมัยได้ แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มและการประสานรอยร้าวในกลุ่มที่ไม่ลงตัว ก็ทำให้สมาชิกในกลุ่มที่เคยสนับสนุนตนเองหันไปจับมือกับคู่แข่งแล้วกลับเข้ามาทำชิงอำนาจของตนเองได้สำเร็จ

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย มีรายชื่อคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยสมัยที่ 2 (พ.ศ. 2551-2555) ที่มาจากการการเลือกตั้งจาก 11 หมู่บ้าน มีจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด 22 คน ดังนี้

1. นางสาวศิริพร ปัญญาแสน นายกอง้องการบริหารส่วนตำบลพิชัย
2. นายศรีมา เตชะสืบ รองนายกอง้องการบริหารส่วนตำบลพิชัย
3. นางศรีรัตน์ เขียวงาม เลขานายกอง้องการบริหารส่วนตำบลพิชัย
4. นางโสภา อันทา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 1
5. นางศิริพร ขวัญอยู่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 1
6. นายอรรถ กล้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 2
7. นายรัชชัย เครือสุวรรณ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 2
8. นายนิกร ค้างคำฟู สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 5
9. นายมานิต อุ่นเครือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 5
10. นายทวี ศรีไชยวงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 6
11. นายวิรันตร์ ต๊ะสูง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 6
12. นางสมจิตร เชื้อหอม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 7
13. พต. มนต์รี อรรถบุญย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 7
14. นายประทาน กิตตะวงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 8
15. นายชนวัฒน์ ฟูคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 8
16. นางวิไล สายสอน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 10
17. นายทองสุข ปินตาดีบ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 10

18. นายฉรินทร์ ยอดอินโต๊ะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 11
19. นายอำนาจ ราชเครือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 11
20. นางสรญา อาจารย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 13
21. นางทองใบ มณีฝัน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 13
22. นายสง่า คำเดชศักดิ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 16
23. นางชุ่มใจ สุคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 16
24. นายทัศนั วรรณบุตร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 17
25. นายวิวัฒน์ กันตา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 17

เทศบาลตำบลเกาะคา

1. กลุ่มการเมืองช่วงก่อนการเลือกตั้งโดยตรง (พ.ศ. 2542- 2546)

เทศบาลตำบลเกาะคา ยกฐานะจากสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบลเกาะคาเมื่อปี พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ตามนโยบายของรัฐที่ต้องการให้มีการยกฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด เพื่อแก้ไขกฎหมายสุขาภิบาลให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะการปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลนั้นเป็นการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีปลัดอำเภอหรือหัวหน้ากิ่งอำเภอเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง หลังจากที่มี การยกฐานะเป็นเทศบาลในปี พ.ศ. 2542 ในปีพ.ศ. 2543 จึงได้มีการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ซึ่งรูปแบบการบริหารงานหลังจากเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาลนั้น การบริหารงานจะประกอบด้วย 2 องค์กรหลักๆ คือ องค์กรทางด้านนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่าสภาเทศบาล และองค์กรทางด้านการบริหาร ซึ่งเรียกว่าคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ซึ่งรูปแบบคณะเทศมนตรีนั้น ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกทางอ้อมของสมาชิกทั้งหมด

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในสมัยแรกนั้น กลุ่มการเมืองที่สำคัญในการลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มสมาชิกที่เป็นอดีตคณะกรรมการสุขาภิบาลเดิม กับกลุ่มของนายทรงพล ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัด อำเภอเกาะคา ที่ได้รวบรวมสมาชิกและลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในสมัยแรกนั้นปรากฏว่า

กลุ่มของนายทรงพลและสมาชิกได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนมาก และนายทรงพล ก็ได้รับเสียงสนับสนุนจากสมาชิกได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยมีนายนิรันดร์ ชมพูแก้ว เป็นเทศมนตรีด้านสิ่งแวดล้อม และ โครงสร้างพื้นฐาน และนางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู เป็นเทศมนตรี ด้านการศึกษาสาธารณสุข แต่ก็ดำรงอยู่ในตำแหน่งเทศมนตรีได้เพียง 2 ปี จึงขอลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากมีแนวทางการบริหารงานที่ขัดแย้งกับนายทรงพล

หลังจากนายทรงพลดำรงตำแหน่งเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคาได้เพียง 3 ปี ก็ถูกยิงเสียชีวิต ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตของนายทรงพล นั้นไม่สามารถทราบสาเหตุได้ ดังนั้นหลังจากที่ นายทรงพลเสียชีวิต นายนิรันดร์ ชมพูแก้ว ซึ่งเป็นรองนายกหรือเทศมนตรีในขณะนั้นจึงได้รับเลือกตั้งให้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามวาระที่เหลืออยู่จนกระทั่งหมดวาระลง หลังจากนั้น นายนิรันดร์หมดวาระลง ซึ่งพอดีกับการเปลี่ยนแปลงกฎหมายในปีพ.ศ. 2547 ที่มีกรเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเลือกตั้งใหม่ โดยให้มีการเลือกตั้งนายกทางตรงจากประชาชนเป็นครั้งแรก ซึ่งกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งในสมัยนั้นมี 2 กลุ่มที่สำคัญได้แก่กลุ่มของนายนิรันดร์ อดีตนายกเทศมนตรีซึ่งได้รวบรวมทีมอดีตสมาชิกสภาในขณะนั้น และสมาชิกใหม่บางส่วนเข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มขึ้นใหม่โดยใช้ชื่อว่ากลุ่ม “รักษัเกาะคา” และอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มของ นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู อดีตเทศมนตรีที่ได้แยกตัวออกมาตั้งกลุ่มใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อแข่งกับกลุ่มของนายนิรันดร์ โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มพลังเกาะคา” ซึ่งผลการเลือกตั้งในครั้ง นั้นปรากฏว่า “กลุ่มพลังเกาะคา” ได้รับการเลือกตั้งชนะแบบยกทีม จึงทำให้นางสาวเพ็ญภัค ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกที่มาจากการเลือกตั้งทางตรงจากประชาชนเป็นสมัยแรก พร้อมด้วยสมาชิกแบบยกทีมทั้ง 2 เขต รวม 12 คน คะแนนดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในปี พ.ศ. 2547

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ	คะแนน
1	นายก	เพ็ญภัค รัตนคำฟู	1,260
1	สท.	นายชำนาญ เชี่ยววานิช	817
2	สท	นายบุญชุลย์ รื่องวาริ	658
3	สท	นายประกอบ ศรีสุวรรณค์	817
4	สท.	นางผ่องศรี เหลี่ยมอุไร	601
5	สท.	นายเจริญ ศรีสุวรรณค์	817
6	สท.	นายมนู ใจงาม	804
7	สท	นางฉัฐกานต์ วรรณกุล	588

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ	คะแนน
8	สท	นายวิญญู คุณาม	695
9	สท.	นางสาวชนิดา คำมงคล	535
10	สท	นางนงรักษ์ สิงขร	734
11	สท.	นายนิรุทธิ์ ปัญญาดี	763
12	สท	จ.ส.อ. บุญส่ง จันทร์แจ่ม	780

ที่มา : สรุปจากเอกสารรายงานผลการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคา

หลังดำรงตำแหน่งจนครบวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปีจึงได้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2551 การเลือกตั้งในครั้งนี้มีกลุ่มผู้สมัครอยู่ 2 กลุ่มที่สำคัญก็คือ “กลุ่มพลังเกาะคา” ของนางสาวเพ็ญภัก และกลุ่มของนายเสนห์ แก้วมาลัย ซึ่งนายเสนห์นั้นเคยเป็นอดีต ส.อบจ. ลำปาง หลายสมัย และอดีตนายก อบจ. ลำปาง 1 สมัย ได้รวบรวมสมาชิกโดยมีนายนิรันดร์ ชมพูแก้ว เป็นแกนนำในพื้นที่และสมาชิกที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในสมัยแรกเข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “คนเกาะคา” การเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นี้มีการแข่งขันค่อนข้างสูงเนื่องจากคู่แข่งเป็นอดีตนักการเมืองท้องถิ่นมายาวนานหลายสมัยและเคยเป็นนายก อบจ. มาก่อน และการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการกลับ มาเล่นการเมืองท้องถิ่นอีกครั้งของนายเสนห์หลังจากหันไปลงสมัครการเมืองในระดับชาติ 2 ครั้งแต่ก็ยังไม่ได้รับเลือกตั้ง ดังนั้นการกลับเข้ามาเล่นการเมืองท้องถิ่นในครั้งนี้จึงทำให้ฝ่ายคู่แข่งทุ่มเทเงินและการหาเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้เป็นอย่างมากดังนั้นการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นี้จึงมีเรื่องของการซื้อเสียง สงครามการข่าวลือโจมตีฝ่ายคู่แข่งและแจ้งเรื่องร้องเรียนแจ้งไปยัง กกต. เป็นจำนวนมาก ดังนั้นในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งจึงทำให้ กกต. ท้องถิ่นต้องลงมาตรวจสอบในพื้นที่หลายครั้งและทำให้การเลือกตั้งในครั้งนี้เป็นที่จับตามอง ซึ่งผลการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นั้นปรากฏว่านางสาวเพ็ญภัก ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนน 1,418 คะแนน ส่วนนายเสนห์ แก้วมาลัย ได้คะแนน 1,138 แต่ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภานั้นปรากฏว่าสมาชิก “กลุ่มพลังเกาะคา” ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้เพียง 5 คนจากทั้งหมด 12 คน โดยเฉพาะเขต 1 มีผู้ได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ส่วน “คนเกาะคา” หรือทีมคู่แข่งนั้นได้รับการเลือกตั้งทั้งหมด 7 คน จึงทำให้กลุ่มพลังเกาะคามิ

คะแนนเสียงที่น้อยกว่าในสภา ดังนั้นจึงทำให้มีการฟ้องร้องและส่งเรื่องร้องเรียนไปยัง กกต. ในกรณีของการซื้อเสียงและการจัดเลี้ยงของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้สมัครสมาชิกในกลุ่มพลังเกะกาหลายคนสอบตก ซึ่งผลจากการเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะกา ในสมัยที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะกาปี พ.ศ. 2551

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ	คะแนน	เขต	กลุ่ม
1	นายก	เพ็ญภัก รัตนคำฟู	14,18	1,2	พลังเกะกา
1	สท.	ร้อยตรีภิรมย์ แสงเมือง	686	2	คนเกะกา
2	สท.	นายชำนาญ เขียววานิช	612	2	พลังเกะกา
3	สท.	นายชูศักดิ์ จีปวน	658	2	คนเกะกา
4	สท.	นายเจริญ แลสันกลาง	639	2	คนเกะกา
5	สท.	นายอุบลรัตน์ ขวลบุตดี	-	2	คนเกะกา
6	สท.	นายชุมพล ค้อยเต็มวงค์	662	2	คนเกะกา
7	สท.	จ.ส.อ. บุญส่ง จันทร์แจ้ง	540	1	พลังเกะกา
8	สท.	นิรันดร์ ชมภูแก้ว	557	1	คนเกะกา
9	สท.	นายทวี ดวงม	522	1	คนเกะกา
10	สท.	นายนิรุทธิ ปัญญาดี	570	1	พลังเกะกา
11	สท.	นายธวัช ดวงม	553	1	พลังเกะกา
12	สท.	นางสาวชนิดา คำมงคล	509	1	พลังเกะกา

หลังจากสมาชิกสภา กลุ่มคนเกะกา ดำรงตำแหน่งในวาระได้เพียง 1 ปี 6 เดือน ผลจากการร้องเรียนการทุจริตในการเลือกตั้งของกลุ่มพลังเกะกา ซึ่งเป็นคนฟ้อง จึงทำให้ กกต. ตัดสินให้ใบแดงแก่ สท. ทั้ง 7 คน ย้อนหลังในข้อหาจัดเลี้ยง แต่กรณีของการซื้อเสียงนั้นยังมีหลักฐานไม่ชัดเจนจึงไม่สามารถฟ้องร้องได้ ดังนั้นจึงทำให้ต้องมีการจัดเลือกตั้ง สท. ซ่อม ขึ้นใหม่อีกครั้งในวันที่ 30 สิงหาคม 2552 ซึ่งผลการเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้นก็ทำให้ สท. กลุ่มพลังเกะกาได้ที่นั่งกลับคืนมาเพิ่มมาอีก 4 ที่นั่งซึ่งอาจเรียกได้ว่ากลุ่มพลังเกะกาสามารถกลับเข้ามาได้เกือบยกทีมเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 และได้ สท. อิสระ เข้ามาใหม่อีก 3 คน ซึ่งหนึ่งในนั้นคืออดีตผู้สมัคร ในกลุ่มฝ่ายตรงข้ามที่เคยสอบตกในรอบแรก แต่ลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมอีกครั้ง ก็ได้รับเลือกซึ่งติดเข้ามาหนึ่งคนคือนาย

ปรากฏ ตาคง ซึ่งครั้งนี้กลุ่มพลังเกาะคามิได้เป็นผู้ฟ้องร้องให้ถูกตัดสิทธิ์เหมือนสมาชิกในกลุ่มแต่ถูก กกด. เป็นผู้ฟ้องตัดสิทธิ์ย้อนหลังเช่นเดียวกับสมาชิกในกลุ่ม แต่ทางกลุ่มพลังเกาะคาเห็นว่า นายปรากฏ ตาคง น่าจะสามารถเข้ามาทำงานร่วมกับกลุ่มได้และไม่อยากให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้ง จึงขออีกระยะเวลาในการตัดสินใจของ กกด. ออกไป จนทำให้นายปรากฏ ตาคง สามารถทำงานและดำรงตำแหน่งจนเกือบครบวาระก่อนถูกโดนตัดสิทธิ์ลงสมัครรับเลือกตั้ง 5 ปีเช่นเดียวกับสมาชิกในกลุ่ม⁶

สำหรับการเลือกตั้งในสมัยที่ 3 นั้นหลังจากครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกครบ 4 ปี จึงได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้งในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2555 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้ลงสมัครเพียงกลุ่มเดียวคือ กลุ่มพลังเกาะคา ของนางสาวเพ็ญภัค นอกจากนั้นเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาอิสระ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้ที่เคยลงสมัคร สท. ในสมัยที่ผ่านมาหลายคนถูกใบแดงและตัดสิทธิ์ในการลงสมัครรับเลือกตั้งหลายปี และถูกปรับเป็นเงินจำนวนมาก รวมทั้งผลงานการบริหารงานของนางสาวเพ็ญภัคที่ได้สร้างไว้หลายสมัยจึงทำให้ไม่มีผู้สมัครกลุ่มอื่นๆ เข้ามาแข่งขัน ดังนั้นจึงทำให้นางสาวเพ็ญภัคชนะการเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 3 พร้อมทั้งกลุ่ม สท. ในกลุ่มพลังเกาะคาทั้ง 11 คน แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้สมัคร สท. หน้าใหม่ในกลุ่มหลายคน แต่ก็ยังได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาบริหารงานได้อีกครั้งหนึ่งโดยมี สท. ในทีมสอบตกไม่ได้รับเลือกตั้งไปเพียง 1 คน และได้ผู้สมัครอิสระเข้ามาแทน ส่วนนางสาวเพ็ญภัคก็ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคาเป็นสมัยที่ 3 ด้วยคะแนน 2,020 เพิ่มขึ้นจากเดิม 602 คะแนน ดังผลการเลือกตั้งดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาในปีพ.ศ. 2554

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ	คะแนน	เขต	กลุ่ม
1	นายก	เพ็ญภัค รัตนคำฟู	2,020	1,2	พลังเกาะคา
1	สท.	นางแสงเดือน พญากุล	581	1	อิสระ
2	สท.	นายบุญชลย์ รื่องวาริ	659	1	พลังเกาะคา
3	สท.	นายสมบุรณ์ ศรีรุ่งเรือง	570	1	พลังเกาะคา
4	สท.	นางกุลรัศมี ก่อศรีสวรรค์	830	1	พลังเกาะคา
5	สท.	นางโสพิศ สังขกรม	631	1	พลังเกาะคา
6	สท.	นายมนู ใจงาม	678	1	พลังเกาะคา

⁶ สัมภาษณ์นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู, นายกเทศบาลตำบลเกาะคา, 9 กันยายน 2554.

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ	คะแนน	เขต	กลุ่ม
7	สท.	นายสมพันธ์ วุฒวัฒน์	607	2	พลังเกะคา
8	สท.	นายธวัช คุณาม	748	2	พลังเกะคา
9	สท.	นางสาวชนิดา คำมงคล	646	2	พลังเกะคา
10	สท.	นางสาวลลิตา พิมาศกมลพัฒน์	693	2	พลังเกะคา
11	สท.	นางสมพร ร่วมใจ	647	2	อิสระ
12	สท.	นายนิรุทธิ์ ปัญญาดี	525	2	พลังเกะคา

จากตารางทั้ง 3 สมัยจะเห็นได้ว่ากลุ่มพลังเกะคาสามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาคุมอำนาจไว้ได้ทั้ง 3 สมัย เมื่อพิจารณาจากคะแนนที่ได้รับตั้งแต่สมัยแรกในปี 2547 จนถึงปี 2555 สมาชิกในกลุ่มพลังเกะคาส่วนใหญ่จะได้รับเลือกตั้ง โดยมี สท. ในกลุ่มที่สอบตกไป เพียง 2-3 คน ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านตัวบุคคลผู้ลงสมัคร ในกลุ่มหรือการผูกขาดอำนาจของสมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 3 สมัยนั้นพบว่าครั้งหนึ่งยังเป็นอดีต สท. เคยได้รับเลือกตั้งมาตั้งแต่สมัยแรกจนถึงปัจจุบันมีทั้งหมด 5 คน ส่วนที่เหลือ 7 คน นั้นมีการเปลี่ยนแปลงตัวด้านตัวผู้สมัครหน้าใหม่และผู้ทีสอบตกในบางสมัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางนั้นถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีเขตพื้นที่ในการดูแลปกครองครอบคลุมทั้งจังหวัด ซึ่งหากจะศึกษากลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางแล้ว ก็ควรจะศึกษาถึงรวมไปถึงกลุ่มการเมืองในระดับชาติ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มการเมืองในระดับชาติและกลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่นในระดับ อบจ. นั้นมีความเกี่ยวพันกันในลักษณะการสร้างกลุ่มการเมืองของสมาชิกสภา ภายใต้สังกัดของนักการเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นผู้ที่เข้ามามีอิทธิพลและมีบทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและสมาชิกสภาในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของนักการเมืองในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้นมาแล้ว ผู้ศึกษาจะขออธิบายถึงลักษณะกลุ่มการเมืองระดับชาติในจังหวัดลำปางก่อน ก่อนที่จะอธิบายถึงกลุ่มการเมืองในระดับ อบจ. ในลำดับต่อไป

1. กลุ่มการเมืองในจังหวัดลำปาง

นับตั้งแต่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่สมัยแรก จนถึงปัจจุบันจังหวัดลำปางมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วทั้งหมด 19 คน แต่บุคคลที่เป็นที่รู้จักและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งนานที่สุดก็คือนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์หรือที่รู้จักกันในนามปู่สภา ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 ถึงปี 2535 รวมทั้งสิ้น 13 สมัย หลังจากทีนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ไม่ลงเล่นการเมืองแล้วจึงได้ส่งทายาท คือลูกสาวลงสมัครรับเลือกตั้งแทนคือ ดร. ชารทอง ทองสวัสดิ์ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538-2539 และในสมัยต่อมาในปี 2539- 2543 และนับเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิงคนแรกและคนเดียวในจังหวัดลำปาง สำหรับปัจจุบันนี้กลุ่มการเมืองระดับชาติในจังหวัดลำปางสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆด้วยกันคือ

1.1 กลุ่มนายพินิจ จันทรสุรินทร์ ตระกูล จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง นายพินิจ จันทรสุรินทร์ เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และเป็น ส.ส. ลำปางรวม 13 สมัย ในอดีตเคยดำรงตำแหน่งอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร, อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และเคยทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการในองค์กรระหว่างประเทศอีกหลายแห่ง นายพินิจ จันทรสุรินทร์ เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นจากการเดินตามรอย ปู่สภานายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ในยุคเริ่มต้นจากการเป็นสมาชิกสภาจังหวัดและได้รับการสนับสนุนจาก นายบุญเท่ง จนสามารถเข้าสู่การเมืองระดับชาติ และเป็น ส.ส.ผูกขาดในจังหวัดลำปางมาหลายสมัยจนกลายเป็นนักการเมืองเก่าแก่รุ่นลายครามคนหนึ่งของจังหวัด ที่ยังได้รับเลือกตั้งนอกจากบทบาทในด้านของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแล้ว นายพินิจ จันทรสุรินทร์ ยังได้ชื่อว่าเป็น ส.ส.นักพัฒนา จนได้ฉายาว่า "ย่าปะหินเป็นน้ำ : เขียบหินให้ละลายเป็นน้ำได้" ซึ่งฉายานี้ได้มาจากการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างต่อเนื่องของเขานั่นเอง นอกจากบทบาททางด้านการเมืองในระดับชาติแล้วกลุ่มของ นายพินิจ จันทรสุรินทร์ยังมีบทบาทในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด โดยเฉพาะในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกด้วยโดยผ่านกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ชื่อว่า "กลุ่มคอยเงิน" ที่เป็นจุดที่ตั้งบ้านพักในลำปางของเขา

นายพินิจ มีบุตรชายทั้งหมด 4 คน คือนายชวนิต นายอินทริตน์ นายจรัสฤทธิ์ และนายพิสุทธิ์ จันทรสุรินทร์ ซึ่งบุตรชายทั้ง 3 คนหลังต่างเดินทางเข้าสู่วงการเมืองเช่นเดียวกับนายพินิจ โดยเริ่มจากนายอินทริตน์ อดีตเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการกรมการปกครองและสำนักข่าวกรอง

⁷ อุดรหัทธ 3 ผู้ยิ่งใหญ่ลำปางหลังถูกตัดสิทธิ์ “พินิจ-ไพโรจน์” ค้านทายาท-ไม่ทิ้ง ทรท./“บุญชู” ยันเว้นวรรคแน่ [ออนไลน์], 7 มิถุนายน 2550 แหล่งที่มา www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9500000069457.

แห่งชาติ ก่อนจะลาออกมาลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 สังกัดพรรคไทยรักไทย ร่วมกับนายพินิจ บิดา หลังจากนั้นก็ได้รับการเลือกตั้งต่อกันมาอีก 4 สมัย คือปี 2544, 2548, 2550 และล่าสุดในปี พ.ศ. 2554 สังกัดพรรคเพื่อไทย ต่อมาคือนายจรูญ อติตเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางและสมาชิกสภาจังหวัดหลายสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 กระทั่งปี พ.ศ. 2550 นายพินิจ จันทรสุนทร บิดา ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองพร้อมกับบ้านเลขที่ 111 นายจรูญ อติตจึงลงสมัครรับเลือกตั้งแทนบิดา และได้รับการเลือกตั้งเป็นส.ส. ครั้งแรกในนามพรรคพลังประชาชน และในปี พ.ศ. 2554 ในนามพรรคเพื่อไทย ส่วนลูกชายคนสุดท้ายคือนายพิสุทธิ์ (พงศ์ศิริ) จันทรสุนทร เริ่มเข้าสู่การเมืองตามบิดาด้วยการเป็นสมาชิกสภาจังหวัดมาก่อน ก่อนที่จะเริ่มลงสมัครนายกอบจ. ในปี 2555 แต่ก็ยังไม่ได้รับการเลือกตั้ง กลุ่มตระกูลจันทรสุนทรคุมพื้นที่ในลำปางได้ตั้งแต่อำเภอ อ.แม่พริก อ.เถิน อ.สบปราบ อ.เสริมงาม อ.ห้างฉัตร อ.แม่ทะ อ. เกาะคา

1.2 กลุ่มนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร ตระกูลโล่ห์สุนทร (กลุ่มบ้านสวน) นายไพโรจน์ เริ่มเข้าสู่การเมืองตั้งแต่ปี 2531-2550 อติตส.ลำปาง 7 สมัย, อติตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและ อติตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่ต้องถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเช่นเดียวกับนายพินิจ จันทรสุนทร ในคดียุบพรรคไทยรักไทย บ้าน 111 ดังนั้นในเลือกตั้งปี 2550 เขาจึงได้ส่งลูกชาย นายกิตติกร โล่ห์สุนทรและนายนายธนากร โล่ห์สุนทรลงสมัครแทนตนในนามพรรคพลังประชาชน จนได้รับเลือกตั้ง แต่ต่อมา นายกิตติกร ก็ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองอีกครั้งในคดียุบพรรคพลังประชาชน จึงทำให้มีการเลือกตั้งซ่อมขึ้นมาใหม่ นายไพโรจน์จึงได้ส่งนายสมโภชน์ สายเทพ เข้ารับสมัครรับเลือกตั้ง และก็ได้รับเลือกตั้งไปด้วยอิทธิพลของนายไพโรจน์ทำให้นายสมโภชน์ สายเทพได้รับการเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งล่าสุดในปี 2554 นั้นเขาได้ส่งลูกสาว คือนางสาวดวงรัฐลงสมัครเป็น ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคและก็ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในปัจจุบัน

1.3 กลุ่มนายบุญชู ตรีทอง นายบุญชู ตรีทองได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปางในการเลือกตั้งเดือนมีนาคม พ.ศ. 2535 สังกัดพรรคความหวังใหม่ ต่อมาในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2538 จึงย้ายมาสังกัดพรรคชาติไทย และปี พ.ศ. 2544 สังกัดพรรคไทยรักไทย ในรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย (สมัยแรก) บุญชู ตรีทอง ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีครั้งแรกของนายบุญชู ต่อมาในรัฐบาลของพรรคชาติไทย นำโดยนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี จึงได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีอีกครั้ง ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ได้ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี เนื่องจากเป็นกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยซึ่งถูกยุบในคดียุบพรรคการเมือง พ.ศ. 2549 นายบุญชู ตรีทอง เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการผลักดันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง โดยการบริจาคที่ดิน จำนวน 365 ไร่ บริเวณอำเภอห้างฉัตร จังหวัด

ลำปาง เพื่อก่อสร้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยดังกล่าวเป็นสถานที่จัดการเรียน การสอนที่รองรับนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดลำปางจำนวนมากรวมทั้งการบริจาคเงินสร้างอาคารหอประชุมใหญ่โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย โดยใช้ชื่อ อาคารบุญชู ตรีทอง โดยในปัจจุบันเป็นที่ทำการของสมาคมนักเรียนเก่าบุญวาทย์วิทยาลัย และเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับจัดงานสำคัญต่างๆของภาครัฐและเอกชนในจังหวัดลำปาง

2. กลุ่มการเมืองใน อบจ.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2476 เรียกว่า “สภาจังหวัด” มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการจังหวัดคือผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการกำหนดให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด และได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา จนกลายมาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดมีฐานะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดจังหวัดเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอเป็นหัวหน้าประจำอำเภอ โดยมีสภาจังหวัดเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกสภาจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติจังหวัด จึงทำให้มีการปรับปรุงและประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยได้บัญญัติให้เขตของจังหวัดเป็นเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มา จากการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดโดยตรง ผลจาก พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

กลุ่มการเมืองภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการเลือกตั้งนายกอบจ. โดยตรงนั้น ภายในกลุ่มของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเองก็มีการแบ่งกลุ่มกันเป็นขั้วเป็นค่ายอยู่แล้ว โดยจะสังกัดอยู่กับกลุ่มเดียวกับ ส.ส ในเขตพื้นที่ในจังหวัดลำปาง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่กลุ่ม สจ. ที่สังกัดกลุ่มนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร (กลุ่มแม่วัง) หรือเรียกว่าเด็กบ้านสวน และกลุ่มนายพินิจ จันท์สุรินทร (กลุ่มคอยเงิน) และมีบ้างเล็กน้อยที่อยู่กลุ่มนายวาสิตและนายบุญชู ตรีทอง ส.ส ในจังหวัดลำปาง โดยเฉพาะในกลุ่มตระกูลของนายพินิจที่เริ่มไต่เต้าจากการเข้าสู่การเมืองจากสมาชิกสภาจังหวัดมาก่อนและลูกชายของเขาทั้ง 3 คนก็เจริญรอยตามและมีบทบาทในกลุ่มสมาชิกสภาในจังหวัดลำปางมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรูปแบบการเลือกตั้งนายกแบบทางอ้อมใน

รูปแบบเก่า การที่สมาชิกสภาแต่ละคนจะได้รับเลือกให้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้นจึงต้องขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของ ส.ส. และการเจรจาต่อรองตำแหน่งของสมาชิกในกลุ่มด้วย ซึ่งก่อนการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อนปี 2547 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายก อบจ. อยู่ในขณะนั้นคือมีนายเสนห์ แก้วมาลัย ซึ่งเป็น สจ. กลุ่มของนายพินิจที่ให้การสนับสนุนขึ้นเป็นนายก อบจ. แต่หลังจากกฎหมายได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเลือกตั้งนายก อบจ. มาเป็นการเลือกตั้งนายกทางตรงในปี 2547 ส.ส. ทั้งสองกลุ่มนั้นก็ได้รับสนับสนุนสมาชิกสภาที่สังกัดในกลุ่มตนลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในขณะนั้นมีผู้สมัครที่เป็นผู้สมัครที่สำคัญ 2 คนคือนางสุนี สมมี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาในเขตอำเภอวังเหนือ และผู้สมัครที่สำคัญอีกคนหนึ่งก็คือนายจรุสฤทธิ์ จันทรสุนทรินทร์ ซึ่งเป็นลูกชายคนรองของ ส.ส. พินิจ ซึ่งทั้งสองคนลงสมัครในนามของพรรคไทยรักไทยในสมัยนั้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าการเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นการแข่งขันของผู้สมัครพรรคเดียวกันเองแต่สนับสนุนผู้สมัครคนละฝ่าย ซึ่งผลปรากฏว่านางสุนี สมมีชนะการเลือกตั้งโดยได้รับการสนับสนุนจาก ส.ส. เขต 1 จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าในจังหวัดลำปางเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยมาโดยตลอด โดยนางสุนี สมมีชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนน 209,397 ต่อ 147, 840 และดำรงตำแหน่งจนครบสมัย

สำหรับการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 นั้นนางสุนี สมมีก็ได้รับการสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งโดยจับมือกลับกลุ่มคอยเงินในการสนับสนุนนางสุนี โดยมีการต่อรองตำแหน่งให้ลูกชายของนายพินิจในการในการเข้ามาเป็นรองนายกบริหารร่วมกัน ซึ่งการเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งนายก อบจ. 3 คนที่สำคัญคือ นางสุนี สมมี ลงสมัครในนามกลุ่มแม่วัง และนายนคร โยธา วงศ์ ซึ่งนายนครนั้นเป็นเจ้าของโรงงานเซรามิก "เขลางค์เบญจรงค์" ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเซรามิกเครื่องเคลือบลายเบญจรงค์ส่งออกต่างประเทศรายใหญ่ ในลำปาง รวมทั้งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท อินเตอร์ เทค จำกัด รองประธานชมรมเฮฮาอีกลำปางและผู้อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง ส.ส. ลำปาง เขต 1 พรรคประชาธิปัตย์การลงสมัครครั้งนี้ได้รับแรงหนุนจาก "มัธยม นิภาเกษม" อดีตผู้สมัคร ส.ส. ลำปางเขต 1 พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีฐานเสียงที่หนาแน่นในพื้นที่เขตอำเภอเมืองและต่างอำเภอบางแห่ง รวมทั้งเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร และคนสุดท้ายคือนายเกรียงเดช สุทธิภักดี ไม่สังกัดกลุ่มการเมือง อดีตประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง ที่ในสมัยผ่านมาก็เคยเป็นที่ปรึกษาของนางสุนี และเคยเป็นทีมเดียวกับนางสุนีมามาก่อน แต่ไม่รู้ว่า เป็นเพราะเหตุผลใดจึงลงมาทำชิงแข่งขันกันเอง⁸ ซึ่งผลการเลือกตั้งนายก อบจ. ลำปางในสมัยที่ 2 นั้นปรากฏว่า นางสุนี สมมี อดีตนายก อบจ. ลำปาง

⁸ แดงพิศแดง ชิงเก้าอี้นายก อบจ.ลำปาง-หนึ่งชู "ปู" หนึ่งชู "แม่ัว" สู้ [ออนไลน์], (7 มิถุนายน 2550) แหล่งที่มา

ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนน 226, 812 คะแนนขณะที่อันดับที่ 2 ได้แก่ นายนคร โยธางค์⁹ ได้คะแนนเพียง 57,435⁹ คะแนน นับว่าการเลือกตั้งในครั้งนี้ นางสุนี ได้รับคะแนนอย่างท่วมท้นและสมาชิกสภาที่สังกัดกลุ่มแม่วังเดิว ก็สามารถผ่านการเลือกตั้งได้ทั้งหมด 30 เขต 30 คน หลังจากได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาบริหารงานอีกครั้งและอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระในสมัยที่ 2 แต่ในช่วงสุดท้ายก่อนหมดวาระนั้นสมาชิกกลุ่มแม่วังคนหนึ่งคือ นายดาชัย อุซุโกศลการ ได้แยกตัวออกมาโดยลาออกจากตำแหน่งก่อน 2 เดือนเพื่อประกาศตัวลงสมัครรับเลือกตั้งนายก อบจ. แข่งกับนางสุนี โดยมี สจ. กลุ่มแม่วังอีกหลายคนที่ออกจากกลุ่มแม่วังมาสนับสนุนนายดาชัย ซึ่งก่อนหมดวาระในสมัยที่ 2 ในวันที่ 26 เมษายน 2555 นั้นนางสุนี สมมี ยื่นหนังสือลาออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระอีกเพียง 6 วัน ซึ่งสาเหตุที่ลาออกจากตำแหน่งนายกอบจ. ก่อนครบกำหนดวาระนั้น เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาจนถึง 5 เดือนในการปรับปรุงและแบ่งเขตจำนวนประชากรใหม่หากเลือกตั้งนายกอบจ. และสอ.บจ. พร้อมกัน ดังนั้นเมื่อนางสุนี สมมี ลาออกแล้วจึงต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ภายใน 45 วัน ซึ่งการลาออกในครั้งนี้ก็จะเป็วิธีการช่วงชิงความได้เปรียบของนางสุนี เพราะช่วงระยะเวลาในการหาเสียงที่ยาวนานอาจจะทำให้นายดาชัย มีโอกาสในการหาเสียงและเคลื่อนไหวทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเมื่อนางสุนี ลาออกจึงทำให้ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ 2 ครั้งคือเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน ภายใน 45 วัน เพราะใช้เขตจังหวัดในการเลือกตั้ง แล้วจึงค่อยเลือกสมาชิกสภาจังหวัดอีกครั้งซึ่งการแข่งขันในสมัยที่ 3 นี้ เป็นการแข่งขันที่มีความรุนแรงและการแข่งขันสูง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าในการเลือกตั้งในสมัยที่ 3 นั้นนางสุนี สมมี ชนะไปด้วยคะแนน 134,919 คะแนนต่อ 111,459 คะแนนและสามารถรักษาอำนาจไว้ได้อีกหนึ่งสมัย¹⁰ สำหรับรายชื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางสภาที่ดำรงตำแหน่งทั้ง 2 สมัย มีรายชื่อดังนี้

⁹ ตัวแทน 2 พรรคใหญ่ร่วมชิงเก้าอี้นายก อบจ. ลำปาง [ออนไลน์], (24 มีนาคม 2551) แหล่งที่มา www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9510000035166.

¹⁰ กกต. ประกาศแล้วผลเลือกตั้งนายก อบจ. ลำปาง แชมป์เก่าเข้าวิน-แดงตัวเฒ่า [ออนไลน์], (9 กรกฎาคม 2555) แหล่งที่มา www.manager.co.th/Local/viewnews.aspx?NewsID=9550000083838

ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง 2 สมัย

อำเภอ	เขต	ปี (2547-2551)	ปี (2551-2555)
อำเภอเมือง	เขต 1 อำเภอเมือง	นางสาวมณฑยา ชรากร	นางสาวมณฑยา ชรากร
	เขต 2 อำเภอเมือง	นายชาญ เกตุสมักร	นายสุเทพ วงค์ษา
	เขต 3 อำเภอเมือง	นายวสันต์ อุดมเลขจิตร	นายวสันต์ อุดมเลขจิตร
	เขต 4 อำเภอเมือง	นายถาวร บุญผาเจริญ	นายถาวร บุญผาเจริญ
	เขต 5 อำเภอเมือง	นายณรงค์ พินทิสืบ	นายณรงค์ พินทิสืบ
	เขต 6 อำเภอเมือง	นายมงคลศิลป์ ศรีอินแก้ว	นายมงคลศิลป์ ศรีอินแก้ว
	เขต 7 อำเภอเมือง	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก
	เขต 8 อำเภอเมือง	นายวิเชียร เรืองบุญมา	นายวิเชียร เรืองบุญมา
	เขต 9 อำเภอเมือง	นายไพศาล ชรากร	นายไพศาล ชรากร
อำเภอลำปาง	เขต 1 อำเภอลำปาง	สุปราณี เกิดมูล	สุปราณี เกิดมูล
	เขต 2 อำเภอลำปาง	นายรัตนชัย สมมี	นายรัตนชัย สมมี
อำเภอแจ้ห่ม	เขต 1 อำเภอแจ้ห่ม	นายสมบูรณ์ รูปสะอาด	นายสมบูรณ์ รูปสะอาด
	เขต 2 อำเภอแจ้ห่ม	นายสุวิทย์ ทีเก่ง	นายเจริญ รูปสะอาด
อำเภอองาว	เขต 1 อำเภอองาว	นายวัชรินทร์ ชาคะโชติ	นายดาชัย อุซุโกศลการ
	เขต 2 อำเภอองาว	นางรัตนภรณ์ แก้ววรรณ	นายนิพนธ์ นันทะสี
อำเภอเกาะคา	เขต 1 อำเภอเกาะคา	นายวัฒนา สิทธิวัง	นายวัฒนา สิทธิวัง
	เขต 2 อำเภอเกาะคา	นายเสน่ห์ แก้วมาลัย	นายสมภพ นวลอนงค์
อำเภอเมือง	เขต 1 อำเภอเมือง	นางสาวมณฑยา ชรากร	นางสาวมณฑยา ชรากร
	เขต 3 อำเภอเกาะคา	นายตะวัน ชิงทอง	นายตะวัน ชิงทอง
	เขต 1 อำเภอแม่ทะ	นางผานิต ฤทัยสว่างสกุล	นางผานิต ฤทัยสว่างสกุล
อำเภอแม่ทะ	เขต 2 อำเภอแม่ทะ	นายคมสัน จิตรมัน	นายคมสัน จิตรมัน
	เขต 1 อำเภอแม่เมาะ	ด.ต.สอาด บุญลอง	ด.ต.สอาด บุญลอง
อำเภอแม่เมาะ	เขต 2 อำเภอแม่เมาะ	นายบรรจง เวชประชา	นายธรรมการ ชุมศรี
	เขต 1 อำเภอห้างฉัตร	ไพโรจน์ สุขคามเมือง	ไพโรจน์ สุขคามเมือง
อำเภอห้างฉัตร	เขต 2 อำเภอห้างฉัตร	นายบุญเชิด พรมตร	นายบุญเชิด พรมตร
	อำเภอเถิน	เขต 1 อำเภอเถิน	นายอดิสร ศรียุทธนา

ตาราง 7 (ต่อ)

อำเภอ	เขต	ปี (2547-2551)	ปี (2551-2555)
	เขต 2 อำเภอเถิน	นายสงฆ์ เครือคาอ้าย	นายเทวินทร์ จันทราช
อำเภอเมือง ปาน	เขต 1 อำเภอเมืองปาน	นายสนิท ประสาน	นางยุพวรรณ ประสาน
อำเภอเสริมงาม	เขต 1 อำเภอเสริมงาม	นายเชน ปานสังข์	นายเชน ปานสังข์
อำเภอสบปราบ	เขต 1 อำเภอสบปราบ	นายพนัส เครือนวล	นายปิลันธน์ รัตนวารกรณ์
อำเภอแม่พริก	เขต 1 อำเภอแม่พริก	นายถนอมชัย ทิชัย	นายถนอมชัย ทิชัย

จากตารางที่ ¹¹ แสดงให้เห็นว่ามีการผูกขาดในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางค่อนข้างสูง โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางในปี พ.ศ. 2547 ยังคงได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาในตำแหน่งเดิมถึง 20 เขตเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 66.66 แต่มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในด้านการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหรือตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพียง 10 เขตเลือกตั้งเท่านั้น ทั้งนี้ใน 10 เขตเลือกตั้งนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในแง่ของตัวบุคคลเท่านั้น โดยบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีสายสัมพันธ์หรือได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละเขตจะได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอีกหรือไม่นั้น นอกจากปัจจัยในด้านตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความสามารถ การศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจ แล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางก็คือการสานสัมพันธ์ทางการเมืองกับนักการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นรวมทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากความนิยมของพรรค

¹¹ อโณทัย วัฒนาพร, การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน [ออนไลน์], (9 กรกฎาคม 2555) แหล่งที่มา www.kpi.ac.th/.../53-03%2002.

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงผลการศึกษาเรื่องนักรการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่ง โดยผลการวิเคราะห์ในบทนี้ผู้ศึกษาจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยเริ่มจากการวิเคราะห์การเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและการรักษาอำนาจและส่วนสุดท้ายคือผลการสรุปเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจของนักรการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่ง โดยมีข้อมูลและรายละเอียดดังนี้

การเข้าสู่อำนาจของนักรการเมืองสตรี

การศึกษาการเข้าสู่อำนาจของนักรการเมืองสตรี ในประเด็นนี้จะเป็นการศึกษาประวัติและภูมิหลังของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง โดยจะเริ่มศึกษาตั้งแต่ประวัติภูมิหลังทางการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับสมาชิกสภาจนไปถึงการได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นรวมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนให้สตรีเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ซึ่งประวัติภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจของนักรการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 คน มีดังนี้

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

1.1 ประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยมีประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจดังนี้ นางสาวศิริพร ปัญญาแสน¹ เกิดที่บ้านไร่พัฒนา หมู่ 7 ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในครอบครัวมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน นางสาวศิริพรเป็นบุตรคนที่ 3 ฐานะทางครอบครัวไม่ค่อยดีนัก ดังนั้นหลังจากจบการศึกษาในระดับชั้น ป.6 นางสาวศิริพรจึงต้องหยุดเรียนเพื่อออกมาช่วยพ่อแม่ทำงานเนื่องจากพ่อแม่ไม่สบาย เมื่อไม่ได้เรียนหนังสือจึงเมื่อมีเวลา

¹ สัมภาษณ์ นางสาวศิริพร ปัญญาแสน, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย, 20 กรกฎาคม 2554.

ว่าง เมื่อมีกิจกรรมในชุมชนนางสาวศิริพรจึงได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แทนพ่อและแม่อยู่เสมอ และด้วยความที่นางสาวศิริพรเอง ก็เป็นผู้ที่ชอบทำกิจกรรมในชุมชนด้วยอยู่แล้วจึงทำให้ชีวิตส่วนใหญ่ของนางสาวศิริพรจึงคลุกคลีอยู่กับการทำกิจกรรมอยู่ในชุมชนมาโดยตลอดการทำงานอยู่ในชุมชนมาตลอดทำให้นางสาวศิริพร ได้รับการเรียนรู้และการดูแลจากผู้ใหญ่ในชุมชนเสมือนเป็นการขัดเกลาพื้นฐานการทำงานร่วมกับคนในชุมชนตั้งแต่ยังเด็ก การทำงานตั้งแต่อยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นข้อดีอย่างหนึ่งที่ทำให้นางสาวศิริพร มีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน ดังนั้นจึงได้รับความรักและความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ให้รับผิดชอบในงานที่สำคัญๆ ในชุมชนจนทำให้ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านตั้งแต่อายุ 19 ปี และขณะเดียวกันก็ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มหนุ่มสาวด้วย

หลังจากที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านได้ไม่นาน นางสาวศิริพร ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจากการสนับสนุนของกำนันยืนยงค์ วัฒพันธ์ และมีโอกาสได้เป็นตัวแทนไปประชุมที่อำเภอบ่อยๆ ทำให้ได้รู้จักคนในแวดวงราชการและกลุ่มต่างๆ มากขึ้นจนสามารถขอรับการสนับสนุนผลักดันงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ มาทำกิจกรรมให้กับกลุ่มแม่บ้านได้สำเร็จรวมทั้งคอยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการทำกิจกรรมของคนในชุมชนมาโดยตลอด จนได้รับรางวัลจากการแข่งขันและการประกวดในระดับหมู่บ้านต่างๆ มากมาย เช่น การแข่งกีฬาในระดับตำบล การประกวดแห่เทียนพรรษา การประกวดทำบายศรี ฯลฯ หลังจากนั้นนางสาวศิริพรดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ 6 ปี กำนันยืนยงค์ จึงสนับสนุนให้นางสาวศิริพรขึ้นเป็นสารวัตรกำนัน ดังนั้นจึงทำให้นางสาวศิริพรกลายเป็นที่รู้จักในระดับตำบลมากขึ้น หลังจากที่ขึ้นเป็นสารวัตรกำนันได้ไม่นานในช่วงปีพ.ศ. 2536 จึงเริ่มมีกระแส พรบ. ยกฐานะจากสภาตำบลขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในขณะนั้นนางสาวศิริพร เองก็ได้รับโอกาสให้ไปอบรมบ่อยๆ จึงทำให้นางสาวศิริพรรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นและเป็นจุดเริ่มต้นที่สนใจลงเล่นการเมืองดังกล่าว

“...ในช่วงปี 2536 ก็เริ่มมี พรบ. ยกฐานะสภาตำบลเป็น อบต. พอในช่วงที่เราเป็นสารวัตรกำนันอยู่ทางกรุงเทพ องค์การสตรีเขาก็เรียกเราเข้าไปอบรมบ่อยๆ ก็ทำให้เรารู้ว่าบ้านเรากำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไร ตำบลพิชัยจะต้องเปลี่ยนเป็น อบต. ช่วงไหน เพราะช่วงนั้นก็มีการเริ่มณรงค์ทาง กรุงเทพก็บอกว่าผู้หญิงต้องเข้ามาอยู่ในการเมืองท้องถิ่นนะ ซึ่งในปี 2538 ก็ได้มีการประกาศยกฐานะซึ่ง อบต. พิชัยของเราเป็นรุ่นที่ 2 เมื่อเราถูกไปอบรมบ่อยๆ ขึ้นก็เหมือนได้รับการปลุกฝังและเราก็พูดเรื่องนี้อยู่ตลอด แล้วเราก็ทำอยู่แล้ว ดังนั้นพอรู้ว่าจะมีการยกฐานะแล้วมีการเลือกตั้งเราก็เริ่มสนใจที่ลง...”

หลังจากที่ตัดสินใจที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. ในสมัยแรกนางสาวศิริพรก็ถูกคัดค้านจากกำนันยืนยงค์ เพราะไม่สนับสนุนให้ลงสมัคร เนื่องจากในสมัยนั้นยังเห็นว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง และทางครอบครัวเองก็ไม่ได้สนับสนุนเพราะเกรงใจกำนันยืนยงค์และไม่อยากให้เกิดความขัดแย้ง แต่คนในชุมชนส่วนใหญ่ก็ยังสนับสนุนและบอกให้นางสาวศิริพรลงสมัครให้ได้ ดังนั้นนางสาวศิริพรจึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่สนคำคัดค้านของกำนันยืนยงค์ ดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวศิริพร ดังนี้

“...เมื่อเราตัดสินใจจะลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว แต่ว่าพ่อกำนันเขาก็ไม่ค่อยชอบ พ่อกำนันเขาก็ไปที่บ้านบอกให้ถอนตัว เขาบอกว่ามัน ไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง อยู่ตรงนี้ได้แล้วช่วยงาน ไป การศึกษาเราก็ไม่ถึงจบแค่ ป.6 จะไปสู้ใครได้ ดังนั้นปล่อยให้เป็นเรื่องของผู้ชายไป ตอนนั้นมีเรานี้แหละเป็นคนแรกของตำบลที่เป็นผู้หญิง แต่ชาวบ้านเขาก็ว่าลงสิ ทำไมจะไม่ลง เพราะฉะนั้นผู้หญิงผู้ชายไม่เกี่ยวข้องที่ว่าใครจะทำงาน ก็ไม่เห็นผู้ชายที่ไหนทำงานให้หมู่บ้าน คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านก็บอกให้ลง ใครไม่เลือกคนแก่จะเลือกเอง กลุ่มผู้หญิงกลุ่มแม่บ้านจะเลือกเอง ก็ถือว่าการลงสมัครครั้งแรกกลุ่มแม่บ้านส่งเข้าประกวด...”

ดังนั้นหลังจากที่มีการยกฐานะจากสภาตำบลขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยในปี พ.ศ. 2539 แล้วจึงได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งผลปรากฏว่านางสาวศิริพร ก็ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย โดยได้คะแนนเป็นอันดับ 1 ของหมู่บ้านพร้อมกับนายชัยยุทธ ส่วนกำนันยืนยงค์ได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่งตามกฎหมาย นอกจากนี้นางสาวศิริพร ยังได้รับเลือกให้เป็น 1 ในคณะ กรรมการบริหารร่วมกับกำนันยืนยงค์และสอบต. อีก 3 คน เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่านางสาวศิริพร มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบต่างๆ ในการดำเนินงานใน อบต. เป็นอย่างดี

ระหว่างที่นางสาวศิริพรดำรงอยู่ในตำแหน่งคณะกรรมการบริหารนั้น การทำงานก็ไม่ได้ราบรื่นมากนักเพราะเมื่อเสนอโครงการของงบประมาณเข้าไปก็มักจะไม่ค่อยสนับสนุนจากฝ่ายบริหารมากนัก เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและผู้ที่มีบทบาทหลักในการตัดสินใจคือประธานกรรมการบริหาร ดังนั้นการตัดสินใจดำเนินงานและงบประมาณต่างๆ จึงขึ้นอยู่กับกำนันยืนยงค์และสมาชิกเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมักจะเน้นการจัดสรรงบประมาณพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

หลังจากกำนันยืนยงค์ อยู่ในตำแหน่งได้เพียง 2 ปีก็หมดวาระลงตามกฎหมายสมาชิกในกลุ่มจึงมีมติเลือกนายสุภาพ ศรีไชยวงศ์ ขึ้นเป็นประธานกรรมการบริหาร ส่วนนางสาวศิริพรก็ยัง

ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการบริหารเช่นเดิม แต่นายสุภาพก็อยู่ในตำแหน่งได้เพียงไม่นานก็ถูกสมาชิกอภิปรายและถูกปลดออกจากตำแหน่งเนื่องจากนาราชการไปเข้าโรงแรม จึงทำให้ต้องมีการเลือกประธานกรรมการบริหารคนใหม่ ซึ่งนางสาวศิริพรในขณะนั้นก็ถือว่าเป็นผู้ที่โดดเด่นที่สุด เพราะเป็นคนที่ทำงานจริง กล้าพูด รู้และเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายเป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกสนับสนุนนางสาวศิริพรขึ้นเป็นประธานกรรมการบริหาร เมื่อได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งบริหารแล้ว นางสาวศิริพร จึงทำงานหรือโครงการที่ตนเองตั้งใจ ทำให้แนวทางการบริหารงานจึงเปลี่ยนไปไม่เน้นที่โครงการก่อสร้างมากนักและให้ความสำคัญกับพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตด้านการอบรม กลุ่มอาชีพ ออมทรัพย์ การเกษตร กองทุนการศึกษามากขึ้น ซึ่งทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยพอใจมากนักเนื่องจากเป็น โครงการที่ไม่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเอง เหมือนผู้บริหารซูดเก่า หลังจากที่นางสาวศิริพรและอยู่ในวาระต่อจากนายสุภาพได้เกือบ 2 ปี ก็หมดวาระลง จึงได้มีการเลือกตั้งใหม่ขึ้น ซึ่งครั้งนี้ก้านยืนยงค์ ซึ่งหมดวาระจากการเป็นผู้ใหญ่บ้านลงพอดี ก็ประกาศตัวลงสมัครรับเลือกตั้งพร้อมทั้งส่งลูกชายของตนลงสมัครด้วย และบอกให้นางสาวศิริพรไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากตนเองและลูกชายต้องการลงสมัครเลือกตั้งเอง ดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวศิริพรดังนี้

“...ครั้งนี้ก้านยืนยงค์ลงสมัครด้วย เขาก็มาบอกเราว่าไม่ต้องลงนะ ก้านยืนยงค์จะลงเพราะว่าเราเป็นมาแล้ว เราก็บอกไม่ได้ยังงี้ก็ขอลงเถอะ ยังงี้ก็ให้ชาวบ้านเลือกเอาแล้วกัน ถ้าเราทำไม่ดีชาวบ้านไม่เลือกเราก็ไม่เสียใจแต่ที่เราขอลงเถอะ...”

จากผลการเลือกตั้งในครั้งนั้นปรากฏว่านางสาวศิริพร ได้รับเลือกตั้งโดยได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่งของหมู่บ้านและได้รับเลือกกลับเข้ามาเป็นประธานกรรมการบริหารอีกครั้ง ส่วนก้านยืนยงค์กับลูกชายไม่ได้รับเลือกตั้งแต่การกลับเข้ามาบริหารงานของนางสาวศิริพรในสมัยนี้ก็สามารถอยู่ในวาระได้เพียง 11 เดือน ก็ถูกสมาชิกรวมตัวกันไม่รับร่างข้อบัญญัติงบประมาณต่างๆ ที่ได้คุยและตกลงกันในการคุยกันนอกสภาแล้ว เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้นางสาวศิริพรและคณะต้องออกจากฝ่ายบริหารและให้สมาชิกต้องมีมติเลือกประธานกรรมการบริหารคนใหม่ ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาใหม่นั้นก็คือนายเฉลิม วิป็นโส ดังคำสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งของนางสาวศิริพร ปัญญาแสน

“...จากวันที่เลือกเรามา 17 เสียงต่อ 20 แต่พอหลังจากเรื่องนี้เราเหลือ 7 เขาซื้อไปงัดไปกินเหล้าบ้าง เอาผลประโยชน์เรื่องที่ดินไปล่อบ้าง จาก 17 ของเราเหลือ 7 ไปอยู่ฝั่งเขา แกนนำก็มีคุณเฉลิม ผู้ใหญ่รังสรรค์...”

เมื่อนายเฉลิม วิปน์โสได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร การบริหารงานของกลุ่มนายเฉลิมเริ่มกลับไปบริหารงานในรูปแบบเก่าที่มักจะเน้นแนวทางการพัฒนาไปในด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ การทำงานในสภาที่ใช้เสียงข้างมากในการสนับสนุนโครงการและเอื้อผลประโยชน์ให้กับพรรคพวกของตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวศิริพร ปัญญาแสนดังนี้

“...เรื่องคนก็จะไม่มีเลย แต่ช่วงที่เราอยู่ เราทำเรื่องกองทุนการศึกษาและกองทุนกลุ่มอาชีพตำบลเราตั้งไว้เยอะแล้วก็คนแก่จะได้เบี้ยครอบครัว พอเราไม่ได้เป็น 3 ปีหลัง มันหาย กลุ่มอาชีพก็หาย ทุนการศึกษาก็ไม่ให้ ด้านคุณภาพชีวิตไม่มีได้แต่คู่มือเรื่องน้ำเรื่องถนน เพราะที่มันนั้นจะเป็นผู้รับเหมาส่วนใหญ่...”

“...เราอยู่ในสภามันก็ธรรมดาใจ พุดไปเถอะดี ยังไงมันก็ไม่ยกมือให้เราเพราะคะแนนยังงี้ก็เป็น 13: 7 เวลาเราพูดในสภาฟังเขา 13 คนมันจะเหลือแต่ประธานสภา สมาชิก 2-3 คน ในทีมเขาที่เหลืออีก 7-8 คนจะไปนั่งอยู่หน้า อบต. ไม่ได้สนใจ เพราะรู้ว่าเราจะต้องอภิปรายในสภาเขาจะไม่สนใจเราเลย แต่พอถึงเวลาเขาก็เรียกกันมายกมือ นั่นคือความเจ็บปวด...”

หลังจากที่กลุ่มของนายเฉลิมดำรงตำแหน่งจนครบวาระในปี 2547 จึงได้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งซึ่งครั้งนี้กฎหมายได้มีการเปลี่ยนแปลงให้มีการเลือกตั้งนายกฯ ทางตรงในสมัยแรก กลุ่มของนายเฉลิมส่งนายรังสรรค์ เตชะสืบ ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนนางสาวศิริพร ในตอนแรกตัดสินใจไม่ลงสมัครเพราะรู้สึกท้อแท้ในการทำงานและยังเสียใจที่สมาชิกรวมตัวกันไม่รับร่างข้อบัญญัติในตอนนั้นอยู่ แต่ที่ตัดสินใจกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งนั้นก็เพราะว่าชาวบ้านขอให้ลงสมัคร

“...ตอนแรกที่ตัดสินใจไม่ลงสมัครเพราะรับไม่ได้วันที่เขายกมือให้เราออก เราก็ถามตัวเองว่าเราผิดอะไร เราก็บอกชาวบ้านแล้วว่าเราไม่เอาแล้วนะ เขาก็บอกว่าไม่เป็นไรเขาจะช่วยหาเสียง กลุ่ม แม่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ถ้าเรานี้ก็ช่วยกันหาเสียงพวกผู้ใหญ่บ้าน พวกชาวบ้านเขาเป็นคนหาคะแนนให้ในสมัยแรก...”

ผลจากการเลือกตั้งครั้งนั้นปรากฏว่านางสาวศิริพรได้รับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ทางตรงในสมัยแรกและสมาชิก อบต. ที่สนับสนุนนางสาวศิริพรได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนมากส่วนกลุ่มของนายรังสรรค์แทบจะไม่ได้รับเลือกตั้งเลยทั้งนี้เพราะช่วงเวลาที่กลุ่มของนายเฉลิมบริหารงานอยู่

มีปัญหาทุจริตและข้อพิพาทเกิดขึ้นในชุมชนต่างๆ มากมายทำให้ประชาชนเริ่มเอือมระอา และได้เห็นประเด็นเกี่ยวกับการทุจริตและความขัดแย้งกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสมัยที่กลุ่มของนายเฉลิมบริหารเกิดขึ้นมากมายและโครงการ กองทุนต่างๆ ที่เคยได้รับกลับหายไป ในสมัยกลุ่มของนายเฉลิม

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจของนางสาวศิริพร ปัญญาเสน นับตั้งแต่ที่เป็นสมาชิกสภาในสมัยแรกในปี 2539 จนถึงปี 2555 ก็นับได้ว่านางสาวศิริพรนั้นเป็นผู้มีบทบาททางการเมืองและคร่ำหวอดอยู่ในวงการทางการเมืองมายาวนานนับหลายสิบปี ซึ่งแสดงถึงการยอมรับและการได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนมาโดยตลอด สำหรับเส้นทางการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของนางสาวศิริพรนั้น นับตั้งแต่เข้าสู่ทางการเมืองก็ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารมาตลอดจากตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร 2 ครั้ง ก่อนที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นนายกอบต. โดยตรงในปี 2547 -2555

1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยในการสนับสนุนการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนางสาวศิริพร ปัญญาเสน พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจครั้งนี้ คือ การมีผลงาน ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นหลักที่ทำให้นางสาวศิริพร ปัญญาเสน สามารถก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้สำเร็จ ซึ่งการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนางสาวศิริพร นั้นเริ่มจากการมีฐานในการเข้าไปช่วยเหลืองานในกิจกรรมของชุมชนบ่อยๆ จนได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในชุมชน ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งอยู่นั้นก็เป็นผู้ที่การเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมและผลักดันของชุมชนให้ประสบความสำเร็จกลายเป็นที่รู้จักและสามารถสามารถสร้างการยอมรับให้กับคนในท้องถิ่นซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เองจึงกลายเป็นฐานเสียงที่สำคัญในการสนับสนุนและผลักดันให้นางสาวศิริพร เข้าสู่อำนาจทางการเมืองในฐานะผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นได้สำเร็จ

สำหรับปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางสังคม อิทธิพลของคนในครอบครัว รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นนั้นพบว่าแทบจะไม่มีผลต่อการสนับสนุนในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนางสาวศิริพร เลยเพราะถ้าหากดูจากประวัติการเข้าสู่อำนาจแล้ว ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณสมบัติส่วนตัวหรืออิทธิพลของครอบครัวของนางสาวศิริพรในชุมชนแล้วไม่ได้มีมากนัก รวมทั้งปัจจัยนักการเมืองท้องถิ่นเองก็ยังไม่ส่วนเข้ามาสนับสนุนในการเข้าสู่อำนาจในสมัยแรก ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นขนาดเล็กคนในชุมชนมักจะรู้จักประวัติผู้สมัครและผลการทำงานในชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้นการเลือกพิจารณาผู้สมัครจึงเน้นไปที่ผลงานของตัวบุคคลมากกว่า

2. เทศบาลตำบลเกาะคา

2.1 ประวัติและภูมิหลังของนางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่การเมืองของนางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู² มีประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจดังนี้ นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู เป็นบุตรของนางวิไล กับนายสวัสดิ์ ซึ่งชาวบ้านในท้องถิ่นจะเรียกว่าครูวิไลกับพ่อเลี้ยงสวัสดิ์ พื้นฐานครอบครัวเดิมเป็นคนเกาะคาโดยกำเนิด อาศัยอยู่ที่บ้านท่าผ่าหมู่ 4 ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ฐานะครอบครัวค่อนข้างดี ครอบครัวของนางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน และเป็นผู้หญิงทั้งหมดทั้ง โดยมีนางสาวเพ็ญภัค เป็นบุตรคนที่ 2 พี่สาวคนโตแต่งงานและมีครอบครัวและทำงานเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรมในกรุงเทพฯ ส่วนน้องสาวคนเล็กเป็นนักวิจัยอยู่ที่สถาบัน TDRR พื้นฐานของครอบครัวของนางสาวเพ็ญภัค ต้นตระกูลเป็นตระกูลพ่อค้าคหบดี เก่งกา้ในพื้นที่และเป็นเจ้าของตลาดหน้าโรงงานน้ำตาล ซึ่งเป็นย่านธุรกิจของอำเภอและมีธุรกิจปั้มน้ำมันเล็กๆ ใกล้ตลาด เมื่อครอบครัวพ่อแม่เป็นคนเก่าแก่ในพื้นที่จึงเป็นบุคคลที่ยอมรับนับถือของคนในชุมชน รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวยังชอบทำกิจกรรมสาธารณะกุศลและบำเพ็ญประโยชน์อยู่บ่อยๆ ดังนั้นจึงได้ก่อตั้งชมรมชาวอำเภอเกาะคาที่จัดตั้งโดยใช้สถานที่ในตลาดเพื่อเป็นศูนย์ประสานงานในการร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ภายในอำเภอร่วมกัน รวมทั้งมีวัตถุประสงค์จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลทุกข์สุขของประชาชนชาวเกาะคาด้วย เช่นคนที่พิการ ทุกข์ยากไร้ ขาดผู้ดูแล โดยการรวมตัวกันรวบรวมเอาเงินไปบริจาค ไปมอบผ้าห่ม หรือพากันไปทำบุญที่วัด รวมทั้งร่วมกันทำกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอยู่เสมอๆ สำนักงานแห่งนี้จึงกลายเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมของคนในชุมชนโดยสำนักงานแรกเริ่มนั้นอยู่ที่ตลาด แต่เมื่อมีการประชุมหรือนัดหมายการทำกิจกรรมบ่อยขึ้น จึงย้ายสำนักงานในตลาดไปอยู่ที่บ้าน เมื่อนางสาวเพ็ญภัคได้มีโอกาสติดตามครอบครัวพ่อแม่ไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอยู่บ่อยๆ จึงทำให้เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนตั้งแต่อายุน้อย

ด้านประวัติ การศึกษา นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนบุญวาทย์ลำปาง หลังจากนั้นจึงได้เข้าศึกษาต่อที่คณะเกษตรศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วจึงกลับมาทำงานช่วยครอบครัวทำงานดูแลและธุรกิจและดูแลปั้มน้ำมันอยู่ที่บ้านเนื่องจากพี่สาวและน้องสาวไปทำงานที่กรุงเทพฯ ตนเองจึงอยากทำงานอยู่บ้านและช่วยดูแลครอบครัว หลังจากช่วยพ่อแม่ทำงานในครอบครัวได้ 1 ปี นายทรงพล ซึ่งเป็นอดีต สจ. เก่าในพื้นที่ ซึ่งรู้จักกับพ่อของนางสาวเพ็ญภัค จึงมาชักชวนให้นางสาวเพ็ญภัค ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในทีมของตน โดยเข้ามาหาหนทางผ่านทางพ่อและจากการชักชวนของนายทรง

² สัมภาษณ์นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู, นายกองค้การบริหารส่วนตำบล, 9 กันยายน 2554.

พลในครั้งนั้นจึงทำให้ นางสาวเพ็ญภัค ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สท. ในสมัยแรก ซึ่งจากการสัมภาษณ์นางสาวเพ็ญภัคให้เหตุผลในการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนั้นว่า

“...ตอนนั้นพี่ทำป๊ออยู่และก็เรียน โทไปด้วย พอเรียนจบป๊อก็มีคนมาชวนไปลงการเมือง แต่ที่บ้านไม่มีใครเล่นการเมืองซักคน แต่จะชอบพูดคุยเรื่องการเมืองกัน พี่กับพ่อก็จะคุยกันบ่อย เมื่อก่อนนี่เราจะรู้ศึกษาการเมืองนี่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ เป็นเรื่องอะไรที่ไม่น่าจะเข้าไปตอนแรกก็ไม่ได้คิดว่าจะเข้ามาเล่นการเมืองกันจนกระทั่งจุดหนึ่ง เราคิดว่าหากเราต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในบ้านเราแล้วเราไม่ลงมาทำงานของเราจะรู้ได้อย่างไรว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ จริงรึเปล่าก็มีความคิดอย่างนี้ พอดีมีคนมาชวน เป็น สจ. เก่าชื่อทรงพล พี่ทรงพลก็มาชวนพี่ว่าสนใจเล่นการเมืองไหมซึ่งพี่เองก็เลยบอกว่าสนใจ...”

หลังจากนั้นนางสาวเพ็ญภัคจึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สท. สมัยแรกในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง 27 ปีและเป็น สท. ที่มีอายุน้อยที่สุดในทีม ซึ่งผลจากการเลือกตั้งในครั้งนั้นปรากฏว่านางสาวเพ็ญภัคได้รับเลือกตั้งใน สมัยแรกด้วยคะแนนสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของกลุ่ม ส่วนนายทรงพลหัวหน้าทีมได้คะแนนเป็นอันดับ 2 ดังนั้นจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นเทศมนตรีดูแลด้านการศึกษา สาธารณสุข และด้านการคลัง หลังจากได้รับตำแหน่งนางสาวเพ็ญภัค จึงเริ่มเข้ามาทำงาน โดยในปีแรกนั้นได้เริ่มส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและสามารถตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชนได้ 7 ชุมชน 5 กลุ่มอาชีพ จนได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่มอาชีพในระดับอำเภอ หลังจากนั้นจึงหันมาทำเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยทำงานคลุกคลีอยู่ในชุมชนตลอดเมื่อการทำงานเริ่มเข้าสู่ปีที่ 2 การทำงานเริ่มมีปัญหาเนื่องจากเกิดความขัดแย้งในด้าน การทำงานกับนายทรงพล เนื่องจากมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องแนวทางในการทำงาน จึงทำให้นางสาวเพ็ญภัคเกิดความอึดอัดใจในการทำงาน ดังนั้นหลังจากทำงานได้ 2 ปี นางสาวเพ็ญภัคจึงตัดสินใจถอนตัวจากตำแหน่งเทศมนตรีในฝ่ายบริหาร ซึ่งนางสาวเพ็ญภัคได้ให้เหตุผลของการลาออกครั้งนั้นว่า

“...ตอนนั้นพี่ได้รับให้ดูแลด้านการศึกษา สาธารณสุข แล้วก็คลัง พอมาเป็นป๊อเนี่ยถือว่าค่อนข้างโชคดีที่พี่ทรงพลให้โอกาสในการทำงานคือให้เราเลือกว่าอยากทำอะไร พอดีเราเรียนจบมา เราก็เลยสนใจเรื่อง civil society ก็เลยมองว่าถ้าเราอยากเห็น civil society เกิดขึ้นเราต้องลองทำในพื้นที่เรา เลยเริ่มทำเรื่องของกลุ่มอาชีพขึ้นมาก่อน เพราะมองว่าการจะสร้างภาพทางสังคมขึ้นมาได้ เราต้องสร้างกลุ่ม เราก็เลยไปสนับสนุนแล้วก็คลุกคลีอยู่กับกลุ่มอาชีพ พอเริ่มปีที่ 2 การทำงานเริ่มจะไม่ค่อยสนุกแล้ว เพราะนายคมมองว่าพี่ทำในเรื่องของประชาสังคมเยอะไปทำไมเราไม่ทำใน

เรื่องของการสร้างพื้นฐาน ซึ่งพี่เองมองว่าตรงนั้นมันไม่ยั่งยืนในการทำงาน ถ้าพี่ทำพี่อยากทำในเรื่องของการสร้างคนมากกว่า ดังนั้นแนวคิดในการทำงานจึงเริ่มขัดแย้งกันเราเลยรู้สึกไม่สบายใจ เพราะฉะนั้นพอครบ 2 ปีก็เลยลาออกออกไปเรียนต่อ...”

จากการวิเคราะห์สาเหตุของการลาออกของนางสาวเพ็ญภักดิ์ ในครั้งนั้นอาจจะเป็นเพราะเรื่องของการทำงานที่ นายทรงพลมองว่า นางสาวเพ็ญภักดิ์ นั้นทำงานด้านมวลชนมากเกินไป และมีบทบาทเด่นในชุมชนมากกว่า จึงทำให้นายทรงพลไม่ค่อยพอใจ หลังจากที่ลาออกจากตำแหน่งเทศมนตรีแล้วนางสาวเพ็ญภักดิ์ จึงตัดสินใจไปเรียนต่อปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของสถาบันนิค้ำอีกสาขาหนึ่ง ส่วนนายทรงพลหลังจากดำรงตำแหน่งนายกฯ ได้ 3 ปีก็ถูกยิงเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุ ดังนั้นนายนิรันดร์ ชมพูแก้ว รองนายกฯ ในขณะนั้นจึงได้รับเลือกให้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามวาระที่เหลืออยู่จนครบวาระ หลังจากที่นางสาวเพ็ญภักดิ์ไปเรียนต่อและสำเร็จการศึกษากลับมาซึ่งพอดีกับการสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของนายนิรันดร์ตามวาระ ดังนั้นจึงได้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนั้นกฎหมายได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงเป็นครั้งแรกในปี 2547 นางสาวเพ็ญภักดิ์จึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง โดยครั้งนี้ได้ลงสมัครในตำแหน่งนายกเทศมนตรี โดยได้รวบรวมกลุ่มสมาชิกขึ้นมาใหม่โดยใช้ชื่อว่ากลุ่มพลังเกาะคา ลงแข่งกับกลุ่มของนายนิรันดร์ซึ่งเป็นอดีตนายกฯ ในสมัยที่ผ่านมา ซึ่งเหตุผลของการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งนายกฯ นั้นนางสาวเพ็ญภักดิ์ให้เหตุผลว่า

“...หลังจากที่หมดวาระของนายนิรันดร์ พี่ก็เลยตั้งกลุ่มใหม่ แข่งกับกลุ่มเดิม กลุ่มใหม่เราก็ไม่มี สท. เลยเพราะ สท. เดิมอยู่กับนายกฯ หมด เราก็เลยมาชวนผู้นำท้องถิ่น ชวนคนในชุมชนที่มีแนวคิดเดียวกับเราที่มีประเด็นแนวทางในการทำงานที่ถูกแล้วก็คือเน้นเรื่องสร้างคน มาลงเป็นกลุ่มใหม่ทั้งหมดมีไม่กี่คนที่เคยทำงานทางการเมืองมาก่อน เพียง 2-3 คน มาแข่งกับกลุ่มเดิมผลออกมาเราก็ชนะยกทีม...”

หลังจากที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ในสมัยแรกนางสาวเพ็ญภักดิ์ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีสตรีเป็นคนแรกพร้อมด้วยสมาชิกในทีมก็สามารถชนะการเลือกตั้งทั้ง 2 เขต 12 คนและด้วยผลงานการทำงานที่ผ่านมาจึงทำให้นางสาวเพ็ญภักดิ์ ได้รับเลือกตั้งอีก 2 สมัยนับตั้งตั้งแต่ปี 2547- 2559 เป็นต้นมา

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจของนางสาวเพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู แล้วพบว่า การเข้าสู่อำนาจของนางสาวเพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู นั้นมีฐานเริ่มมาจากการที่เป็นผู้ที่มีความสนใจ

เรื่องการเมืองท้องถิ่นเองอยู่ก่อนแล้วรวมทั้งการได้พูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับคนในครอบครัวอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการอยากรู้อยากเห็นและต้องการพิสูจน์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยตนเอง เมื่อมีโอกาสจึงทำให้นางสาวเพ็ญภักต์ตัดสินใจเข้าสู่บทบาททางการเมืองทันทีโดยมีฐานครอบครัวที่เป็นที่รู้จักในชุมชนเป็นฐานสนับสนุน รวมทั้งคุณสมบัติส่วนตัวด้านการศึกษา ฐานะครอบครัวและสังคมที่ดียังเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้นางสาวเพ็ญภักต์เข้าสู่การเมืองได้สำเร็จ

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยในการสนับสนุนการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจของนางสาวเพ็ญภักต์ รัตนคำฟู แล้วพบว่า มีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นางสาวเพ็ญภักต์ รัตนคำฟู เข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ดังนี้คือ

2.2.1 การมีผลงานในท้องถิ่น ระหว่างที่นางสาวเพ็ญภักต์ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาอยู่ 2 สมัยนั้นก็สร้างผลงานมากมายหลายอย่าง โดยเฉพาะการเข้าไปมีบทบาทในชุมชน โดยการเข้าไปส่งเสริมการทำงานด้านสตรีและจัดตั้งกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านทั้ง 7 หมู่บ้านจนสามารถก่อตั้งกลุ่มอาชีพได้สำเร็จ จนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพ ในระดับอำเภอ ซึ่งการทำงานในบทบาทนี้ทำให้นางสาวเพ็ญภักต์กลายเป็นที่รู้จักมากขึ้น และระหว่างที่ดำรงตำแหน่งอยู่นั้นก็ยังทำงานและคลุกคลีอยู่ในชุมชนตลอด ซึ่งประเด็นนี้เองทำให้นายทรงพล นายกเทศมนตรีขณะนั้นไม่พอใจเพราะเห็นว่านางสาวเพ็ญภักต์ทำงานด้านมวลชนมากเกินไปและเริ่มมีบทบาทในชุมชนโดดเด่นมากกว่าตนเอง เพราะนางสาวเพ็ญภักต์เองก็มีฐานคะแนนเสียงเดิมที่ดีจากการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาในสมัยแรกด้วยคะแนนมากที่สุดในกลุ่ม และด้วยผลงานที่นางสาวเพ็ญภักต์สร้างไว้ในขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาอยู่นั้นและฐานเสียงสนับสนุนที่มีอยู่เดิมจึงทำให้กลุ่มต่างๆ เหล่านี้โดยเฉพาะ กลุ่มอาชีพและกลุ่มสตรีกลายเป็นฐานเสียงที่สำคัญในการสนับสนุนให้นางสาวเพ็ญภักต์เข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้ง่ายขึ้น

2.2.2 การได้รับการสนับสนุนและอิทธิพลของคนในครอบครัว จากการศึกษาประวัติครอบครัวของนางสาวเพ็ญภักต์จะเห็นได้ว่าครอบครัวของนางสาวเพ็ญภักต์เป็นคนเก่าแก่ในพื้นที่และชนชั้นกลางมีแม่เป็นครูที่เป็นที่นับถือของคนในชุมชนและพ่อเป็นเจ้าของตลาด ซึ่งคนแถวนั้นจะรู้จักกันดีและเรียกกันว่าครูวิไลกับพ่อเลี้ยงสวัสดิ์ และด้วยพื้นฐานของคนในครอบครัวที่ที่รู้จักของคนในชุมชน เมื่อนางสาวเพ็ญภักต์ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้รับการสนับสนุนจากรอบครัวเป็นอย่างดีรวมทั้งมีส่วนช่วยในการหาเสียงด้วยด้วยอิทธิพลของคนในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่ทำให้นางสาวเพ็ญภักต์สามารถเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นได้ ซึ่งนางสาวเพ็ญ

ภักเองก็ยอมรับว่าครอบครัวมีส่วนช่วยในการสนับสนุนในการเข้าสู่การเมืองดังกล่าวด้วยส่วนหนึ่งดังนี้

“...ตอนนั้นเราก็ไม่ได้รู้จักใครมากนักแต่อาศัยว่าเราสนุกเราและได้ช่วยชุมชนด้วย ซึ่งต้องยอมรับว่าบ้านพี่เองญาติพี่น้องที่นี่ไม่ได้เยอะแต่อาศัยว่าพ่อกับแม่เป็นคนเก่าแก่ของที่นี่...”

ดังนั้นการมีฐานจากครอบครัวที่ดีและเป็นที่รู้จักของคนในชุมชนรวมทั้งการสนับสนุนจากคนในครอบครัว แม้ว่าจะไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการในชุมชนแต่การที่มีคนเป็นที่เคารพนับถือก็อาจจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางด้านจิตใจ เมื่อได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวดังกล่าวจึงทำให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางสาวเพ็ญภักได้รับการเลือกตั้ง

2.2.3 ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว ปัจจัยสนับสนุนในด้านนี้ เช่นความพร้อมในด้านระดับการศึกษาที่สูง ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมดี เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคู่แข่งทางการเมืองแล้วคุณสมบัติในด้านนี้ของนางสาวเพ็ญภักมีความพร้อมมากกว่าคู่แข่งเพราะในขณะนั้นแม้ว่าคู่แข่งจะเป็นอดีตผู้บริหารเทศบาลชุดเก่าแต่ก็มีโช้ผู้มีอำนาจและอิทธิพลตัวจริงเนื่องจากนายนิรันดร์ถูกแต่งตั้งให้ขึ้นมาเป็นผู้บริหารเพราะขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองนายก ฯ อยู่เมื่อผู้บริหารคนเก่าเสียชีวิตลงอย่างกะทันหันจึงถูกเลื่อนให้ขึ้นมารับตำแหน่งในฐานะผู้บริหารชั่วคราวและอยู่ในตำแหน่งได้เพียงไม่ถึงหนึ่งปีก็หมดวาระลงจึงทำให้ยังไม่มีผลงานมากนักก็ทั้งด้านคุณสมบัติส่วนตัวของนายนิรันดร์เองก็เป็นเพียงชาวบ้านธรรมดาการศึกษาไม่สูงมากนักจบการศึกษาแค่ในระดับประถมศึกษาซึ่งหากเปรียบเทียบคุณสมบัติในด้านนี้และนางสาวเพ็ญภักจึงมีปัจจัยสนับสนุนด้านคุณสมบัติที่ดีและมีความพร้อมมากกว่า

สำหรับปัจจัยอื่นๆ เช่นด้านการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่น หรือนักการเมืองในระดับชาตินั้นพบว่าไม่มีส่วนในการสนับสนุนในการเข้าสู่ตำแหน่งของนางสาวเพ็ญภักมากนัก แต่พบว่ามีปัจจัยด้านหนึ่งในกรณีของนางสาวเพ็ญภักที่ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณสมบัติส่วนตัวของนางสาวเพ็ญภักให้ดูโดดเด่น น่าสนใจมากขึ้นก็คือการเป็นบุคคลที่มีรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพที่ดี รวมทั้งกิจกรรมารยาทที่เรียบร้อย นอบน้อม ถ่อมตนเคารพผู้ใหญ่ ซึ่งกิริยา มารยาทเหล่านี้ก็สามารถสร้างความประทับใจให้กับคนในชุมชนได้อย่างดียิ่ง

3. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

3.1 ประวัติและภูมิหลังของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

จากการศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่การเมืองของนางสุนี สมมี มีประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจดังนี้ นางสุนี สมมี พื้นเพเดิมเป็นคนกรุงเทพฯ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโท มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา หลังสำเร็จการศึกษาแล้วจึงได้สมรสกับนายรัตนชัย สมมี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดลำปางอำเภอวังเหนือ 6 สมัยและเคยเป็นอธิบดีนายกก อบจ. ลำปาง 1 สมัย หลังจากแต่งงานแล้วจึงย้ายตามสามีมาอยู่ที่จังหวัดลำปางช่วยสามีทำธุรกิจซึ่งครอบครัว ซึ่งฝ่ายสามีนั้นเป็นเจ้าของธุรกิจโรงบ่มไบยาสูบในจังหวัดลำปางและเชียงรายและดำเนินธุรกิจออบลาใยแห้งส่งออก 1 แห่งในเขต อ.วังเหนือ ลำปาง ระหว่างที่ช่วยสามีทำงานด้านธุรกิจแล้วนางสุนี สมมีก็ยังมีส่วนช่วยสามีในการหาเสียงและมีโอกาสได้ลงทำงานและกิจกรรมในพื้นที่และเป็นตัวแทนติดต่อช่วยเหลือประสานงานในกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ในอำเภอวังเหนือมาโดยตลอดและด้วยประสบการณ์การทำงานในชุมชนและเคยช่วยสามีทำงานทางการเมืองมาหลายปีจึงทำให้นางสุนี ได้เรียนรู้และเกี่ยวเนื่องประสบการณ์ในการทำงานทางการเมือง

ดังนั้นในปี 2543 นางสุนี สมมี จึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางตามสามี โดยลงสมัครในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือซึ่งมีเขตเลือกตั้ง 2 เขตซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าอำเภอวังเหนือกลายเป็นเขตพื้นที่และเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนางสุนี และสามี จากการลงสมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งในครั้งนั้นก็ทำให้นางสุนี ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตั้งแต่ปี 2543- 2546 ในระหว่างที่ทำงานเป็นสมาชิกสภาอยู่นั้นก็เป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นตัวแทนประชาชนและกลุ่มแม่บ้านในจังหวัดลำปางในการนำปัญหาความต้องการของสตรีและชุมชนรวมทั้งส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมืองและเป็นผู้ประสานทำโครงการต่างๆ มาจังหวัด จากผลงานการทำงานในด้านจึงทำให้นางสุนี กลายเป็นที่รู้จักของชาวลำปาง โดยเฉพาะกลุ่มสตรีจำนวนมาก จนกระทั่งปี 2547 ที่มีการเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทางตรงในสมัยนั้นและด้วยผลงานและภาพลักษณ์ที่ดี คุณสมบัติด้านการศึกษาที่สูงจึงทำให้นางสุนี จึงได้รับการสนับสนุนส.ส. กลุ่มบ้านสวน พรรคไทยรักไทยในสมัยนั้นเข้ามาสนับสนุนและได้ลงสมัครชิงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นครั้งแรกในนามของพรรคไทยรักไทย โดยลงสมัครในนาม กลุ่มแม่วัง และก็ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ลำปาง ซึ่งนับเป็นผู้หญิงคนแรกและคนเดียวที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นสมัยแรกและยังได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีก 2 สมัยต่อมาคือในปี 2551-2554 และปัจจุบันปี 2555-2559

การศึกษาประวัติและภูมิหลังการเข้าสู่อำนาจของนางสุนี สมมี แล้วพบว่า การเข้าสู่อำนาจของนางสุนี สมมี นั้นมีฐานเริ่มมาจากการมีบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ก่อนแล้วการได้เข้าไปมีบทบาทในการช่วยสามีหาเสียงและการเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ทางการเมืองต่างๆ จากคนในครอบครัวเสมอมาเสมือนเป็นปลูกฝังและกล่อมเกลาคิดและประสบการณ์ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีโอกาสนางสุนี จึง ตัดสินใจเข้าสู่การเมืองทางการเมืองในทันที

3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยในการสนับสนุนการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของนางสุนี สมมี แล้วพบว่าปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักการเมืองสตรีเข้าสู่การเมืองดังนี้

3.2.1 การมีผลงาน จากการทำงานในระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาจังหวัดลำปาง นั้นนางสุนีก็เป็นผู้ที่มีบทบาทโดดเด่นในการและเป็นที่รู้จักของกลุ่มแม่บ้านกลุ่มสตรีในจังหวัดลำปางและได้รับการยอมรับจากกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งจึงได้รับเสียงสนับสนุนจากกลุ่มเหล่านี้ที่เป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญในสนับสนุนเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

3.2.2 การได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองในระดับชาติ จากการศึกษากรรมการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางนั้นจะเห็นได้ว่านักการเมืองในระดับชาติได้เข้ามามีอิทธิพลและชี้นำต่อการขึ้นสู่ตำแหน่งนายกอบจ. เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสังกัดคุ้มหรือสังกัดของ สจ. โดยนักการเมืองระดับชาติ 2 กลุ่มใหญ่โดยเฉพาะก่อนการเลือกตั้งทางตรงที่มีการเลือกผู้บริหารทางอ้อมซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกนั้นก็จะต้องผ่านกระบวนการเจรจาต่อรองและการยอมรับจากสมาชิกของทั้ง 2 ฝ่ายและการเลือกตั้งนายกทางตรงในสมัยแรกนั้นการส่งผู้สมัครลงแข่งขันของกลุ่ม คุ้ม ส.ส. เองก็ทำให้เห็นการแบ่งขั้วแบ่งค่ายของกลุ่ม ส.ส. ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยแต่ละฝ่ายต่างสนับสนุนผู้สมัคร สจ. ในกลุ่มของตนเองเข้ารับเลือกตั้ง ซึ่งนางสุนีเองในขณะนั้นก็เป็นที่ยกกันดีว่าเป็น สจ. ที่อยู่ในสังกัดกลุ่มบ้านสวนตามสามี และเมื่อได้รับการสนับสนุนจาก ส.ส. ในพื้นที่ 7 สมัยซึ่งมีกลุ่มฐานคะแนนเสียงคุมพื้นที่โชนเหนือของลำปางให้การสนับสนุนจึงทำให้เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้นางสุนีเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้ง่ายขึ้น

3.2.3 ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวของนางสุนีเองที่มีความพร้อมทั้งด้านฐานะระดับการศึกษาที่สูงและจบการศึกษาจากต่างประเทศ สถานะภาพทางสังคมเศรษฐกิจสังคมที่ดีพร้อมทั้งมีสามีที่เป็นคนในครอบครัวที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นเช่นเดียวกันคอยสนับสนุนจากปัจจัยการสนับสนุนดังกล่าวจึงทำให้นางสุนีสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนมากที่สุดคือการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองในระดับชาตินอกจากนั้นการได้รับอิทธิพลจากชื่อเสียงของพรรคการเมืองในขณะนั้นก็อาจจะเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการสนับสนุนให้สตรีเข้าสู่อำนาจได้เช่นเดียวกันเพราะนอกจากจะอิงกับการสังกัดกลุ่มเดียวกับกลุ่ม ส.ส. แล้วใน

สมัยนั้นนางสุนีก็ได้ลงสมัครในนามพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นพรรคที่กำลังเป็นกระแสนิยมประชาชนในจังหวัดและในประเทศในขณะนั้นด้วย

การใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

การศึกษารูปแบบการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่ง นั้นในประเด็นนี้ผู้ศึกษาจะแบ่งรูปแบบการใช้อำนาจออกเป็น 2 ประเด็นด้วยกันคือการใช้อำนาจทางการเมือง และการใช้อำนาจทางการบริหาร การใช้อำนาจทางการเมืองนั้นจะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา โดยเฉพาะบทบาทในการให้ความเห็นเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี บทบาทหน้าที่ที่ตรวจสอบ การเสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปและการตั้งกระทู้ถาม ส่วนการศึกษาด้านการใช้อำนาจทางการบริหารนั้นจะมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการบริหารงานของนักการเมืองสตรีในองค์กรและการบริหารงานนโยบาย/โครงการต่างๆ โดยจะแบ่งการนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

1.1 การใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา

จากการศึกษาการความสัมพันธ์ด้านการใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้น พบว่าบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภานั้นเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่กลุ่มเดียวกับผู้บริหาร ดังนั้นความสัมพันธ์ของฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารนั้นจึงไม่มีความขัดแย้งกันมากนัก โดยเฉพาะในการบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ซึ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างงบประมาณนั้นกฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งในกระบวนการพิจารณางบประมาณในกระบวนการนี้ ส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารจะใช้กระบวนการประชุมออกก่อนเพื่อคุยและเจรจาต่อรองกับสมาชิกในการจัดสรรงบประมาณและโครงการตามให้เป็นไปตามที่สมาชิกนั้นเสนอเข้ามา ซึ่งกระบวนการเจรจาต่อรองและจัดสรรงบประมาณของนางสาวศิริพร นั้นก็จะใช้วิธีการจัดสรรโควตาเพื่อให้สมาชิกทุกหมู่บ้านได้รับการจัดสรรอย่างทั่วถึง เพื่อลดความขัดแย้งในระหว่างผู้บริหารและกลุ่มสมาชิก โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้เจรจาและพูดคุยเลือกพิจารณาโครงการในหมู่บ้านของตนเองระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง โดยนางสาวศิริพร มีบทบาทการประสานในการเจรจาประนีประนอมกันในด้านการจัดสรรงบประมาณระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง โดยมีระบบโควตา

กำกับอยู่ เพราะเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีจึงมีจำนวนไม่มากนักเฉลี่ยปีละประมาณ 21 ล้านบาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายประจำเงินเดือนต่างๆ แล้วจึงทำให้เหลืองบประมาณในการพัฒนาไม่มากนัก โดยเฉพาะงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีงบประมาณเหลือไม่ถึงละ 5 ล้านบาท ต่อปี แต่ต้องนำมาแบ่งกันถึง 11 หมู่ จึงทำให้บางปีจะต้องมีหมู่บ้านที่เสียสละไม่เอางบประมาณให้หมู่บ้านอื่นก่อนเนื่องจากหากแบ่งให้ครบทุกหมู่บ้านแล้วก็มักจะ ได้โครงการที่ไม่ใช่ลำดับความต้องการที่เป็นลำดับแรกของคนในชุมชน ซึ่งระบบการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวนี้ก็ทำให้ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับสมาชิกลดน้อยลง

แม้ว่าจะมีปัญหาในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณให้กับสมาชิกแต่ละหมู่บ้านก็ตาม แต่ส่วนใหญ่แล้วงบประมาณในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานนางสาวศิริพร ก็มีความพยายามจัดสรรให้ได้ครบทุกหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี จะมีเพียงแค่บางปีเท่านั้นที่งบประมาณมีไม่เพียงพอ แม้ว่าจะในสภาก็มีสมาชิกบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการระบบการจัดสรรงบประมาณแบบนี้เท่าไรนัก แต่เมื่อมีการประชุมพิจารณาร่างข้อบัญญัติจะมีบ้างเพียงการอภิปรายซักถามในประเด็นที่สงสัยซึ่ง ผู้บริหารหรือนางสาวศิริพรก็จะมีการอภิปรายและตอบคำถามชี้แจงด้วยเหตุผลกับสมาชิกทุกครั้ง

1.2 การใช้อำนาจทางการบริหาร

1.2.1 บุคลิกลักษณะการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรี

ด้านบทบาทการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีในฐานะผู้บริหารของนางสาวศิริพร ปัญญาเสน ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจและบทบาทในการตัดสินใจมากที่สุดขององค์กร การแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ในการบริหารนั้น เนื่องจากมีรองนายกเป็นผู้ชายจึงได้รับบทบาทการดูแลด้านสิ่งก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการออกไปดูงานในพื้นที่ เนื่องจากผู้ชายจะมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของถนนหนทางและสิ่งก่อสร้างมากกว่าผู้หญิง แต่เรื่องในด้านการทำงานบทบาทอำนาจในการตัดสินใจหรืออนุมัติงาน โครงการและงบประมาณต่างๆ นั้นส่วนใหญ่เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเป็นหลัก

ลักษณะการทำงานของผู้บริหารที่เป็นสตรีนั้นจะให้ความสนใจเกี่ยวกับงานด้านคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม สุขภาวะอนามัย การศึกษา ซึ่งงานเหล่านี้นางสาวศิริพร ปัญญาเสน จะเป็นผู้เข้าไปดูแลและติดตามด้วยตนเองในการดำเนินงาน โครงการต่างๆ สำหรับด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้อื่นมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น พบว่า นางสาวศิริพร มีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ลูกน้อง ประชาชน รวมทั้งสมาชิกสภาเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการดึงภาคีเครือข่ายภายนอกเข้ามาทำงานร่วมในพื้นที่ สำหรับด้านประชาชนนั้นนอกจากจะมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการความต้องการของตนผ่านกระบวนการ ประชาคมในท้องถิ่นแล้ว นางสาว

ศิริพร นั้นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คณะทำงานในการติดตามและประเมินผล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาตรวจสอบการทำงานของอบต. ด้วย เช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดรับซองสอบราคา คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ คณะกรรมการรับและตรวจงานจ้างทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้วโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และมีข้อบกพร่องน้อย

ด้านบุคลิกการทำงานของนางสาวศิริพร จะแสดงตนเองในลักษณะของการเป็นผู้นำที่กระฉับ กระเฉง คล่องแคล่วว่องไวในการทำงาน คิดและตัดสินใจเร็ว การทำงานไม่มีพิธีรีตองส่วนใหญ่มักจะใช้ความเป็นกันเองกับลูกน้องดัง คำสัมภาษณ์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

“...เราจะเป็นคนคิดเร็วทำเร็ว แล้วก็ระบบระเบียบนี้ยึดถือนะแต่ก็เชื่อว่าระเบียบมีไว้ให้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ถ้าบอกทำก็คือประสานเลขารู้เลยว่าทำอะไรต้อง เพราะฉะนั้นเด็กก็จะเหนื่อยหน่อย ส่วนใหญ่นายก็จะลงไปหาลูกน้องเอง เพราะบ้านเรายังเชื่อว่าเวลาเรียกเด็กขึ้นมาคุยมักจะมองว่ามีความผิดฉะนั้นนายก็จะลงไปหาเองเลย...”

ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หลายท่านแล้วก็ พบว่า ข้อดีของผู้บริหารที่เป็นสตรีอย่างหนึ่งก็คือผู้หญิงสามารถเข้าคนลูกน้องได้ง่าย การทำตัวเป็นกันเองของผู้นำสตรีนั้น เช่นมานั่งกินข้าวด้วยกัน โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้หญิงด้วยกันแล้วผู้นำสตรีจะรู้ข้อมูลทุกอย่างเกี่ยวกับองค์กร ได้ดี ทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่ดีเพราะลูกน้องมักจะไวใจและเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟังในด้านการงานนั้น หลายคนยอมรับว่าผู้นำสตรีมีความคิดที่รอบคอบและละเอียดดังคำสัมภาษณ์กรณีตัวอย่าง

“...นายกแกลเป็นคนค่อนข้างละเอียดอย่างเช่น โครงการอบรมเนี่ยแกลทำบ่อยแกลก็จะรู้เลยว่าคนเท่านี้จะสั่งอาหารเท่าไร ราคาเท่าไรถ้าตั้งบไว้สูงไปแกลก็จะสั่งให้ไปลดงบประมาณลง...”

“...อย่างเรื่องพิมพ์ตก พิมพ์ผิด แกลก็จะอ่านนะถ้าเอารายงานไปให้แกลดูคราวหลังเราก็ต้องตรวจให้ละเอียดหน่อย...”

³ สัมภาษณ์ นางสาวศิริพร ปัญญาแสน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย, 20 กรกฎาคม 2554.

⁴ สัมภาษณ์นางธิดา ขวัญยืน, เจ้าหน้าที่การคลัง, 18 มกราคม 2555.

⁵ สัมภาษณ์ นายโยธิน ชมพูศรี, เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน, 18 มกราคม 2555.

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะของการทำงานของสตรีนั้นหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของผู้หญิงแล้วสตรีมีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดมาก ซึ่งนิสัยนี้เองไม่ใช่นิสัยที่จัดแต่เป็นลักษณะหรือคุณลักษณะของผู้นำที่เป็นสตรีอยู่เองแล้ว

1.2.2 การใช้อำนาจด้านการจัดทำนโยบาย

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารงานนั้น หลังจากที่มีการผ่านร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีแล้วซึ่งข้อบัญญัตินี้ก็เปรียบเสมือนแผนงานหรือแนวทางในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ในบริหารการจัดทำงบประมาณและโครงการต่างๆ ตามกฎหมายและให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยจัดทำเป็นแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ โครงการส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้น จากยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554 ทั้ง 5 ด้านพบว่า นโยบายด้านการพัฒนาด้านสังคมหรือคุณภาพชีวิตมีเป็นนโยบายที่ผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับแรกและเป็นด้านที่มีจำนวนโครงการมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50 ของด้านนโยบายทั้งหมดรายละเอียดดังในตาราง

ตารางที่ 8 แสดงโครงการพัฒนาด้านต่างๆ แยกตามยุทธศาสตร์ 5 ด้านของอบต. พิชัย

ปี	เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	โครงสร้าง	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การเมืองการบริหาร	รวม
2551	1 (1.04)	42 (43.75)	27 (28.13)	2 (2.08)	24 (25.00)	96 (100)
2552	(0.00)	59 (67.05)	5 (5.68)	4 (4.55)	20 (22.73)	88 (100)
2553	3 (3.26)	66 (71.74)	7 (7.61)	4 (4.35)	12 (13.04)	92 (100)
2554	3 (2.36)	65 (51.18)	33 (25.98)	3 (2.36)	23 (18.11)	127 (100)

ที่มา : สรุปจากเอกสารการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประจำปีอบต. พิชัย 2551-2554

ด้านการพัฒนาหรือนโยบายในการพัฒนาโครงการต่างๆ ในลำดับรองลงมาในระดับใกล้เคียงกันคือด้าน โครงสร้างพื้นฐานและนโยบายด้านการเมืองการบริหาร ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2552 พบว่า ไม่มีโครงการพัฒนาด้านนี้เลย เมื่อพิจารณารายละเอียดของโครงการพบว่า อบต. ได้จัดสรรงบประมาณในด้านนี้ผ่าน

กองทุนกู้ยืมอาชีพเป็นหลักโดยจัดสรรงบประมาณให้กับกลุ่มเหล่านี้เป็นประจำทุกปี และเนื่องจากว่าหมู่บ้านที่มีพื้นที่ที่อยู่ในเขต อบต. พิชัยนั้นส่วนใหญ่เป็นชุมชนใกล้เขตเมืองประชาชนส่วนใหญ่จึงมีอาชีพรับจ้างทำงานในเมืองและข้าราชการ ด้านกลุ่มอาชีพหรือเกษตรกรรม มีส่วนน้อยและกลุ่มอาชีพต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอาชีพที่ทำกันภายในครัวเรือนมากกว่าไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันอย่างชัดเจน ทำให้นโยบายในการบริหารงานจึงไม่เน้นนโยบายในด้านนี้มากนักซึ่งแต่ละปีก็จะมีอุดหนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ การอบรมให้ความรู้เกษตร ปรับปรุงดูแลแหล่งน้ำ

ด้านสังคมเป็นนโยบายที่เน้นมากที่สุดและเป็นด้านที่มีโครงการมากที่สุด ซึ่งโครงการในนโยบายด้านสังคมนั้นสามารถแบ่งออกเป็นโครงการที่เป็นโครงการตามภารกิจถ่ายโอนและโครงการตามนโยบายของรัฐเช่น โครงการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ เงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและนมแก่โรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ และโครงการประจำที่ต้องจัดทำทุก ๆ ปี เช่น การจัดงานรัฐพิธีและอุดหนุนงานประเพณีเทศกาลต่างๆ เช่น วันเด็ก วันลอยกระทง สงกรานต์ ซึ่งกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีในเขต อบต. กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ ส่วนโครงการที่เป็นโครงการของอบต. เอง เช่นการช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุในเขต อบต. พิชัย โครงการหรือนโยบายที่สำคัญอีกโครงการหนึ่งของ อบต. พิชัยคือ การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำเป็นค่าทุนการศึกษาให้กับเด็กที่อยู่ในเขต อบต. พิชัยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำทุกปี และโครงการที่เป็นรายจ่ายประจำหรือโครงการที่ อบต. สนับสนุนเป็นประจำทุกปีคือ การให้เงินอุดหนุนคณะกรรมการหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้านเป็นประจำทุกปี ในโครงการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ กิจกรรมลอยกระทง และตั้งบุดหนุนกิจกรรม อสม. สำหรับเหตุผลที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาด้านสังคม ซึ่งนางสาวศิริพรให้เห็นผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“...ยุคแรก ๆ ที่ทำงานสังคมก็ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ งานก่อสร้างถนนหนทาง ตรงไหนรกร้างก็ช่วย ๆ กันไป ยังไม่ได้มองในมิติด้านอื่น ๆ คิดเพียงว่าถ้าในหมู่บ้านมีงานทุกคนมาช่วยเหลือกัน มันก็จบแค่นั้น แต่พอช่วงหลังรู้สึกว่ามันไม่พอ ต้องขยายการทำงานไปในเรื่องการทำให้คนอยู่ได้ในสังคมที่ปลอดภัยด้วย เมื่อเข้ามาทำงาน อบต. ก็มองในเรื่องโครงสร้างของงานว่า อบต. มีหน้าที่ทำทั้งเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปพร้อม ๆ กันถ้ามองแต่เรื่องโครงสร้างพื้นฐานอย่างเดียว ทุ่มงบไปที่วัดอุหมด คนในชุมชนก็ถูกทำร้าย มีปัญหาอาชีพ การศึกษา ไม่มีคุณภาพ บริการสุขภาพอนามัยไม่ดีเท่าที่ควร แบบนี้งานไม่บรรลุผลแน่นอน...”

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเขต อบต. พิชัยไม่ได้มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงไม่มีมากนัก แต่ด้านภูมิศาสตร์ของ อบต. พิชัยนั้น

มีพื้นที่ติดกับเขตพื้นที่ควบคุมดูแลของวนอุทยานแห่งชาติม่อนพระยาแช่ จังหวัดลำปางและ เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ยาง – แม่อาจ โครงการด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ ต้นน้ำการสร้างฝาย การปลูกป่า และโครงการที่ใช้งบประมาณมากโดยตั้งไว้ปีละ 240,000 บาท คือการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเนื่องจากชุมชนเป็นเขตชุมชนเมือง มีเขตพื้นที่มหาวิทยาลัย แหล่งชุมชนหอพักปัญหาขยะจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ต้องจัดการ ส่วน โครงการสำคัญที่เป็น โครงการเด่นๆ ของนโยบายด้านนี้คือการจัดเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมฝึกอบรม ศึกษานอกสถานที่สำหรับเด็กและเยาวชนซึ่ง อบรม จัดบและทำทุกปีซึ่งตั้งงบประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 200,000 บาท

ด้านนโยบายด้านการเมืองการบริหาร สำหรับนโยบายด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นนโยบายหรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานเป็นส่วนใหญ่ โครงการพัฒนาศักยภาพในด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีแก่พนักงาน ลูกจ้างสมาชิกสภา ผู้บริหาร และโครงการฝึกอบรมตามนโยบายรัฐแก่บุคคลากรในองค์กรและบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ซึ่ง ทั้ง 2 โครงการนี้ใช้เงินไปไม่ต่ำกว่าปีละ 400,000 บาท ส่วน โครงการอื่นๆ ก็จะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุในสำนักงานและอุปกรณ์ในการออก กำลังกายต่างๆ ในสำนักงาน

2. เทศบาลตำบลเกาะคา

2.1 การใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา

จากการศึกษาการความสัมพันธ์ด้านการใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาแล้วจะเห็นได้ว่า บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาของเทศบาลตำบลเกาะคา นั้นเนื่องจากสมาชิกสภาและฝ่ายบริหารเป็นกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ของฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารนั้นจึงแทบจะไม่มี ความขัดแย้งกันมากนัก โดยเฉพาะในการบวนการพิจารณา ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งกระบวนการจัดทำและพิจารณาอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลตำบลเกาะคา พบว่านั่นผู้บริหารจะเปิดโอกาสให้ฝ่ายสมาชิกสภาเข้าร่วมและรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำร่างงบประมาณในทุกๆ ขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาคมหมู่บ้านร่วมกันในลักษณะของการเข้าไปเป็นทีม ทั้งทีมของฝ่ายบริหาร เจ้าหน้าที่ประจำ และสมาชิกสภาทั้งหมด 12 คน จะต้องเข้าไปร่วมทำการประชาคมทุกหมู่บ้าน แม้ว่าไม่ได้อยู่ในเขตรับผิดชอบของตนก็ตามแต่ก็ต้องเข้าร่วมไปรับฟังปัญหา ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้สมาชิกสภาแต่ละคนนั้นได้รับรู้ปัญหาว่าในแต่ละพื้นที่มีปัญหาอะไรบ้างดังนั้นเมื่อเข้าสู่การประชุมในนอกรอบสมาชิกและผู้บริหารจึงไม่มีความขัดแย้งกันเกิดขึ้น การประชุมจึงมีลักษณะของการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกมากกว่า สมาชิกสามารถประนีประนอมและเจรจาต่อรองงบประมาณสามารถพูดคุยเจรจากันได้ง่ายขึ้น เนื่องจากสมาชิกเห็นความสำคัญและปัญหาของชุมชน

อื่นๆ ว่าปัญหาของแต่ละชุมชนมีความสำคัญ จำเป็นเร่งด่วนมาก น้อย แค่ไหน ดังนั้นจึงทำให้การประชุมสภาในแต่ละครั้งไม่ค่อยมีปัญหาเนื่องจากสมาชิกสภาเห็นว่าโครงการก่อสร้างที่ได้อนุมัติในเทศบัญญัติไปนั้นคือโครงการที่มาจากประชาคมของหมู่บ้าน และเมื่อมีสมาชิกคัดค้านหรือขอต่อรองเรื่องงบประมาณผู้บริหารก็จะใช้ประเด็นนี้ต่อรองว่าได้ทำตามแผนและเป็นความต้องการของชุมชน จึงทำให้สมาชิกไม่สามารถคัดค้านหรือใช้เป็นประเด็นโจมตีในการทำงาน โดยเฉพาะการทำงานในช่วงปีของสมัยที่ 2 ที่มีฝ่ายตรงข้ามคิดเข้ามาจึงทำให้มีเรื่องของการจัดแย้งในที่ประชุมเกิดขึ้น ซึ่งก็จะเป็นการอภิปรายซักถามข้อสงสัย ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งใน 2 สมัยที่ผ่านมาไม่มีการแปรญัตติหรือร่างงบประมาณไม่ผ่านมาอนุมัติ

2.2 การใช้อำนาจทางการบริหาร

2.2.1 บุคลิกลักษณะการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรี

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารนั้นนักการเมืองในฐานะผู้นำท้องถิ่นและเป็นหัวหน้าของฝ่ายบริหารมีอำนาจตัดสินใจและดำเนินงาน โครงการต่างๆ ของเทศบาลให้ปฏิบัติตามกฎหมายและอำนาจหน้าที่รวมทั้งนโยบายในการบริหารงานของผู้บริหารเองที่มีการนำเสนอแนวทางนโยบายการบริหารงานในการแถลงต่อสภาท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้บริหาร ด้านบทบาท ในการทำหน้าที่ผู้บริหารของนายกเทศบาลตำบลเกาะคานัน ในด้านการทำงานนั้นถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจและบทบาทในการตัดสินใจมากที่สุดในองค์กร การแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ในการทำงานของฝ่ายบริหารนั้นจะมีการแบ่งบทบาทการใช้อำนาจให้รองนายก โดยแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบตามที่ตนเองถนัดเช่น รองนายกประกอบศรีสวรรค์ จะมีหน้าที่ดูแลด้านโครงสร้างพื้นฐาน อปพร. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนรองนายกเนิน จำปา ก็จะได้รับให้ดูแลช่วยเหลือด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านสมาชิกสภาแต่ละคนนั้นจะมีหน้าที่รับผิดชอบที่นายกมอบหมายให้ตามความถนัดของตนเอง

ส่วนบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารนั้นนางสาวเพ็ญภักดิ์ไม่ได้มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการทำงานไว้อย่างชัดเจนแต่จะใช้รูปแบบการบริหารงานที่เป็นทีมร่วมกันระหว่างทีมฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาและเจ้าหน้าที่ ดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวเพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู นายกเทศบาลตำบลเกาะคานัน

“...อย่างทีบอกณะคะทีนี้เราเน้นเกาะคาว่าเป็นบ้าน เพราะฉะนั้นเทศบาลก็คือบ้านของทุกคนในเรื่องของการทำงานเป็นทีม เน้นการทำงานที่ว่าเราเป็นครอบครัวเดียวกัน ทีนี้ทีก็อยู่พูดกับทีๆ พนักงานกัน โดยตลอดว่าเราก็คือครอบครัวเดียวกัน ครอบครัวเทศบาลคนเกาะคา ดังนั้นเราจะมา

ช่วยกันสร้างบ้านแปงเมือง เพราะฉะนั้นในการทำงานที่นี้จะเป็นการสัมพันธภาพแบบไม่ค่อยเป็นทางการ เป็นความสัมพันธ์ที่แบบว่าอยู่ด้วยกันเหมือนญาติกันมากกว่า...”

“...สท. ที่นี้ก็จะมียุทธศาสตร์ในการทำงานของแต่ละคนในแต่ละภาคส่วนที่ที่มอบหมายให้ดูแล เช่น สท. ผู้หญิง มี 4 คน เขาสนใจเรื่องเด็กและสตรีเราก็ให้เขาทำเรื่องเด็กสตรี สท. ผู้ชายบางคนสนใจเรื่องเกษตร เราก็ให้เขาทำเรื่องเกษตร พอเรามีโครงการเนี่ยเขาจะต้องเข้ามาช่วยเราทำนะ...”

ด้วยรูปแบบการบริหารงานที่ไม่เป็นทางการเคร่งครัดแต่ใช้ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวทำให้ผู้บริหารและพนักงานสามารถทำงานร่วมกันได้ดีพนักงานรู้สึกผ่อนคลายในการทำงานและการใช้อำนาจในแบบที่ไม่เป็นทางการนี้ทำให้นักการเมืองสตรีสามารถโน้มน้าว ชักชวนพนักงาน เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาเข้ามาช่วยกันทำงาน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันของผู้ทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ ดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวเพ็ญภัค ดังนี้

“...ที่นี้แต่เราพูดกันตลอดนะคะว่าในการทำงานนั้นเรามีเป้าหมายคืออะไรเป้าหมายของเกาะคา คือเมื่อนำอยู่พนักงานคงต้องได้หมดทุกคนแล้ว...”

จากคำอธิบายของนางสาวเพ็ญภัค แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้นำใช้อำนาจในการบริหารงานที่ไม่เป็นทางการและการใช้คำสั่งในรูปแบบของการโน้มน้าวชักจูงใจพนักงานให้รู้สึกมีส่วนร่วมและอยากเข้ามาช่วยกันทำงาน โดยตั้งเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรไว้ร่วมกันทำให้พนักงานรู้สึกมีส่วนร่วมโดยไม่ต้องบังคับ และเมื่อทำงานได้ประสบความสำเร็จพนักงาน เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาผู้มีส่วนร่วมในการทำงานทุกคนก็จะรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งลักษณะการทำงานของนางสาวเพ็ญภัคที่มีลักษณะเช่นนี้ก็ยังสามารถกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลได้ดี โดยการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับเทศบาล โครงการต่างๆของเทศบาลจึงได้รับการตอบรับจากประชาชนเป็นอย่างดีเพราะประชาชนรู้สึกถึงความภาคภูมิใจในผลงานของชุมชนจากการที่เทศบาลนำไปเสนอผลงานจนได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย

นอกจากรูปแบบการบริหารงานของนางสาวเพ็ญภัค ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังพบว่าบุคลิกการบริหารงานของนางสาวเพ็ญภัค ที่มีความเป็นสตรีสูง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพด้วยลักษณะบุคลิกเช่นนี้เมื่อเข้าไปทำงานในชุมชนจึงสามารถลดความขัดแย้งในชุมชนได้ดี

เพราะผู้หญิงมักจะมีแนวโน้มในการรับฟังเหตุผลและรับฟังปัญหา ดังกรณีสังเกตได้มาการทำประชาคมหมู่บ้านเมื่อมีการเสนอปัญหาและซักถามผู้นำสตรีจะรับฟังและรับปากในการเข้าไปดูแลแก้ไขปัญหา เมื่อมีการถามถึงโครงการของแต่ละหมู่บ้านที่เคยขอไปแต่ไม่ได้รับการตอบสนองผู้นำสตรีก็มีรูปแบบในการอธิบายในชาวบ้านเข้าใจพร้อมทั้งแสดงความพยายามในการหางบประมาณสนับสนุนโครงการต่างๆ ของคนในชุมชน ดังคำกล่าวตอนหนึ่งนางสาวเพ็ญภักในการประชุมประชาคมว่า

“...เทศบาลเองเราก็พยายามว่าเราจะทำอย่างไร ใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดคุ้มค่าที่สุด ส่วนหนึ่งคือการวิ่งจบ ประมาณจากภายนอกเข้ามาอย่างปีที่แล้วเราโชคดีเราได้งบจากรางวัลธรรมภิบาล 5 ล้านบาทถามว่าเงินมีแค่ 5 ล้านอาจจะช่วยได้ไม่เยอะในอาจจะได้โครงการไม่ใหญ่มากแต่เราจะพยายามเอามาทำโครงการที่จำเป็นของแต่ละหมู่บ้านทำอย่างไรให้เงินมีประโยชน์สูงสุดคุ้มค่าที่สุดที่สุดกับภาษีของทุกท่านที่คาดหวังไว้...”

“...บางครั้งก็ขอความเห็นใจด้วยนะ ว่าถ้าเกิดว่าเราใช้งบประมาณที่เยอะมากเราอาจจะไม่มีกำลังพอแต่เราก็พยายามจะวิ่งหางบประมาณจากที่อื่น ซึ่งก็เป็นอีกประเด็นอีกประเด็นหนึ่งว่าทำไมเทศบาลเราต้องทำผลงานเยอะมากก็เพราะว่าทำให้ผู้ใหญ่ได้รู้จักเราแล้วได้รางวัลมานี้ของงบประมาณมันก็จะง่ายเพราะถือว่าเราเป็นเทศบาลนครที่มีชื่อเสียง ก็จะของบได้ง่ายขึ้นแต่โครงการทุกโครงการที่ท่านโหวตมาเราเอาเข้าแผนแล้วเราก็พยายามหางบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด...”

จากคำอธิบายของนางสาวเพ็ญภัก ดังกล่าวนอกจากจะลดความไม่พอใจของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่งแล้วนายกก็ยังได้รับความเห็นใจจากชาวบ้านในการพยายามทำงานหางบประมาณในการเข้ามาทำโครงการต่างๆ ให้กับชุมชนและนายกเทศบาลก็ยังใช้โอกาสนี้ในการพูดกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามาช่วยกันหรือเข้ามาร่วมกันทำงานหรือร่วมมือกับเทศบาลในการสร้างผลงานเพื่อจะได้นำงบประมาณรางวัลที่ได้รับนั้นมาพัฒนาโครงการต่างๆ ในชุมชนร่วมกัน

นอกจากกรณีดังกล่าวแล้วยังพบว่าคุณลักษณะหรือข้อดีของนางสาวเพ็ญภัก อีกประการหนึ่งคือการเป็นนักการประสานงานที่เก่งดังคำสัมภาษณ์ของสมาชิกสภาท่านหนึ่ง⁶

⁶ สัมภาษณ์ นายมนู ใจงาม, สมาชิกสภาเทศบาล บ้านแสนตอ หมู่ 11, 18 มกราคม 2555.

“...นายกเขามีความสามารถสูงสามารถเข้าหาผู้หลักผู้ใหญ่ได้ทุกสายงาน ยกตัวอย่างง่ายๆ อย่างสำนักงานเทศบาลปัจจุบันเมื่อก่อน นายกฯ ทรงพลเป็นขอไว้ตรงที่ข้าง รพ. เกาะคา นายกเขาเห็นว่ามันแคบนายกก็เลยวิ่งเข้าหา ผบ.ทบ. แต่จะวิ่งได้ไงก็เลยติดต่อพ่อของ ส.ส. พินิจ พาให้เข้าหา ผบ.ทบ. นายกเขาเป็นผู้หญิงกริยามารยาทเป็นก๊ี้ดี ไม่ต้องได้เสียค่าโต๊ะค่าไร เข้าไปเขาก็บอกว่าไม่เป็นไรทำเพื่อเป็นเทศบาล มอบให้ 72 ไร่ รอประมาณอาทิตย์หนึ่งก็มีคำสั่งมาถึงว่ามอบให้ ถ้าเป็นผู้ชายเอาหนังสือมาให้เขาก็ยกเอากองอยู่ใต้โต๊ะไว้ที่กรมธนารักษ์จังหวัด...”

“...อย่างอนุสาวรีย์ที่แรกตามเดิมนั้นอนุสาวรีย์นั้นจริงๆแล้วไม่ได้อยู่ที่นี้นายกก็ขนคนไปสนับสนุนเพราะว่าทางนี้มันเป็นที่ประตู่เข้าของเมืองลำปางด้วยเหตุผลที่เหมาะสมกว่า นายกก็เป็นตัวตั้งตัวตีตั้งมาทางนี้ พอตั้งมาปั๊บ ก็หนักเหมือนกันบางครั้งก็ประชุม ประสานทั้งผู้ว่า ทหาร เดียวนี้ถ้าจะใช้รถทหารนี่ยกครั้งเดียวมาเลย...”

จากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าข้อดีของการเป็นผู้นำสตรีก็คือคุณลักษณะของความเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะของความอ่อนน้อมถ่อมและทักษะในการประสานงานและเจรจาที่ดีของผู้หญิงได้รับความเอ็นดูจากผู้หลักผู้ใหญ่สอดคล้องกับคำกล่าวของนางสาวเพ็ญภักดิ์ ดังนี้

“...บางครั้งเราเป็นผู้หญิงเราก็อได้เปรียบผู้ชายบางครั้งผู้ใหญ่ก็ให้ความเอ็นดูเราหลายๆ อย่างที่มันจะแข็งพอเจอเรามันก็ซอร์ฟลง ...”

จากการศึกษารูปแบบการบริหารงานของนายกเทศบาลตำบลเกาะคาตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าการมีผู้นำสตรีนั้นด้วยคุณลักษณะของความเป็นผู้หญิงที่เป็นนิสสัยติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดทำให้เมื่อผู้หญิงเข้ามาทำงานด้านบริหารแล้วมีข้อดีหลายๆ ที่แตกต่างผู้บริหารที่เป็นชาย ทั้งในด้านการงานรวมทั้งการติดต่อประสานงานรวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้ดี

2.2.2 การใช้อำนาจด้านการจัดทำนโยบาย

จากการรายงานการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีแล้วพบว่า โครงการในแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาลสามารถนำไปจัดทำในเทศบัญญัติได้มากกว่าร้อยละ 80 และสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามแผนมากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของ

⁷ สัมภาษณ์นายมนู ใจงาม สมาชิกสภาเทศบาลหมู่ 11, 22 กรกฎาคม 2554.

⁸ สัมภาษณ์นายบุญชวล รื่องวาริ สมาชิกสภาเทศบาลหมู่ 5, 22 กรกฎาคม 2554.

โครงการในแต่ละด้านพบว่ายุทธศาสตร์ด้านสังคมเป็นด้านที่มีโครงการบรรจุไว้ในแผนมากที่สุด ร้อยละ 40 ของโครงการในด้านอื่นๆ แต่เมื่อพิจารณาในด้านของงบประมาณที่ใช้ในแต่ละด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานแม้ว่าจะมีโครงการที่ได้รับการอนุมัติน้อยแต่ก็ใช้เงินงบประมาณมากเป็นอันดับแรก ซึ่งรายละเอียดของแต่ละโครงการสามารถแยกได้ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้านของเทศบาลตำบลเกาะคา

ปี	โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน					รวม
	เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	โครงสร้างพื้นฐาน	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การเมืองการบริหาร	
2549	10 (7.52)	53(39.85)	20 (15.04)	10 (7.52)	40 (30.08)	133
2550	7 (5.60)	49 (39.2)	31 (24.80)	8 (6.40)	30 (24.00)	125
2551	5 (4.27)	52 (44.44)	17 (14.53)	7 (5.98)	36 (30.77)	117
2552	6 (7.59)	35 (44.30)	17 (21.51)	9 (11.39)	12 (15.18)	79
2553	5 (6.02)	46 (55.42)	4 (4.81)	7 (8.43)	21 (25.30)	83
2554	4 (4.93)	35 (43.20)	11 (13.58)	9 (11.11)	22 (27.16)	81

ที่มา : สรุปจากเอกสารการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประจำปีเทศบาลตำบลเกาะคา ปี 2549-2554

จากตารางจะเห็นว่านโยบายในการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกาะคาส่วนใหญ่จะเน้นไปในนโยบายด้านสังคมเป็นหลักเพราะเป็นด้านที่มีจำนวนโครงการมากที่สุด รองลงมาคือนโยบายด้านการเมืองการบริหารส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านเศรษฐกิจ แต่เมื่อพิจารณาจากงบประมาณในการใช้จ่ายทั้ง 5 ด้านพบว่านโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นด้านที่ใช้งบประมาณมากที่สุดเพราะส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง รายละเอียดของแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจเช่น โครงการส่งเสริมสนับสนุนฝึกรวมวิชาชีพ พัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ และเครือข่าย โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โครงการเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมอบรมทำปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ และอุดหนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในเขตเทศบาล ซึ่งกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลเกาะคามีทั้งหมด กลุ่มธนาคารขยะบ้านแสนตอ หมู่ 11 กลุ่มเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียก กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์บ้านฝั่ง บ้านฝั่งหมู่ 3 กลุ่มขนมไทยขนมหวาน กลุ่มผ้ามัดย้อม กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า

สตรีกลุ่มทำข้าวแต๋น กลุ่มดนตรีพื้นเมืองบ้านเกาะคา สำหรับกลุ่มที่ได้รับความนิยมและสร้างชื่อเสียงให้กับเทศบาลตำบลเกาะคาและยังเป็นศูนย์แหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูงานที่สำคัญ เช่นกลุ่มธนาคารขยะบ้านแสนตอ กลุ่มเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียกซึ่งเป็นโครงการต่อยอดจากกลุ่มธนาคาร

ด้านสังคม เป็นนโยบายที่มีกิจกรรมมากที่สุด กิจกรรมส่วนใหญ่ก็จะครอบคลุมในทุกกลุ่มเช่น เด็ก เยาวชน กลุ่มสตรี อสม. ผู้สูงอายุ งานประเพณี กีฬา และงานรัฐพิธีต่าง ๆ กิจกรรมด้านต่างๆ เหล่านี้จะเป็นการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องในทุกๆ ปี และเน้นการทำกิจกรรมที่ให้ทุกคนได้เข้ามาร่วมกันคิดสร้างสรรค์ และทำกิจกรรมในเชิงกลุ่มเช่นการเล่นเกมส์ กีฬา ออกกำลังกายและกิจกรรมในครอบครัวเป็น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการด้านนี้เป็นด้านที่ใช้งบประมาณมากที่สุดซึ่งหากเป็นโครงการที่มาจากเวทีประชาคมของชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นโครงการด้าน เช่นการปรับปรุงผิวจราจร สร้างผนังกั้นตลิ่งการวางท่อระบายน้ำ ศาลาเอนกประสงค์ ก่อสร้างถนน หากเป็นโครงการของเทศบาลก็จะเป็โครงการด้านปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล การสร้างสวนสาธารณะ สวนสุขภาพ โครงการปรับปรุงต่อเติมสำนักงานอาคารในเทศบาลหรือโครงการปรับปรุงถนน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านนี้เป็นด้านที่ผู้บริหารเน้นและให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่นโครงการคัดแยกขยะ โครงการถนนสะอาดหน้าบ้านนำอยู่นามองกิจกรรมสืบชะตา ยอคูณแม่น้ำวัง การกำจัดน้ำเสียและช่วยกันอนุรักษ์แหล่งน้ำซึ่งนโยบายหลักของผู้บริหารที่ได้กล่าวไว้ทั้ง 2 สมัยที่ ผ่านมาคือการคำว่าคำว่า“ เกาะคา เมื่อนำอยู่” นี้เองเป็น Keyword สำคัญที่ผลักดันให้ผู้ นำทำทุกอย่างให้เกาะคาเป็นเมืองนำอยู่ ที่สะท้อนออกมาในรูปของนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลทั้ง 2 สมัยที่ผ่านมาดังนั้นการบริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้บริการใช้แนวคิดเหล่านี้ดำเนินงานผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการจะเป็นเมืองที่นำอยู่ได้นั้นสภาพแวดล้อมจะต้องดีจะต้องสะอาด ดังนั้นจึงมีโครงการในเรื่องของการรณรงค์การคัดแยกขยะเข้ามาทำในเทศบาลตำบลเกาะคา โครงการประกวดถนนสะอาดหน้าบ้านนำมองที่สนับสนุนให้แต่ละหมู่บ้านรักษาความสะอาดบริเวณหน้าบ้าน ปลูกดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้านของ โครงการสืบชะตายอคูณแม่น้ำวัง เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารได้จัดทำขึ้นส่งเสริมให้ประชาชนร่วมอนุรักษ์แม่น้ำวังโดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ปลูกต้นไม้ ปลูกหญ้าแฝก บริเวณ 2 ฟังริมแม่น้ำ การปล่อยสัตว์น้ำ ทำบุญ โครงการนักสืบสายน้ำที่จะมีอาสาสมัครที่ได้รับการอบรมวิธีการตรวจคุณภาพน้ำและคอยตรวจสอบคุณภาพน้ำในชุมชนตลอด

ด้านการเมืองการบริหารส่วนใหญ่โครงการด้านนี้จะเป็นการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ การส่งเสริมบุคคลกร โครงการสนับสนุนกิจกรรมอสม. โครงการอบรมศึกษาดูงานของผู้ นำชุมชน

กลุ่มแม่บ้านผู้สูงอายุ กิจกรรมวันเทศบาล ส่วนโครงการที่เด่นๆหรือสำคัญๆ ในด้านนี้คือโครงการเทศบาลเคลื่อนที่สำหรับโครงการที่ประสบผลสำเร็จ

จากนโยบายทั้ง 5 ด้าน นโยบายที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นนโยบายเน้นสำคัญของผู้นำคือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นนโยบายที่ผู้บริหารใช้ชูความสำเร็จหรือสร้างความโดดเด่นให้กับเกาะคา โดยผ่านนโยบายหรือโครงการต่างๆ เช่นโครงการธนาคารขยะและต่อยอดมาเป็นกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียก การปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ การรักษาแหล่งน้ำ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นจุดขายของเทศบาลเกาะคา โดยเน้นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ส่วนนโยบายอีกด้านหนึ่งที่ผู้นำพยายามส่งเสริมคือ นโยบายด้านการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม สร้างเกาะคาให้เป็นที่รู้จัก เช่นการเข้าไปส่งเสริมหรือสร้างกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นให้โดดเด่นและเป็นที่รู้จักโดยการสร้างโครงการประเพณีวัฒนธรรมใหม่ๆ ขึ้น เช่นงานดอกไม้บานงามที่เกาะคา งานแข่งเรือ งานถนนสายวัฒนธรรมที่เกาะคา การดึงอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมาไว้ในพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับเกาะคา และบทบาทการทำงานด้านสตรี

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.1 การใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา

จากการศึกษาการความสัมพันธ์ด้านการใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาแล้วจะเห็นได้ว่า บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เนื่องจากสมาชิกสภา 2 สมัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกัน ความขัดแย้งในการพิจารณาจัดสรรร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี นั้นจึงมีไม่มากนัก แต่ด้วยลักษณะของการแบ่งกลุ่มทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดที่สังกัดในแต่ละคุ่มแต่ละค่ายนั้น ดังนั้นก่อนการจัดทำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีผู้บริหารและสมาชิกสภาจึงต้องมีการประชุมประมูมนอกรอบกับสมาชิกสภาก่อนเพื่อความเข้าใจตรงกันและลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือฝ่ายบริหารเป็นผู้ทำหน้าที่เจรจาต่อรองและปรึกษากับสมาชิกโดยการเจรจากับตัวแทนของสมาชิกกลุ่มต่างๆ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณให้กับสมาชิกสภาจังหวัดในแต่ละพื้นที่นั้นสมัยก่อนนั้นผู้บริหารจะใช้ระบบโควตาเพื่อให้สมาชิกได้รับงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม โดยการจัดสรรให้สมาชิกสภาในแต่ละเขต คนละ 3 ล้านบาท แต่ปัจจุบันนี้เนื่องจากจำนวนปัญหาและโครงการที่แต่ละพื้นที่เสนอขึ้นมานั้นในแต่ละปีมีจำนวนมาก แต่การแก้ปัญหาและงบประมาณที่ไม่เพียงพอจึงไม่สามารถจัดทำโครงการได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดสรรงบประมาณจากการจัดสรรให้ผ่านทางสมาชิกสภาโดยใช้ระบบโควตา มาเป็นการจัดสรรโดยเรียงลำดับตามความสำคัญของ

ปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดให้แต่ละพื้นที่จัดเรียงความสำคัญของโครงการจากระดับเขตมาสู่ระดับอำเภอ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ปัญหาได้ตรงความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณในแต่ละพื้นที่ตามความสำคัญของปัญหา จำนวนประชากร ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบนี้ก็ส่งผลให้การเจรจาต่อรองของสมาชิกในการเป็นกลุ่มลดน้อยลง มาเป็นการให้ความสำคัญและจัดลำดับงบประมาณในการพัฒนาตามโครงการที่ได้จัดลำดับความสำคัญของประชาชนในระดับเขตและในระดับอำเภอมากขึ้น ดังนั้นในการประชุมพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาจึงทำให้มีมีปัญหาการไม่ผ่านร่างงบประมาณรายจ่าย จะมีเพียงการอภิปรายซักถามของสมาชิกสภาบ้าง ซึ่งฝ่ายบริหารหรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็จะเป็นผู้ชี้แจง ให้กับสมาชิกทุกครั้ง

3.2 ด้านการใช้อำนาจทางการบริหาร

3.2.1 บุคลิกลักษณะการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรี

รูปแบบการใช้อำนาจทางการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง นั้นเนื่องจากเป็นองค์กรขนาดใหญ่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั่วทั้งจังหวัดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงานนั้นจึงมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นทางการมากกว่าเนื่องด้วยลักษณะที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่มีหลายหน่วยงานไม่เหมือนในระดับอบต. หรือเทศบาลตำบล รูปแบบการใช้อำนาจจึงเป็นการใช้อำนาจที่เป็นทางการ การใช้อำนาจที่มีลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัวกับระดับเจ้าหน้าที่พนักงานงานในระดับปฏิบัติอาจจะมีไม่มากนัก แต่จะเน้นความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ข้าราชการในระดับสูงเช่นปลัด หัวหน้ากองต่างๆ เจ้าหน้าที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในลักษณะของการนำนโยบายของฝ่ายบริหารไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า มีส่วนร่วมในทางอ้อมคือการนำเสนอโครงการผ่านกระบวนการประชาชนในระดับอำเภอ สำหรับด้านการบริหารงานแล้วนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะฝ่ายบริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุด โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคอยเป็นผู้ช่วยเหลือ สำหรับบุคลิกรูปแบบการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะแสดงออกของความเป็นผู้นำที่คิดและตัดสินใจเร็ว มีบุคลิกกระฉับกระเฉง เน้นการสั่งงานที่รวดเร็ว เพราะส่วนใหญ่แล้วนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะใช้เวลาอยู่ในพื้นที่มากกว่าในสำนักงาน

สำหรับข้อดีของการทำงานของผู้บริหารสตรีจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า การทำงานกับผู้บริหารสตรีนั้นข้อดีคือผู้หญิงจะมีลักษณะการทำงานที่ละเอียด รอบคอบ และมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่กว้างไกลกว่าผู้นำที่เป็นชาย ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ข้อดีของการมีผู้บริหารที่เป็นสตรีก็คือ เขาจะมีความละเอียดในการทำงานมากกว่าผู้ชาย มีวิสัยทัศน์และจะมองปัญหาและมองการไกลมากกว่า...”

“...ก็ต้องยอมรับว่านายกที่เป็นผู้หญิงการทำงานเขาจะดีกว่า คือผลงานเขาเป็นที่รู้จักมากกว่าเมื่อก่อนถ้าพูดถึง อบจ. ไม่มีใครรู้จักเลยแต่เดี๋ยวนี้ใครก็รู้จัก¹⁰...”

จากคำอธิบายข้างต้นหากพูดถึงเรื่องวิสัยทัศน์และการมองปัญหาแล้วก็ต้องยอมรับว่าด้านมุมมองและการนำเสนอนโยบายและวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่นของนางสุนิ สมมี จากผลงานที่ผ่านมาแล้ว พบว่าค่อนข้างมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาที่กว้างไกล เช่นการมองถึงในเรื่องของการจัดการศึกษาการนำเทคโนโลยีมาเข้าปรับประยุกต์ใช้ในการทำงาน การสร้างศูนย์วิทยาศาสตร์ดาราศาสตร์เพื่อการเรียนรู้ขึ้นเป็นแห่งแรก การปลูกพืชพลังงาน ซึ่งผลงานต่างๆ เหล่านี้เป็นสร้างมุมมองการพัฒนาที่หลากหลายของผู้ที่เป็นสตรีที่มีมุมมองในการพัฒนาในหลายๆ ด้านซึ่งแตกต่างจากผู้นำที่เป็นชายที่เน้นหนักไปในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะหรือคุณสมบัติของสตรีที่เป็นเพศที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนที่เป็นคุณลักษณะของสตรีนั้น ทำให้นางสุนิ สมมี เข้าหาผู้ใหญ่ได้ง่ายและยังคงได้รับการสนับสนุนในการทำงานทางการเมืองท้องถิ่นเสมอมา รวมทั้งการได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ส.ส ในพื้นที่ในการดึงงบประมาณเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

3.2.2 การใช้อำนาจด้านการจัดทำนโยบาย

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารงานนั้นหลังจากที่มีการผ่านร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีแล้วซึ่งข้อบัญญัตินี้ก็เปรียบเสมือนแผนงานหรือแนวทางในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ในการบริหารจัดการงบประมาณและโครงการต่างๆ ให้เป็นไปตามแนวนโยบายของผู้บริหารหรือเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้งบประมาณหรือโครงการส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นั้นจากยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554 ทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

⁹ สัมภาษณ์ นายทองดี จอมวงศ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง, 9 เมษายน 2556.

¹⁰ สัมภาษณ์ นางยุวดี กันทาวงศ์, หัวหน้าฝ่ายกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง, 9 เมษายน 2556.

ตารางที่ 10 แสดงโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้านขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดลำปาง

ปี	โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน				
	เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	โครงสร้าง พื้นฐาน	ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	การเมืองการ บริหาร
2551	22.02	12.58	23.74	2.67	38.99
2552	19.54	11.17	19.2	8.74	41.33
2553	22.01	13.50	24.80	8.15	31.54
2554	14.93	27.16	13.58	11.11	33.20

ที่มา : สรุปจากแผนพัฒนาสามปีด้านผลการพัฒนาการบริหารส่วนจังหวัดลำปางปี 2551-
2554

จากตารางจะเห็นว่านโยบายในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่จะเน้นไปในนโยบายด้านการเมืองการบริหารเป็นหลักเพราะเป็นด้านที่มีจำนวนโครงการมากที่สุด รองลงมาคือโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อพิจารณาจากงบประมาณในการใช้จ่ายทั้ง 5 ด้านพบว่านโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นด้านที่ใช้งบประมาณมากที่สุดเพราะเพราะส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง ซึ่งรายละเอียดของโครงการในแต่ละด้านแต่ละนั้นมีดังนี้

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดฝึกอบรมกลุ่มอาชีพให้กับกลุ่มเครือข่ายสตรี การสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้า การปรับปรุงแหล่งน้ำ การก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำ สำหรับนโยบายที่โดดเด่นของ นางสุนี สมมี ในด้านนี้ก็คือการจัดให้มีการรวมกลุ่มเครือข่ายอาชีพ แบ่งออกเป็น 215 กลุ่ม 14 ประเภท ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 4,000 คน โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 จังหวัด ลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พร้อมสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อรองรับและพัฒนาสินค้าในอนาคต และโครงการส่งเสริมการปลูกพืชพลังงานทดแทน “มะเขือหิน”

การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย การรณรงค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนโยบายที่โดดเด่นของนางสุนี สมมี ในด้านนี้ก็คือ โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร บริเวณป่าแม่ตุ๋ยฝั่งซ้าย หรือป่า

แม่เหาะแปลง 2 งบประมาณกว่า 695 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล แม้ว่าในเบื้องต้นประชาชนบางส่วนอาจจะยังไม่เข้าใจในการทำงาน จึงออกมาต่อต้าน แต่ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประกอบกับมีเหตุผลและความจำเป็นในการก่อสร้าง ยึดหลักดำเนินการอย่างถูกต้องตามกระบวนการ เน้นประชาสัมพันธ์เชิงรุก นำชุมชนศึกษาดูงาน รวมทั้งจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหามวลชน พร้อมเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การพัฒนาในด้านสังคมกิจกรรมหรือโครงการที่ทำเช่น การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านสุขภาพ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ การจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ในท้องถิ่น การจัดซื้อและสนับสนุนอุปกรณ์ทางการศึกษา สนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ด้านการกีฬา สำหรับนโยบายที่โดดเด่นของนางสุนี สมมีในด้านนี้ก็คือ โครงการส่งเสริมการศึกษา E-learning และห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ E-education Complex ให้สำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาลำปาง โครงการติวภาษาอังกฤษสำหรับเตรียมตัวสอบ Admission แก่เยาวชน โดยร่วมกับติวเตอร์ชื่อดังจากโรงเรียนกวดวิชา Enconcept Academy การสร้างศูนย์วิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ แหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ของจังหวัดลำปาง เพื่อเปิดโลกทัศน์ทางการศึกษาแก่นักเรียน เยาวชน ตลอดจนประชาชน จัดโครงการส่งเสริมสิทธิสตรีและร่วมกับราชการ ผู้หญิงถึงผู้หญิง ในการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง การจัดโครงการ ค่ายสานฝันเพื่อวันฟ้าใส เพื่อลดปัญหาความรุนแรงของยาเสพติดโดยนำผู้กระทำความผิดที่อยู่ในระหว่างคุมความประพฤติ และเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ในรูปแบบค่ายพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ และ โครงการส่งเสริมสนับสนุนกีฬาทุกระดับผลงานที่โดดเด่น และประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่งเยี่ยม คือ จัดการแข่งขันฟุตบอล อบจ. ลำปาง โอเพ่น

การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร กิจกรรมหรือโครงการที่ทำเช่น การจัดประชุมสัมมนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ การฝึกอบรมข้าราชการ การจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเคลื่อนที่

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการหรือกิจกรรมส่วนใหญ่ก็จะเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างถนน สะพาน การสร้างระบบประปา การขายเขต ไฟฟ้าสาธารณะในเขตพื้นที่ทั้งจังหวัด ลำปาง 13 อำเภอ

จะเห็นได้ว่าแม้ว่าจำนวนโครงการในยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 5 ด้านขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางจะเน้นกรใช้งบประมาณไป ในยุทธศาสตร์ด้านการเมืองและการบริหารมากที่สุด รองลงมาคือยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ด้วยผลงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่านางสุนี สมมี นั้นก็ได้ให้ความสนใจพัฒนาด้านสังคมไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆ เช่นเดียวกันเพราะผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของนางสุนี สมมีได้รับส่วนใหญ่นั้นส่วนใหญ่เป็น

ผลงานสังคม การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจในด้านการพัฒนาของ ผู้นำที่เป็นนักการเมืองสตรีได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

การวิเคราะห์การรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในประเด็นนี้ ผู้ศึกษาจะแบ่งประเด็นการศึกษาการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีออกเป็น 2 ประเด็นตามแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้ศึกษาได้ใช้มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ 2 ด้านคือกลยุทธ์ทางการเมืองและกลยุทธ์ ด้านการบริหาร โดยจะนำเสนอรูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่งตามลำดับ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

1.1 กลยุทธ์ด้านการเมือง

1.1.1 ก่อนการกลับเข้าสู่อำนาจ

1) การจัดตั้งกลุ่มหรือทีมก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง

1.1) การจัดตั้งกลุ่มหรือทีมในการลงสมัครรับเลือกตั้ง จากกรณีของ องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย พบว่า วิธีการหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มของตนเองได้รับเลือกตั้ง ก็คือ การเลือกคนเข้าร่วมทีมในฝ่ายบริหาร ซึ่งก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ทีมของตนนั้นมีประสิทธิภาพ และมีฐานเสียงสนับสนุนที่ดี เช่นจะเลือกผู้ที่เคยเป็นผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มหรือผู้ที่มีบทบาทเด่น ในชุมชนมาก่อนมีประวัติการทำงานที่ดีเป็นยอมรับของคนในหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นทีมและมีฐาน คะแนนเสียงสูงในหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ เช่นรองนายกคนแรกคือ นายสิมา เตชะสืบ เป็นผู้มีฐาน คะแนนเสียงดีในบ้านหมู่ 10 ซึ่งเป็น หมู่บ้านขนาดใหญ่และรองนายกอีกคนเป็นภรรยาแม่บ้าน นายทหาร สาเหตุที่ต้องมีทหารเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะในเขตรับผิดชอบของ อบต. พิชัย หมู่ 1 นั้นเป็น หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดและตั้งอยู่ในเขตบ้านพักข้าราชการทหารรวมทั้งประชากรที่เป็นทหาร ที่เป็นประชากรแฝงที่ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาฝึกและอาศัยอยู่ในพื้นที่และเมื่ออาศัยอยู่ครบ 1 ปีก็จะมี สิทธิเลือกตั้งซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งหากผู้สมัครคนไหนสามารถเข้าถึงกลุ่มทหาร ในระดับสูงหรือมีสัมพันธ์ที่ดีกับคนในค่ายก็ย่อมจะมีอิทธิพลในการชักจูงหรือชี้แนะให้เลือกผู้สมัคร ได้ง่ายเพราะส่วนใหญ่ทหารเหล่านั้นเป็นคนต่างถิ่นและไม่มีความผูกพันกับชุมชนมากนัก ซึ่งฐาน คะแนนเสียงส่วนนี้ในสมัยแรกนั้นนางสาวศิริพร ได้รับการสนับสนุนจากรองนายกที่เป็นภรรยา นายทหารในการช่วยสนับสนุนและหาเสียง ในค่ายรวมทั้งขณะนั้นพี่ชายของตนเองก็รับราชการ

ทหารอยู่ภายในค่ายด้วยเช่นกัน ส่วนในสมัยที่ 2 นั้นมีนายศรีมา เตชะสืบเป็นรองนายกเพียงคนเดียว แต่ก็ได้มีการแต่งตั้งนางศิริพรรณ เจริญสด ซึ่งเป็นประธานกลุ่ม อสม. ในบ้านหมู่ 10 เข้ามาเป็นเลขาช่วยงานและช่วงสุดท้าย 1 ปี ก่อนหมดวาระในสมัยที่ 2 นั้นนางสาวศิริพร ได้มีการแต่งตั้งนายสิน ซึ่งเป็นอดีตข้าราชการทหารยศสิบเอกและเป็นประธานประชาคมบ้านหมู่ 7 เข้ามาเป็นรองนายกเพิ่มอีกตำแหน่งเพื่อเข้ามาเป็นฐานคะแนนเสียงในค่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งครั้งต่อไป

1.2) การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มตนเองสมัครรับเลือกตั้งให้เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงและการสนับสนุนการทำงานให้กับตน สำหรับกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นในสมัยแรกการเข้ามาทำงานนั้นได้รับเสียงสนับสนุนจากสมาชิกสภาเป็นจำนวนมากเนื่องเป็นกลุ่มที่เคยเป็น สอบต. อยู่กลุ่มเดียวกันและสนับสนุนกันมาจนสามารถชนะการเลือกตั้งและได้เข้ามาในสภาเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่มีปัญหาด้านเสถียรภาพในการทำงาน และในการทำงานนั้นเมื่อสมาชิกสภาทั้ง 22 คนนั้นไม่ได้เป็นกลุ่มเดียวกันทั้งหมด ซึ่งหากมีการเลือกตั้งสมาชิกอบต. ใหม่ขึ้นสมาชิกที่สนับสนุนตนเองจะไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแต่สมาชิกที่เข้ามากลับเป็นฝ่ายตรงข้ามก็ย่อมทำให้มีผลต่อการบริหารงานได้ ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่จะรักษาอำนาจของกลุ่มตนไว้ในนานที่สุดคือการส่งคนของตนเองลงสมัคร สอบต. เพื่อให้กลุ่มผู้สนับสนุนตนเองได้รับเลือกเข้ามามากๆ เพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงานและคอยเป็นฐานอำนาจให้กับตน เพราะسوبต. ก็เปรียบเสมือนหัวคะแนนที่จะคอยเป็นผู้กุมคะแนนเสียงในแต่ละหมู่บ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านขนาดใหญ่ ที่มีประชากรมากกว่าหนึ่งพันหลังคาเรือน เช่นบ้านพิชัย บ้านไร่พัฒนา บ้านไร่ศิลาทอง บ้านต้นดอ ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านเหล่านี้ส่วนใหญ่มีสมาชิกอบต. ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับนางสาวศิริพรเป็นฐานคะแนนเสียงอยู่ โดยเฉพาะประธานสภาที่อาจเรียกได้ว่าเป็นมือขวาของนางสาวศิริพร คุมพื้นที่ในหมู่บ้านต้นดอ และอีกคนหนึ่งก็คือนางทองใบ มณีพันธ์ เป็นسوبต. ที่ทำงานร่วมกับนางสาวศิริพรมานานจากการทำงานเรื่องสตรีและอสม. ร่วมกัน ซึ่งนายทองใบนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นมือซ้ายที่คอยสนับสนุนนางสาวศิริพรอีกคนหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าพื้นที่ในเขตดูแลของนางทองใบจะมีไม่มากนักแต่ นางทองใบนั้นมีตำแหน่งเป็นประธาน อสม. ในระดับตำบลจึงทำให้กุม อสม. อยู่ในมือ ซึ่งทั้ง 2 คนนี้เรียกได้ว่าเป็นคนที่คอยสนับสนุนนางสาวศิริพรมาโดยตลอด และเป็นسوبต.ที่อยู่ด้วยกันมาตั้งแต่รุ่นแรกๆ

2) กลยุทธ์และวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

สำหรับรูปแบบหาเสียงกลยุทธ์และวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย นั้นพบ ว่าการหาเสียงนั้นจะใช้วิธีเดินเคาะตามประตูบ้านเป็นหลัก โดยเน้นการเดินถึงทุกหลังคาเรือนซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็หาเสียงทุกบ้านแล้วไม่น้อยกว่า 3 รอบ คือ รอบแรกและรอบที่สองคือการเดินแนะนำตัวผู้สมัครและเบอร์นโยบายให้ครบทุกหมู่บ้าน ส่วนรอบที่ 3 เป็นรอบสุดท้ายคือขอคะแนนก่อนเลือกตั้งก็เป็นและตอกย้ำนโยบายบนรถแห่ รอบสุดท้ายนั้นจะ

ไม่ได้ใช้การเดินทางจะใช้รถเพราะมันเป็นเวลาสั้นๆ ที่ไม่สามารถเดินไปได้ทุกบ้าน การหาเสียงจะใช้รถแห่ไปตามหมู่บ้านและผู้สมัครก็จะเป็นคนนำเสนอนโยบายและแนวทางการพัฒนาในงบประมาณในปีหน้าว่าแต่ละหมู่บ้านนั้นผู้สมัครได้จัดทำโครงการอะไรแต่ละหมู่บ้านจะได้โครงการอะไรหากผู้สมัครได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกสมัยเพื่อจะได้เข้ามาสานต่อนโยบายที่วางไว้ ซึ่งกลยุทธ์ด้านนี้ถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบของนักการเมืองสตรีที่อยู่ในตำแหน่งเพราะมีข้อมูลจากการศึกษาความต้องการของประชาชนและแผนการดำเนินงานอยู่ในมือทำให้นักการเมืองสตรีนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้หาเสียงในโค้งสุดท้ายเพื่อมัดใจประชาชน เช่นในการหาเสียงในแต่ละหมู่บ้านผู้นำสตรีก็มีการกล่าวถึงผลงานโครงการของตนที่หมู่บ้านนั้นๆ ได้รับในสมัยที่ผ่านมาและโครงการที่คาดว่าจะจัดทำให้แต่ละหมู่บ้านที่จะนำไปบรรจุไว้ในงบประมาณในสมัยหน้าหากได้รับเลือกตั้งความสามารถในการประสานงานงบประมาณจากหน่วยงานโครงการต่างๆ มาทำงานในพื้นที่

1.1.2 หลังเข้าสู่อำนาจ

1) เมื่อสมาชิกในกลุ่มของตนเองได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็จะสนับสนุนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญ เช่นตำแหน่งเช่น ประธานสภา รองประธานสภา และประธานคณะกรรมการต่างๆ ที่สำคัญเพื่อจะได้สนับสนุนการทำงานของตนเองพร้อมทั้งดึงสมาชิกที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามหรือสมาชิกที่ลงอิสระเข้ามาอยู่กลุ่มเดียวกับตนให้มากที่สุด เช่นการมอบหมายให้เข้ามามีส่วนร่วมหรือรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน รวมทั้งในระหว่างที่ทำงานร่วมกันนั้นก็จะต้องพยายามรักษาความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและสมาชิกสภาคนอื่นๆ ไม่ให้เกิดความขัดแย้งทั้งในด้านของการบริหารงานการจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปด้วยความพึงพอใจ การรับฟังปัญหาจากสมาชิก ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีของนางสาวศิริพรที่ในสมัยที่ 3 นั้นมีสมาชิกสภาหลายคนไม่พอใจด้านการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิกความขัดแย้งภายในกลุ่มที่เกิดขึ้นระหว่างนางสาวศิริพรและนายมานิตประธานสภา ที่เคยสนับสนุนนางสาวศิริพรตลอดมา กลับลงสมัครแข่งขันกับนางสาวศิริพรเองทำให้นางสาวศิริพรเสี่ยงฐานคะแนนเสียงจากนายมานิตย์ไปซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นางสาวศิริพรรักษาอำนาจในสมัยที่ 3 ไว้ไม่ได้

2) การสร้างความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่น กรณีของนายก อบต. พิชัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาติในลักษณะของการได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้งจากผู้สมัครส.ส. พรรคประชาธิปัตย์หลายสมัยท่านหนึ่งในจังหวัดลำปางแต่ก็ยังไม่เคยได้รับเลือกตั้ง ส่วนความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับชาติคนอื่นๆ นั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการช่วยเหลือหรือสนับสนุนทางการเมืองมากนักเนื่องจากอยู่คนละขั้วการเมือง แต่อาจจะมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในระดับท้องถิ่นในระดับนายก อบจ. ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าในการขอสนับสนุน

งบประมาณในการทำงานและการตอบแทนด้วยการสนับสนุนผู้สมัครในการหาเสียงผ่านทางกลุ่มสตรี อสม. ในพื้นที่ ส่วนความสัมพันธ์กับนักการเมืองในระดับท้องถิ่นต่างๆ หรือใกล้เคียงนั้นส่วนใหญ่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานมากกว่า โดยเฉพาะในพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งไม่มีผลทางการเมืองมากนัก

3) การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มทหารเนื่องจากพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของอบต. พิชัย บ้านพิชัย หมู่ 1 นั้นอยู่ในพื้นที่เขตทหารและมีประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งเป็นจำนวน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำทหารในค่ายย่อมทำให้ได้รับฐานเสียงสนับสนุนที่ดีในการเลือกตั้ง ซึ่งนายกอบต. พิชัยเองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บัญชาการทหารในค่ายโดยเฉพาะผู้บัญชาการคนเก่า ผบ. ชานุภร ที่สนับสนุนการทำงานของนายกอบต. พิชัยมาโดยตลอด ดังนั้นการทำงานจึงต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเข้าพัฒนาพื้นที่ในเขตทหารทุกปีตามที่ทหารร้องขอเช่นการซ่อมบำรุงถนน ไฟฟ้า สนามกีฬา แม้ว่าทางหน่วยงานทหารจะมีงบประมาณในการบริหารของหน่วยงานตนเองอยู่แล้วแต่ในการทำงานก็ต้องพยายามจัดสรรงบประมาณตามที่ทหารร้องขอให้เป็นประจำทุกปีทั้งนี้ก็เพื่อการสนับสนุนทางด้านการเมืองและการทำงานร่วมกันรวมทั้งการดำเนินความสัมพันธ์ส่วนตัวเช่นการเชิญทหารเข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงาน เป็นประธานเปิดงานในพิธีสำคัญต่างๆ และทำกิจกรรมร่วมกัน

1.2 กลยุทธ์ด้านการบริหาร

1.2.1 การตอบสนองข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชนการตอบสนองข้อเรียกร้องของประชาชนหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับคนในชุมชนซึ่งปัญหาต่างๆ ดังกล่าวนี้นั้นส่วนใหญ่ก็จะสะท้อนมาจากการนำเสนอในเวทีประชาคมหากผู้บริหารสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของประชาชนตามที่ประชาชนต้องการได้ก็ย่อมสร้างความพึงพอใจให้กับคนในท้องถิ่นได้มาก สำหรับกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นพบว่าผู้บริหารมุ่งบริหารงานที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลักและพยายามทำให้ได้ตามที่เคยหาเสียงไว้ ซึ่งประเด็นนี้ก็ป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมาชิกบางส่วนไม่พอใจเพราะสมาชิกเห็นว่านายกไม่จัดเรียงลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหาแต่จัดงบประมาณตามที่เคยสัญญากับชาวบ้านไว้ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...นายกต้องทำเพราะไปปรับปากเขาไว้ ก็มีปัญหาหลายบ้านเหมือนกันที่นายกจัดให้ชาวบ้านไม่ตรงแผน สอบต บางคนก็อาจไม่ค่อยพอใจ¹¹...”

¹¹ สัมภาษณ์นาย สง่า คำเดชศักดิ์ ,สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ 16, 19 ธันวาคม 2555.

และเนื่องจากการบริหารงานงบประมาณจะมีอยู่อย่างจำกัด และมีจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบมากถึง 11 หมู่บ้าน จึงทำให้การจัดสรรงบประมาณบางปีมีไม่ทั่วถึงได้ไม่ครบทุกหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหาการไม่ได้รับงบประมาณที่ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงมีการใช้ระบบโควตา ซึ่งแต่ละปีก็จะมีการเสียสละงบประมาณให้กับหมู่บ้านที่จำเป็นและเดือดร้อนก่อนแต่หากปีถัดไปหมู่บ้านที่ไม่ได้รับงบประมาณในปีก่อนนั้นก็จะต้องไ้งบประมาณซึ่งจากความเห็นของสมาชิก ท่านหนึ่งนั้นเห็นว่าผู้บริหารมักจะให้ความสำคัญกับหมู่บ้านของตนเองและหมู่บ้านขนาดใหญ่ที่เป็นฐานเสียงคะแนนของตนก่อนโดยการจัดงบประมาณและโครงการให้ทุกปีเช่น บ้านไร่พัฒนา หมู่ 7 และบ้านไร่แผ่นดินทองหมู่ 10 ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีผลต่อฐานคะแนนเสียงที่สำคัญ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเข้าไปซ่อมบำรุงถนน ไฟฟ้าในค่ายทหารซึ่งสมาชิก สอบต.ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณที่ซ้ำซ้อนเพราะหน่วยงานของทหารเองแล้วนั้นมีงบประมาณเป็นของตนเองได้รับงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรงและได้รับงบประมาณที่มากกว่า อบต. ด้วยซ้ำ จึงทำให้สมาชิกบางคนมองว่าเป็นการเบียดบังงบประมาณของอบต. เอาไปให้หน่วยงานที่ใหญ่กว่าแต่ก็เข้าใจเหมือนกันว่าหากเป็นผู้บริหารแล้วฐานเสียงตรงนี้มันก็เป็นที่ยึดถือของทุกฝ่าย หากต้องการเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งจากการศึกษางบประมาณด้านการใช้จ่ายด้านโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ตั้งแต่ปี 2551- 2554 ของอบต. พิชัยพบว่าส่วนใหญ่ทุกหมู่บ้านก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเกือบทุกปียกเว้นในปี 2552 เท่านั้นแต่ในงบประมาณปี 2553 และ 2554 ทุกหมู่บ้านก็ได้รับการจัดสรรงบประมาณเนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการไทยเข้มแข็งและในปีงบประมาณ 2554 ซึ่งก่อนหมดวาระในสมัยที่ 2 นั้นหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. พิชัย หลายหมู่บ้านได้รับความเสียหายจากน้ำป่าไหลและเกิดน้ำท่วมในเขตพื้นที่อบต. พิชัยหลายหมู่บ้านและเป็นช่วงเดียวกับที่นายกะหมดวาระลงพอดี จึงได้มีการอนุมัติใช้จ่ายเงินสะสมเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการจัดทำโครงการก่อสร้างวางระบายน้ำและคันกั้นน้ำเพิ่มเติมให้กับหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัย อีกทั้งยังเป็นการหว่านเมล็ดเงินลงชุมชนก่อนหมดวาระ และการใช้การแก้ปัญหาหาน้ำท่วมนี้เป็นการสร้างพึงพอใจกับกับประชาชนในพื้นที่ เพราะจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปีนั้นสร้างความวุ่นวายและส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของผู้บริหารในการแก้ปัญหาการสำรวจความเสียหายและการจ่ายเงินชดเชย ที่มีชาวบ้านเข้ามารวมตัวเข้ามาร้องเรียนที่ อบต. . เนื่องจากไม่ได้รับค่าชดเชยค่าเสียหาย ดังนั้นการพิจารณางบประมาณในปี 2554 จึงมีการนำเงินสะสมมาใช้เพื่อแก้ปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่รวมทั้งยังมีการก่อสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาล่วงหน้าเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำขึ้นอีก

1.2.2 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กงบประมาณที่ได้รับ

ในแต่ละปีจึงมีไม่มาก เฉลี่ยประมาณปีละ 21 ล้านบาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายประจำรวมถึงงบประมาณในโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้างแล้วจึงทำให้ อดต. เหลือเงินในการทำกิจกรรมได้ไม่มาก ดังนั้นผู้บริหารจึงใช้วิธีการเน้นการจัดสรรงบประมาณโดยตรงอุดหนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียงสำคัญโดยตรง เช่น การจัดสรรงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน โดยตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำของทุกปี ปีละ 100,000 บาท การจัดสรรงบประมาณในการอุดหนุนคณะกรรมการหมู่บ้านในโครงการรดน้ำดำหัวในวันปีใหม่และวันลอยกระทงทุกหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน เป็นประจำทุกปีหมู่บ้านละ 10,000-20,000 บาท จัดสรรงบประมาณให้กับ อสม. ทุกหมู่บ้านหมู่บ้านละ 10,000 บาท ต่อปี การจัดสรรงบประมาณให้กับชมรมผู้สูงอายุทุกหมู่บ้าน รวมทั้งการแจกเบี้ยให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์และผู้ด้อยโอกาส ผู้มีรายได้น้อยผู้ด้อยโอกาส เงินสงเคราะห์ครอบครัวรายละ 2,000 ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญ นอกจากนั้นการพยายามเข้าไปมีบทบาทสำคัญในคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแจกเงิน เช่น การพยายามเข้าไปเป็นประธานกองทุนสวัสดิการ ออมวันละบาท ซึ่งเป็นกองทุนที่ อดต. ตั้งขึ้นเพื่อสวัสดิการชุมชนกองทุนเมื่อมีเกิดแก่เจ็บ ตาย ขึ้นก็จะมีเงินสวัสดิการสงเคราะห์ให้กับสมาชิก และ อดต. เองก็ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนกองทุนนี้เพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปีและก็จะนำเงินไปแจกหากมีใครเจ็บป่วยหรือตายเกิดขึ้น ซึ่งนางสาวศิริพรก็พยายามเข้ามามีบทบาทในตำแหน่งนี้โดยการพยายามให้สมาชิกสภา อดต. ที่อยู่ในกลุ่มของตนเองเป็นคนสนับสนุนตนเองขึ้นเป็นประธาน แต่ก็ไม่ได้รับเลือก จึงทำให้นายมานิต ประธานสภาได้รับเลือกแทน เมื่อมีคนตายเกิดขึ้นประธานสภาก็จะนำเงินไปให้ ซึ่งคุณศิริพรก็จะไปด้วยทุกครั้ง ซึ่งจากการสอบถาม สอบต. ท่านหนึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า

“..อาวุธของนายกก็คือตรงที่มีเงินไปแจกชาวบ้านนี้แหละฐานของแกอยู่ที่คนเฒ่าเฒ่า และอสม. บางส่วนที่แกไปแจกเงิน...”

สอดคล้องกับความเห็นของนางสาวศิริพรที่ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญในการไปแจกเบี้ยยังชีพด้วยตัวเองเสมอ ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...การทำงานในอำนาจหน้าที่ของตัวเองเช่นการแจกเบี้ยหลายแห่ง ไม่ยอมไปแจกเบี้ยด้วยตัวเองเอาเงินโอนเข้าบัญชี ที่นี้โอน นี้เจ้าหน้าที่พนักงานสบายแต่ถามว่าคนเฒ่าคนแก่ลำบากเพราะไม่มีรถไปธนาคาร เพราะฉะนั้นนายกก็จะไปแจกด้วยตัวเองทุกเดือน 7-8 ปีมานี้ ปีหนึ่งมี 12 ครั้ง ขาดแค่ 3 ครั้ง คนแก่เนี่ยเวลาเราเข้าไปก่อนแจกเงินพูดคุยกันซักหน่อย วันนี้มีอะไร ภารกิจ อดต. มีอะไรบ้าง บ้านนี้ได้งบประมาณอะไรตรงไหน ตอนนี้นักแกได้งบประมาณกำลังทำอยู่ เราก็ชี้แจงเขา เขาก็

จะได้รับข้อมูลข่าวสารตลอด แล้วอยู่กับเขาเราก็พูดเล่นหยอกล้อบ้าง ความผูกพันคุ้นเคยมันมีใจ มันก็จะทำให้เราได้โดยไม่ต้องใช้เงิน ก็บอกให้ เพื่อนๆ ที่นายกเหมือนกันนะว่าจะไปใช้เงินทำไม แค่วันนี้ให้ดีแล้วอยู่กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงใจในสิ่งที่ทำให้ชาวบ้านพอแล้ว...”

จากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการที่ผู้นำอยู่ในอำนาจและใช้งบประมาณในการสนับสนุนหรือจัดทำโครงการต่างๆ นั้น โดยเฉพาะการสนับสนุนงบประมาณโดยตรงแก่กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะ โครงการที่มีนัยสำคัญทางการเมืองและการหาเสียงเช่นการมอบสิ่งของ เงินทุนสนับสนุนทุนการศึกษาผู้นำมักจะไปด้วยตนเอง โดยเฉพาะ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นฐานเสียงให้กับสตรีเช่นกลุ่มผู้สูงอายุ แม่บ้าน เยาวชน

นอกจากจะสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้แล้วยังมีโครงการที่เรียกว่าเป็นโครงการเอาใจประชาชนทุกปี เช่นการจัดกิจกรรมพากลุ่มต่างๆ ไปทัศนศึกษาดูงาน เช่นการจัดกิจกรรมพาเด็กและเยาวชนไปเข้าค่ายกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติต่างจังหวัด การพากลุ่มผู้สูงอายุ อสม. เจ้าหน้าที่ และประชาชนต่างๆ ไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่โดยมีการตั้งงบประมาณไว้เป็นงบสำหรับฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรเป็นประจำทุกปี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ก็ถือได้ว่าเป็นวิธีการหาเสียงทางอ้อมของผู้นำอีกรูปแบบหนึ่ง

1.2.3 การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่ที่พบปะประชาชนอยู่เสมอจากการศึกษางบประมาณของ อบต. ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นการจัดสรรงบประมาณลงโครงการต่างๆ โดยเฉพาะงบประมาณที่เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างแต่ละปีจะให้งบประมาณมากที่สุดและรองลงมาคือการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ส่วนงบประมาณในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ นั้นนางสาวศิริพรจะใช้วิธีการของงบประมาณในการสนับสนุนในการจากหน่วยงานต่างๆ ภายนอกเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ เช่น อบจ. สสส. พมจ. สปสช ดังนั้นกิจกรรมหรือโครงการส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับงบประมาณของหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ จึงเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ และสุขภาวะอนามัย ครอบครัว สตรี การได้รับงบประมาณจากแหล่งอื่นๆ เข้ามาอยู่เสมอจึงทำให้ อบต. พิชัยมีกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ทำร่วมกับคนในชุมชนอยู่เสมอแม้ว่าจะมีงบประมาณที่เหลืออยู่น้อยนิดนอกจากการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องและลงพื้นที่และกิจกรรมร่วมกับมวลชนอยู่ตลอดเวลาที่ทำให้นางสาวศิริพร มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับคนในชุมชนเป็นอย่างดีและด้วยการมีประสบการณ์ในการทำงานในชุมชนมาหลายและด้วยสถานะภาพส่วนตัวที่โสดจึงทำให้นางสาวศิริพรสามารถทุ่มเทเวลาให้กับชุมชนได้อย่างเต็มที่ดังคำสัมภาษณ์ในส่วนหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้ถามถึงเทคนิคหรือวิธีการรักษาอำนาจและการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนซึ่งนางสาวศิริพรได้กล่าวไว้ว่า

“...นายเองก็ทุ่มเวลา 80 เปอร์เซ็นต์ของชีวิตส่วนตัวต้องลงที่ภาระหน้าที่ทั้งหมดเลย สองต้องอยู่ติดกับพื้นที่ เพราะฉะนั้นเวลาที่เรามีอยู่ 100 เป็นเวลาส่วนตัวแค่ 20 คือเวลาหลับ เวลานอนเท่านั้น ที่เหลือคือเวลาโทรมาเมื่อไรก็ไปทันทีเลย แม้กระทั่งบางที่เวลาส่วนตัวกลางค้ำกลางคืน ไฟไหม้สี่ทุ่ม 5 ทุ่มนายก็ต้องรีบออกมา...”

“...ฝนตกฟ้าร้องโครมๆ ถามว่านายที่เป็นผู้ชายหลายคนมันก็ไม่ออกแต่ถามว่าเราเป็นผู้หญิงเราออกไปหมอบอกไปอยู่กลางน้ำกับชาวบ้าน คือว่าเราอย่าใช้เงื่อนไขความเป็นผู้หญิงมาขอความเห็นใจ หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติหน้าที่อันนี้มันไม่ใช่ ...”

สำหรับนางสาวศิริพรจากคำกล่าวข้างต้นแล้ววิธีการที่สำคัญในรักษาอำนาจและได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ได้รับเลือกตั้งกลับมาอีกครั้งก็คือการยึดหลักการทุ่มเทการทำงานให้กับคนในชุมชนอย่างเต็มที่ ซึ่งกรณีของนางสาวศิริพรนั้นเนื่องจากยังโสดและไม่มีภาระทางครอบครัวจึงสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานให้กับคนในชุมชนได้อย่างเต็มที่ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในฐานะผู้นำจะต้องรีบเข้าไปแก้ไขดำเนินงานให้เร็วที่สุด เช่นน้ำท่วม ไฟไหม้ก็ต้องรีบไปดูแลปัญหาด้วยตนเองและช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนซึ่งการที่ผู้นำสนใจและออกไปช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนนั้นก็ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณำนำให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ปัญหาของประชาชนและอาจจะได้ใจจากประชาชนในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

1.2.4 การสร้างผลงานโครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จักนโยบายหรือโครงการที่โดดเด่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยให้การสนับสนุนและส่งเสริมที่เป็นนโยบายที่สร้างชื่อเสียงและสร้างการยอมรับให้กับนางสาวศิริพร คือการส่งเสริมการทำงานด้านเด็กเยาวชน สตรี และความรุนแรงทางเพศ ซึ่งนางสาวศิริพรได้ให้ความสนใจและทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มานานแล้วรวมทั้งนางสาวศิริพรเองก็ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนลำปางซึ่งเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ตั้งแต่ปี 2531 - ปัจจุบัน (WAY LAMPANG) และหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนางสาวศิริพรก็ได้เปิดเป็นศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรีที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยใช้สำนักงานอบต.พิชัยเป็นศูนย์กลางและแหล่งรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ ป้องกัน เฝ้าระวัง ช่วยเหลือและเยียวยาผู้ถูกระทำหรือละเมิดทางเพศ รวมถึงเป็นการให้ข้อมูลและปรึกษาทางกฎหมายตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก และ พรบ.ความรุนแรงภายในครอบครัว และด้วยผลงานการทำงานในด้านนี้มาอย่างยาวนานจึงทำให้นายกอบต. พิชัยกลายเป็นที่รู้จักได้รับรางวัลต่างๆ จากการทำงานดังนี้

1) โล่ “ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคุณธรรมดีเด่น”จากสมาคมสื่อมวลชน ปี 2547

2) เกียรติบัตร“บุคลากรของแผ่นดิน..สาขานักพัฒนาท้องถิ่น ผู้มีคุณธรรมดีเด่นจาก นิตยสารศูนย์ข่าววิทยุและโทรทัศน์ปี 2548

3) เข็มเชิดชูเกียรติ คนดีศรีสังคม “ คนดีศรีลำปาง ” จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ปี 2549

4) โล่อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ดีเด่นจากกรมประชาสงเคราะห์ ปี 2550

5) องค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ในภาคเหนือตอนบน จากคณะทำงานยุติภัยการค้ามนุษย์ ภาคเหนือตอนบน ปี 2550

6) อปท.ดีเด่นด้านการควบคุมยาสูบในเยาวชนจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และภาคีเครือข่ายปี 2551

7) ชูตลิตีเด็กแห่งปี สาขาประชาสังคมคณะทำงานด้านเด็ก (TFCT) ปี 2552

8) เกียรติบัตรผู้ดำรงในคุณธรรมจริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมจาก โครงการเมืองไทยเมืองคนดีของกรมศาสนาปี 2552

9) องค์กรผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติสาขาพัฒนาชุมชน บำเพ็ญประโยชน์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนจากคณะกรรมการจัดงานเยาวชนแห่งชาติ ปี 2552

10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว 4 ปี ช้อนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปี 2548 ,2549, 2550, 2551

11) รางวัล ASEAN TAYO AWARD ประจำปี 2009 ณ เมืองPuerto Princesa, Palawan สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ปี 2552

12) สตรีไทยดีเด่น ประจำปี 2553 ประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี 2553

13) รางวัลนักการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่น ปี 2554 จากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากผลงานและรางวัลดังกล่าวจะเห็นได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้น เป็นผู้ที่ทำกิจกรรมและผลงานต่างๆ มากมายโดยเฉพาะผลงานที่เกี่ยวกับด้านเด็กและสตรีและเยาวชน และการณรงค์เกี่ยวกับสิทธิของสตรี ด้วยผลงานและรางวัลดังกล่าวจึงทำให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย กลายเป็น ที่รู้จักและสร้างการยอมรับให้กับคนในท้องถิ่นได้มากขึ้นและผลจากการดำเนินงานในทั้งสองสมัยที่ผ่านมานางสาวศิริพรก็ได้สร้างผลงานและรางวัลมาโดยตลอด ซึ่งก็แสดงให้เห็นถึงความสนใจของผู้นำที่เป็นสตรีที่เน้นและมุ่งพัฒนางานในด้านนี้

1.2.5 การสร้างภาพลักษณ์และรักษาภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร

1) การสร้างภาพลักษณ์เช่นการสร้างบุคลิกของผู้ นำ เช่นการแต่งการที่ทะมัดทะแมง เป็นกันเอง พุดเก่ง แสดงความเป็นผู้นำในการทำงานและการแก้ปัญหา การทำให้องค์กรมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก การได้รับรางวัลต่างๆ การได้รับเลือกให้เป็นวิทยากรในการบรรยายในต่างจังหวัดมากมายก็ทำให้ผู้บริหารเป็นที่รู้จักและสร้างการยอมรับให้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านการบริหารงานได้มากขึ้น

2) การรักษาภาพลักษณ์ของผู้ นำและองค์กร โดยเฉพาะผู้นำสตรีที่ยังเป็นโสด การทำงานสนิทสนมกับผู้ชายอาจจะถูกมองในแง่ของพฤติกรรมในเชิงชู้สาวได้ รวมทั้งการระวังหรือพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ดีเรื่องอื้อฉาว ดังนั้นผู้นำสตรีจึงมักจะมีเลขาส่วนตัวที่เป็นผู้หญิงที่จะคอยติดตามอยู่เสมอ ด้านพฤติกรรมส่วนตัวเช่นผู้นำสตรีมักจะระวังข่าวที่ทำให้เสียหายได้ง่ายเช่นชู้สาว และระวังการแสดงนิสัยพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ดีของตนเองในที่สาธารณะดังคำสัมภาษณ์ของนางสาวศิริพรดังนี้

“...เราระวังพฤติกรรมอะไรแบบนี้เพราะเราถือว่าหนึ่งเราเป็นนักการเมืองต้นแบบ คนไหนที่ต้องไหว้ได้อย่างสนิทใจ แบบไม่มีที่ติ เรื่องส่วนตัวนี้จะไม่ได้อยู่แล้ว สอง เรื่องงานทุจริตคอร์รัปชันเรื่องนี้เราไม่มีเราไม่เคยถูกหนังสือร้องเรียน เรื่องนี้ ฉะนั้นข่าวประเด็นอื้อฉาวไร่นี้มันจะออกมาตอนหาเสียง มันก็ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยเชื่อ เพราะว่าที่ผ่านมาเราจะพูดคุยกับประชาชน ชี้แจงตลอด...”

ซึ่งข่าวลือหรือความเข้าใจผิดเหล่านี้หากเกิดขึ้นผู้นำก็จะต้องรีบชี้แจงหรืออธิบายให้ประชาชนเข้าใจเพราะอาจจะทำให้กระทบกับภาพลักษณ์และเป็นจุดอ่อนที่ทำให้คู่แข่งนำมาโจมตีในการเลือกตั้งได้ รวมทั้งการทำงานที่การเปิดเผยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่นเข้ามาเป็นคณะกรรมการต่างๆ ภายในอบต. เข้ามาร่วมทำกิจกรรม ก็ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานขององค์กรให้ประชาชนทราบ อยู่ตลอดเวลาอยู่ตลอดเวลา

2. เทศบาลตำบลเกาะคา

2.1 กลยุทธ์ด้านการเมือง

2.1.1 ก่อนการกลับเข้าสู่อำนาจ

1) การจัดตั้งกลุ่มหรือทีมก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งเทศบาลตำบลเกาะคาใช้รูปแบบการหาเสียงและลงสมัครรับเลือกตั้งแบบกลุ่มหรือทีม ดังนั้นก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกสมัย ก่อนการเลือกตั้งจึงต้องมีการจัดกลุ่มทีมหรือสมาชิกของตนเองเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาให้มากที่สุด สมาชิกในทีมของนายกเทศบาลตำบลเกาะคานั้นส่วนใหญ่จะใช้ผู้สมัครคนเดิมเพราะมีฐานเสียงและมีผลงานในพื้นที่อยู่แล้วหากเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ก็จะเลือกจากคนที่ป็นผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน สตรี ผู้สูงอายุเข้าร่วมทีมโดยจะมีการชาวเสียงความนิยมจากชาวบ้านก่อนจะชักชวนผู้สมัครเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่ง สท. ที่อยู่กลุ่มเดียวกับนายกเทศบาลตำบลเกาะคาส่วนใหญ่แล้วจะเคยเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน กำนันหรือเป็นผู้นำในชุมชน หัวท น้ำกลุ่มต่าง ๆ มาก่อนซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งได้ง่ายขึ้น การเลือกตั้งแต่ละครั้งในกลุ่มส่วนใหญ่จะใช้ผู้สมัครคนเดิมจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้สมัครหน้าใหม่ลงน้อยมาก การใช้ผู้สมัครคนเดิมยอมรับสร้างฐานเสียงให้กับกลุ่มตนได้มากมากเนื่องจากคนเดิมย่อมมีอิทธิพลในพื้นที่และเป็นการสร้างฐานอำนาจของกลุ่มให้มั่นคงยิ่งขึ้น

2) การหาเสียงเลือกตั้ง

สำหรับกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งของนายกเทศบาลตำบลเกาะคานั้นเนื่องจากเป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็กรูปแบบในการหาเสียงของนายกเทศบาลตำบลเกาะคาจึงให้การเดินหาเสียงเป็นส่วนใหญ่โดยใช้วิธีการเดินเคาะตามประตูบ้านทุกหลังคาเรือนแม้ว่าผู้สมัครจะต้องอดทนและเหนื่อยมากเพราะพื้นที่ในเขตของเทศบาลก็มีหลายหมู่บ้าน แต่การเดินใช้วิธีการเดินไปหาชาวบ้านด้วยตนเอง การหาเสียงจะเน้นการหาเสียงในรูปแบบทีมเช่น รูปป้ายการหาเสียงก็จะมี การนำเสนอผู้สมัครนายกและทีมสมาชิก แผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัครก็จะนำเสนอเป็นทีมไม่แยกนายกกับสมาชิก มีการใส่เสื้อทีมเดียวกันการหาเสียง การพูดคุยคะแนนก็จะมีการบอกให้ทายกทีมโดยนางสาวเพ็ญภักดิ์ จะเป็นผู้นำกลุ่มและแนะนำสมาชิก หากเป็นสมาชิกคนเดิมการแนะนำตัวผู้สมัครก็จะไม่นานนักเพราะเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว แต่จะอาศัยการฝากฝังสมาชิกในกลุ่มของตนกับคนในพื้นที่ การหาเสียงผู้สมัครแต่ละคนจะไม่แบ่งเขตกันหาเสียงของใครของมันแต่จะช่วยกันหาเสียงร่วมกันทั้ง 12 คนถึงแม้จะไม่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขตของตนเองก็ตาม การทำเช่นนี้เป็นความต้องการของผู้นำเองที่ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นว่า สท. ที่นี้เป็น สท. ของทุกคนไม่ใช่เฉพาะเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้นด้าน นโยบายและและข้อความประชาสัมพันธ์ในรถแท่นนั้นนางสาวเพ็ญภักดิ์

จะใช้เสียงของตนเองในการอัด สปอร์ตหาเสียง ซึ่งทำให้เป็นที่น่าจดจำผู้ฟังรู้สึกสะดุดหูและประทับใจ ได้มากกว่าเสียงที่ซิงซังจริงจังในการหาเสียงของผู้ชายส่วนใหญ่

2.1.2 หลังเข้าสู่อำนาจ

1) การดึงสมาชิกฝ่ายตรงข้ามเข้ามาร่วมทำงานการดึง สท. ฝ่ายตรงข้าม หรือ สท. อิสระเข้ามาร่วมงานในทีมเพื่อป้องกันการคัดค้านหรือไม่สนับสนุนในการทำงานของตน เช่น การเลือกตั้งในสมัยที่ 2 มีกลุ่มของฝ่ายตรงข้ามและกลุ่มอิสระติดเข้ามา เช่นกรณี นายปรากร ตาคง ซึ่งเป็นกลุ่มฝ่ายตรงข้ามซึ่งต่อมานายปรากร ตาคง ก็กลายเป็นกลุ่มเดียวกับกับกลุ่มของ นางสาวเพ็ญภักดิ์ และได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งใน สท. ในทีม เนื่องจากนายปรากรเป็นเจ้าของ ทำร้านเสื่อกีฬา จึงได้รับให้ดูแลด้านการกีฬา ซึ่งสังเกตได้จากหลังจากการทำงานจนครบสมัยแล้ว นางสาวเพ็ญภักดิ์ได้มีการทาบทามให้นายปรากร ลงสมัครในนามทีมเดียวกันเพื่อจะได้เข้ามา ช่วยกันทำงานต่ออีกสมัย แต่นายปรากร ถูก กกด. ฟ้องใบแดงหลังจากทำงานได้เพียง 3 ปี จึงทำให้ ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง หรือสมัยที่ 2 มีผู้สมัครอิสระได้รับเลือกตั้งเข้ามา 2 คนคือ คือ นางสาวสมพันธ์ วรณวัฒน์และนางสาวลลิตา พิมาศกมลพัฒน์ ต่อมาการลงสมัครในสมัยที่ 3 ทั้ง 2 คนก็ลงสมัครใน นามกลุ่มพลังเกาะคา

2) เมื่อสมาชิกในกลุ่มของตนได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็จะมีการสนับสนุน คนของกลุ่มตนขึ้นไปดำรงตำแหน่งที่สำคัญๆ ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ รวมทั้งเป็นคณะกรรมการ ต่างๆ ในการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่คนเช่น ตำแหน่งประธานสภา รอง ประธานสภา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งระหว่างทำงานก็พยายามจัดสรรงบประมาณให้แก่สมาชิกด้วยความพึงพอใจ การรับฟังเสียงสมาชิกและการรักษาความสัมพันธ์ในกลุ่มไม่ให้มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยิ่งสมาชิกในกลุ่มมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากเท่าไร การรักษาอำนาจและการรวมกลุ่มกัน เพื่อต่อสู้กับคู่แข่งภายนอกยังมีพลังมากเท่านั้น ซึ่งสังเกตได้จาก 3 สมัยที่ผ่านมานางสาวเพ็ญภักดิ์ สามารถสามารถรวมกลุ่มสมาชิกและนำกลุ่มสมาชิกให้ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในสภาเป็นจำนวนมากและ ใน สมัยที่ 3 นั้นกลุ่มของนางสาวเพ็ญภักดิ์ ก็ลงสมัคร โดยไร้คู่แข่งและสมาชิกสภาเกือบ ทั้งหมดสามารถผ่านการเลือกตั้งเข้ามาทำให้กลุ่มพลังเกาะคาและนางสาวเพ็ญภักดิ์สามารถครอง อำนาจในสมัยที่ 3 อย่างได้ง่ายดาย

3) การสร้างความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติและ นักการเมืองในระดับท้องถิ่น กรณีนายกเทศบาลตำบลเกาะคา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับนักการเมือง ในระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่นในลักษณะของความสัมพันธ์ทางการเมือง แต่จะเน้น การสร้างความสัมพันธ์ด้านในของการบริหารงานการสนับสนุนงบประมาณและความร่วมมือใน

การทำงานระหว่างท้องถิ่นมากกว่า เช่นการได้รับความช่วยเหลือและวิ่งเต้นจาก ส.ส. ท่านหนึ่งในเขตพื้นที่ในการสร้างเทศบาลแห่งใหม่ ซึ่งก็ได้รับการช่วยเหลือเป็นอย่างดี การดำเนินความสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นไปในลักษณะของการแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อประโยชน์ในการทำงาน เช่น การเชิญ ส.ส. มาเป็นเกียรติเปิดพิธีในงานสำคัญๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น การนำสมาชิกและลูกทีมเข้าไปอวยพรรดน้ำคำหัวในวันสงกรานต์ การเข้าไปอวยพรปีใหม่

2.2 ด้านการบริหาร

2.2.1 การตอบสนองข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชน จากการศึกษาการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเกาะคา พบว่า ผู้บริหารมีความพยายามตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ตรงตามความต้องการมากที่สุด โดยการพยายามจัดสรรงบประมาณและโครงการให้ได้ครบทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่หมู่บ้าน ซึ่งงบประมาณที่ได้รับไม่เท่ากันนี้จึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านเกิดขึ้น เช่นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาจะแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง และแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต ตามการแบ่งของหมู่บ้านเช่นเดียวกัน โดยแบ่งจากแม่น้ำกั้นซึ่งลักษณะพื้นที่มีแม่น้ำวังไหลผ่าน เขต 1 ได้แก่บ้านท่าผาหมู่ 4 บ้านเกาะคาหมู่ 5 บ้านไร่อ้อยหมู่ 5 บ้านหนองจอกหมู่ 10 บ้านแสนตอหมู่ 11 เขต 2 ได้แก่บ้านฝั่งหมู 3 บ้านเหล่าแม่ปุ่น หมู่ 7 ซึ่งแต่ละเขตมีประชากรที่แตกต่างกันมากโดยเฉพาะเขต 2 ที่มีบ้านฝั่งและบ้านเหล่าแม่ปุ่น ที่มีประชากรที่อยู่ในหลัก 1,000 คน ส่วนหมู่บ้านที่อยู่ในเขต 1 นั้นแม้ว่าจะมีหมู่บ้านเยอะกว่าแต่ประชากรไม่เกิน 500 จึงทำให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่อยู่ในเขต 1 รู้สึกว่าเป็นหมู่บ้านที่ไม่ได้รับความสนใจอะไรไปมักจะไม่ได้

“...นายกจะให้ความสำคัญกับหมู่บ้านที่อยู่ในเขต 2 มากกว่า โดยเฉพาะบ้านฝั่งและบ้านเหล่าแม่ปุ่น ของนายกเองมักจะเน้นให้โครงการฝั่งโน้นมากกว่ารวมทั้งผลประโยชน์ด้านคะแนนเสียงด้วย¹²...”

“...งบอะไรบางที่ก็ได้เข้า แล้วบ้านเราก็ไม่มี สท. ด้วย ส่วนใหญ่เขาจะเอาบ้านใครบ้านมันอาจเพราะประชากรเราน้อย สท. ไม่มี สท. อื่นก็โยกเข้าบ้านตัวเอง อีกอย่างหนึ่งบ้านนายกก็อยู่ฝั่งโน้นด้วย¹³...”

¹² สัมภาษณ์นาย นิคม อินดีะวงศ์, ผู้นำชุมชนบ้านท่าผาหมู่ 4 , 19 สิงหาคม 2554.

¹³ สัมภาษณ์ นางรัชชก รักษ์, ผู้ช่วยผู้นำชุมชนบ้านหนองจอก หมู่ 10 , 19 สิงหาคม 2554.

จากการสอบถามความเห็นของผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 เขตพบว่าแม้ว่าหมู่บ้านที่อยู่ในเขตหนึ่งก็ไม่ได้รับงบประมาณทุกโครงการที่ขอไป แต่ก็แสดงความเห็นใจและเข้าใจการทำงานของเทศบาล แต่ไม่ได้มีความรู้สึกน้อยใจว่าหมู่บ้านตนเองไม่ได้รับการตอบสนองหรือได้โครงการใหญ่ๆ เหมือนหมู่บ้านที่อยู่ในเขต 1 ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน เมื่อลองพิจารณาจากโครงการและงบประมาณในแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับในแต่ละปีนั้นจากเอกสารสรุปผลการดำเนินงานประจำปีตั้งแต่ปี 2551-2554 แยกเป็นรายหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนข้อมูลดังกล่าวพบ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนงบประมาณในแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาล

ปี	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5 เกาะคา	หมู่ 5 ไร่อ้อย	หมู่ 10	หมู่ 11
2551	1,780,000	1,557,000	690,000	536,000	348,000	1,150,000	800,000
2552	892,376	888,000	-	191,163	75,000	-	200,000
2553	232,593	649,000	696,000	100,000	845,000	170,000	250,000
2554	250,000	100,000	250,000	550,000	630,000	50,000	1,050,000
รวม	3,154,969	3,194,000	1,636,000	1,377,163	1,898,000	1,370,000	2,300,000

ที่มา: สรุปจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเทศบาลตำบลเกาะคาตั้งแต่ปี 2551-2554

จากตาราง¹⁴ จะเห็นว่าหมู่บ้านที่ได้รับงบประมาณรวม 4 ปี มากที่สุดคือบ้านฝ้าง หมู่ที่ 3 รองลงมาในระดับใกล้เคียงกันคือบ้านเหล่าแม่ปูนหมู่ที่ 2 และลำดับที่ 3 คือบ้านแสนตอหมู่ที่ 11 และหมู่บ้านอื่นรองลงมาตามลำดับส่วนหมู่บ้านที่ได้รับงบประมาณน้อยที่สุดคือในระดับใกล้เคียงกันคือบ้านไร่อ้อยหมู่ 5 และบ้านหนองจอกหมู่ 10 พบว่า มีถึง 2 หมู่บ้านที่ไม่ได้รับงบประมาณในปี 2552 คือบ้านหนองจอกหมู่ 10 ซึ่งโครงการที่ขอคือก่อสร้างรางระบายน้ำบ้านหนองจอกงบประมาณ 970,000 บาท เหตุผลที่เขียนประกอบในรายงานการประเมินผลการดำเนินงานพบว่าในเอกสารนั้นให้เหตุผลว่าไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากเปลี่ยนแปลงโครงการไปสร้างศาลาอเนกประสงค์ และบ้าน

¹⁴ ข้อมูลดังกล่าวได้จากการรวบรวมจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานของเทศบาลที่ได้แสดงไว้ตั้งแต่ปี 2551-2554 ซึ่งอาจจะมียกข้อยกเว้นอื่นๆ ที่ได้รับนอกจากที่ได้นำเสนอในตารางนี้แล้ว ซึ่งตารางที่สรุปนั้นเป็นการสรุปตามข้อมูลที่คร่าวๆ ที่พบดังในเอกสารเท่านั้น

ท่าพาหุ 4 คือโครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์งบประมาณ 700,000 บาท เหตุผลที่แสดงในเอกสารว่าไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปและในปี 2552 เทศบาลประมาณการรายรับไว้ที่ 37,485,000 บาท แต่งบประมาณที่ได้รับจริงเพียง 30 กว่าล้านจึงทำให้บางโครงการไม่ได้ทำเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทั้ง 2 หมู่บ้านนั้นจะไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากกิจกรรมอะไรเลยเพราะผู้นำจำเป็นต้องจัดกิจกรรมและตอบสนองโครงการอย่างอื่นมาทดแทนอาจเพื่อสร้างให้มีผลงานแต่อาจจะเป็นการตอบสนองหรือให้งบประมาณในการสนับสนุนผ่านโครงการต่างๆของเทศบาลที่จัดขึ้น ที่มุ่งตอบสนองกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มก็ได้เช่น สนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน กิจกรรมกลุ่ม อสม. การทำกิจกรรมผ่านกลุ่มผู้สูงอายุหรืออาจจะได้รับงบประมาณจากโครงการอื่นเช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์และรักษาความและรักษาความสะอาดในเขตเทศบาล ของทุกชุมชนในเขตเทศบาล ซึ่งเทศบาลใช้งบประมาณไปกว่า 594,900 บาท ซึ่งเมื่อดูตามเหตุผลแล้วจำนวนงบประมาณที่แต่ละหมู่บ้านที่ได้รับนั้นก็มีความสัมพันธ์กับจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านโดยเฉพาะ 2 หมู่บ้านใหญ่ที่มีประชากรตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไปก็คือบ้านฝั่งและบ้านเหล่า นั่นเอง เมื่อพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลก็อาจจะเป็นไปได้ว่าหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่มีประชากรมาก ก็ย่อมได้รับงบประมาณในการสนับสนุนมากตามไปด้วยและยังปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนในวงกว้างหรือจำนวนมากย่อมจะต้องรับดำเนินการแก้ไขและเหตุผลสำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือด้านคะแนนเสียงที่ได้รับเพราะหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่มีประชากรจำนวนมากย่อมส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงที่ได้รับเลือกตั้งในสมัยต่อไปด้วยและในทุกปีแม้ว่างบประมาณของเทศบาลเองนั้นมีไม่มากเพื่อจะได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ทั่วถึงนางสาวเพ็ญภักดิ์จึงใช้วิธีประสานงานของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาทำกิจกรรมหรือโครงการให้กับคนในพื้นที่อยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับด้าน โครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นโครงการที่ใช้เงินเป็นจำนวนมาก

2.2.2 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง นอกจากจะใช้วิธีการตอบสนองความต้องการของประชาชนผ่านโครงการต่างๆ ซึ่งกลุ่มต่างๆที่อยู่ในชุมชนก็เป็นกลุ่มที่สำคัญรวมทั้งมีผลต่อคะแนนเสียงในการได้รับเลือกตั้งด้วยดังนั้นเทศบาลจึงต้องจัดงบประมาณเพื่อให้การสนับสนุนกลุ่มต่างๆ เหล่านี้อยู่เสมอ เช่น การจัดกิจกรรมและสนับสนุนงบประมาณของกลุ่ม อสม. เป็นประจำทุกปีละไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท และมากที่สุดคือปี 2554 ซึ่งเป็นช่วงที่ใกล้หมดวาระมีการอนุมัติงบประมาณโครงการอบรมศึกษาดูงาน โดยมีค่าใช้จ่ายมากกว่าทุกปีคือ ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุนอกจากจะได้รับเงินผ่านโครงการแจกเบี้ยยังชีพแล้วก็ยังมี โครงการส่งเสริมกิจกรรมและสุขภาพของผู้สูงอายุซึ่งเทศบาลได้ตั้งงบประมาณในสนับสนุนกิจกรรมทุกปี ส่วนกลุ่มเยาวชนนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการพาไปเข้าค่ายทำกิจกรรมนอกสถานที่ และยังมีกิจกรรมอื่นๆ ที่ทุกคนใน

ชุมชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเช่น การสนับสนุนการจัดแข่งขันกีฬาแต่ละหมู่บ้าน กิจกรรมงานที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน

2.2.3 การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอจากการศึกษา รายละเอียดโครงการและกิจกรรมของเทศบาลตำบลเกาะคา พบว่า ในแต่ละปีจะมีกิจกรรมตลอดทั้งปี ซึ่งในแต่ละปีโครงการของเทศบาล นั้นมีเฉลี่ยประมาณ 80 โครงการ ต่อปี ซึ่งค่อนข้างมีจำนวนมากซึ่งตามความเป็นจริงแล้วเทศบาลตำบลเกาะคาจัดอยู่ในกลุ่มเทศบาลตำบลขนาดเล็ก แต่เนื่องจากมีโครงการจำนวนมากและสามารถปฏิบัติได้ตามและบรรลุผลตามโครงการที่ตั้งไว้ จึงทำให้ได้รับการประเมินเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง แม้ว่างบประมาณในแต่ละปีนั้นจะมีจำนวนเงินอุดหนุนที่ได้รับน้อยลง แต่เทศบาลก็พยายามจัดกิจกรรมให้ครบตามโครงการที่ตั้งไว้ โดยลดรายจ่ายในแต่ละกิจกรรมให้น้อยลงเพื่อนำงบประมาณมาใช้ในกิจกรรมอื่นๆ จึงทำให้เทศบาลมีกิจกรรมทำกับมวลชลอยู่ตลอดเวลา การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอ

รวมทั้งการเข้าร่วมในการและกิจกรรมต่างๆ งานประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เป็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะเทศบาลเกาะคา นั้นมีนโยบายในการให้ความสำคัญกับการไปร่วมงานศพของในชุมชน ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะคาจะเป็นเจ้าภาพ 1 คืนทุกงานไม่ว่าจะงานศพใคร จะมีญาติหรือไม่ และในการทำงานการเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงพื้นที่ทุกครั้งเป็นธรรมเนียมที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาที่ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม เช่นการไปแจกเบี้ยยังชีพ มอบสิ่งของต่างๆ การไปเดินร่วมรณรงค์ในชุมชน รวมทั้งร่วมทำกิจกรรมต่างๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน โดยเฉพาะในการลงพื้นที่ เช่น การประชุคมทั้ง 12 หมู่บ้านสมาชิกทุกคนจะต้องเข้าร่วมถึงแม้ว่าจะไม่ใช่หมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตของตนเอง เพื่อไปรับฟังปัญหาของทุกหมู่บ้าน รวมทั้งผู้นำมักจะให้ความสำคัญ การโครงการในการลงพื้นที่ในกิจกรรมกิจกรรมที่เป็นการแจกเงิน แจกของ ด้วยตนเอง เช่นการไปแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ด้วยตนเอง การนำของไปเยี่ยมมารดาและเด็กหลังคลอด เยี่ยมบ้านผู้ด้อยโอกาสพร้อมของเยี่ยม แจกทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬา เครื่องนุ่งห่มกันภัยหนาว ออกไปมอบแว่นตาให้ผู้สูงอายุตามโครงการคืนสายตาแก่ผู้สูงอายุตามบ้านประชาชน ออกไปเดินเชิญชวนคนในหมู่บ้านให้เข้าร่วม โครงการธนาคารขยะด้วยตนเองซึ่งก็คือเป็นการออกไปเยี่ยมเยือนประชาชนด้วยตัวเอง และการที่นายกและสมาชิกลงพื้นที่บ่อยๆ ก็ยิ่งสร้างความผูกพันให้กับคนในพื้นที่ได้มากขึ้น

2.2.4 การสร้างผลงาน โครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก ผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับเทศบาลเกาะคา ได้แก่ การบริหารงานด้านจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำงานเกี่ยวกับด้านเด็กและสตรี ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะคา นั้นถือว่าเป็นเทศบาลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของคนมีท้องถิ่นและในระดับประเทศ และเป็นเทศบาลที่เป็นต้นแบบหรือตัวอย่างในการศึกษาดูงานให้กับหลายหน่วยงาน

จนได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย ซึ่งการได้รับรางวัลของผู้นำหรือองค์กรนั้นก็สามารสร้างคามภูมิใจให้กับคนในท้องถิ่นและยอมรับในการทำงานของผู้นำมามากยิ่งขึ้น ซึ่งผลงานรางวัลต่างๆ ของนายกเทศบาลตำบลเกาะคามิดังนี้

1.1) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2550 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.2) รางวัลชนะเลิศการจัดระเบียบในที่สาธารณะ ประเภทที่ 3 ปี 2550 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3) รางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีระดับจังหวัดปี 2550 จากกระทรวงมหาดไทย

1.4) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2551 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.5) รางวัล อปท. ที่มีการบริหารจัดการที่ดี (ที่อ่านหนังสือพิมพ์) จากสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

1.6) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2551 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.7) รางวัลนักรการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่น ปี 2552 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.8) รางวัลองค์กรที่ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก ดีเด่น ปี 2552 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.9) รางวัล อปท. ที่มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีปี 2552 (ด้านธรรมาภิบาล) จากกระทรวงมหาดไทย

1.10) รางวัลเมืองที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นตามโครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเรา ปี 2552 จาก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยร่วมกับบริษัทโตโยต้ามอเตอร์

1.11) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม จาก สถาบันพระปกเกล้า ประจำปี 2553

1.12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลงานดีเด่นด้านสตรีและครอบครัวประจำปี 2553 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากรางวัลและผลงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนางสาวเพ็ญภักดิ์ที่สามารถพัฒนาและสร้างผลงานให้โดดเด่นเป็นที่ยอมรับของประชาชนซึ่งรางวัลต่างๆ ที่นางสาวเพ็ญภักดิ์ ได้รับนั้นส่วนใหญ่นั้นก็เป็นผลงานรางวัลในด้านที่เกี่ยวข้องกับสตรีและครอบครัว การบริหาร

จัดการท้องถิ่น ซึ่งรางวัลและผลงานดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดการพัฒนาในชุมชนแล้วก็ยังสร้างชื่อเสียงให้กับเทศบาลตำบลเกาะคาและทำให้นางสาวเพ็ญภักดิ์เป็นกลายเป็นที่รู้จักมากขึ้น

2.2.6 การสร้างและรักษาภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร

1) การสร้างภาพลักษณ์ เช่นในด้านองค์กร คือการทำให้องค์กรเป็นที่รู้จัก โดยการนำผลงานขององค์กรเข้าร่วมประกวดและได้รับรางวัลต่างๆ การันตริ เช่นรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น การให้องค์และหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมตรวจสอบ การส่งองค์กรเข้าประกวดเพื่อการันตริความสุจริต โปร่งใส นอกจากนี้จะทำให้คนในพื้นที่ยอมรับในการทำงานว่าสุจริตโปร่งใสแล้วการให้องค์กรต่างได้เข้ามาตรวจสอบ การส่งผลงานเข้าร่วมประกวดด้านการบริหารงานที่สุจริตโปร่งใสกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับประเทศก็เป็นการรับรองการทำงานของผู้มาได้เป็นอย่างดีเช่น การได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของสถาบันพระปกเกล้าในปี 2553 การให้องค์กรนักวิจัยองค์กรอื่นเข้ามาศึกษาการทำงานเช่นการได้รับเลือกเป็น 1 ใน 5 องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลหรือการสร้างหน่วยงานให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารงานด้วยความสุจริต โปร่งใสของเทศบาลโดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นๆ มาศึกษาดูเป็นตัวอย่าง

ส่วนด้านตัวผู้นำนั้นนางสาวเพ็ญภักดิ์จะมีการสร้างบุคลิกภาพที่ดี เช่น การสร้างส่งเสริมภาพลักษณ์ให้ตนเองดูดี โดดเด่นด้วยการแต่งกาย การแต่งหน้า ทำผมเช่น การสร้างเอกลักษณ์ให้ตนเองเป็นที่โดดเด่น น่าจดจำ เช่น นิยมแต่งการด้วยชุดพื้นเมือง ชุดผ้าฝ้าย พร้อมทั้งมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ พนักงานในองค์กร สท. ร่วมสวมใส่เสื้อผ้าชุดผ้าฝ้ายไปการทำงาน ในการออกพื้นที่หรือกิจกรรมที่ไปเป็นหมู่ คณะหรือทีม จะนิยมใส่เสื้อผ้าฝ้ายที่มีสีเดียวกัน การแสดงออกด้วยกิจกรรมรยาที่สุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม เป็นมิตรแก่ผู้อื่นยิ้มแย้มแจ่มใส สร้างความประทับใจให้แก่ผู้พบเห็น สร้างความเอ็นดูให้กับผู้หลักผู้ใหญ่ มีวาทศิลป์ในการพูด พูดเก่ง นำเสนอเก่ง มีความมั่นใจ ช่างเจรจา มีทักษะในการเจรจาต่อรองและเป็นนักประสานงานที่ดี เช่นการได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการพูดเรื่องการจัดการขยะและเป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการขยะทั่วประเทศ การไปนำเสนอผลงานจนได้รับรางวัลต่างๆ การได้รับการสนับสนุนการทำงานจากองค์กรต่างๆ ที่เข้าไปขอความร่วมมือและงบประมาณ รวมทั้งการรักษาภาพพจน์โดยระวังไม่ให้ตนเองมีข่าวเสียหาย ด้านข่าวลือซู่สาว ทูจจริตและพฤติกรรมส่วนตัว เช่นการไม่ไปไหนกับผู้ชายสองต่อสองส่วนใหญ่จะมีสมาชิกสภาที่เป็นผู้หญิงติดตามไปด้วยทุกครั้ง

2) การรักษาภาพลักษณ์ของตนเองและองค์กร เช่นการไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่จะถูกกล่าวหาว่าทุจริต เช่นการหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้รับเหมาหรืองานที่

เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง โดยจะยกให้กองช่างเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด และมอบหมายให้รองนายกเป็นผู้ดูแลในติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งหากได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านก็จะมอบอำนาจให้กองช่างเป็นผู้ชี้แจงอธิบาย ซึ่งถ้าหากมีข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริตเกิดกองช่างจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนสมาชิกในทีมเองส่วนใหญ่ด้านพื้นหลังทางครอบครัวก็ได้มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทรับเหมา ก่อสร้างดังนั้นในการทำงานนางสาวเพ็ญภักดิ์จึงไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับด้านการทุจริตเท่าไรนัก รวมทั้งด้านนางสาวเพ็ญภักดิ์ก็ได้มีการเตือนสมาชิกในทีมไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้รับเหมา ดังคำสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งของนางสาวเพ็ญภักดิ์ที่ได้กล่าวดังนี้

“..ตอนสมัยแรกๆ ก็มีนะค่ะที่มีข่าวเรื่องแบบนี้บ้าง แต่เราก็บอกก่อนว่า สท. ที่นี่ไม่มีใครเป็นผู้รับเหมา และตัวเราเองก็ไม่เคยไปไหนกับผู้รับเหมาและไม่เคยไปไหนกับผู้รับเหมาละกัน 2 ต่อ สอง มันก็จะมึนนะค่ะอย่างเช่น มีข่าวว่านายกทุจริต คอร์รัปชั่น แต่เราก็ใช้ตัวเองนี่แหละพิสูจน์ หลังๆนี้กระแสเรื่องนี้ก็ไม่มี แรกๆ กลุ่มตรงข้ามเขาก็จะเอามาพูดเหมือนกัน เพราะว่าสมัยก่อนมันเคยได้ เช่นเป็นงานก่อสร้างมันต้องมีเปอร์เซ็นต์นะ แต่พอสมัยเราไม่เลย ดังนั้นประชาชนจะค่อนข้างมั่นใจ ดังนั้นปัญหาเรื่องการครหาเรื่องนี้หลังๆ จึงไม่เกิดสมัยสองไม่ค่อยได้ยิน สมัยแรกมีบ้างเรื่องทุจริต เราก็ยอมรับไว้ ไม่ได้แก้ข่าว เพราะคนที่มาทำงานกับเราเนี่ยเขาจะเป็นคนไปแก้ข่าวเอง จนตอนหลังทุกคนยอมรับว่าที่นี่เราไม่มีเรื่องของทุจริต การรับเปอร์เซ็นต์...”

เช่นเดียวกับคำยืนยันของ สท. ท่านหนึ่งที่ทำให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า

“...นายกนี้เขาจะคิดตรงที่เขาไม่มีบริษัท มันก็มีคนว่านะ แต่ที่จริงนะมันไม่มี คงเป็นการกล่าวหาเฉยๆ ข่าวลือ ไล่ความ อย่างโครงการถนนหนทางเธอ เราก็ไม่มีเราก็ไม่เห็นนะ เพราะเขาเองก็ไม่ได้มีธุรกิจการประมูล เรื่องการให้สินทรัพย์เปอร์เซ็นต์เราก็ไม่รู้ได้เหมือนกัน เพราะว่ามันเขาไม่มีธุรกิจเรื่องการรับเหมา แต่ว่าทางฝ่ายประมูลนี้จะให้ด้วยความเสน่หาหรือไม่ อันนี้เราก็ไม่รู้ว่ามีหรือเปล่า เพราะเราพูดตามความเป็นจริงบางครั้งผู้รับเหมาเขาก็ต้องให้ต้องอะไร ก็มีเป็นธรรมดาโดยที่เขาไม่ได้เรียกร้อง แต่จะให้ด้วยวิธีใดเราก็ไม่อาจรู้ได้ แต่จะไปคลุกคลีไปเรียกร้องว่าเอามาให้ 10 เปอร์เซ็นต์ 20 เปอร์เซ็นต์นายกคนนี้ไม่มีแน่ เพราะว่าถ้าแถมมาให้ไม่ได้เลย ...”

สำหรับด้านการบริหารแล้วนางสาวเพ็ญภักดิ์ ก็ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการทำงานด้วยวิธีการหลายๆ อย่างเช่น

1) การให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ กรณีตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญในการป้องกันปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับของงานก่อสร้าง สิ่งที่เทศบาลตำบลเกาะคา ได้ทำคือ การให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการทุกขั้นตอน เช่น กรรมการเปิดซองสอบราคา กรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจงานจ้าง ตรวจสอบเปิดซองประมูล แต่คณะกรรมการที่สำคัญที่สุดคือคณะกรรมการตรวจงานจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลควบคุมในการก่อสร้างภายในหมู่บ้าน

2) การใช้วิธีสายตรงผู้บริหารการแจ้งข้อร้องเรียนต่างๆ ผ่านทางเวปไซด์เทศบาล เฟดบุค สายตรงผู้บริหารก็คือการติดเบอร์โทรศัพท์มือถือของนายก รองนายก ปลัด รองปลัด ไว้ตาม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน บ้านผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้แจ้งปัญหา พร้อมทั้งการตีพิมพ์ประกาศตามชุมชนว่า “ หากพบเห็นเจ้าหน้าที่ประพฤติมิชอบ ทุจริต แจ้งผู้ปณ 20 เทศบาลตำบลเกาะคา ” ไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในชุมชนซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้แจ้งเรื่องเกี่ยวกับทุจริตของเจ้าหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน ผ่านทางการจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ผลงานเทศบาล การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสำนักงานเทศบาล ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเวปไซด์ของเทศบาล ซึ่งการบริหารงานด้วยความสุจริต โปร่งใส และการให้ประชาชนชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบในการการทำงานก็ยิ่งทำให้นางสาวเพ็ญภักดิ์ ได้รับความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการทำงานมากขึ้น

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.1 ด้านการเมือง

3.1.1 ก่อนการกลับเข้าสู่อำนาจ

1) การจับมือกับกลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้ง กลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมืองในที่นี้หมายถึงการจับมือกับกลุ่มข้าราชการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นที่รู้กันดีว่าสมาชิกสภาส่วนใหญ่จะมีการสังกัดกลุ่มหรือข้าราชการเมืองผ่านทางกลุ่มการเมืองที่อิงกับนักการเมืองในระดับชาติ คือ ส.ส ในจังหวัดลำปางหลาย ซึ่งกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทที่สำคัญในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางมี 2 กลุ่มใหญ่ๆ ก็คือ “กลุ่มแม่วัง” ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายทางการเมืองของนายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร และอีกกลุ่มหนึ่งก็คือ “กลุ่มคอบเงิน” ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายทางการเมืองของนายพินิจ จันทรสุรินทร์ แม้ว่าในการลงสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสมัยแรกนั้นทั้ง 2 กลุ่มต่างสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในกลุ่มของตนลงสมัครกันอย่างชัดเจน ซึ่งในการเลือกตั้งนายกทางตรงในสมัยแรกในปี พ.ศ. 2547 นั้นปรากฏว่านางสุนิ สมมี สมาชิกกลุ่มวังจะชนะการเลือกตั้งได้รับเลือกให้เป็นนายก อบจ. ในสมัยแรก ซึ่งก็

อาจจะสร้างความไม่พอใจให้กับของนายพินิจมากนัก เนื่องจากได้ส่งลูกชายลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้เช่นกัน แต่หลังจากการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางในสมัยที่ 2 กลุ่มของพินิจซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในกลุ่มคอยเงินได้เข้ามาสนับสนุนนางสุนี สมมี จนทำให้นางสุนีชนะการเลือกตั้งจากคู่แข่งอย่างขาดลอยในสมัยที่ 2 และในการเลือกตั้งในสมัยที่ 3 นั้นกลุ่มของนายพินิจ ก็ได้รับการประกาศอย่างชัดเจนว่าสนับสนุนนางสุนี อีกครั้ง โดยมีการต่อรองให้ลูกชายคนโตของนายพินิจเข้ามาดำรงตำแหน่งรองนายก หากชนะการเลือกตั้ง แม้ว่าลูกชายคนเล็กของนายพินิจจะไม่สนใจของครอบครัวตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งนายกแข่งกับนางสุนีเองก็ตาม โดยเฉพาะการเลือกตั้งในสมัยที่ 3 นั้นนอกจากจะมีลูกชายของนายพินิจลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ก็ยังมีอดีตสมาชิกกลุ่มแม่วังคือนายดาชัย อุซุโกศลการ ได้ประกาศแยกตัวออกจากกลุ่มแม่วัง แล้วจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นว่า “กลุ่มพลังลำปาง” ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งกับนางสุนีเอง ซึ่งจากการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ก็ทำให้นางสุนี สมมีชนะการเลือกตั้งกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งได้อีกครั้งเป็นสมัยที่ 3 แม้ว่าจะมีคะแนนห่างจากคู่แข่งไม่มากนัก

2) การสนับสนุนผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งให้ได้รับเลือกตั้งให้เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงและการสนับสนุนการทำงานให้กับตน เช่นการสนับสนุนผู้สมัครในนามกลุ่มแม่วังลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตที่เป็นพื้นที่ของกลุ่มคู่แข่ง โดยเฉพาะในการรักษาอำนาจในสมัยที่ 3 มีสมาชิกกลุ่มแม่วังหลายคนที่ออกจากกลุ่มและมาตั้งกลุ่มใหม่แข่ง ดังนั้นในการเลือกตั้งจึงมีการสนับสนุนผู้สมัครหลายคนลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ของสมาชิกสภาคนเก่าที่เคยอยู่ในกลุ่มเดียวกับตน เพื่อต้องการให้กลุ่มของตนชนะการเลือกตั้งเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงานในอีกครั้งหนึ่ง

3) การหาเสียงเลือกตั้ง สำหรับรูปแบบการหาเสียงของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเนื่องจากการหาเสียงในระดับจังหวัดเป็น ดังนั้นการหาเสียงในพื้นที่ทั้งจังหวัด การเดินหาเสียงให้ครบทั่วทั้งพื้นที่อาจจะเป็นไปได้ ดังนั้นรูปแบบการหาเสียงของนางสุนี สมมี จึงเน้นการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการหาเสียงเป็นหลักทั้งป้ายหาเสียงของผู้สมัครที่มีจำนวนมาก และหลากหลายรูปแบบ การการ์ดเล็ก แผ่นพับ รถแห่ประชาสัมพันธ์ที่มีจำนวนมากและบ่อย การลงโฆษณาประชาสัมพันธ์แนะนำตัวผู้สมัคร นโยบาย ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกฉบับ วิทยู การแจกแผ่นพับนโยบายของผู้สมัครให้ครบทุกหลังคาเรือนผ่านการส่งทางไปรษณีย์ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารถึงตัวประชาชนมากที่สุดทุกบ้านทุกหลังคาเรือน ส่วนการเดินทางนั้นจะใช้วิธีการเดินตามแหล่งชุมชนตลาด สถานที่ราชการที่มีคนอยู่จำนวนมากๆ การเดินจะใช้ร่วมกับรถแห่ผู้สมัคร

3.1.2 หลังเข้าสู่อำนาจ

1) เมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็จะมีการรวบรวมกลุ่มสมาชิกในสภาให้ได้รับเสียงข้างมากที่สุดเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงาน ทั้งนี้เพราะสมาชิกสภาจังหวัดลำปางนั้นมากถึง 30 คน ซึ่งอาจจะไม่ได้เป็นสมาชิกที่อยู่กลุ่มเดียวกันทั้งหมด ดังนั้นเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วจึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมสมาชิก โดยเฉพาะสมาชิกอิสระเข้ามาร่วมกลุ่มให้มากที่สุดเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงาน สำหรับกลุ่มการเมืองในสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางนั้นพบว่าในตั้งแต่การดำรงตำแหน่งนายก อบจ. 2 สมัยแรกของนางสุนีนันท์สมาชิกสภาส่วนใหญ่ที่ได้รับเลือกเข้ามาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกันกับนางสุนีนันท์และเป็น สจ. ที่สังกัดอยู่ในกลุ่มแม่วังเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงทำให้การทำงานในสภาทั้งสองสมัยที่ผ่านมาไม่มีปัญหา

2) เมื่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเดียวกับตนสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาได้แล้ว ผู้นำส่วนใหญ่ก็จะสนับสนุนคนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ เช่น ประธานสภา รองประธานสภา พร้อมทั้งคอยประสานผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปด้วยความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งถ้าหากปล่อยให้สมาชิกสภาไม่พอใจกับการบริหารมากขึ้นเรื่อยๆ ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำที่ใช้อำนาจในการตัดสินใจเด็ดขาดเพียงคนเดียวไม่สนใจเสียงของฟังเสียงของสมาชิกก็อาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในการทำงานเพราะหากไม่เป็นเช่นนั้นแล้วในกรณีที่ฝ่ายบริหารใช้อำนาจมากเกินไป และไม่ฟังเสียงของสมาชิกก็อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มขึ้นมาได้ โดยเฉพาะการบริหารงานในปลายสมัยที่ 2 มีสมาชิกในกลุ่มแม่วังคือนายดาชัย อุชุกุศลการ สมาชิกสภาอำเภองาว ได้แยกตัวออกจากกลุ่มและรวบรวมสมาชิกกลุ่มแม่วังบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการบริหารงานของนางสุนีนันท์ออกมาประกาศตั้งกลุ่มใหม่โดยใช้ชื่อว่ากลุ่มพลังลำปางลงสมัครแข่งขันในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง พร้อมส่งสมาชิกที่สนับสนุนตนเองสมัครแข่งกับ สจ. กลุ่มแม่วังซึ่งผลการเลือกตั้งนั้น นางสุนีนันท์ก็เกือบรักษาอำนาจไว้ไม่ได้ในสมัยที่ 3 เพราะคะแนนผลการเลือกตั้งนายก อบจ. นั้นก็มีคะแนนห่างกันไม่มาก และ สจ. กลุ่มแม่วังหลายคน สอดตกเมื่อเข้ามาในสภาแล้วสมาชิกสภาที่เป็นผู้สมัครอิสระ กลุ่มคอยเงิน กลุ่มพลังลำปางและอดีตสมาชิกกลุ่มแม่วังบางคนหันมาจับมือกับกลุ่มพลังลำปางจนทำให้เสียงในสภาสมัยที่ 3 นั้นกลุ่มพลังลำปางมีคะแนนเสียง 16 ต่อ 14 เสียงดังนั้นการทำงานในสภาอาจจะทำให้มีปัญหาเกิดขึ้นในสมัยที่ 3

3) การรักษาความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติ จากประวัติการเข้าสู่อำนาจของนางสุนีนันท์ สมมี แล้วจะพบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีช่วยสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นางสุนีนันท์ ได้รับเลือกตั้งนั้นก็คือการได้รับการสนับสนุนฐานเสียงจากนักการเมืองระดับชาติ ทั้งนี้ก็เพราะการจะรักษาอำนาจและได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้งนั้นจำเป็นต้องอาศัยฐานคะแนนเสียง

อิทธิพลบารมีของนักการเมืองระดับชาติช่วยในการสนับสนุนการหาเสียง โดยเฉพาะการเลือกตั้งท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่เช่นในระดับ อบจ. ซึ่งมีฐานเสียงที่ทับซ้อนและเกี่ยวพันกัน ดังนั้นนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการเมืองเชิงอุปถัมภ์ ด้วยเหตุผลที่นักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติต่างจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันในด้านฐานคะแนนเสียงแล้วยังมียังมีเหตุผลในเรื่องของการวิ่งเต้นงบประมาณที่จะได้รับและสนับสนุนผลักดันให้กับพื้นที่ของตน ซึ่งจากการรักษาอำนาจที่ผ่านทั้ง 2 ครั้งของนางสุนีน้นนอกจากจะได้รับการสนับสนุนจาก ไพโรจน์ โล่ห์สุนทร แล้วในการรักษาอำนาจในสมัยที่ 3 นั้นก็ได้รับการสนับสนุนจากนายพินิจ จันทร์สุริทร์ ส.ส กลุ่มคอกยเงินอีกคนหนึ่งซึ่งจับมือกับกลุ่มของนางสุนีน้นในการสนับสนุนให้นางสุนีน้นได้รับเลือกตั้ง

4) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ นั้นก็เป็นกลุ่มที่เป็นฐานคะแนนเสียงสนับสนุนที่ดีให้กับนางสุนีน้น สมมี อีกด้านหนึ่งทั้งนี้เพราะสุนีน้องได้เป็นผู้การก่อตั้งชมรมท้องถิ่นจังหวัดลำปางขึ้นมาโดยมีตนเองประธานชมรมซึ่งเหตุผลของการก่อตั้งชมรมนี้ขึ้นมาสุนีน้องได้ให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นการรวมตัวกันในการช่วยเหลืองานต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกัน อบท. ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย การขาดแคลนบุคลากร/นิติกร และประสานงานต่อกัน ปรีกษา หรือร่วมกันเรียกว่าหลายหัวดีกว่าหัวเดียว ซึ่งความเป็นจริงแล้วการตั้งชมรมแห่งนี้ขึ้นมาจะเป็นเหตุผลทางด้านการเมืองมากกว่าเพราะฐานเสียงที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในการสนับสนุนนางสุนีน้องก็คือฐานเสียงจากกลุ่มผู้นำท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางเองที่เป็นหน่วยองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องประสานงานสนับสนุนการทำงานกับท้องถิ่นในระดับล่าง โดยเฉพาะการสนับสนุนการจัดทำโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก การจัดสรรงบประมาณโครงการในพื้นที่ที่มีความคาบเกี่ยวกันหากมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำท้องถิ่นแล้วขอมนำมาซึ่งการสนับสนุนฐานคะแนนเสียงให้กับตนได้และส่วนผู้นำท้องถิ่นเองก็ต้องการเข้ามามีความสัมพันธ์กับผู้นำในระดับอบจ. ทั้งนี้เพื่อการประสานงานและผลักดันงบประมาณ โครงการเข้าสู่พื้นที่ของตนเองซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน เช่นกรณีตัวอย่างของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยที่รู้จักและสนิทสนมกับนางสุนีน้องในการทำงานเรื่องสตรีร่วมกันดังนั้นอบต. พิชัยจึงมักจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากอบจ. อยู่เสมอรวมทั้งนายกอบต. พิชัยเองก็มีส่วนช่วยสนับสนุนในการเป็นหัวคะแนนในการช่วยหาเสียงและนำกลุ่มสตรีในเขตพื้นที่ของตนเข้าไปร่วมสนับสนุนในการทำงานกับอบจ. และอีกกรณีหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจนก็คือการสนับสนุนประธานกลุ่มอสม. ในจังหวัดลำปางลงสมัครรับเลือกตั้งจนได้รับเป็นนายกเทศบาลตำบลวังพร้าว ได้สำเร็จรวมทั้งทุกปีก็จะมีการสร้างความสัมพันธ์และจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอเช่นการจัดกิจกรรมทุกปี

จะมีการจัดกิจกรรมวันท้องถิ่นไทยร่วมกันผู้นำอปท. ในจังหวัดลำปาง 103 แห่ง การจัดประชุมสภา
กาแพโดยมีอบจ. เป็นเจ้าภาพ เพื่อเป็นการกระชับและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำท้องถิ่น
ด้วยกันเอง

5) การสร้างความสัมพันธ์กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านซึ่งบุคคลต่างๆ เหล่านี้ก็คือ
ได้ว่าเป็นหัวคะแนนที่สำคัญในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งขนาดเลือกตั้งระดับในระดับ
ท้องถิ่นและในระดับชาติ ดังนั้นผู้นำส่วนใหญ่จึงต้องพยายามเข้ามามีอิทธิพลหรือสร้างความสัมพันธ์
ที่ดีกับบุคคลเหล่านี้ทั้งนี้เพื่อหวังผลในด้านฐานคะแนนเสียงและการช่วยเหลือเป็นหัวคะแนนใน
การเลือกตั้ง การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเหล่านี้ เช่นการจัดกิจกรรมสนับสนุนวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน
เป็นประจำทุกปีโดยมีโดยมีนายกอบจ.และ ส.ส ในพื้นที่เป็นประธานร่วมกันจัดกิจกรรมรวมทั้งมี
การมอบเงินสนับสนุนให้กับตัวแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดลำปางทั้ง 13 อำเภอ เพื่อนำไปใช้
ประโยชน์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3.2 ด้านการบริหาร

3.2.1 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง เช่นกลุ่ม
แม่บ้าน สตรี อสม. ในจังหวัดโดยเฉพาะกลุ่มสตรีที่นางสุนีได้รับการสนับสนุนจากนางจิไรรัตน์
หล่อวิไล นายกสมาคมพัฒนาสตรีจังหวัดลำปางและประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีภาคเหนือ
ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลกลุ่มสตรีทั้ง 13 อำเภอ ซึ่งกลุ่มสตรีก็เป็นเสียงสนับสนุนอีกแรงหนึ่ง
ให้กับนางสุนี สมมิ เพราะนางจิไรรัตน์เคยทำงานด้านสตรีระดับจังหวัดร่วมกันมานานและทุกปีก็
จะมีการจัดกิจกรรมวันสตรีสากลจังหวัดลำปาง เพื่อสนับสนุนงบประมาณและบูรณาการการทำงาน
ร่วมกัน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน กลุ่มกับกลุ่มสตรีอื่น ๆ อาทิ กลุ่มอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสตรีแม่บ้านเป็นประจำทุกปี และในการเลือกตั้งในสมัยที่ 3
นั้นนางจิไรรัตน์ก็ได้ออกมาประกาศตัวในการช่วยสนับสนุน นางสุนีเพื่อผลักดันสตรีให้ขึ้นเป็น
ผู้บริหารท้องถิ่น เช่นเดียวกันการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังพร้าว (อดีตประธาน อสม. จังหวัด
ลำปาง) ก็ได้รับการผลักดันจากกลุ่มสตรีด้วยเช่นกัน จนได้เป็นนายกเทศมนตรีหญิงคนแรก หลังจาก
การยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลได้สำเร็จ

3.3.2 การลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะ การเข้าร่วมกิจกรรม
ประเพณีในท้องถิ่นต่างๆ อยู่เสมอและกิจกรรมที่มีนัยยะทางการเมือง เช่นการมอบเครื่องครัว
เครื่องใช้แก่กลุ่มแม่บ้านซึ่งได้ประสานขอรับการสนับสนุนเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมสาธารณะ
การ เดินทางไปพบปะพี่น้องประชาชนในที่สำคัญทั้ง 13 อำเภอ เพื่อกล่าวคำอวยพรปีใหม่พร้อมนำ
ปฏิทินเผยแพร่ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางและผ้าขนหนูมอบแก่
ประชาชน รวมทั้งการเข้าไปดูแลเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาบรรเทาความเดือดร้อนของ

ชาวบ้านได้อย่างรวดเร็ว ในพื้นที่ด้วยตัวเองเช่นกรณีน้ำท่วมนางสนธิ ก็เป็นผู้ลงพื้นที่เข้าไปสั่งการหรือนำสิ่งของช่วยเหลือ อาหารกล่องน้ำดื่มพร้อมทั้งใช้โอกาสในการลงพื้นที่แต่ละครั้งนั้นพบปะและรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ด้วยตนเอง

3.3.3. การสร้างผลงาน โครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จักสำหรับผลงานหรือรางวัลที่สร้างชื่อเสียงและทำให้นางสนธิ สมมิ เป็นที่รู้จักคือการส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายกลุ่มอาชีพในจังหวัดลำปางจนประสบผลสำเร็จจนสามารถส่งเสริมกลุ่มอาชีพและขยายเครือข่าย 215 กลุ่ม 14 ประเภท ปัจจุบันมีสมาชิกกว่าเพื่อเป็นการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งจนได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแบบอย่างการพัฒนาด้านอาชีพของกระทรวงมหาดไทย ส่งเสริมการปลูกคั้นมะเขากิน เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวช่วยลดภาวะโลกร้อนและยังเป็นพืชพลังงานทดแทนการส่งเสริมด้านกิจกรรมของสตรีในการจัดกิจกรรมวันสตรี โครงการส่งเสริมด้านเด็กและเยาวชนและโดยเฉพาะด้านเด็กและเยาวชนนั้น ผลงานที่โดดเด่นของนางสนธิคือ การสร้างศูนย์วิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ (ห้องฟ้าจำลอง) ส่งเสริมด้านกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชนการแข่งขันกีฬาฟุตบอล โครงการต่อต้านยาเสพติด “ค่ายสานฝันเพื่อวันฟ้าใส” ซึ่งจากผลงานการทำงานดังกล่าวทำให้นางสนธิ สมมิ ได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย ดังนี้

- 1) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2549 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- 2) รางวัลผู้นำท้องถิ่นดีเด่น ประจำปี 2549 จาก นิตยสารเส้นทางไทย
- 3) รางวัลผู้หญิงเก่ง ประจำปี 2550 สาขานักการเมืองจากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา
- 4) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว (2ปีซ้อน) ประจำปี พ.ศ.2549-2550 จากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 5) ประกาศเกียรติคุณ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปี 2550 จากสถาบันพระปกเกล้า
- 6) โล่เกียรติคุณและใบประกาศ ฯ ประเภทชมเชย โครงการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษี ประจำปี 2550 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

7)รางวัล นักการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่น ด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายและการคุ้มครองสิทธิสตรี ประเภทองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2553

8) รางวัล นักบริหารดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2554 สาขา ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยรับโล่เกียรติยศและประกาศเกียรติคุณ จากศาสตราจารย์เกียรติคุณ น.พ. เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ดำเนินงานโดย นิตยสารเส้นทางไทย

9) รางวัลผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมเด็กและเยาวชนดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2554 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยเป็นผู้หญิงเพียงหนึ่งเดียวของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 5 รายที่ได้รับรางวัลดังกล่าว

10) รางวัลสตรีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่น ระดับเขต 15 โครงการส่งเสริมบทบาทสตรีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ผู้นำทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

จากผลงานและรางวัลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารางวัลที่ นางสุนิ สมมิ ได้รับนั้นจะเป็นรางวัลเกี่ยวกับผลงานของผู้บริหารในด้านการบริหารจัดการงานท้องถิ่นและผลงานเกี่ยวกับด้านสตรีและครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลงานและรางวัลต่างเหล่านี้ก็ทำให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลายเป็นที่รู้จักของประชาชนและสามารถสร้างการยอมรับจากประชาชนมากขึ้น

3.3.4 การสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร เช่นการส่งผลงานรางวัลเข้าประกวดเพื่อได้รับรางวัลการันตีการทำงานต่างๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับองค์กรให้เป็นที่รู้จักและสร้างการยอมรับให้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านการบริหารงาน รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำที่ดีอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการระวังหรือพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ดีเรื่องอื้อฉาว เรื่องการทุจริตในองค์กรไม่ให้เผยแพร่ข้อมูลออกไป

ผลการเปรียบเทียบการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ และการรักษาอำนาจ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างด้านการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี ด้านการใช้อำนาจ และด้านการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 แห่งโดยจะเริ่มวิเคราะห์ตามลำดับประเด็นดังนี้

1. การเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี

จากการศึกษาภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 คน พบว่าแม้จะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดแตกต่างกันก็สามารถค้นพบความเหมือนและแตกต่างกันของรูปแบบการเข้าสู่อำนาจการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีได้ดังนี้

ด้านภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี จากการเปรียบเทียบภูมิหลังและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น สตรี ทั้ง 3 คน พบว่าแม้ว่าด้านภูมิหลังในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรีนั้นมีภูมิหลังในการเข้าสู่อำนาจที่แตกต่างกันทั้ง 3 แห่ง แต่รูปแบบการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 คนมีเส้นทางการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองที่เหมือนกันคือเริ่มจากการเป็นสมาชิกสภามาก่อน คือเป็น สอบต. สท. หรือ สจ. มาก่อน ก่อนที่จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงสมัยแรกในปี พ.ศ. 2547 สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 คน นั้นสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างกันได้ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนในการการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี

การเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนในการการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรี		
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย	นายกเทศบาลตำบลเกาะคา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
1. การมีผลงาน เป็นบุคคลที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน	1. การมีผลงาน เป็นบุคคลที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน	1. การมีผลงาน เป็นบุคคลที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน
	2. อิทธิพลของบิดา มาดาสามี ญาติพี่น้อง	2. อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ/พรรคการเมือง
	3. ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว	3. ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว

จากตารางจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองสตรี ที่พบเหมือนกันทั้ง 3 คน ในประเด็นแรกคือการมีผลงาน การเป็นบุคคลที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน โดยเริ่มจากการเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือกิจกรรมในชุมชน สามารถผลักดันกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ และสร้างการยอมรับให้กับคนในชุมชนจนได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนที่เป็นฐานเสียงจนสามารถจนสามารถผลักดันตนเองให้ก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นได้สำเร็จ

สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่แตกต่างกันมีดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยในด้านนี้ถือว่าเป็นปัจจัยด้านส่วนบุคคลของนักการเมืองท้องถิ่นแต่ละคนเอง ซึ่งแต่ละคนนั้นก็จะมีบุคลิกและคุณสมบัติส่วนตัวที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ที่มีปัจจัยต่างๆ และคุณสมบัติเหล่านี้ครบถ้วนก็จะช่วยส่งเสริมให้เข้าสู่การเมืองได้ง่ายมากขึ้น เช่น การมีฐานะการเงินที่มั่นคง ระดับการศึกษาสูง อาชีพ สถานะภาพในสังคม ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในระดับนายกเทศบาลตำบลเกาะคา และนายก อบจ. นั้น เป็นผู้ที่มีความพร้อมในด้านต่างๆ เหล่านี้อยู่มากทำให้การเข้าสู่บทบาทของนักการเมืองทำได้ง่ายขึ้น แต่ในขณะที่นายก อบต. พิชัยนั้น พบว่าด้านคุณสมบัติต่างๆ ที่กล่าวมายังไม่มีความพร้อมมากนักทั้งด้านของฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวที่ยากจน การศึกษาไม่สูงมากนัก แต่ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยต่างๆ ที่ไม่เอื้ออำนวย เหล่านี้อยู่ก็ตาม แต่ก็พบว่าไม่เป็นอุปสรรคสำหรับการเข้าสู่การเมืองสำหรับนักการเมืองสตรี แต่สำหรับอุปสรรคที่พบที่ไม่ใช่ปัจจัยภายในแต่เป็นปัจจัยภายนอกที่เข้ามาผลกระทบหรือส่งต่อการสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองก็คือ อุปสรรคทางด้านทัศนคติของคนในสังคมที่ยังถูกมองว่าผู้หญิงไม่ควรเข้ามาเล่นการเมืองโดยเฉพาะเมื่อผู้หญิงจะก้าวเข้ามาทำงานในระดับผู้นำผู้หญิงจะถูกกีดกันมากขึ้น

2) การได้รับการสนับสนุนและอิทธิพลของคนในครอบครัวการได้รับการสนับสนุนและอิทธิพลของคนในครอบครัว ที่เป็นบุคคลสำคัญและมีอิทธิพลในท้องถิ่นจากบิดา มารดา สามีญาติพี่น้อง สำหรับปัจจัยในด้านนี้นั้นจะพบว่าในกรณีของนายกเทศบาลตำบลเกาะคาและนายก อบจ. อิทธิพลของคนในครอบครัวมีส่วนในการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่การเมืองได้มากขึ้น เช่นกรณีของนายกเทศบาลตำบลเกาะคาที่มีบิดา มารดาเป็นคนเก่าแก่ในพื้นที่และเป็นที่ยอมรับนับถึงของคนในชุมชน หรือกรณีของนายก อบจ. ที่มีคนในครอบครัวเป็นนักการเมืองท้องถิ่นอยู่ก่อนแล้วและมีฐานเสียงเดิมของสามีที่เคยเป็น สจ. มาถึง 6 สมัย ดังนั้นการได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือของคนในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมและสนับสนุนสตรีประสบความสำเร็จในการเข้าสู่การเมืองได้ง่ายขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ด้านนี้ส่วนใหญ่มีอิทธิพลและเห็นได้ชัด

ในกรณีของนายกเทศบาลและนายก อบจ. ส่วนในระดับนายก อบต. นั้นพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ไม่มีอิทธิพลมากนักทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวเองก็ไม่ได้เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชนหรือเป็นผู้มีตำแหน่งสำคัญในชุมชน

3) การได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองในระดับชาติและอิทธิพลของพรรคการเมือง ซึ่งพบได้ในกรณีของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพียงคนเดียวที่ พบว่า ได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองระดับชาติและอิทธิพลของพรรคการเมืองในขณะนั้นช่วยสนับสนุน ซึ่งปัจจัยนี้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้นางสุนิ สมมิ สามารถก้าวเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นได้สำเร็จ

2. ด้านการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ด้านรูปแบบการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีนั้นในประเด็นนี้จะแบ่งการนำเสนอการเปรียบเทียบออกเป็น 2 ประเด็นคือด้านการใช้อำนาจทางการเมืองและการใช้อำนาจทางการบริหารซึ่งทั้ง 2 ประเด็นนี้นักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่งมีรูปแบบการใช้อำนาจที่เหมือนและต่างกัน ดังนี้คือ

ตารางที่ 13 แสดงผลการเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี			
นักการเมืองสตรี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย	นายกเทศบาลตำบลเกาะคา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ด้านการเมือง	ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจในงบประมาณของฝ่ายบริหารแต่จะเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจในงบประมาณด้านการพัฒนาของแต่ละหมู่บ้านและเป็นคนกลางในการประสานการเจรจาระหว่างสมาชิก	ผู้บริหารและฝ่ายสภามีบทบาทในการพิจารณาโครงการและงบประมาณร่วมกัน โดยใช้การเจรจาและรับฟังปัญหาจากสมาชิกทุกท่านและใช้การเจรจาประณีประนอมกันระหว่างสมาชิก	ผู้บริหารจะใช้กระบวนการเจรจาต่อรองประสานกับตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณกระบวนการผู้บริหารสตรีจะมีบทบาทในการเจรจาในลักษณะประณีประนอมกันระหว่างสมาชิกแต่ละกลุ่ม

ตาราง 13 (ต่อ)

	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย	นายกเทศบาลตำบลเกาะกา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ด้านการบริหาร	เน้นรูปแบบการบริหารงานในแบบที่ไม่เป็นทางการมากนักแต่จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานและประชาชนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีทักษะในการประสานงานและเจรจาที่ดีสตรีเน้นโครงการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ด้านสิทธิเด็กสตรีและเยาวชน ความรุนแรง การศึกษา	ใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในลักษณะของการทำงานเป็นทีมมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีทักษะในการประสานงานและเจรจาที่ดี รวมทั้ง ผู้นำสตรีที่มีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารสตรีเน้นโครงการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ด้านเด็กสตรี เยาวชน คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	เน้นการบริการงานที่มีลักษณะที่เป็นทางการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีทักษะในการประสานงานและเจรจาที่ดีผู้บริหารสตรีเน้นโครงการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ด้านเด็กสตรี เยาวชน การศึกษาและด้านกีฬา

จากตารางการเปรียบเทียบรูปแบบการใช้อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 แห่งนั้นพบเหมือนกันว่า สตรีในฐานะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทมีอำนาจในการตัดสินใจและมีบทบาทในการเจรจาต่อรองกับสมาชิกมากที่สุด โดยมีลักษณะของการเจรจาประณีตประนีประนอมกันในแต่ละฝ่ายโดยเฉพาะบทบาทในการพิจารณาข้อบัญญัติงบประมาณ

ด้านความต่างในประเด็นบทบาทการใช้อำนาจทางการเมืองของสตรีทั้ง 3 แห่งพบว่าบทบาทของผู้นำสตรีมีรูปแบบในการเจรจาต่อรองประสานระหว่างสมาชิกที่แตกต่างกันเช่นในระดับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในกระบวนการจัดสรรและพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นด้านงบประมาณฝ่ายบริหาร นั้นผู้นำสตรีเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจมากที่สุดส่วนด้านงบประมาณในการพัฒนานั้นจะเปิดโอกาสให้สมาชิกในแต่ละหมู่บ้านมีอำนาจในการตัดสินใจเองโดยมีบทบาทในลักษณะของการเป็นผู้ประสานและช่วยสนับสนุนสมาชิก ส่วนด้านนายกเทศบาล

ตำบลเกาะคานันจะแสดงบทบาทในลักษณะการใช้กันตัดสินใจร่วมกันกับสมาชิกโดยการปรึกษาหารือกันกับสมาชิกในกลุ่มก่อน และสุดท้ายคือด้านนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะเน้นบทบาทในการเจรจาต่อรองกับตัวแทนของสมาชิกในแต่ละกลุ่มเป็นหลัก

2.2 ด้านการใช้อำนาจบริหาร

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารนั้นพบว่า ในด้านการใช้อำนาจในเชิงการบริหารนั้นนักการเมืองสตรีในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารงานและตัดสินใจในการดำเนินงานต่างๆ มากที่สุด โดยแนวนโยบายในการทำงานนั้นก็ขึ้นอยู่กับแนวทางการบริหารงานของนักการเมืองสตรีแต่ละคนว่าเน้นแนวทางการบริหารงานในรูปแบบใด เช่นนายกเทศบาลตำบลเกาะคามีแนวทางในการบริหารงานโดยใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกในลักษณะของการทำงานเป็นทีม ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยจะเน้นรูปแบบการบริหารงานในแบบที่ไม่เป็นทางการมากนักแต่จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานและประชาชน ส่วนในระดับนายกอบจ. อาจจะเน้นการบริการงานที่มีลักษณะที่เป็นทางการมากกว่าทั้งนี้เนื่องจากเป็นองค์กรขนาดใหญ่และมีหน่วยการบริหารที่มีมากสำหรับรูปแบบบุคลิกลักษณะการทำงานของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่งนั้นพบว่าลักษณะข้อดีของการมีผู้นำสตรีคือ ผู้หญิงมักจะมีวามละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีทักษะในการประสานงานและเจรจาที่ดี รวมทั้ง ผู้นำสตรีที่มีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานและเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและการทำงานและเพื่อการตรวจสอบในความสุจริตโปร่งใสในการทำงาน และมีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจในการชักชวนหรือสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานกับประชาชนได้ดี

ด้านนโยบายนั้นพบว่านักการเมืองสตรีให้ความสนใจประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้นำแต่ละท่านที่มีไม่เหมือนกันเช่น กรณีของอบต.พิชัยจะเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิสตรี การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน เทศบาลตำบลเกาะคานันเรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่ส่วน อบจ. นั้นจะเน้นเรื่องการพัฒนากลุ่มอาชีพทั้ง 13 อำเภอ กีฬา และด้านพลังงานสิ่งแวดล้อมเยาวชน

3. การรักษาอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

รูปแบบการรักษาอำนาจของรักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีสามารถแบ่งออกได้เป็นด้านกลยุทธ์ด้านการเมืองและกลยุทธ์ทางด้านการบริหารซึ่งสามารถสรุปเปรียบเทียบกันได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงผลการเปรียบเทียบรูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ด้าน การเมือง	ก่อน เข้าสู่ อำนาจ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย	นายกเทศบาลตำบลเกาะคา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
		1. การจัดตั้งกลุ่มหรือทีมผู้บริหารก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง	1. การจัดตั้งกลุ่มหรือทีมก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง	1. การจับมือกับกลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้ง
		2. การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มตนเองสมัครรับเลือกตั้ง	2. รวบรวมกลุ่มสมาชิกในสภาให้ได้รับเสียงข้างมากที่สุดเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงาน	2. การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มตนเองสมัครรับเลือกตั้ง
	3. สนับสนุนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญ	3. สนับสนุนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญ	3. การรวมกลุ่มสมาชิกทางการเมืองเพื่อสนับสนุนตนเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง	
	หลัง เข้าสู่ อำนาจ	4. การสร้างความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่น	4. การสร้างความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่น	4. รวบรวมกลุ่มสมาชิกในสภาให้ได้รับเสียงข้างมากที่สุดเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงาน
	5. การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มทหาร		5. สนับสนุนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญ	
			6. การรักษาความสัมพันธ์กลุ่มกับการเมืองนักการเมืองระดับชาติ	

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการเมือง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย	นายกเทศบาลตำบลเกาะคา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
			7. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำท้องถิ่นในระดับต่างๆ
			8. การสร้างความสัมพันธ์กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการบริหาร	1. การตอบสนองข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชน	1. การตอบสนองข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชน	1. การตอบสนองข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชน
	2. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง	2. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง	2. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานเสียง
	3. การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอ	3. การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอ	3. การมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องลงพื้นที่พบปะประชาชนอยู่เสมอ
	4. การสร้างผลงาน โครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก	4. การสร้างผลงาน โครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก	4. การสร้างผลงาน โครงการให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก
	5. การสร้างภาพลักษณ์และรักษาภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร	5. การสร้างภาพลักษณ์และรักษาภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร	5. การสร้างภาพลักษณ์และรักษาภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กร
		6. การสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกเข้าสนับสนุนการทำงาน	

จากตารางการเปรียบเทียบรูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 แห่งพบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบเดียวกันคือฝ่ายบริหารและฝ่ายสภามักจะมาจากกลุ่มหรือทีมเดียวกัน ทั้งนี้เกิดจากการส่งผู้สมัครในนามกลุ่มของตนลงสมัครแข่งกับกลุ่มตรงข้ามเพื่อให้คนของตนเองได้รับเลือกตั้ง โดยเฉพาะการช่วงชิงพื้นที่ที่มีฐานคะแนนเสียงที่สำคัญโดยการส่งผู้สมัครลงในนามกลุ่มหรือทีมเดียวกันเช่นกรณีในระดับเทศบาลและในระดับอบจ. ส่วนในระดับ อบต. นั้นแม้ว่าจะไม่ได้มีการรวมกลุ่มลงสมัครในนามทีมเดียวกันอย่างเป็นทางการแต่ประชาชนก็มักจะรู้ว่าผู้สมัครสมาชิกคนไหนเป็นฝ่ายใคร เมื่อนักการเมืองสตรีได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วเพื่อการรักษาอำนาจและใช้อำนาจของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดผู้นำก็มักจะใช้วิธีการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานให้มากที่สุด แม้ว่าผู้สมัครในทีมของตนเองจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาเป็นจำนวนมากแต่หากมีผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามได้รับเลือกตั้งติดเข้ามาในทีมแม้จะมีจำนวนไม่มากนัก เพื่อไม่ให้กลุ่มเหล่านั้นต่อต้านหรือคัดค้านการทำงานของตนผู้นำจึงมักจะใช้วิธีการสนับสนุนหรือ การดึงคนเหล่านั้นเข้ามาเป็นพรรคพวกเข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกับตน โดยการเสนอผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ เสนอตำแหน่งที่สำคัญๆ เพื่อให้คนเหล่านั้นยอมรับกลายและเป็นคนในกลุ่มเดียวกับตนเพื่อเสถียรภาพในการทำงาน เมื่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเดียวกับตนสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาได้แล้วผู้นำส่วนใหญ่ก็จะสนับสนุนคนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ เช่น ประธานสภา รองประธานสภา หรือการจัดตั้งให้เข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ ที่สำคัญในการทำงาน ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่าประธานสภาของทั้ง 3 แห่งนั้นเป็นผู้ที่อยู่กลุ่มเดียวกับฝ่ายบริหาร และระหว่างการทำงานนั้นผู้บริหารในฐานะผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มยังต้องคอยเป็นผู้ประสานผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปด้วยความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มขึ้นมาได้ เพราะถ้าหากเกิดข้อขัดแย้งในการจัดสรรผลประโยชน์ขึ้นแล้วก็จะอาจส่งผลต่อการดำรงอยู่และสนับสนุนของสมาชิกในกลุ่มได้หรือเป็นการเพิ่มศัตรูทางการเมืองขึ้นมาได้

3.2 ด้านการบริหาร

3.2.2 ด้านการรักษาอำนาจด้านการบริหารนั้นพบว่ารูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีนั้น พบว่า มีรูปแบบการรักษาอำนาจที่คล้ายคลึงกันในฐานะที่เป็นนักการเมืองซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.2.2.1 การตอบสนองความต้องการของประชาชน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชนให้ชาวบ้านผ่านนโยบาย/โครงการ โดยพยายามกำหนดนโยบายผลักดันโครงการและงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน เมื่อปัญหาของประชาชนได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดความพึงพอใจ ผู้นำคนไหนสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความ

ต้องการของชาวบ้านได้มากก็ยิ่งสร้างความพึงพอใจแก่ชาวบ้านได้มากที่สุดก็มีโอกาสที่จะได้รับเลือกให้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง

3.2.2.2 มีกิจกรรมกับมวลชนอยู่เสมอ ผู้นำจะต้องจัดกิจกรรม/โครงการ มีกิจกรรมทำร่วมกับคนในชุมชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สำคัญๆ

3.2.2.3 สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเครือข่ายทั้งทางด้านการทำงาน และการเมืองเช่น การอุดหนุนงบประมาณในการสนับสนุนเครือข่ายการทำกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานคะแนนเสียงในพื้นที่เป็นประจำเช่นคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี อสม. กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กเยาวชน

3.2.2.4 การสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น ในระดับต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในทางการเมืองและประโยชน์ทางด้านการบริหารงาน

3.2.2.5 การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งหน่วยภายใน และภายนอกองค์กรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลภายในองค์กร

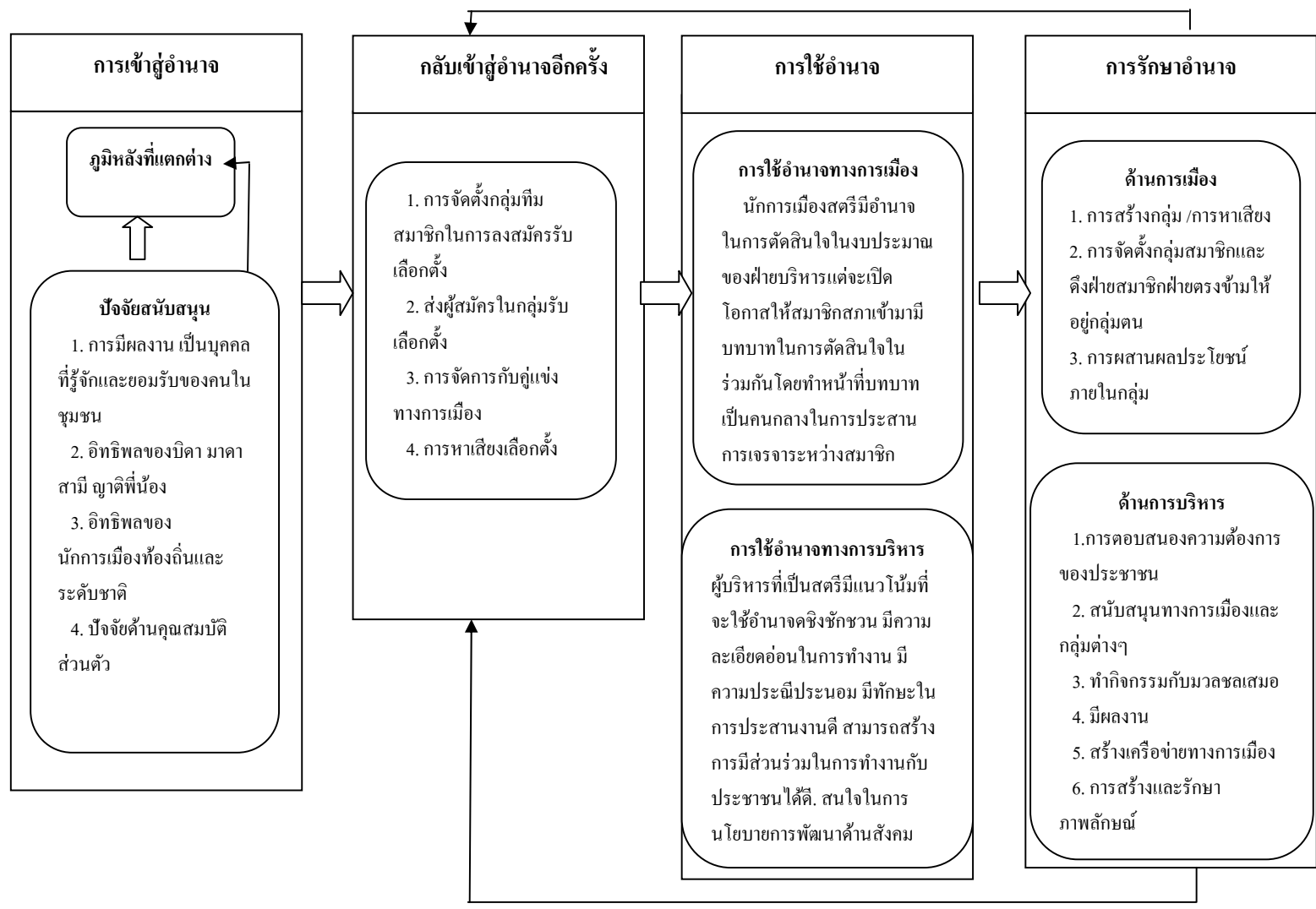
3.2.2.6. การสร้างภาพลักษณ์และการรักษาภาพลักษณ์ของผู้นำและองค์กร ผู้นำสตรีทั้ง 3 คนมีรูปแบบในการสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำที่แตกต่างกันไปการสร้างภาพพจน์สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้ เช่น การแต่งกาย ทักษะการพูด มารยาทในการเข้าสังคม เช่นนายก อบต. และนายก อบจ. นั้นจะแสดงภาพลักษณ์ของตนเองในลักษณะของผู้นำสตรีที่มีความเข้มแข็ง แต่งกายกระฉับกระเฉง เป็นผู้นำในการแก้ปัญหา กระฉับกระเฉง มีความพร้อมในการทำงาน สามารถเข้าเข้าถึงและลุยได้ทุกพื้นที่ แต่ในกรณีของนายกเทศบาลนั้นจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำที่มีความเป็นสตรีสูง นิยมแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง สวมใส่ผ้าซิ่น แสดงความเป็นผู้นำที่เป็นผู้รับฟังปัญหา อ่อนโยน ใจดี เข้าถึงง่าย แต่ก็พร้อมลุยได้ในทุกพื้นที่

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องนักรบเมืองท้อถิ่นสตรี กรณีศึกษานักรบเมืองท้อถิ่นสตรีในจังหวัดลำปาง ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนักรบเมืองท้อถิ่นสตรี 2) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักรบเมืองท้อถิ่นสตรีและ 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเข้าสู่อำนาจการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักรบเมืองท้อถิ่นสตรี ซึ่งจากผลการวิเคราะห์และผลการศึกษาด้านภูมิหลัง ปัจจัยการสนับสนุนการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น การใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักรบเมืองสตรี นั้นผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษาเรื่องนักรบเมืองท้อถิ่นสตรีในจังหวัดลำปางทั้งหมดได้ดังนี้

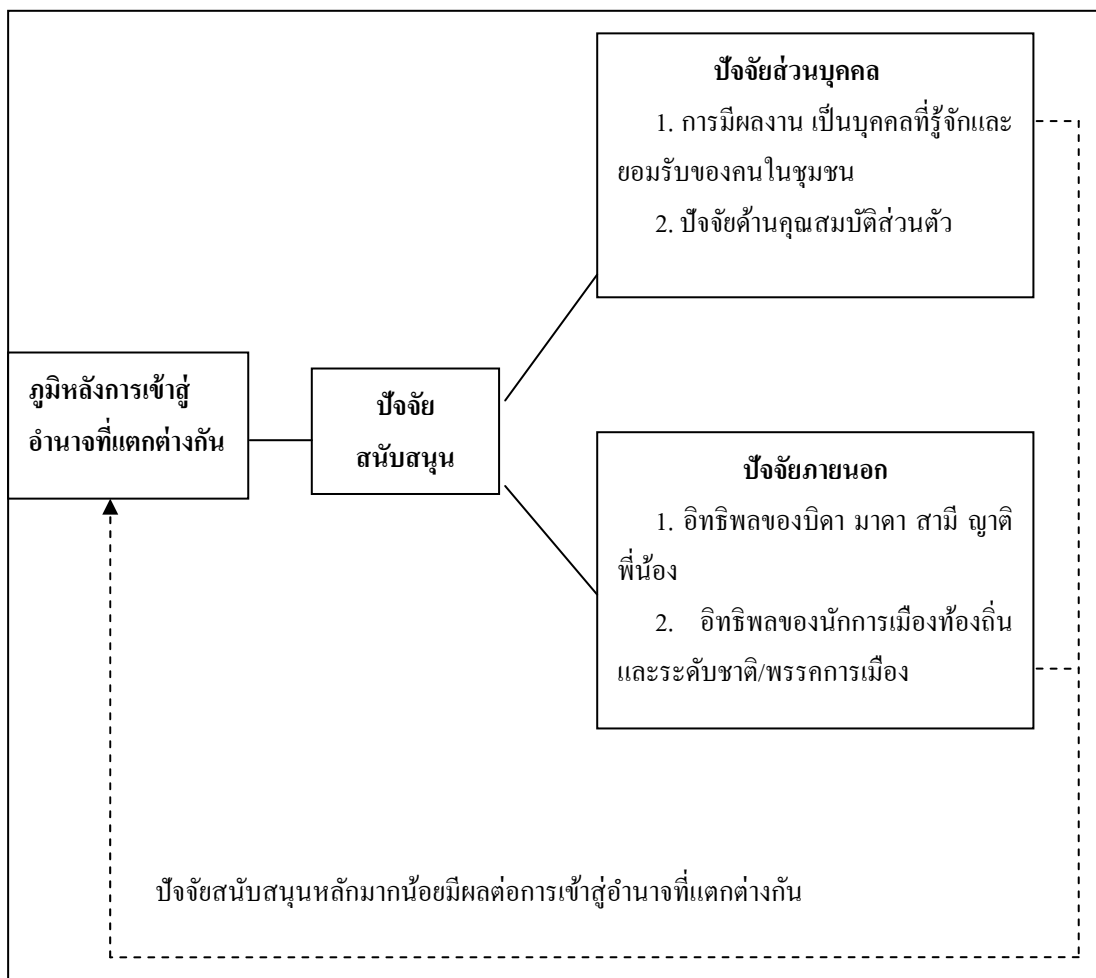

แผนภาพที่ 2 แสดงสรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ด้านการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรี

จากแผนภาพสรุปผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ในการศึกษาในข้อนี้ทั้ง 3 ข้อคือการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าสู่อำนาจ การใช้ อำนาจและการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่ง ซึ่งในแผนภาพนั้นจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเชื่อมโยงกันในแต่ละประเด็นซึ่งอาจจะสามารถสรุปได้ตามกรอบในแต่ละประเด็นดังนี้

1. ภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ด้านภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี จากการศึกษา พบว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีภูมิหลังในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองที่แตกต่างกันแต่รูปแบบการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของสตรีนั้นเหมือนกันก็การเริ่มจากการเป็นสมาชิกสภาในท้องถิ่นมาก่อน ก่อนจะผันตนเองมาเข้ามาสู่ตำแหน่งตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นจากการเลือกตั้งนายกโดยตรงในปี 2547 สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้สตรีเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นได้สำเร็จนั้น ประการแรกที่สำคัญคือ การมีผลงานในท้องถิ่นในขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกจนทำให้กลายเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนนี้เองจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้สตรีได้รับเลือกตั้งและเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ส่วนปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นสตรีเข้าสู่อำนาจก็ คือปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว เช่น ความพร้อมด้านการศึกษาฐานะ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อิทธิพลของคนในครอบครัว รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นด้วยซึ่งปัจจัยต่างๆ ซึ่งหากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีปัจจัยดังกล่าวที่เอื้ออำนวยมากเท่าใดแล้วก็จะยิ่งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อสรุปด้านภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงสรุปปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนักการเมือง

2. ด้านการใช้อำนาจ

ด้านบทบาทการใช้อำนาจทางการเมืองของสตรีทั้ง 3 แห่ง พบว่าบทบาทการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีนั้นส่วนใหญ่ผู้ว่าการเมืองสตรีจะแสดงบทบาทในด้านการเจรจาต่อรองและเป็นผู้ประสานระหว่างสมาชิก ซึ่งบทบาทในการเจรจาต่อรองของนักการเมืองสตรีก็จะบทบาทที่แตกต่างกันออกไปเช่น การเน้นบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพิจารณาาร่วมกัน การเน้นบทบาทในการเจรจาต่อรอง หรือการเน้นบทบาทในเชิงการเป็นตัวแทนประสานการเจรจาระหว่างสมาชิก

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารนั้น ด้านบุคลิกในการทำงานของผู้บริหารสตรีนั้นพบว่า ผู้นำสตรีแต่ละคนมีบุคลิกในการทำงานที่แตกต่างกันเช่น บุคลิกกระฉับกระเฉง มีความมั่นใจในตนเองสูงแต่งกายทะมัดทะแมง แต่ผู้นำบางคนแสดงออกในลักษณะของผู้นำที่อ่อนน้อม มีความเป็นสตรีสูง ด้านลักษณะของการทำงานผู้บริหารที่เป็นสตรีมีจะความรอบคอบในการทำงานสูง

มีความละเอียดอ่อนในการทำงาน เข้าหาง่าย ไม่มีพิธีรีตองมากเหมือนกับผู้ชาย ดังนั้นผู้นำสตรีจึงสามารถเข้าถึงผู้ร่วมงานและลูกน้องได้ดีรวมทั้งรู้ข้อมูลในองค์กรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ด้านทำงาน ผู้นำสตรีมีทักษะในการประสานงานที่ดีจะเห็นได้ว่าผู้นำสตรีทั้ง 3 แห่งนั้นมีความสามารถในด้านการประสานงานทั้งด้านในและนอกองค์กร ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถสร้างพันธมิตรและเครือข่าย เข้ามาร่วมในการทำงานในพื้นที่ของตน ได้อย่างมากมาย นอกจากนี้ผู้นำสตรีมีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นในการทำงานนักการเมืองสตรีจึงสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการทำงานของสตรีเองแล้วเป็นผู้ที่มีเหตุผลและยอมรับฟังปัญหา

ด้านนโยบายและการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักให้ความสนใจในการทำงานด้านการพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นหลักเพราะเป็นงานที่สตรีมีความถนัดมีความเข้าใจปัญหาและสามารถทำได้ดีกว่าผู้ชาย แม้ว่างบประมาณที่ใช้ในพัฒนามากที่สุดคืองบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่เมื่อพิจารณาจากด้านจำนวนโครงการแล้วพบว่าโครงการด้านสังคมและคุณภาพชีวิตมีจำนวนโครงการมากที่สุดซึ่งโครงการส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาการส่งเสริมด้านสุขภาวะอนามัย สนับสนุนกลุ่มอาชีพ กิจกรรมเด็ก สตรี และเยาวชน เป็นต้น แต่ประเด็นที่นักการเมืองสตรีสนใจและเน้นก็มีประเด็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้นำแต่ละท่านที่มีไม่เหมือนกัน

3. การรักษาอำนาจ

3.1 กลยุทธ์ด้านการเมืองในการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรี

ด้านการเมืองในการรักษาอำนาจทางการเมืองนั้นในการเมืองท้องถิ่นพบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบในการรักษาอำนาจที่คล้ายคลึงกันเช่นการส่งผู้สมัครในนามกลุ่มของตนลงสมัครแข่งกับกลุ่มตรงข้ามเพื่อให้คนของตนเองได้รับเลือกตั้ง โดยเฉพาะการช่วงชิงพื้นที่ที่มีฐานคะแนนเสียงที่สำคัญโดยการส่งผู้สมัครลงในนามกลุ่มหรือทีมเดียวกัน โดยผู้สมัครที่อยู่ในทีมบริหารหรือสมาชิกในกลุ่มนั้นส่วนใหญ่จะเลือกจากผู้ที่เป็นอดีตผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มแม่บ้าน หรือบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับเข้าร่วมทีมเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มเหล่านี้ยังเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อไปทำกิจกรรมในชุมชน คอยคุมพื้นที่ คุมประชากร เป็นฐานคะแนนเสียงคอยดูแลงานต่างๆ ให้กับตนด้วยเมื่อนักการเมืองสตรีได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วเพื่อการรักษาอำนาจและใช้อำนาจของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดผู้นำก็มักจะใช้วิธีการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานให้มากที่สุด แม้ว่าผู้สมัครในทีมของตนเองจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาเป็นจำนวนมาก แต่หากมีผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามได้รับเลือกตั้งติดเข้ามาในทีมแม้จะมีจำนวนไม่มากนักเพื่อไม่ให้กลุ่มเหล่านี้ต่อต้านหรือคัดค้านการทำงานของตนผู้นำจึงมักจะใช้วิธีการสนับสนุน

หรือ การดึงคนเหล่านั้นเข้ามาเป็นพรรคพวกเข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกับตน โดยการเสนอผลประโยชน์ ในการจัดสรรงบประมาณ เสนอตำแหน่งที่สำคัญๆ เพื่อให้คนเหล่านั้นยอมรับกลายเป็นคนในกลุ่มเดียวกับตนเพื่อเสถียรภาพในการทำงาน เมื่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเดียวกับตนสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาได้แล้ว ผู้นำส่วนใหญ่มักจะสนับสนุนคนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ เช่น ประธานสภา รองประธานสภา หรือการจัดตั้งให้เข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ ที่สำคัญในการทำงาน และระหว่างการทำงานนั้นผู้บริหารในฐานะผู้ที่เป็หัวหน้ากลุ่มยังต้องคอยเป็นผู้ประสานผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปด้วยความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม เพราะหากไม่เป็นเช่นนั้นแล้วในกรณีที่ฝ่ายบริหารใช้อำนาจมากเกินไปและไม่ฟังเสียงของสภา ก็อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มขึ้นมาได้ ทำให้สมาชิกในกลุ่มแยกตัวออกมาตั้งกลุ่มขึ้นมาท้าทายกลุ่มอำนาจเดิม ดังนั้นการที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและครองอำนาจได้ยาวนานมากเท่าใดนั้นทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มไว้ให้ได้มากที่สุด

3.2 กลยุทธ์ด้านการบริหาร

รูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีด้านการบริหารงานนั้นหากต้องการที่จะสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ยาวนานและครองใจประชาชนได้นั้นจะต้องมีวิธีการดังนี้

3.2.1 ความสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชนให้ชาวบ้านผ่านนโยบาย/โครงการ โดยพยายามกำหนดนโยบาย ผลักดันโครงการและงบประมาณที่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน เมื่อปัญหาของประชาชนได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดความพึงพอใจ ผู้นำคนไหนสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้มากก็ยิ่งสร้างความพึงพอใจแก่ชาวบ้านได้มากที่สุดก็มีโอกาสที่จะได้รับเลือกให้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกครั้งรวมทั้งความสามารถในการรักษาสัญญาและการทำตามนโยบายและคำมั่นสัญญาไว้ในขณะหาเสียง ซึ่งหากผู้นำสามารถทำตามนโยบายที่ตนเองได้หาเสียงไว้ก็ย่อมทำให้ได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ผู้นำจะต้องจัดกิจกรรม/โครงการมีกิจกรรมทำร่วมกับคนในชุมชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สำคัญๆ เกิดผลประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ แม้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ขององค์กรนั้นจะเน้นหนักไปในเรื่องของงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ด้านจำนวนของโครงการนั้นจะเน้นการจัดกิจกรรมในด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตมากกว่า แม้ว่าในบางปีมีงบประมาณไม่เพียงพอ หรืองบประมาณไม่ถึงผู้นำก็มักที่จะเลือกทำกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ตั้งไว้ตาม

จำนวนโครงการในแผนให้ได้ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้โดยการลดงบประมาณลงเพื่อให้กิจกรรมคงอยู่ หรือนำงบประมาณส่วนอื่นมาใช้เพื่อให้มีการจัดโครงการขึ้น

3.2.3 การลงพื้นที่และเข้าถึงมวลชนด้วยวิธีการต่างๆ ผู้นำสตรีที่ได้รับเลือกตั้งในหลายๆ สมัยนั้นส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ผู้นำบางคนจึงมักใช้เวลาส่วนใหญ่ในพื้นที่มากกว่าอยู่ในสำนักงาน งานที่ผู้นำมักส่วนใหญ่มักจะทำให้มีความสำคัญและเป็นงานที่มีนัยทางการเมืองที่ผู้นำมักจะไปด้วยตนเองมักจะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการมอบเงิน แจกของ ผู้นำสตรีมักจะให้ความสำคัญกับการไปแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใช้ความเป็นกันเองเข้าหาเพราะผู้สูงอายุคือฐานเสียงที่สตรีเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งงานด้านการสงเคราะห์ ผู้พิการ ยาจน มอบอาหาร ผ้าห่ม เครื่องครัวเครื่องใช้ ซึ่งบางครั้งผู้นำเองก็ใช้เงินส่วนตัวในการซื้อของเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยเหลือชาวบ้าน และเวลาที่มีปัญหาผู้นำสตรีก็มักจะแสดงตัวในการเป็นผู้นำโดยการเข้าไปดูงาน สั่งการและแก้ปัญหาให้กับชุมชนด้วยตัวเอง เช่นกรณีน้ำท่วม ไฟไหม้ที่ผู้นำมักจะลงมาสั่งการและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งผู้นำสตรีนั้นพยายามแสดงตนเองให้เห็นว่าเพศอาจจะเป็นอุปสรรคในการทำงาน ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและความมุ่งมั่นจริงใจในการที่จะเข้ามาช่วยบรรเทาปัญหาของประชาชน ซึ่งหากผู้นำสามารถทำได้ก็จะทำให้ได้ใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

3.2.4 สร้างผลงานโดดเด่นการสร้างผลงานให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก นโยบายหรือโครงการของ การสร้างผลงานนอกจากจะเป็นการสร้างตนเองให้เป็นที่รู้จักโดดเด่นแล้ว ผลงานที่ประสบความสำเร็จแล้วนั้นยังเป็นการสร้างการยอมรับในด้านการทำงานให้กับคนในสังคมอีกด้วย

3.2.5 สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเครือข่ายทั้งทางด้านการทำงานและการเมืองเรียกว่าการพัฒนาหรือการสร้างฐานสนับสนุน การจัดตั้งพันธมิตรหรือกลุ่มสนับสนุนทางการเมือง การสร้างฐานอำนาจและเข้าไปเกี่ยวพันกับผู้มีอำนาจ รวมถึงการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ การสร้างเครือข่าย ซึ่งอาจจะทำได้ดังนี้

3.2.5.1 การอุดหนุนงบประมาณในการสนับสนุนเครือข่ายการทำกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ที่เป็นฐานคะแนนเสียงในพื้นที่เป็นประจำ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี อสม. กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กเยาวชน ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่เป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญของ นายก สตรี เพราะจะเข้ากับกลุ่มเหล่านี้ได้ง่ายซึ่งส่วนใหญ่แล้วประธานกลุ่มต่างๆ เหล่านี้มักจะเป็นผู้หญิง เมื่อเป็นสตรีเหมือนกันก็มักจะสนับสนุนการทำงานด้วย โดยเฉพาะในจังหวัดลำปางกลุ่มสตรี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งพอสมควรเพราะมีการรวมกลุ่มสตรีในการออกมาทำกิจกรรมตลอด รวมทั้งผู้นำเองก็ใช้ฐานจากกลุ่มสตรีในการสนับสนุนการทำงานของตน ดังนั้นผู้นำส่วนใหญ่จึงมักให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ เช่น จัดงบประมาณสนับสนุนพาไปศึกษาดูงาน และพยายามจัดกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้อยู่เสมอๆ โดยเฉพาะการสร้าง

เครือข่ายกลุ่มสตรีให้เป็นกลุ่มที่สำคัญรวมทั้งการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเหล่านี้ด้วย โดยการจัดกิจกรรม ประชุมให้ความรู้ร่วมกัน

3.2.5.2 การสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น ในระดับต่าง ๆ การเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นนั้นบางครั้งผู้สมัครจำเป็นต้องอาศัยฐานคะแนนเสียงของนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่นในระดับต่างๆ ในการสนับสนุน ลงสมัครรับเลือกตั้ง เช่นการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการหาเสียง หัวคะแนน หรืออิทธิพลบารมีของนักการเมืองในท้องถิ่น ในการช่วยหาเสียงโดยเฉพาะการเลือกตั้งท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่เช่นในระดับ อบจ. ซึ่งมีฐานเสียงเดียวกับการเลือกตั้งในระดับ ชาติ และในระดับอบจ. เองก็มีการสนับสนุนคนของตนเองขึ้นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นในระดับล่างเพื่อเป็นฐานเสียงการเลือกตั้งให้กับตนด้วย ดังนั้นนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการเมืองเชิงอุปถัมภ์ด้วย เหตุผลที่นักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันในด้านของการหาเสียงเลือกตั้งแล้วยังมียังมีเหตุผลในเรื่องของการวิ่งเต้นงบประมาณที่จะได้รับและสนับสนุนผลักดันให้กับพื้นที่ของตน

3.2.5.3 การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งหน่วยภายในและภายนอกองค์กรการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลภายในองค์กรในที่หมายถึง ผู้นำนายอำเภอ เจ้าหน้าที่และพนักงานและข้าราชการประจำในองค์กร โดยเฉพาะปลัด และหัวหน้าส่วนต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการนำโครงการหรือนโยบายของฝ่ายบริหารไปปฏิบัติรวมทั้งการให้ความเห็นชอบอนุมัติในการจัดทำโครงการต่างๆ และเนื่องจากการทำงานในระดับท้องถิ่นงบประมาณสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นอาจจะมีไม่เพียงพอตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ ดังนั้นผู้นำจึงจำเป็นต้องออกไปแสวงหาเครือข่ายภายนอกเพื่อเข้ามาสนับสนุนการทำงานไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้าน วัสดุอุปกรณ์ กำลังคนหรืองบประมาณ เพื่อนำมาทำกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนตามที่ได้หาเสียงหรือสัญญาไว้ รวมทั้งการได้โครงการใหญ่ๆ ลงมาในพื้นที่เพื่อสร้างผลงานให้กับตนเอง นอกจากนั้น การแสวงหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกยังเป็นการประหยัดงบประมาณของหน่วยงานซึ่งหน่วยงานสามารถนำเงินไปใช้ในกิจกรรมอื่นเป็นการสร้างผลงานให้แก่ผู้นำและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น เช่นการประสานของบประมาณจังหวัด หรือจากส่วนกลาง เช่นโครงการเกี่ยวกับสตรีและเด็กผู้นำสตรีมักจะของบประมาณจากกระทรวงพัฒนาสังคม จากสสส. จากกรมโยธา เช่น การทำถนน ซ่อมบำรุง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นหากผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้แล้วย่อมสามารถดึงงบประมาณเข้ามาพัฒนาสร้างผลงานและกิจกรรมในท้องถิ่นได้มากขึ้น

3.2.5.4 การสร้างภาพลักษณ์และการรักษาภาพลักษณ์ของผู้นำและองค์กร การสร้างภาพลักษณ์สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้ เช่น แต่งกายที่ประณีตดูดี หรือสวมใส่เสื้อผ้าที่เป็นเอกลักษณ์น่าจดจำมีในทักยะการพูด มารยาทในการเข้าสังคม การแสดงความเป็นผู้นำที่เป็นผู้รับฟังปัญหา อ่อนโยน ใจดี เข้าถึงง่าย พูดจาดี การนำเสนอความคิดที่ดีมีเหตุผล พูดเก่งมีวาทศิลป์ มีวิสัยทัศน์ต่อหน้าชุมชนรวมทั้งการ วิธีการหนึ่งที่ผู้บริหารมักนิยมใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและองค์กรในการบริหารงานเช่น การแสดงตนว่าเป็นผู้บริหารงานที่มีความสุจริต โปร่งใส การได้รับรางวัลต่างๆ รวมทั้งการหลีกเลี่ยงความผิดพลาดทางการเมืองเช่น ผู้นำสตรีมักจะมีคามละเอียดรอบคอบในการทำงาน การใช้จ่าย และระเบียบการทำงานต่าง ๆ การทำให้ตนเองไม่ให้อยู่ในเงื่อนในการถูกกล่าวหาว่าทุจริต คอร์รัปชั่น เก็บรักษาข่าวสารพฤติกรรมในทางลบของตนเอง เรื่องอื้อฉาว รวมทั้งข้อมูลทางลบของหน่วยงานไม่ให้แพร่กระจายออกไป ซึ่งรูปแบบการรักษาอำนาจดังกล่าวของนักการเมืองสตรีทั้ง 3 แห่งสามารถสรุปได้ดังนี้

อภิปรายผล

1. ภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีภูมิหลังและประวัติการฝ่าฟันการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นที่ต่างกันแต่มีรูปแบบการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองที่เหมือนกันซึ่งถาหากสรุปตามรูปแบบการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของสตรีนั้น จากการสัมภาษณ์เรื่อง “สตรีกับการเมืองความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า พบว่ารูปแบบและวิธีการเข้าสู่การเมืองของผู้หญิงสามารถเข้าสู่การเมืองได้โดย 3 รูปแบบคือ 1) ใช้ฐานครอบครัว 2) ใช้ฐานสามี และ 3) ใช้ความสามารถและความสนใจของตนเอง ซึ่งจากกรณีที่ศึกษาในครั้งนี้พบว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีในจังหวัดลำปางมีแนวโน้มในการเข้าสู่อำนาจโดยใช้ความสามารถและความสนใจของตนเอง ซึ่งรูปแบบของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่เข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้ด้วยตนเองนั้นส่วนใหญ่มักจะมีพื้นฐานมาจากการทำงานช่วยเหลืองานในชุมชนมาก่อน มีผลงานการทำงานด้านชุมชนที่เป็นที่ยอมรับประสพผลสำเร็จจนได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มต่างๆ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้เองเรียกว่าการมีเป็นกลุ่มเครือข่ายทางสังคมที่ช่วยสนับสนุนสตรี โดยเฉพาะเครือข่ายที่สตรีนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีอำนาจอยู่ในฐานะผู้นำกลุ่มต่างๆ นั้นมาก่อนซึ่งกลุ่มเหล่านี้เองที่กลายเป็นฐานเสียงสนับสนุนสำคัญให้สตรีเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

นอกจากนี้ยังพบว่าหากกรณีที่สตรีมีสถานภาพทางฐานะ เศรษฐกิจ สังคมดี ความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้ผู้นำสตรีกล้าก้าวขึ้นสู่การเมืองระดับท้องถิ่นได้ง่ายขึ้นสำหรับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้สตรีเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่น ได้ง่ายมากขึ้นนั้น จากการศึกษาผลงานการศึกษาของสถาบันวิจัยและพัฒนาบทบาทสตรี ที่ศึกษาปัจจัยการเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นที่พบว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้สตรีในท้องถิ่นเข้าสู่การเมืองหรือได้รับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ประสบการณ์ในการทำงานการให้ความช่วยเหลือคนในชุมชน การมีเครือข่ายหรือกลุ่มทางสังคมสนับสนุน อิทธิพลและบารมีของบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง และการมีกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นให้การสนับสนุน สำหรับการเข้าสู่การเมืองของผู้นำสตรีในระดับท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่น ในระดับ อบต. เทศบาลตำบลนั้นจะพบว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้สตรีเข้าสู่การเมืองเป็นอันดับแรกก็คือการมีผลงานและการทำงานช่วยเหลือคนชุมชนส่วนปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งหากเรามองการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นในท้องถิ่นระดับเล็กเช่นในระดับ อบต. หรือเทศบาลการอธิบายลักษณะการเข้าสู่การเมืองของสตรีดังกล่าวก็อาจจะสามารถอธิบายได้ดังกรณีเช่นว่านี้

แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาผู้นำสตรีในระดับท้องถิ่นเท่านั้นแต่หน่วยการปกครองในระดับท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งก็คือในระดับอบจ. ที่เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดครอบคลุมเขตพื้นที่ทั้งจังหวัดแม้ว่าการอธิบายรูปแบบการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นข้างต้นที่กล่าวมาแล้วอาจจะไม่สามารถอธิบายได้เพียงพอกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ในระดับจังหวัดเช่นนี้ได้ ดังนั้นการอธิบายการเข้าสู่อำนาจของสตรีในระดับนี้จึงต้องอาศัยแนวคิดและรูปแบบการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีในระดับ สส. ในระดับชาติเข้ามาร่วมประกอบและวิเคราะห์ด้วยซึ่งจากการศึกษาของศศิพร ติทธิสัมพันธ์ ได้ศึกษาเรื่องเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีและการยอมรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิงว่าปัจจัยที่สนับสนุนการเข้ามามีบทบาทการเมืองสรุปได้ 4 ประการ คือ การเป็นที่รู้จักและสนิทสนมกันมานานในท้องถิ่นนั้น พรรคการเมือง เช่น นโยบายพรรคและหัวหน้าพรรค บุคลิกภาพส่วนตัวและ อิทธิพลของบุคคลมีนัยสำคัญเกี่ยวพันทางการเมือง ซึ่งรูปแบบการเข้าสู่อำนาจของสตรีระดับ อบจ. นั้น นอกจากการมีผลงานในท้องถิ่นแล้วและปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวและยังมีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนที่สำคัญ เช่นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น พรรคการเมือง ดังนั้นการอธิบายการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น ในระดับจังหวัดเช่นนี้จึงต้องอธิบายถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ด้วย ซึ่งการเข้าสู่อำนาจของผู้นำสตรีในระดับ อบจ. เช่นนี้ส่วนใหญ่จะพบว่าผู้นำสตรีที่ได้รับเลือกส่วนใหญ่มีฐานจากครอบครัวที่เป็นนักการเมืองมาก่อนแล้ว ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการขึ้นสู่อำนาจของผู้นำสตรีในระดับ ส.ส. และระดับชาติ

2. รูปแบบของการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

รูปแบบการใช้อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีพบว่าบทบาทการใช้อำนาจของนักการเมืองสตรีนั้นจะมีรูปแบบในการเจรจาต่อรองประสานระหว่างสมาชิก โดยมีผู้นำสตรีเป็นประสานงานเจรจากับสมาชิก ซึ่งบทบาทในการเจรจาต่อรองของนักการเมืองสตรีก็จะบทบาทที่แตกต่างกันออกไปเช่น การเน้นบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยกัน การเน้นบทบาทในการเจรจาต่อรอง หรือการเน้นบทบาทในเชิงการเป็นตัวแทนประสานการเจรจาระหว่างสมาชิก ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการทำงานของสตรีเองแล้วเป็นผู้ที่มีเหตุผลและยอมรับฟังปัญหา

ด้านการใช้อำนาจในการบริหารงานของผู้นำสตรีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้นำที่เป็นชายแล้วด้านลักษณะของการทำงานผู้บริหารที่เป็นสตรีมีนั้นมีรูปแบบที่จะใช้อำนาจในลักษณะของการใช้อำนาจแบบชักชวน ต่อรอง มากกว่าการใช้อำนาจในรูปแบบลักษณะของคำสั่งหรือกดดัน ดังนั้นผู้นำสตรีจึงสามารถเข้าถึงผู้ร่วมงานและลูกน้องได้ดี มีทักษะในการประสานงานสามารถสร้างพันธมิตรและเครือข่ายเข้ามาร่วมในการทำงานในพื้นที่ของตนได้มากกว่า นอกจากนี้ผู้นำสตรีมีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน จึงสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดี ลดความขัดแย้งในชุมชน ด้านการทำงานของนักการเมืองสตรีนั้นจะความรอบคอบในการทำงานสูง มีความละเอียดอ่อนในการทำงาน เข้าหาง่าย ไม่มีพิธีรีตองมากเหมือนกับผู้ชาย ซึ่งกรณีนี้ดร.รัชนีพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน เห็นว่าการที่ผู้บริหารที่เป็นผู้หญิงจะมีความพยายามเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบตัว ทำให้มีจุดเด่นในการบริหารงานบุคคลในองค์กรละเอียดกว่าผู้ชาย มีความโอบอ้อมอารีต่อผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่า และสามารถที่จะลงรายละเอียดของเนื้อหาได้มากกว่าผู้บริหารที่เป็นผู้ชาย แต่เหนือสิ่งอื่นใด สำหรับบทบาทด้านการทำงานนั้นตามความเห็นของ ดร.จุรี กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า มุมมองในการทำงานของผู้หญิงนั้นก็แตกต่างจากผู้ชาย โดยเฉพาะนักการเมืองชายนั้น มักให้ความสำคัญกับทำงานเพียงครั้งเดียวแล้วต้องประสบความสำเร็จ แต่ผู้หญิงนั้นมักมองว่า เรื่องของการทดลองและทำแบบค่อยเป็นค่อยไป และค่อยปรับปรุงแก้ไข ผู้หญิงกับผู้ชายจริง ๆ มีความรู้และความสามารถไม่แตกต่างกัน เพียงแต่อดีตบทบาทผู้หญิงกับผู้ชายแตกต่างกันและสังคมไม่เปิดโอกาสให้กับผู้หญิงได้เป็นผู้นำแสดงความรู้และความสามารถ ซึ่งความเชื่อและค่านิยมนี้ไม่ได้อยู่เฉพาะในสังคมไทย แต่เป็นทุก ๆ สังคมเอเชียและสังคมตะวันตก ซึ่งจากผลวิจัย เรื่องเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับ ส.ส.หญิง โดย ศศิพร สิทธิพันธุ์ พบว่า ด้านการทำงานของ ส.ส.หญิงเท่าเทียมกับผู้ชาย และได้รับการยอมรับสูง แต่อุปสรรคคือ ค่านิยมและความเชื่อทางวัฒนธรรมของคนบางกลุ่มมองว่าชายเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งมากกว่าผู้หญิง ประการต่อมาเกิดจากตัวสตรีขาดความสนใจ

ไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าตัดสินใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยขาดความมั่นใจว่าตนทำงานทางการเมืองได้

ส่วนด้านการทำงานนั้น บุษผา พินิจ ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ได้บังคับบัญชา ที่มีต่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นสตรีด้านการเป็นผู้บริหารงานพัฒนาชุมชนใน จ.สมุทรสาคร / นครปฐม พบว่า ผู้บริหารหญิงได้รับการยอมรับในแง่ความศรัทธาในการทำงาน เชื่อมมั่นในงานที่ทำ รักงานที่ทำ ประสานงานดี นุ่มนวล อ่อนโยน โดยธรรมชาติ สำหรับปัญหาของผู้นำสตรีที่เป็นผู้บริหารที่ บุษผา พินิจ ได้เสนอแนะในการแก้ไขคือ ควรทำความรู้จักศึกษาข้อมูลปัญหาผู้ได้บังคับบัญชายังไม่ดีพอ ปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น จู้จี้ จีบ่น หยุ่มหยมเรื่องเล็ก ๆ โดยไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลักและส่วนจริศศักดิ์ สุขวัฒนา ได้ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความ เป็นผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกพบว่าผู้นำสตรีมีข้อดีในการทำงานหลายอย่างและหลาย ด้านเปรียบเทียบกับผู้ว่าชายแล้ว มีความใกล้เคียงกัน ยกเว้นการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร งานที่ต้องเสี่ยงภัยและงานที่ต้องอาศัยความเด็ดขาด สำหรับด้านนโยบายและการทำงานนักการเมือง ท้องถิ่นสตรีมักให้ความสนใจในการทำงานด้านการพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นหลักแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ชายก็จะทำแต่โครงสร้างพื้นฐานอย่างเดียว ด้านคุณภาพชีวิต เช่น ผู้ด้อยโอกาส คนชรา คนพิการ หรือโครงการที่เน้นไปทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมากกว่า แต่ผู้ชายก็จะหนักไปการซ่อมแซมดูแลพัฒนาในเรื่องของถนนหนทาง แหล่งน้ำ ประปา ไฟฟ้า แม้แต่การทำงานในด้านเดียวกันเช่นการก่อสร้าง หรืองานด้านโครงสร้างพื้นฐานผู้หญิงก็จะใช้ความละเอียดอ่อนของผู้หญิงในการมองด้วยเช่นด้านความสวยงามของ สิ่งก่อสร้าง ภูมิทัศน์ หรืองานด้านคุณภาพชีวิตก็จะมีมุมมองที่ละเอียดอ่อนมากกว่าผู้ชายเช่น การดูแลแม่ลูกอ่อน สานรักสายสัมพันธ์ในครอบครัว แม้ว่าโดยรวมแล้วสตรีจะมีแนวโน้มในการสนใจทำงานพัฒนาด้านเดียวกันแต่ประเด็นที่นักการเมืองสตรีสนใจและเน้นก็มีประเด็นที่แตกต่างกันทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้นำและปัญหาในแต่ละท้องถิ่นเช่น บางแห่งเน้นเรื่อง การศึกษา กีฬา ครอบครัว กลุ่มอาชีพ เป็นต้น

3. การรักษาอำนาจทางการเมือง

3.1 ด้านการเมือง

จากการศึกษานักการเมืองท้องถิ่นสตรีทั้ง 3 แห่งพบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบเดียวกันคือฝ่ายบริหารและฝ่ายสภามักจะมาจากกลุ่มหรือทีมเดียวกัน แม้ว่าจะไม่ได้มีการรวมกลุ่ม ลงสมัครในนามทีมเดียวกันอย่างเป็นทางการแต่ประชาชนก็มักจะรู้ว่าผู้สมัครสมาชิกคนไหนเป็น ฝ่ายใครสอดคล้องกับการศึกษาของ เดชะ สิทธิสุทธิ เรื่องการสร้างฐานอำนาจของกลุ่มการเมือง ท้องถิ่น ศึกษากรณีเฉพาะกลุ่ม สันติธรรม ในเทศบาลนครปฐม แม้ว่าการศึกษาในเรื่องนี้จะได้มุ่ง

ศึกษาในลักษณะของตัวผู้นำแต่เป็นการมองการสร้างฐานอำนาจของกลุ่ม ซึ่งในการเมืองท้องถิ่นเรา จะพบว่าไม่ว่าเป็นการเมืองในระดับไหนการรวมกลุ่มที่มีสมาชิกเป็นพรรคพวกเดียวกันมากย่อมมีพลังในการต่อรองในสภาและส่งผลสะดวกต่อการบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น และถ้ายังสามารถเกาะกลุ่มรวมกันได้นานเท่าไรย่อมสามารถรักษาฐานอำนาจและได้รับเลือกตั้งกลับมาอีกครั้งได้อีก ซึ่งผลการศึกษาของ เดวิด ลิตทิลทรี ได้สรุปไว้ว่าผู้ที่มีบทบาทในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองมากที่สุดคือหัวหน้ากลุ่ม โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับสมาชิกในกลุ่มและกลุ่มผู้สนับสนุนภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้ตนสามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานท้องถิ่น หลังจากนั้นการบริหารงานจะมีลักษณะที่เอื้อต่อกลุ่มผู้สนับสนุน เมื่อนักการเมืองสตรีได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วเพื่อการรักษาอำนาจและใช้อำนาจของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดผู้นำก็มักจะใช้วิธีการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานให้มากที่สุด โดยดึงคนเหล่านั้นเข้ามาเป็นพรรคพวกเข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกับตนโดยการเสนอผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ เมื่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเดียวกับตนสามารถคุมเสียงข้างมากในสภาได้แล้ว ผู้นำส่วนใหญ่ มักจะสนับสนุนคนของกลุ่มตนให้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ เช่น ประธานสภา รองประธานสภา หรือการจัดตั้งให้เข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ ซึ่งวิธีนี้ Richard เรียกว่าการขยายเครือข่าย (Expands network) คือการสร้างเครือข่ายกับผู้ร่วมงาน มีการเลื่อนขั้นตำแหน่งให้กับบุคคลที่สนับสนุน เป้าหมายหรือความคิดเห็นตรงกับผู้นำเพื่อมาช่วยกันทำงาน วิธีที่สองคือ การใช้วิธีการสร้างเครือข่ายผู้คัดค้าน (dissenter) เป็นการดึงหรือแต่งตั้งผู้คัดค้านที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้นำให้เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มหรือทีมงานเราเรียกวิธีนี้ว่า Co-optation วิธีนี้จะทำให้ผู้ที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับผู้นำจะถูกอิทธิพลครอบงำไปที่ละเล็กทีละน้อยจนในที่สุดสามารถเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลผู้นั้นได้ และร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ร่วมกันตั้งเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย เมื่อสมาชิกกลายเป็นกลุ่มเดียวกันแล้วในระหว่างการทำงานนั้นผู้บริหารในฐานะผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มยังต้องคอยเป็นผู้ประสานผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปด้วยความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มขึ้นมาได้

3.2 ด้านการบริหาร

ด้านการรักษาอำนาจด้านการบริหารนั้นพบว่ารูปแบบการรักษาอำนาจของนักการเมืองสตรีนั้นพบว่านักการเมืองสตรีที่สามารถอยู่ในตำแหน่งได้นานจะต้องมีปัจจัยดังนี้

3.2.1 ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและความสามารถรักษาพันธะสัญญาที่เคยให้ไว้ การเลือกตั้งนายกโดยตรงส่งผลให้ผู้นำหรือผู้บริหารนั้นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นเพราะการจะได้รับเลือกหรือไม่รับเลือกใน

สมัยต่อไปนั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของประชาชนเป็นอย่างมาก นโยบายจึงกลายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้นำเอามาใช้ นโยบายที่ใช้หาเสียง เมื่อผู้นำได้รับเลือกตั้งแล้วนโยบายจึงกลายเป็นเครื่องมือหรือพันธะสัญญาอย่างหนึ่งที่จะใช้วัดการทำงานของผู้นำว่าสามารถทำตามที่เคยให้ไว้ได้หรือไม่ ดังนั้นเมื่อผู้นำได้รับเลือกตั้งแล้วการทำงานจึงพยายามตอบสนองความต้องการของประชาชนเมื่อปัญหาของประชาชนได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดความพึงพอใจ ผู้นำคนไหนสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากก็ยิ่งสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนได้มากที่สุดก็มีโอกาสที่จะได้รับเลือกให้กลับมาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง ซึ่งตามแนวคิดของ Palmer และ Thompson ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของผู้นำในการครอบครองตำแหน่งความเป็นผู้นำของตนไว้ได้หรือไม่นั้น จะเกี่ยวพันกับการดำรงความสัมพันธ์กับประชาชนอยู่อย่างมาก ในการที่จะทำให้ประชาชนมีความยอมรับและเลือกให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะนำไปสู่การมีสิทธิพิเศษเหนือคนส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งจะยาวนานเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรักษาสัญญา และความสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างผู้นำกับมวลชน
- 2) ความสามารถในการระดมมวลชน คือ การแสวงหาความสนับสนุนจากมวลชน
- 3) ความสามารถของมวลชนในการควบคุมการทำงานของผู้นำ คือ การดำรงตำแหน่งของผู้นำขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของมวลชน ยิ่งผู้นำตอบสนองความต้องการของมวลชนได้มากเท่าไรก็ยิ่งได้รับการสนับสนุนมากขึ้นเท่านั้น

3.2.2 มีกิจกรรม/โครงการกับมวลชนอยู่เสมอและอยู่ติดพื้นที่ผู้นำที่สามารถครองอำนาจได้อย่างยาวนานนั้นส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ผู้นำบางคนจึงมักใช้เวลาส่วนใหญ่ในพื้นที่มากกว่าอยู่ในสำนักงาน งานที่ผู้นำมักส่วนใหญ่มักจะทำให้ความสำคัญและเป็นงานที่มีนัยทางการเมืองที่ผู้นำมักจะไปด้วยตนเองมักจะเป็น โครงการที่เกี่ยวกับการมอบเงิน แจกสิ่งของ เครื่องครัวเครื่องใช้ เมื่อมีปัญหาผู้นำจะแสดงตัวในการเป็นผู้นำโดยการเข้าไปดูงาน สั่งการและแก้ปัญหาให้กับชุมชนด้วยตัวเอง เช่นกรณีน้ำท่วม ไฟไหม้ที่ผู้นำมักจะลงมาสั่งการและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งบางครั้งผู้นำเองก็ใช้เงินส่วนตัวในการซื้อของเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยเหลือชาวบ้าน

3.2.3 การสร้างความโดดเด่นและสร้างการยอมรับด้านการทำงานแก่คนในสังคม เนื่องมาจากอคติความคิดของคนในสังคมที่ยังมีอำนาจและความเชื่อที่มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าผู้ชายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นข้างต่ำหลังและไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ เมื่อผู้หญิงได้รับเลือกให้เป็นผู้นำแล้วยอมแสดงให้เห็นว่าประชาชนเปิดโอกาสผู้หญิงได้แสดงความสามารถ ดังนั้นสังคมจะมีความคาดหวังในความสำเร็จของผู้นำที่เป็นผู้หญิงสูงกว่าผู้นำที่เป็น

ผู้ชาย ดังนั้นผู้หญิงจึงจะต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างมากในการพิสูจน์การทำงานของตนเองเพื่อสร้างการยอมรับให้กับคนในสังคม ดังนั้นสตรีจึงต้องพยายามพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งการแสวงหาความรู้พัฒนาและยกระดับตนเองเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้และสร้างการยอมรับให้กับคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้นซึ่ง Donald D. White and David a. Bednar กล่าวว่า ผู้นำหรือผู้บริหาร ถ้าผู้บริหารคนใดอยากได้อำนาจและขยายฐานอำนาจที่มีอยู่ ผู้บริหารคนนั้นจะต้องพิสูจน์ความสามารถของตนให้คนในหน่วยงานหรือองค์กรเห็นว่า สามารถบริหารหรือจัดการงานที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะงาน ที่มีความยากเป็นพิเศษ ที่จะต้องเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับการที่จะทำให้เกิดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้สัมฤทธิ์ผล ในกรณีเช่นว่านี้หากผู้บริหารคนใดก็ตามทำได้สำเร็จ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนในอาชีพการงานของตัวเองแล้ว ยังสามารถขยายอำนาจของตนเองในหน่วยงานหรือองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ด้วย

3.2.4 สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับเครือข่ายทั้งทางด้านการทำงานและการเมืองเช่น สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายที่เป็นฐานสนับสนุนตนเองในพื้นที่เป็นประจำการสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น ในระดับต่าง ๆ การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์บุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งเทคนิคหนึ่งในการรักษาอำนาจของผู้นำนั้น Chung H. Kae and Leon Megginson ได้กล่าวไว้ว่าการผู้นำหรือผู้บริหารที่มีอิทธิพลหรือมีประสิทธิผลมักจะพัฒนาหรือสร้างพันธมิตรกับผู้อื่น โดยการพยายามตอบสนองความต้องการของบุคคลเหล่านั้น และเมื่อบุคคลเหล่านั้น ได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าว ก็จะเกิดความพอใจและเต็มใจที่จะประพฤติปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำหรือผู้บริหารที่ตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้ ในกรณีนี้ถ้าผู้นำหรือผู้บริหารต้องการมีอำนาจเพิ่มขึ้น จะต้องใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะของการพึ่งพาระหว่างกันกับบุคคลเหล่านั้นเพิ่มขึ้น ในรูปของการพยายามช่วยทำให้เป้าหมายหรือความต้องการของพวกเขาสัมฤทธิ์ผลเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันต้องพยายามสร้างพันธมิตรผูกพันให้เกิดขึ้นกับพวกเขาการพัฒนาหรือการสร้างพันธมิตรในรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นไม่ควรสร้างหรือพัฒนาเฉพาะกับผู้ร่วมงาน แต่อาจจะสร้างกับผู้บังคับบัญชา แต่ควรสร้างกับบุคคลอื่นๆ ที่มีอิทธิพลนอกองค์กรหรือหน่วยงานอื่นก็ได้ ซึ่งการสร้างเครือข่ายที่ดีแล้วนั้นย่อมนำมาซึ่งการรักษาและขยายฐานอำนาจของผู้นำได้มากยิ่งขึ้น

3.2.5 การสร้างและการรักษาภาพลักษณ์ของผู้นำและองค์กร ซึ่งการสร้างภาพพจน์หรือความประทับใจ เป็นพฤติกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อเพิ่มฐานอำนาจของบุคคลในอนาคต เช่นการสร้างความจริงรักภักดี การสร้างความประทับใจ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการแสดงให้บุคคลอื่นได้เห็นความสำคัญของตัวผู้บริหารเอง การสร้าง เช่น การแต่งกายที่ประณีตดูดี หรือสวมใส่เสื้อผ้าที่เป็นเอกลักษณ์น่าจดจำ มีวาทศิลป์ในการพูด การสร้าง

ภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้บริหารงานที่มีความสุจริต โปร่งใส เปิดเผย การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านองค์กรเช่นการทำให้องค์กรการได้รับรางวัลต่างๆ รวมทั้งรักษาภาพลักษณ์เรื่องส่วนตัว นิสัย กิริยามารยาท ทั้งหลายเหล่านี้ การวางตัวภายใต้ทีมงานที่มีแต่ผู้ชายจะเป็นสิ่งที่ผู้นำที่เป็นผู้หญิงต้องมีความระมัดระวัง โดยเฉพาะด้านประวัติส่วนตัวซึ่งประเด็นเหล่านี้ถือว่าเป็นประเด็นที่อ่อนไหวทางการเมืองของผู้หญิงที่เป็นความเสียหายเปรียบของผู้หญิงหาถูกนำมาใช้โจมตีในการหาเสียง โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว ชู้สาว เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชายแล้ว ประเด็นนี้ทำให้ผู้หญิงเสียหายเปรียบในการถูกมองทางสังคม จะต้องหลีกเลี่ยงการทำงานหรือดำเนินโครงการหรือนโยบายที่ผิดพลาด หลีกเลี่ยงในประเด็นที่ทุจริต เพราะผู้นำที่จะสามารถอยู่ในตำแหน่งได้ยาวนาน เพราะหากเกิดเรื่องเช่นนี้ขึ้นแล้วก็จะอาจจะทำให้คู่แข่งผู้นำไปเป็นจุดอ่อนในการโจมตีการทำงานในการหาเสียงของฝ่ายตรงข้าม เพราะผู้หญิงมีการถูกคาดหวังสูงในการเข้ามาทำงานว่าผู้หญิงจะมีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการทำงานมากกว่าผู้ชาย

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเรื่องนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง 3 แห่งเท่านั้น ดังนั้นผลการศึกษาในครั้งนี้จึงไม่อาจไม่สะท้อนภาพรวมของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในจังหวัดลำปางได้ทั้งหมด ดังนั้นหากผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นนี้ควรจะศึกษาในเชิงภาพรวมทั้งจังหวัดเพื่อให้เห็นแนวโน้มและรูปแบบการเข้าสู่อำนาจการใช้อำนาจและการรักษาอำนาจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. การศึกษาประเด็นการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองสตรีในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเพียงปัจจัยที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้สตรีเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเท่านั้น แต่ไม่ได้ศึกษาถึงเหตุผลและปัจจัยในการเลือกผู้สมัครที่เป็นผู้นำที่เป็นสตรี ดังนั้นหากผู้ที่สนใจศึกษาควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเหล่านี้
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นด้านสถานการณ์ทางการเมืองก่อนที่นักการเมืองสตรีจะขึ้นสู่อำนาจและและสถานการณ์ทางการเมืองที่ทำให้ให้นักการเมืองสตรีต้องลงจากอำนาจว่าจะต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์เช่นไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กวี วงศ์พุ่ม. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บี. เค. อินเตอร์พริ้นท์, 2539.

กต.ประกาศแล้วผลเลือกตั้งนายก อบจ.ลำปาง แชมป์เก่าเข้าวิน-แดงตัวเฝ้า [ออนไลน์] , (9 กรกฎาคม 2555)แหล่งที่มา www.manager.co.th/local/viewnews.aspx?NewsID=9550000083838

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์ ฉบับพิสดาร แนวทฤษฎีและประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2518.

จรรยา สุภาพ. ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย : เผด็จการ) และหลักการวิเคราะห์การเมืองสมัยใหม่. พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

จรัสศักดิ์ สุขวัฒนา. ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทยศึกษารณียบทบาทและความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2536. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

จุมพล หนีพานิช. การได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจของผู้นำ. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 16 (มกราคม 2543) : 101

ฉันทนา ณ ลำปาง. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย. สัมภาษณ์

ชิตพล กาญจนกิจ. การสร้างและรักษาอำนาจทางการเมืองของ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์.

วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยณรงค์ วงศ์ใหญ่. ภูมิหลังและบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี: ศึกษากรณีเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2539. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

คณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร. ผู้หญิงกับการเมืองทำไมต้องส่งเสริม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2548.

ฉាលัสมิ จุลเพชร. บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

- เดชะ สิทธิสุทธิ. การสร้างฐานอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ศึกษากรณีเฉพาะกลุ่ม สันติธรรม ในเทศบาลนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- แดงพิคแดงซิงเก้าอีนายก อบจ.ลำปาง-หนึ่งชู “ปู” หนึ่งชู “แม่ว” สู้ [ออนไลน์], (7 มิถุนายน 2550) แหล่งที่มา www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9550000031619.
- ตัวแทน 2 พรรคใหญ่ร่วมชิงเก้าอีนายก อบจ.ลำปาง [ออนไลน์], (24 มีนาคม 2551) แหล่งที่มา www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9510000035166.
- ตุลา มหาสุรานนท์. หลักการจัดการ-หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธนัชการพิมพ์, 2546.
- ถอดรหัส 3 ผู้ยิ่งใหญ่ลำปางหลังถูกตัดสิทธิ์/“พินิจ-ไพโรจน์”ค้นทายาท-ไม่ทิ้ง ทรท./“บุญชู”ยัน เว้นวรรคแน่[ออนไลน์], 7 มิถุนายน 2550 แหล่งที่มา www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9500000069457.
- ทวี ศรีไชยวงศ์. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 6. สัมภาษณ์
- ทองดี จอมวงศ์. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์
- ธิดา ขวัญยืน. เจ้าหน้าที่การคลัง. สัมภาษณ์
- ชัยชนก รักดี. ผู้ช่วยใหญ่บ้านหนองจอก หมู่ 10. สัมภาษณ์
- นิศย์ สัมมาพันธ์. ภาวะผู้นำ: พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร : อินโนกราฟ ฟิกส์, 2546.
- นิคม อินตะวงค์. ผู้นำชุมชนบ้านท่าผาหมู่ 4. สัมภาษณ์
- บุญชล ร้อยวารี. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคา หมู่ 5. สัมภาษณ์
- ประเวศ วะสี. ภาวะผู้นำ พยาธิสภาพในสังคมไทย และวิถีแก้ไข. สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.), ผู้นำ, 1-25. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2542.
- ปรีชา วิมลศิลป์. บทบาทสตรีไทยกับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2518.
- ปราการ ตาคง.อดีตสมาชิกสภาเทศบาลบ้านท่าผาหมู่ 4. สัมภาษณ์
- เพ็ญภัค รัตนคำฟู. นายกเทศบาลตำบลเกาะคา. สัมภาษณ์
- ผู้นำหญิง' ในสังคมไทยวิกฤติที่รอการพิสูจน์ [ออนไลน์] 27 กรกฎาคม 2554 แหล่งที่มา www.ryt9.com/s/tpd/925513
- ผู้หญิงกับโอกาสสู่การเมือง [ออนไลน์] 5 สิงหาคม 2553. แหล่งที่มา www.ryt9.com/s/mnd/956350.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. ผู้นำทางการเมือง. รัฐสภาสาร 49 (กรกฎาคม 2544) : 2-5.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางอำนาจ. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์

ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ. เอกสารประกอบการสอนวิชาภาวะผู้นำ. เชียงใหม่ : ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ, 2550.

มานิตย์ อุ่นเครือ. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ 5. สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2554.

เมทินี พงษ์เวช. ผู้หญิง บนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, 2539.

มนู ใจงาม. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกาะคาหมู่ 11. สัมภาษณ์

ยศ สันสมบัติ. อำนาจ บุคลิกภาพและผู้นำการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

ยุวดี กันทวงศ์. หัวหน้าฝ่ายกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์

ยีน ชาร์ป. อำนาจและยุทธวิธีไว้ความรุนแรง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมล คีมทอง, 2529.

โยธิน ชมพูศรี. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน. สัมภาษณ์

รวิวรรณ วรรณพานิชย์. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้สตรีท้องถิ่นกรณีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรียอดเยี่ยมประจำปี 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

วิระดา สมสวัสดิ์. ครอบครัว วัฒนธรรมและศาสนา: อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง. คำบรรยายสิทธิมนุษยชนสตรี. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ป.

ศิริพร ปัญญาเสน. นายกองการบริหารส่วนตำบลพิชัย. สัมภาษณ์

ศศิพร สิทธิสัมพันธ์. เงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับสส.หญิง.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

สง่า คำเดชศักดิ์. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยหมู่ที่ 16. สัมภาษณ์

สตรีไทยกับสังคมและการเมืองแบบใหม่ [ออนไลน์] 22 มิถุนายน 2553. แหล่งที่มา /www.ryt9.com/s/tpd/925513

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รักท้องถิ่นรักประเทศไทยส่งเสริมสตรีไทยเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2552.

- สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพมหานคร : สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552.
- สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รายงานสถานการณ์สตรีไทยปี 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550.
- เสถียร เหลืองอร่าม. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โปธิสามต้นการพิมพ์, 2519.
- สมยศ นาวิกาน. การบริหารงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2541.
- สุธีรา ทอมสัน และเมทีนี พงษ์เวช. ประเด็นสตรีบนเวทีการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, 2539.
- สถาบันพระปกเกล้า. สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการพัฒนารัฐศาสตร์ ปกเกล้า สถาบันพระปกเกล้า, 2551.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ. บทนำจากบรรณาธิการ. สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บก.), ผู้นำ, 17-20. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2542.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. ภาวะผู้นำ. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5, 28. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. มาเคียวเวสต์. การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, 15. กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2538
- เสนีย์ คำสุข. การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางอำนาจ. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์, นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.
- สุชาย ศรีรัตน์. การเมืองกับผลประโยชน์. จุลสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 1 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2521) : 20.
- สุจิต บุญบงการ. คำบรรยายวิชาการ วิเคราะห์การเมือง ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุจิตรา สง่าเนตร. การยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรี: ศึกษากรณีข้าราชการในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- เสวี บัวแก้ว. บทบาทผู้นำทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ. 2523-2526). วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

อลงกรณ์ คูตระกูล. รายงานการวิจัยโครงการศึกษาข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Stakeholders) ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใน 4 จังหวัด 4 ภาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2549.

อภิชัย เจนธีรวงศ์. ภูมิหลังของนักการเมืองสตรีกับการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ศึกษากรณีการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลทั่วประเทศ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, 2522.

อุทัย หิรัญโต. ประมุขศิลป์: ศิลปะของการเป็นผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524.

ภาษาอังกฤษ

Arnold, Wehmhoener. Elite and Development. Bangkok : Work Shop- Series- Report, 1975.

Bernerd M. Bass. Leadership, Psychology and Organization Behavior. New York : Harper and Row, 1950.

Currel Melville. Political women. London : Croom Helm led, 1979.

Elliott, Carolyn M. theories of Development: An Assessment. In Women and National Development: The Complexities of Change, 1-8. Chicago : the University of Chicago press, 1977.

David Beetham. The Legitimation of Power : Issues in Political Theory. Hampshire : Mammalian Distribution Ltd., 1991.

Daniel Bell. The Coming of Post-Industrial Society . New York : Basic Book, 1973.

David Beetham. The Legitimation of Power : Issues in Political Theory. Hampshire : Mammalian Distribution Ltd., 1991.

Harold D.Lasswell and Abraham Kaplan. Power and Society : A Framework for Political Inquire. New Haven : Yale University Press, 1950.

Kirkpatrick. Jean J. Political woman. New York : The Eagleton Institute of Political, Rutgers University, 1979.

- Kurt Lewin. The Dynamic of Group Action., Education Leadership, 195-200. New York : Henry Holt, 1994.
- Murray G. Ross and Charles E Hendry. Reading in Social- Psychology. 3rd ed. New York : Henry Holt, 1958.
- Max Webber. The Theory of Social and Economic Organization. New York : Oxford University Press, 1947.
- Manderson, Leonore. Women Political and Change. London : Oxford University Press, 1980.
- Millett Kate. Sexual Politic. New York : Equinox Books Doubleday and Company Inc, 1971.
- Ordway Tead. the Art of Leadership. 7th ed. New York : McGraw Hill Book, 1936.
- Richard L. Daft. Leadership theory and Practices. Forth Worth, TX : The Dryden Press, 1999.
- Thomas C. Clary and Robert A. Luke. Organization and Individual Power. Training and Development Journal 29 (27 July 1995) : 42.
- Warren F. Iichman and Norman Thomas Uphoff. The Political Economy of Change. Berkely and Los Angeles : University of California Press, 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลพื้นฐาน เทศบาลตำบลเกาะคา

ประวัติความเป็นมา

เทศบาลตำบลเกาะคา ยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลเกาะคา เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ใช้ชื่อเดียวกับอำเภอซึ่งมีประวัติความเป็นมาของอำเภอเกาะคา เพราะที่ว่าการอำเภอแต่เดิมตั้งอยู่ในตำบลเกาะคา คำว่า “เกาะคา” มีประวัติความเป็นมาคือ บริเวณที่ตั้งตำบลแต่เดิมเป็นทางน้ำของลำน้ำแม่ยาว ซึ่งไหลมาจากภูเขาขุนตาล (เขาผีปันน้ำ) เขตติดต่อกับจังหวัดลำพูน ผ่านตำบลใหม่พัฒนาและตำบลไหล่หินมาบรรจบกับแม่น้ำวังที่ตำบลเกาะคา ครั้นนานเข้าน้ำได้พัดเอาตะกอนดิน หิน และทราย มากองรวมกันจนกลายเป็นสันดอนทรายขึ้น (สันดอนทราย ชาวบ้านพื้นเมืองเรียกว่า เกาะ) ภายหลังลำน้ำแม่ยาวได้เปลี่ยนทางเดินของร่องน้ำ ทำให้เกิดสันดอนทรายเป็นบริเวณกว้าง แล้วกลายเป็นพื้นดินปนทรายซึ่งมีหญ้าคาขึ้นงอกงามเต็มที ต่อมาได้มีชาวบ้านไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนในบริเวณดังกล่าว ชาวบ้านจึง เรียกว่า “เกาะคา” จึงได้เรียกชื่อเป็น “เกาะคา” มาจนทุกวันนี้ และเนื่องจากในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคาเป็นที่ตั้งของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด หรือโรงงานน้ำตาล ซึ่งเป็นโรงงานน้ำตาลแห่งแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทยการผลิตน้ำตาลทรายขาวในประเทศไทยเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2480 โรงงานที่ทันสมัยแห่งแรกสร้างขึ้นที่ อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในสมัยพลเอกพระยาพลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี มีชื่อว่า “โรงงานน้ำตาลไทยลำปาง” เริ่มสร้างในปี พ.ศ. 2479 โดยบริษัท สโกค้ำเวอร์ค ประเทศเชคโกสโลวาเกีย เริ่มเปิดดำเนินการหีบอ้อยในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2480 มีกำลังการหีบอ้อยในระยะแรก วันละ 500 ตัน ซึ่งสมัยก่อนนั้นในบรรดา 12 อำเภอของจังหวัดลำปางที่มีการปลูกอ้อย อำเภอเกาะคานับเป็นอำเภอที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพปลูกอ้อยมีพื้นที่ปลูก 11, 828 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23 ของพื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด มีโรงงานน้ำตาลที่ทันสมัยแห่งแรกของประเทศไทย เป็นแหล่งรับซื้อผลิตอ้อยจากชาวไร่ที่แน่นอน มีสถานีทดลองและขายพันธุ์อ้อย ซึ่งเป็นแหล่งวิชาการที่ให้คำแนะนำ ความรู้เรื่องอ้อยแก่สมาชิกชาวไร่อ้อย และมีสำนักงานสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร ตั้งอยู่เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างชาวไร่อ้อยกับ โรงงานน้ำตาล หน่วยงานราชการ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ระหว่างสมาชิกด้วยกัน ปัจจุบันมีเกษตรกรชาวไร่อ้อยเป็นสมาชิกของสมาคมทั้งหมด จำนวน 7, 214 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.17 ของจำนวนเกษตรกรชาวไร่อ้อยทั้งหมด และปัจจุบันโรงงานน้ำตาลแห่งนี้ยังคงเปิดทำการอยู่ ดังนั้นจึงได้นำต้นอ้อยมาเป็นเอกลักษณ์ของเทศบาลตำบลเกาะ

คาที่เป็นรูปกอดันอ้อย ปลูกบนสันดอนที่เรียกว่า “เกาะ” พร้อมดวงอาทิตย์ที่เป็นสัญลักษณ์ของความรุ่งโรจน์ปรากฏอยู่ด้วย ในบางครั้งต้นอ้อยในภาพนั้นก็มองลุ่มม้ายให้คล้ายต้นหญ้าคาที่ขึ้นอยู่บนเกาะกลางน้ำหรือ “เกาะคา” นั่นเอง

เทศบาลตำบลเกาะคาตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะคา ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ 3 ตำบล คือ ตำบลศาลา ตำบลท่าผา และตำบลเกาะคา ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 270 เมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำวังไหลผ่านกลางพื้นที่ ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน สายเอเชียประมาณ 590 กิโลเมตร โดยห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ประมาณ 15 กิโลเมตร พิกัดที่ 423113 เนื้อที่ มีพื้นที่ 4.74 ตารางกิโลเมตรมีเขตพื้นที่ติดต่อกันดังนี้

ทิศเหนือ: ติดต่อกับ ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา

ทิศใต้: ติดต่อกับ ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา

ทิศตะวันออก: ติดต่อกับ ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา

ทิศตะวันตก: ติดต่อกับ ตำบลศาลาและตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา

สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

แม้ว่าสมัยก่อนนั้นประชาชนชนส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอเกาะคาจะประกอบอาชีพ ทำไร่ อ้อย ทำนา เป็นหลักและเป็นอาชีพที่สร้างรายได้จำนวนมากให้แก่คนในพื้นที่และมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งจนกระทั่งมีการก่อตั้งสมาคมชาวไร่ แต่อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาหลังๆ การปลูกอ้อยในเขตพื้นที่ลดน้อยลงประชาชนในพื้นที่หันไปประกอบอาชีพอย่างอื่น อีกทั้งความเจริญ การเปลี่ยนแปลงของสภาพการพัฒนาในพื้นที่และการเข้ามาตั้งโรงงานน้ำตาลในเขตเทศบาลตำบลเกาะคา ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาส่วนใหญ่หันไปประกอบอาชีพอย่างอื่นเช่นค้าขาย รับจ้าง เพราะหลังจากที่มีการตั้งโรงงานน้ำตาลขึ้น ประชาชนบางส่วนก็หันไปทำงานในโรงงานมีอุตสาหกรรม การขนส่งน้ำตาล มีตารางในการลากอ้อยทำให้คนในชุมชนแห่งนี้มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณหน้าโรงงาน เมื่อถึงเวลาเปิดหีบอ้อยมีจะรถขนอ้อยและคนงานเข้าออกเป็นจำนวนมาก ทำให้มีแม่ค้า ชาวบ้าน หาบเร่สินค้า อาหารมาขายหน้าโรงงานเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่ในเขตชุมชนเทศบาลตั้งอยู่ใกล้กับตัวเขตอำเภอมีสถานที่ราชการสำคัญๆ หลายแห่งทำให้สภาพชุมชนกลายเป็นชุมชนเมืองพื้นที่ที่เคยทำสวนอ้อย ทำนา ส่วนใหญ่กลายมาเป็นหมู่บ้าน บ้านเรือนของประชาชน สถานที่ราชการ โรงงานอุตสาหกรรม ถนนหนทางและการขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้

ประชาชนหันมาประกอบอาชีพทางค้าขาย เป็นข้าราชการ รับจ้างทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาและเขตติดต่อกัน ด้านการเกษตรปัจจุบันมีการทำเป็นส่วน้อยการปลูกอ้อยก็ลดน้อยลงจนแทบจะไม่มีเพราะเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงชุมชนเป็นชุมชนเมือง ประกอบกับราคาอ้อยและต้นทุนการผลิตสูง และไม่คุ้มทุนประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลจึงหันไปประกอบอาชีพอื่น แต่โรงงานน้ำตาลปัจจุบันก็ยังเปิดทำการอยู่แต่อ้อยที่ปลูกส่งโรงงานน้ำตาลนั้นส่วนใหญ่มาจากอำเภอเขตอื่น เช่น อำเภอแม่ทะ เสริมงาม เถิน แจ้ห่ม เป็นต้น ด้านการเกษตรกรรมในพื้นที่ปัจจุบันประชาชนบางส่วนหันมาปลูกพืชสวนตามริมฝั่งแม่น้ำวัง ที่สำคัญคือ ลำไย ส้มโอ มะม่วง เป็นต้น โดยผลผลิตทางการเกษตรจะนำไปจำหน่ายในตลาดในหมู่บ้าน ผลผลิตส่วนใหญ่จะได้ผลดีมากเพราะมีน้ำจากแม่น้ำวัง

คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเทศบาล และต่างพื้นที่ เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานเซรามิค โรงงานทำไอศกรีม น้ำดื่ม น้ำแข็ง ด้านกลุ่มอาชีพกลุ่มอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอาชีพในอุตสาหกรรมในครัวเรือน และกลุ่มอาชีพที่เทศบาลเข้าไปส่งเสริม เช่นกลุ่มขนมไทยขนมหวาน กลุ่มผ้ามัดย้อม กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี กลุ่มทำข้าวแต๋น กลุ่มเลี้ยงไส้เดือน

ลักษณะของชุมชน

ลักษณะชุมชนของเทศบาลตำบลเกาะคา จะมีแม่น้ำวังไหลผ่านกลางทำให้ชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง บ้านเรือนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บนที่ราบริมฝั่งแม่น้ำวังพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เพาะปลูก การอยู่อาศัยของชุมชนจะหนาแน่นเฉพาะบริเวณชุมชนตลาดและสองริมฝั่งแม่น้ำวัง นอกจากพื้นที่ดังกล่าวแล้ว จะเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและพื้นที่เพาะปลูกจำนวนไม่มาก การก่อสร้างบ้านเรือนจะแออัดในเขตชุมชนตลาด และอุตสาหกรรม บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัย สำหรับตึกและอาคารพาณิชย์จะอยู่หน้าแน่นบริเวณหน้าโรงงานน้ำตาลเกาะคา ซึ่งโรงงานน้ำตาลส่วนถนนตรอกชอกชอยคับแคบมีพื้นที่จำกัดเพราะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่เป็นเวลานานไม่มีการวางผังเมืองมาก่อน ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะคามีจำนวนทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่บ้าน	หมู่	ตำบล	ชาย	หญิง	รวม
1. บ้านฝิ่ง	หมู่ 3	ศาลา	646	760	1,406
2. บ้านไร่อ้อย	หมู่ 5	ศาลา	235	270	505
3. บ้านเหล่าแม่ปูน	หมู่ 7	ศาลา	468	568	1,036
4. บ้านท่าผา	หมู่ 4	ท่าผา	271	250	481
5. บ้านหนองจอก	หมู่ 10	ท่าผา	177	224	401
6. บ้านแสนตอ	หมู่ 11	ท่าผา	169	169	338
7. บ้านเกาะคา	หมู่ 5	เกาะคา	320	348	668
รวม					4,835

**** กรณีบ้านไร่อ้อยและบ้านเกาะคาหมู่ 5 เหมือนกันเนื่องจากอยู่คนละตำบล**

หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาปัจจุบันมีทั้งหมด 8 ชุมชน ใน 7 หมู่บ้าน โดยอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ติดต่อ 3 ตำบล เดิมที่นั่นชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะคานั้นมีเพียง 5 หมู่บ้านโดยมีบ้านท่าผา หมู่ 4 เป็นหมู่บ้านที่ขนาดใหญ่เป็นใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากบ้านแต่ในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการแยกตัวออกมาของ 2 หมู่บ้านโดยใช้ชื่อว่าบ้านหนองจอก หมู่ที่ 10 และบ้านแสนตอหมู่ 11 ซึ่งสาเหตุของการแยกตัวของทั้ง 2 หมู่บ้านนั้นเนื่องจากประชากรในชุมชนมีจำนวนมากขึ้นทำให้มีการดูแลและงบประมาณมีไม่ทั่วถึงประกอบกับนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นคือ นโยบายกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท จึงทำให้เกิดการแยกตัวของชุมชนออกมาตั้งใหม่ 2 ชุมชน แม้ว่าจะมีการแยกตัวของหมู่บ้านออกมาแต่ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนทั้ง 3 ชุมชนนั้นยังคงเหมือนเดิม มีการติดต่อไปมาหาสู่ เข้าร่วม ประเพณี ทำบุญและช่วยเหลือกันตามงานต่าง ๆ ของชุมชนโดยมีวัดท่าผาเป็นศูนย์รวมของคนในหมู่บ้าน โดยชุมชนทั้ง 7 ชุมชนนั้นมีชุมชนในเขตบ้านฝิ่งเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่สุดและมีประชากรอาศัยอยู่

การแบ่งเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต คือ เขต 1 ประกอบด้วย บ้านฝิ่งหมู่ 3 บ้านไร่อ้อยหมู่ 5 และบ้านเหล่าแม่ปูนหมู่ 2 ส่วนเขตที่ 2 ประกอบด้วย 4 หมู่บ้านคือ บ้านท่าผาหมู่ 4 บ้านเกาะคาหมู่ 5 บ้านหนองจอกหมู่ 10 บ้านแสนตอหมู่ 11 มีจำนวน สท. ทั้งหมด 12 คน

ดังนั้นเมื่อดูประชากรในเขตเลือกตั้งแล้วพบว่าประชากรที่อยู่ในเขต 1 มีจำนวนมากกว่า ซึ่งจำนวนประชากรที่มากกว่าเหล่านี้ก็มีผลต่อการเลือกตั้ง และการหาเสียงและจำนวน สท. และงบประมาณ

ที่	ตำแหน่ง	ชื่อ	สมัย	คะแนน	เขต	กลุ่ม	หมู่
1	นายก	เพ็ญภัก รัตนคำฟู	2	14,18	2	พลังเกะกา	7
1	สท.	นางสาวชนิดา คำมงคล	1	509	2	พลังเกะกา	7
2	สท.	จ.ศ.อ. บุญส่ง จันทร์แจ่ม	2	540	2	พลังเกะกา	3
3	สท.	นายนิรุทธิ์ ปัญญาดี	1	570	2	พลังเกะกา	3
4	สท.	นายธวัช ดุงาม	1	553	2	พลังเกะกา	3
5	สท.	นางสมพันธ์ วรณวัฒน์	1	452	2	อิสระ	7
6	สท.	นางสาวลลิตา พิมาศกมลพัฒน์	1	345	2	อิสระ	7
7	สท.	นายมนู ใจงาม	2	628	1	พลังเกะกา	11
8	สท.	นายสมบูรณ์ ศรีบุญเรือง	1	467	1	พลังเกะกา	5
9	สท.	นางบงกช ปัญญาแว	1	687	1	พลังเกะกา	4
10	สท.	นายชำนาญ เชี่ยววานิช	1	612	1	พลังเกะกา	4
11	สท.	นายบุญชลย์ รื่องวาริ	2	488	1	พลังเกะกา	5
12	สท.	นายปรากฏร ตาอง	1	489	1	อิสระ	4

ข้อมูลพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

บริบทของตำบลพิชัย

องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ตั้งอยู่เลขที่ 444 ถนนราษฎร์บูรณะ หมู่ที่ 7 ตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองลำปางไปทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร ซึ่งถือว่าเป็น อบต. ที่อยู่ใกล้เมืองมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยมีพื้นที่ประมาณ 72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 45,000 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา และติดต่อกับเขตพื้นที่ควบคุมดูแลของวนอุทยานแห่งชาติม่อนพระยาแช่ จังหวัดลำปางและเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ยาง - แม่อาจ โดยมีลักษณะส่วนใหญ่เป็นป่าเต็ง-รัง ประมาณ มีแม่น้ำวังไหลผ่านทางทิศตะวันตกตามแนวเขตของตำบลจากทิศเหนือ ไปยังทิศใต้ และมีคลองชลประทานขนาดใหญ่ ซึ่งเกษตรกรได้อาศัยแหล่งน้ำทำการเกษตรมีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อดังนี้

ทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลบ้านเสด็จ

ทิศใต้ติดต่อกับ เทศบาลเมืองเขลางค์นคร

ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอแม่เมาะ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เทศบาลนครลำปาง ตำบลทุ่งฝาย และตำบลต้นธงชัย

โครงสร้างพื้นฐาน

ด้านการคมนาคม เนื่องจากมีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบที่กว้างและอยู่ห่างไกลกันจึงทำให้มีถนนหลายสาย โดยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยมีถนนทั้งหมด ถนน 98 สาย บางแห่งที่ลึกเข้าไปในเขตป่ายังเป็นถนนลูกรังประมาณ 40 สายส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ และมีถนนลาดยางและคอนกรีตเสริมเหล็ก 10 สาย ถนนที่ใช้สรรจรเข้าไปในหมู่บ้านบางแห่งที่อยู่ห่างไกลยังไม่ได้ลาดยางเข้าไปในบ้าน โดยเฉพาะบ้านที่ห่างออกไปจากชุมชน และถนนที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกัน โดยเฉพาะถนนเส้นหลังคันคลองชลประทานมีผู้คนสัญจรน้อยส่วนใหญ่เป็นชาวสวนชาวไร่ และเกษตรกรผู้เลี้ยงวัว และเป็ด เนื่องจากส่วนใหญ่หลังคันคลองชลประทานเป็นพื้นที่ที่ใช้ทำสวนทำนาและบางแห่งมีต้นไม้อื่นๆ โดยรอบ มีพื้นที่ผืนดินที่เป็นหลุม เป็นบ่อ

ลักษณะของชุมชนเนื่องจากมีพื้นที่อยู่ติดกับเขตป่าสงวนทำให้และสภาพบ้านเรือนที่อยู่ห่างกันประปราย และบางบ้านลึกเข้าไปในเขตป่าแม้ว่าทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าเข้าถึงและจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้า

ใช้ทั้งหมดแต่ยังมีปัญหาด้านการขยายเขตไฟฟ้าเข้าไปในชุมชนหรือบ้านเรือนที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน และปัญหาเรื่องของน้ำประปา ที่การขยายเขตน้ำประปาส่วนภูมิภาคยังเข้าไปไม่ถึงทุกหมู่บ้าน โดยในชุมชนในเขต อบต. พิชัยมีประปาหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง นอกนั้นเป็นบ่อบาดาล บ่อเจาะ และบ่อน้ำตื้น เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ปัญหาเรื่องของการอุปโภคขั้นพื้นฐาน เช่นการขยายเขตไฟฟ้า การขยายเขตน้ำประปาส่วนภูมิภาค และถนนที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้านถนนหมู่บ้านที่ห่างไกลกันเนื่องจากมีเขตรับผิดชอบที่กว้าง จึงยังเป็นปัญหาและความต้องการหลักของคนในชุมชน แม้ว่าจะเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เขตเมืองก็ตาม

สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ประกอบด้วยอาชีพ รับจ้างทั่วไป ค้าขายส่วนด้านการทำเกษตรกรรมในพื้นที่มีน้อยเนื่องจากค้อยไม่มีพื้นที่ในการทำเกษตรพื้นที่ทำนา จำนวน 4,330 ไร่ แต่ทำนาเพียง 1,700 ไร่ หรือประมาณ 500 ครัวเรือนด้านการทำสวนนั้นจะปลูกพืชประเภทพืชผักที่ปลูก กระเทียม มะเขือเทศ พริก ข้าวโพด มะเขือ ถั่วเหลืองมีแหล่งน้ำในการทำเกษตรอย่างพอเพียงและอุดมสมบูรณ์เนื่องจากคลองส่งน้ำชลประทานแม่วังฝั่งซ้าย ไหลผ่าน ทุกหมู่บ้านและมีลำห้วยและฝาย อ่างเก็บน้ำอีกหลายแห่ง และเนื่องจากมีพื้นที่ติดอยู่กับเขตป่าสงวน การหาของป่าและค้าขายจึงเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนรวมทั้งการนำของจากป่ามาประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้านเช่น การนำหินมาทำครกหิน การสานเครื่องใช้จากเครื่องเถาวัลย์ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในท้องถิ่นและสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และใช้วัตถุดิบที่หาจากได้ในป่าและในท้องถิ่นมาทำ แต่ปัจจุบันนี้เนื่องจากทรัพยากรในพื้นที่ลดน้อยลงจึงต้องนำวัตถุดิบจากที่อื่นมาทำแต่ก็ยังมีการทำอาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชนไว้อยู่ ส่วนอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดถนนใหญ่และใกล้ชุมชนเมือง ด้านกลุ่มอาชีพในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยพบว่า มีหลายกลุ่มอาชีพแต่ไม่ได้รวมกลุ่มกันอย่างชัดเจนส่วนใหญ่ทำเองภายในครัวเรือน มีหลายกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มส่งเสริมอาชีพผู้เลี้ยงสุกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพทำครกหิน กลุ่มส่งเสริมอาชีพผู้เลี้ยงวัว กลุ่มแม่บ้านตัดเย็บเสื้อผ้า มทบ. 32 กลุ่มสานเครื่องใช้และของตกแต่งบ้านจากเครือเถาวัลย์ ด้านอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย มีโรงงานขนาดกลาง จำนวน 10 โรง โรงงานผลิตน้ำดื่ม จำนวน 2 โรง (งบประมาณลงทุนประมาณ 3 แสนบาท) ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านพิชัย และหมู่ที่ 5 บ้านต้นดอ มีโรงงานบรรจุก๊าซ คือ บริษัท ลำปางแอลพีจี ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านปงวัง โรงงานเซรามิก ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้าน

ไร่พัฒนา โรงงานล้างดินขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านไร่พัฒนา และบิมน้ำมัน จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 บ้านปงวัง

สภาพสังคม

ด้านการศึกษามีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง คือโรงเรียนบ้านปงวัง และมหาวิทยาลัย 1 แห่ง คือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตลำปาง และมีหน่วยงานราชการที่สำคัญๆ ต่างๆ ในพื้นที่ เช่นสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง มณฑลทหารบกที่ 32 (ค่ายสุรศักดิ์มนตรี และโรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐ ขนาด 150 - 200 เตียง และมีวัดที่สำคัญและมีชื่อเสียงในท้องถิ่นและด้านการท่องเที่ยวมีสถานที่พักผ่อนและสถานบริการนักท่องเที่ยว คือวัดม่อนพระยาแช่ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการวนอุทยานม่อนพระยาแช่ ที่เป็นจุดชมวิวเมืองลำปาง แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมมากนักส่วนใหญ่ส่วนใหญ่คนในท้องถิ่นจะใช้วัดเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา มากกว่าเชิงการท่องเที่ยวและมีสถานท่องเที่ยวชมเมืองลำปางแห่งใหม่ คือ ดอยฝรั่ง ทางขึ้นอยู่หมู่ที่ 8 บ้านทรายใต้

จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน และเพศ และจำนวนครัวเรือน

องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย มีประชากรทั้งหมด 3,332 ครัวเรือนแยกตามเพศ ตามหมู่บ้านได้ 11 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร		รวม (คน)	จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง		
1	บ้านพิชัย	1,483	488	1,971	784
2	บ้านสามัคคี	31	28	59	37
5	บ้านต้นด้อย	477	534	1,011	363
6	บ้านปงวัง	355	370	725	346
7	บ้านไร่พัฒนา	578	646	1,224	527
8	บ้านทรายใต้	118	116	234	117

10	บ้านไร่ศิลาทอง	604	627	1,231	478
11	บ้านดอนมูล	128	126	254	211
13	บ้านใหม่พัฒนา	36	39	75	43
16	บ้านวังชัยพัฒนา	302	292	594	208
17	บ้านมิ่งมงคล	233	245	478	218
รวม		4,345	3,511	7,856	3,332

ด้านชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 11 หมู่บ้าน แบ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยเต็มพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นหมู่บ้านที่อยู่หลัง คันคลองชลประทาน และบางส่วน หมู่บ้านที่อยู่ในเขตของ อบต. พิชัยนั้นจะมีหมู่บ้านขนาดใหญ่อยู่ ทั้งหมด 4 หมู่บ้านที่มีประชากรเกิน 1,000 คนขึ้นไปคือเรียงตามลำดับดังนี้คือ บ้านพิชัยหมู่ 1 บ้านไร่พัฒนาหมู่ 7 บ้านไร่ศิลาทอง หมู่ 10 และบ้านต้นตองหมู่ 5 และบางหมู่บ้านก็มีประชากรไม่ถึงหนึ่งร้อย คนเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กเช่นบ้านสามัคคีหมู่ 2 และบ้านใหม่พัฒนาหมู่ 13 ลักษณะของชุมชนมีลักษณะ กึ่งเมืองกึ่งชนบท ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านพิชัย (บางส่วน) มีพื้นที่ครอบคลุมในเขตหลังค่ายทหาร, ในค่ายทหาร, สนามกอล์ฟ และในโรงพยาบาล มีเพียงบ้านของประชาชนที่อยู่ในเขตนี้เพียง 20 หลังคาเรือนเท่านั้นและที่เหลือจะ อยู่ในเขตเทศบาล ประชากรที่อยู่ในเขตนี้ส่วนใหญ่จะเป็นจะเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของเขต ทหารเช่น เจ้าหน้าที่ พยาบาลใน โรงพยาบาลค่ายฯ ครอบครัวทหารที่อาศัยอยู่ในบ้านพักทหาร และ ทหารกองจ่าการที่ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ในพื้นที่ (ประชากรกลุ่มนี้จะเรียกว่าเป็นประชากรแฝงจะเข้า ออกในพื้นที่เป็นประจำทุกปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่และต่างจังหวัดที่ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามา แต่ เมื่ออยู่ในพื้นที่ครบ 1 ปี ก็จะสามารถมีสิทธิเลือกตั้งได้) และเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตที่เป็นของ หน่วยราชการจะไม่สามารถเข้าไปดูแลได้ยกเว้นกรณีของพื้นที่ที่เป็นสาธารณะร่วมกันเช่น สนามกีฬา สนามกอล์ฟ

หมู่ที่ 2 บ้านสามัคคี (บางส่วน) บนคันคลองชลประทาน เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรและจำนวน ครัวเรือนน้อยที่สุดมีชุมชนเพียง 37 หลังคาเรือน เนื่องประชากรส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเทศบาล สภาพ บ้านเรือนตั้งอยู่ห่างกันด้านตะวันออกของหมู่บ้านมีสภาพเป็นป่าติดกับอุทยานแห่งชาติม่อนพระยาแช่ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ยาง - แม่อาจ

หมู่ที่ 5 บ้านต้นตอง (บางส่วน) บนคันคลองชลประทาน และบ้านหนองแมงดา 2 หมู่บ้านนี้ รวมกันเป็น หมู่ 5 เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ลักษณะของชุมชนเป็นชุมชนดั้งเดิมประชากรอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น โดยเฉพาะฝั่งบ้านต้นตอง และมีเส้นทางระหว่างหมู่บ้านเชื่อมต่อกันกับบ้านหนองแมงดา ที่อยู่ห่างกันเล็กน้อย ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านในพื้นที่จะอยู่ติดกับอุทยานแห่งชาติและเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ยาง - แม่อาจ

หมู่ที่ 6 บ้านปงวัง (เต็มพื้นที่) ลักษณะของชุมชนเป็นชุมชนดั้งเดิม การตั้งอยู่ของชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ฝาก ดิถนนวนใหญ่ ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมีอาชีพค้าขาย และมีหอพักตั้งอยู่ในบางส่วน

หมู่ที่ 7 บ้านไร่พัฒนา, บ้านไร่แผ่นดินทอง ชุมชนบ้านหน้าค่าย และชุมชนใหม่ บ้านจัดสรร (เต็มพื้นที่) ชาวบ้านในชุมชนหมู่นี้จะเรียกว่ามี 4 เปาะ เนื่องจากมีจำนวนหมู่บ้านและประชากรกระจุกตัวอยู่ 3 แห่งแต่ละแห่งจะมีชื่อเรียกเป็นของตนเอง ประกอบด้วยบ้านไร่พัฒนา บ้านไร่แผ่นดินทอง ชุมชนบ้านหน้าค่าย และชุมชนบ้านจัดสรรเกิดใหม่ บ้านสายธาร เปาะที่ใหญ่ที่สุดคือบ้านไร่พัฒนารองลงมาคือบ้านไร่แผ่นดินทอง ซึ่งเป็นชุมชนที่ห่างจากทั้ง 3 หมู่บ้านออกไป บ้านเรือนตั้งอยู่ห่างกันและบ้านหน้าค่าย สามส่วนนี้เป็นชุมชนดั้งเดิม ส่วนบ้านสายธารเป็นหมู่บ้านจัดสรรที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่อยู่ในพื้นที่เดียวกับชุมชนบ้านหน้าค่าย ชุมชนที่อาศัยอยู่ในบ้านหน้าค่ายและบ้านไร่พัฒนานั้นส่วนใหญ่เป็นชุมชนดั้งเดิม แต่ปัจจุบันเริ่มมีคนนอกพื้นที่ที่มาซื้อบ้านอยู่ในบริเวณนั้นมากขึ้น โดยเฉพาะบ้านสายธารที่ส่วนใหญ่เป็นพนักงานที่ทำงานที่การไฟฟ้าแม่เมาะเข้ามาซื้อบ้านอาศัยอยู่ ชุมชนใน 3 พื้นที่นี้จะ เป็นชุมชนคนในเมืองเป็นส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจึงมีน้อย

หมู่ที่ 8 บ้านทรายใต้ (บางส่วน) บนคันคลองชลประทาน มีจำนวนประชากร 60 ครัวเรือน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ชุมชนนี้เป็นชุมชนดั้งเดิม อาชีพหลักหลักและเป็นอาชีพที่มีชื่อเสียงของคนในชุมชนคือการจักสานเรือเถาว์ลย์ เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเขตป่า

หมู่ที่ 10 บ้านไร่ศิลาทอง (เต็มพื้นที่) ตั้งอยู่หลังคันคลองชลประทาน เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ชุมชนอยู่กันอย่างหนาแน่นและเป็นชุมชนดั้งเดิม ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านติดกับเขตป่าสงวน อาชีพของคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำครกหินซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชน และเป็นอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างชื่อเสียงให้กับคนในชุมชน

หมู่ที่ 11 บ้านคอนมูล (เต็มพื้นที่) เป็นชุมชนดั้งเดิม ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นและกระจุกตัวอยู่ใกล้กับวัด ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ทำนา ทำสวนเนื่องจากหมู่บ้านเป็นที่ราบและมีทุ่งนาจำนวนมาก

หมู่ที่ 13 บ้านใหม่พัฒนา (บางส่วน) เป็นชุมชนดั้งเดิม ตั้งอยู่บนคันคลองชลประทาน มีประชากรอาศัยอยู่ 43 หลังคาเรือน จะหนาแน่นบริเวณด้านหน้าของหมู่บ้านเนื่องจากทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านติดกับพื้นที่ป่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย

หมู่ที่ 16 บ้านวังชัยพัฒนา (เต็มพื้นที่) เป็นหมู่บ้านที่แยกออกมาจากบ้านปงวัง โดยใช้คลองชลประทานในการแบ่งเขตหมู่บ้านเนื่องจากบ้านวังจะเป็นหมู่บ้านที่อยู่ล้งคันคลองชลประทาน เป็นชุมชนดั้งเดิม ประชากรจะอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณทางเข้าหมู่บ้าน และมีบางครัวเรือนที่อยู่ห่างออกไปจากกลุ่มชุมชนที่อาศัยประปรายใกล้เขตป่า มีพื้นที่ในการทำเกษตรและและทำสวนมาก

หมู่ที่ 17 บ้านมิ่งมงคล (เต็มพื้นที่) แยกมาจากบ้านคอนมูล เป็นชุมชนด้านหน้าที่ติด 2 ฝากถนนใหญ่ ก่อนเข้าไปบ้านคอนมูล มีลักษณะเป็นชุมชนร้านค้า ร้านอาหารและหอพักดึกแถว จะอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในบริเวณฝากที่อยู่ติดกับมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัทยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ชุมชนนี้จึงเป็นชุมชนหอพัก ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาต่างถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวน ประชาชนจึงประกอบอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่

หมู่บ้านที่อยู่ในเขต อบต. นั้นมีทั้งที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบเต็มพื้นที่และที่อยู่บางส่วน ที่อยู่ในความรับผิดชอบบางส่วนนั้นเนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาล โดยเขตที่ใช้แบ่งพื้นที่นั้นจะใช้คันคลองชลประทานเป็นที่แบ่งเขตหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ดังนั้นจึงทำให้หมู่บ้านบางหมู่บ้านที่มีชื่อเดียวกันกับหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลถูกแบ่งออกให้อยู่ในเขตความรับผิดชอบของ 2 หน่วยงานที่แตกต่างกันคือหมู่บ้านที่อยู่ติดถนนใหญ่ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาล แต่หากอยู่หลังคันคลองชลประทานแล้วจะอยู่ในเขตความดูแลของ อบต. ทำให้หมู่บ้านบางแห่งมีประชากรเพียง 59 คน หรือบางแห่ง 75 คน เท่านั้นเช่นบ้านสามัคคีและบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งจริงๆแล้วพื้นที่ส่วนใหญ่ของทั้ง 2 หมู่บ้านนี้อยู่ในเขตเทศบาลแต่ถูกแบ่งออกเพียงเฉพาะในเขตการดูแลและพัฒนาเท่านั้นเพราะส่วนหนึ่งจะได้รับงบประมาณจากเทศบาลและอีกส่วนหนึ่งจะได้รับงบประมาณจาก อบต. แต่ความสัมพันธ์ของคนทั้ง 2 หมู่บ้านนั้นก็ยังมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความผูกพันทางเครือญาติและยังคงมีวัดที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นสถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรมร่วมกันของทั้ง 2 หมู่บ้าน

นอกจากมีบางหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กที่ถูกแยกออกเนื่องจากการแบ่งเขตความรับผิดชอบในการดูแลแล้วแล้วยังมีอีกหลายหมู่บ้านที่อยู่ในความดูแลของ อบต. พิชัยเต็มพื้นที่ ที่แยกตัวออกมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่เนื่องจากเนื่องด้วยลักษณะทางกายภาพที่มีคันคลองชลประทานไหลผ่านและสภาพของหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกันจึงทำให้หลายหมู่บ้านต้องการแยกตัวออกมาตั้งหมู่บ้านใหม่

โดยเฉพาะหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่หลายหมู่บ้าน เช่นบ้านวังชัยพัฒนาหมู่ที่ 16 บ้านมิ่งมงคลหมู่ 17 สำหรับการแยกตัวของหลายๆ หมู่บ้านนั้นมีสาเหตุมาจากมาจากการได้รับงบประมาณที่ไม่ทั่วถึงเนื่องบางหมู่บ้านเองก็มีการเรียกหมู่บ้านที่แยกออกจกกันอย่างชัดเจนว่า บ้านเหนือ-และบ้านใต้ และเนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ บางครั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย สอบต. อยู่ในเขตบ้านเหนือหมด ทำให้สามารถดึงนำงบประมาณเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านในทางเหนือได้มากกว่า ทำให้หมู่บ้านทางใต้เหมือนไม่ได้รับการดูแล ซึ่งการแยกหมู่บ้านทำให้การบริหารจัดการง่ายขึ้น เนื่องจากมีผู้นำเป็นของตนเอง มีสบต. ในพื้นที่เอง และสามารถได้รับงบประมาณเข้ามาบริหารได้อย่างเต็มพื้นที่ไม่ต้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเหมือนเมื่อก่อนซึ่งก็เช่นเดียวกับบ้านไร่แผ่นดินทอง ที่อยู่ในหมู่ 7 นั้น เนื่องจากหมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ห่างออกไปจากทั้ง 2 หมู่บ้าน จึงได้มีการขอแยกหมู่บ้านออกมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุน เนื่องจากเมื่อแยกหมู่บ้านแล้วก็ต้องมีผู้นำและ สอบต. ใหม่เกิดขึ้นซึ่ง สอบต. เองก็มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบเองอยู่หลายหมู่บ้านแล้ว ซึ่งอาจจะทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้นในการปกครองผู้ใหญ่บ้านจึงอยู่ที่บ้านไร่พัฒนา ส่วนผู้ช่วยทั้ง 2 คนก็แยกกันอยู่ในหมู่บ้านอื่นๆ

ลักษณะการเรียงตัวจะตั้งยาวเรียงถนนและคันคลองชลประทานไปในแนวเหนือ-ใต้ของหมู่บ้านที่อยู่ติดถนนใหญ่ไปทางทิศเหนือสุดส่วนใหญ่จะเป็นหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลติดกับตำบลเสด็จวางเรียงตัวขนานไปตามแนวถนนและหลังคันคลองชลประทานหมู่บ้านที่อยู่ทางทิศตะวันออกจะมีพื้นที่ติดกับป่าสงวนเป็นพื้นที่ป่าชุมชน บางบ้านลึกเข้าไปใกล้เขตป่า บางหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ห่างกัน กระจายตัวกันประปราย และมีบ้านเรือนอาศัยและกระจุกตัวหนาแน่น

และเนื่องจากมีพื้นที่ติดภูเขาจึงมักจะได้รับความเสียหายจากน้ำป่าไหล และน้ำที่เอ่อล้นจากคลองชลประทานเนื่องจากกระแสน้ำลงไม่ทันจึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี และปัญหาการบุกรุกเข้าไปหาของป่า จึงทำให้ต้องมีการตั้งกฎกติกาขึ้นในชุมชนบางแห่ง รวมทั้งการสร้างฝายและป่าชุมชน

รายชื่อคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

1. นางสาวศิริพร ปัญญาเสน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพิชัย
2. นายศรีมา เตชะสืบ รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลพิชัย
3. นางศรีรัตน์ เขียวงาม เลขานายกองค้การบริหารส่วนตำบลพิชัย
4. นางโสภา อันทา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 1
5. นางศิริพร ขวัญอยู่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 1
6. นายอรรถ วัลย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 2

7. นายรัชชัย เครือสุวรรณ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 2
8. นายนิกร ด้วงคำฟู สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 5
9. นายมานิต อุ้นเครือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 5
10. นายทวี ศรีไชยวงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 6
11. นายวิรันตร์ ติงสูง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 6
12. นางสมจิตร เชื้อหอม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 7
13. พต. มนตรี อรรถบุญย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 7
14. นายประทาน กิตตะวงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 8
15. นายธนวัฒน์ ฟูคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 8
16. นางวิไลย์ สายสอน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 10
17. นายทองสุข ปินตาดีบ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 10
18. นายณรินทร์ ยอดอินตะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 11
19. นายอำนาจ ราชเครือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 11
20. นางสรญา กาจารี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 13
21. นางทองใบ มณีฝัน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 13
22. นายสง่า คำเดชศักดิ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 16
23. นางชุ่มใจ สุคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 16
24. นายทัศนัย วรรณบุตร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 17
25. นายวิวัฒน์ กันตา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย หมู่ที่ 17

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยนั้นส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่เขตหมู่บ้านของตนแต่เนื่องจากมีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตทหารดังนั้นการเมืองท้องถิ่นจึงมีผู้สมัครที่มีอคติข้าราชการทหารเข้ามีส่วนร่วมในการเมืองบ้างที่มาลงเล่นการเมืองท้องถิ่นทั้งในส่วนของฝ่ายบริหารและสมาชิกมาโดยตลอดทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะอยู่ในเขตพื้นที่บ้านพิชัยหมู่ 1 ซึ่ง สอบต. ในเขตนี้แล้วส่วนใหญ่เป็นภรรยาของทหารและไร่พัฒนาหมู่ที่ 7 ซึ่งส่วนใหญ่หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านของข้าราชการทหารเกษมอายุหลายคนเข้ามาอาศัยอยู่ การลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้นทั้งในตำแหน่งนายก และsobต. ในเขตsobต. พิชัยนี้จึงเห็นผู้สมัครที่เป็นทหารเข้ามาบ้าง รวมทั้งในฝ่ายบริหารเองก็ได้มีการแต่งตั้งรองนายกที่เป็นอดีตข้าราชการทหารและภรรยาของทหารเข้ามาร่วมทำงาน

ข้อมูลพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ.2476 เรียกว่า “สภาจังหวัด” มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการจังหวัดคือผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ในปี พ.ศ.2495 ได้มีการกำหนดให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด และได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา จนกลายมาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดมีฐานะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดจังหวัดเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอเป็นหัวหน้าประจำอำเภอ โดยมีสภาจังหวัดเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกสภาจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติจังหวัด จนกระทั่งปี พ.ศ.2537 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 เป็นต้นไป จึงทำให้มีการปรับปรุงและประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 โดยได้บัญญัติให้เขตของจังหวัดเป็นเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดโดยตรง ผลจาก พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพพื้นที่

จังหวัดลำปาง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยาวรี ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป ทอดตัวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน แจ่ม ห่ม วังเหนือ และงาว

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร เมืองลำปาง เกาะคา แม่ทะ และสบปราบ

บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้รัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และแม่ทะ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ 602 กิโลเมตร ตามทางรถไฟประมาณ 625 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,533,961 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,833,726 ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดเพชรบูรณ์ อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ จังหวัดสุโขทัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดลำพูน

จากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกะทะ จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวเกือบตลอดปี ฤดูร้อนร้อนจัด และหนาวจัดในฤดูหนาว ปี 2552 มีอุณหภูมิสูงสุด 42.30 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 13.0 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 977 มิลลิเมตร ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือฤดูร้อน เริ่มประมาณต้นเดือน มีนาคม จนถึงกลางเดือน พฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าว ช่วงที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือน พฤษภาคม ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือน พฤศจิกายน จนถึงเดือน กุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวเย็น ช่วงที่มีอากาศหนาวจัด คือ เดือนมกราคม

1.3 ข้อมูลด้านการปกครองและประชากร

จังหวัดลำปางแบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 100 ตำบล 912 หมู่บ้าน ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร)1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 1 เทศบาลเมือง 37 เทศบาลตำบล 64 องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละอำเภอมีประชากรและเขตพื้นที่ดังนี้ อำเภอเมืองลำปาง (1,156.623 ตร.กม.) อำเภอเกาะคา (551.152 ตร.กม.) อำเภอแจ้ห่ม (1,349.121 ตร.กม.) อำเภอเถิน (1,634.763 ตร.กม.) อำเภอห้างฉัตร (684.757 ตร.กม.) อำเภอแม่ทะ (914.650 ตร.กม.) อำเภองาว (1,815.313 ตร.กม.) อำเภอวังเหนือ (1,034.323 ตร.กม.) อำเภอสบปราบ (502.346 ตร.กม.) อำเภอแม่พริก (538.921 ตร.กม.) อำเภอเสริมงาม (631.727 ตร.กม.) อำเภอแม่เมาะ

(855.044 ตร.กม.) อำเภอเมืองปาน (865.103 ตร.กม) ปี 2553 จังหวัดลำปางมีประชากร จำนวน 763,801 คน เป็นชาย 376,414 คน หญิง 387,387 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง รองลงไป คือ อำเภอกะคา อำเภอแม่ทะ และ อำเภอเถิน

การบริหารราชการ ส่วนราชการในจังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือราชการบริหารส่วนภูมิภาค 32 แห่ง ราชการบริหารส่วนกลาง 62 แห่ง ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 104 แห่ง หน่วยงานอิสระ 25 แห่ง

1.4 ข้อมูลด้าน สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ในปี 2552 จังหวัดลำปาง มีระยะทางถนนที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของแขวงทางลำปาง สำนักงานทางหลวงชนบทลำปางและสำนักงานบำรุงทางลำปางที่ 2 สภาพถนนส่วนใหญ่เป็นลาดยางและคอนกรีต รวมทั้งสิ้น 41 สายทาง ระยะทางทั้งสิ้น 1,163 กิโลเมตร

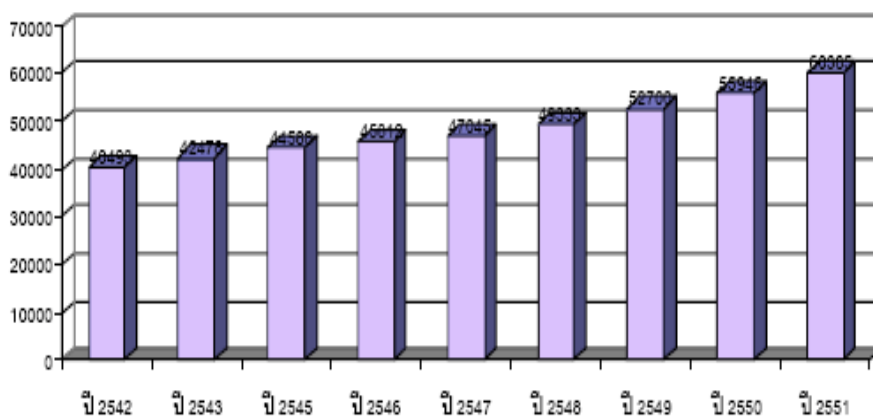
ด้านแหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัดลำปาง ในปี2552 ประกอบด้วย สระเก็บน้ำ 98 แห่ง ฝายน้ำล้น 139 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 216 แห่งจุดลอกแหล่งน้ำ 165 แห่ง ศูนย์บริการเกษตรกรรมเคลื่อนที่ 117 แห่ง สระเก็บน้ำในไร่นา 1,612 แห่ง พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานประเภทต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกรมชลประทาน 630,878 ไร่และพื้นที่ชลประทานของหน่วยงานอื่นๆประมาณ 112,358 ไร่

การประปาปี 2552 จังหวัดลำปางมีสำนักงานประปา รวม 3 แห่ง มีผู้ใช้น้ำ 41,027 ราย ส่วนใหญ่เป็นการใช้น้ำประปาที่อยู่อาศัย และการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก ตามรายละเอียด ดังนี้ สنج.ประปาลำปาง มีผู้ใช้น้ำ 30,802 ราย สنج.ประปาเกาะคา มีผู้ใช้น้ำ 3,834 ราย สنج.ประปาเถิน มีผู้ใช้น้ำ 6,394 ราย

ไฟฟ้า ในปี 2552 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง มีจำนวนการไฟฟ้าทั้งหมด 14 แห่ง กระแสไฟฟ้า ที่ใช้ทั้งสิ้น697.89 ล้านหน่วย และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 238,379 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 7,315 ราย

สภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำปางในปี 2551 มีผลิตภัณฑ์มวล 47,535 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าส่งและค้าปลีกมากที่สุดถึงร้อยละ 18.55 คิดเป็นมูลค่า 9,001 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการอุตสาหกรรม และสาขาการศึกษา ตามลำดับรายได้ประชากร ใน

ปี 2549 ประชากรจังหวัดลำปางมีรายได้เฉลี่ย 58,210 บาท/คน/ปี จัดอยู่ในอันดับ 11 ของภาคเหนือ และอันดับ 51 ของประเทศ

แผนภาพแสดงกราฟรายได้เฉลี่ยของประชาชนจังหวัดลำปาง ปี 2542 - 2551

การอุตสาหกรรม การอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปาง เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ประกอบกับมีปัจจัยความพร้อมในด้านอื่น ๆ จึงทำให้แนวโน้มของอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปางขยายตัวขึ้น โดยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเปรียบเทียบการเพิ่มขึ้น

การเกษตร ประชากรจังหวัดลำปางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ในปี 2552 มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ การเกษตรจำนวน 111,420 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.61 ของครัวเรือนทั้งหมด

ด้านการศึกษา ในปีการศึกษา 2552 จังหวัดลำปางมีจำนวนสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 456 แห่ง แยกเป็นสถานศึกษาของรัฐ 434 แห่ง มีจำนวนครู-อาจารย์ 4,640 คน นักเรียน 79,836 คน อัตราส่วนครู-อาจารย์ : นักเรียน-นักศึกษา 1 : 22 โรงเรียนเอกชน 22 แห่ง จำนวนครู-อาจารย์ 1,213 คน นักเรียน-นักศึกษา 24,384 คน

การศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปางนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ตามลำดับ ปี 2552 จังหวัดลำปางมีวัดมหานิกาย จำนวน 679 วัด และวัดธรรมยุต จำนวน 16 วัด และมีพระภิกษุ จำนวน 2,060 รูป และสามเณร 1,856 รูป

การสาธารณสุข ในปี 2553 จังหวัดลำปางมีจำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ ภาคเอกชน และอัตราส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขต่อประชากรสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ มีโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง 800 เตียง โรงพยาบาลชุมชน 60 แห่ง 3 แห่ง 180 เตียง โรงพยาบาลชุมชน 30

ภาคผนวก ข.
ประวัติและผลงานผู้นำท้องถิ่น

แบบเสนอประวัติและผลงานของสตรีดีเด่นเนื่องในโอกาสวันสตรีสากลประจำปี ๒๕๕๔

จัดโดย คณะกรรมการดำเนินงานวันสตรีสากล
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑. ชื่อ (นาง / นางสาว / ยศ)...ศิริพร.....นามสกุล.....ปัญญาเสน.....
วันเดือนปีเกิด.....๒ สิงหาคม ๒๕๐๖.....ปัจจุบันอายุ.....๔๖.....ปี.....๖.....เดือน
สถานที่อยู่บ้านเลขที่.....๑๖.....หมู่ที่.....-.....ตรอก / ซอย.....๒.....
ถนน.....-.....อำเภอ / เขต.....เมืองลำปาง.....
จังหวัด.....ลำปาง.....รหัสไปรษณีย์.....๕๒๐๐๐.....
โทรศัพท์.....๐๕๔ - ๘๓๕๔๔๘.....โทรสาร.....๐๘๖ - ๓๓๐๒๕๒๕.....
Email.....siripondway@hotmail.com.....
สถานที่ทำงาน ชื่อหน่วยงาน.....องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย.....
เลขที่.....๔๔๔.....ตรอก / ซอย.....ถนน.....-.....
อำเภอ / เขต.....เมืองลำปาง.....จังหวัด.....ลำปาง.....รหัสไปรษณีย์.....๕๒๐๐๐.....
โทรศัพท์...๐๕๔ - ๓๑๕๓๔๒..โทรสาร...๐๕๔ - ๘๓๕๖๑๒...Website...www. pichai.go.th....

๒. ประวัติส่วนตัว / การศึกษาและฝึกอบรม

๒.๑ ประถมศึกษา ป.๑ - ป.๖ โรงเรียนบ้านร่มโพธิ์งาม อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง
ปี ๒๕๑๕

๒.๒ มัธยมต้นและปลาย (ม.๑-ม.๖) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง
ปี ๒๕๒๑-๒๕๔๓

๒.๓ ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ๒มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปี ๒๕๔๓

๒.๔ ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น)วิทยาลัยส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี ๒๕๕๑ (รปม.รุ่นที่ ๒ ศูนย์เชียงใหม่)

๓. หน้าที่การงาน / อาชีพ (อดีต/ปัจจุบัน)

- ๓.๑ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลพิชัยตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน
- ๓.๒ นายกสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนลำปางองค์กรสาธารณประโยชน์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ - ปัจจุบัน (WAY LAMPANG)
- ๓.๓ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดลำปางตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน
- ๓.๔ คณะกรรมการทีมงาน สหวิชาชีพจังหวัดลำปาง
- ๓.๕ ประธานโครงการทักษะการสร้างความปลอดภัยในครอบครัวเพื่อลดความรุนแรงต่อเด็ก และ สตรี
- ๓.๖ ประธานโครงการครอบครัวเยาวชนพิชัยปลอดภัยจากควันบุหรี่
- ๓.๗ ประธานโครงการรณรงค์การยุติความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในชุมชน
- ๓.๘ ประธานโครงการบทบาทผู้นำสตรีกับการรณรงค์ลดละเลิกการดื่มสุราเพื่อลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- ๓.๙ ประธานโครงการรณรงค์ผู้นำสตรีจังหวัดลำปางลงสมัครในองค์การบริหารส่วนตำบล ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๕๐
- ๓.๑๐ ที่ปรึกษาและผู้ประสานงานหลักเครือข่ายผู้หญิงเพื่อปกครองท้องถิ่น ๔ ภาค
- ๓.๑๑ ประธานโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะแก่สตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ปี๕๐ (องค์การยูนิเฟม)
- ๓.๑๒ คณะกรรมการบริหารงานบุคคลองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง (ก.อบต. ๒๕๔๘-๒๕๕๐)
- ๓.๑๓ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารงานสำนักงานยุติธรรม จังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๒
- ๓.๑๔ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนองค์การสาธารณะประโยชน์ จังหวัดลำปาง ในปี ๒๕๕๒
- ๓.๑๕ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดลำปาง ตาม พรบ.ส่งเสริมฯ ในปี ๒๕๕๒
- ๓.๑๖ คณะอนุกรรมการกระจายอำนาจจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน
- ๓.๑๗ คณะอนุกรรมการวินัยจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน
- ๓.๑๘ คณะกรรมการบริหารสถานพินิจเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน
- ๓.๑๙ คณะกรรมการเครือข่ายพลังสตรีเพื่อการปฏิรูป ปี ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน

๔. รางวัลที่เคยได้รับ (ระบุปีที่ได้รับ)

- ๑) โล่ “ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคุณธรรมดีเด่น”จากสมาคมสื่อมวลชน ปี 2547
- ๒) เกียรติบัตร“บุคลากรของแผ่นดิน..สาขานักพัฒนาท้องถิ่น ผู้มีคุณธรรมดีเด่นจากนิตยสารศูนย์ข่าววิทยุและโทรทัศน์ปี 2548
- ๓) เข็มเชิดชูเกียรติ คนดีศรีสังคม “ คนดีศรีลำปาง ” จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ปี 2549
- ๔) โล่อาสาสมัครประชาสงเคราะห์ดีเด่นจากกรมประชาสงเคราะห์ ปี 2550
- ๕) องค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในภาคเหนือตอนบน จากคณะทำงานยุติภัยการค้ามนุษย์ ภาคเหนือตอนบน ปี 2550
- ๖) อปท.ดีเด่นด้านการควบคุมยาสูบในเยาวชนจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และภาคีเครือข่ายปี 2551
- ๗) ชูตลิตีเด็กแห่งปี สาขาประชาสังคมคณะทำงานด้านเด็ก (TFCT) ปี 2552
- ๘) เกียรติบัตรผู้ดำรงในคุณธรรมจริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมจากโครงการเมืองไทยเมืองคนดีของกรมศาสนาปี 2552
- ๙) องค์กรผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติสาขาพัฒนาชุมชนบำเพ็ญประโยชน์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนจากคณะกรรมการจัดงานเยาวชนแห่งชาติปี 2552
- ๑๐) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว4 ปี ซ้อนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปี 2548 ,2549, 2550, 2551
- ๑๑) รางวัล ASEAN TAYO AWARD ประจำปี 2009 ณ เมืองPuerto Princesa, Palawan สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ปี 2552
- ๑๒) สตรีไทยดีเด่น ประจำปี 2553 ประธานสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ปี 2553
- ๑๓) รางวัลนักการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่นปี 2554 จากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๕. ผลงานดีเด่นที่ได้รับการยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อสังคม (เป็นผลงานต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๓ ปี)และยัง(ดำเนินการจนถึงปัจจุบัน) โดยละเอียด

การดำเนินงานด้านคุณภาพชีวิตที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างหญิง - ชายในการส่งเสริม การพัฒนา และการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน จนทำให้เกิดการยอมรับจากองค์กรภาครัฐ เอกชนการได้รับรางวัลในการบริหารงานทุกรางวัลอย่างต่อเนื่องที่นำความภาคภูมิใจมาสู่ผู้บริหารและประชาชนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลพิชัย คือ

๑. โครงการการจัดสรรงบประมาณในการดูแลผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อประทั้งชีวิตแก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อและเยาวชนในวัยศึกษาจำนวน ๓๕๐ คนโดยใช้งบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย และเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี จนได้รับรางวัล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีผลงานดี/ดีเด่นด้านสตรีและเด็ก จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๔ ปีซ้อน (๒๕๔๘ - ๒๕๕๑)

๒. โครงการครอบครัวเยาวชนพิชัยปลอดภัยจากวันบวห์ ที่ทำให้เยาวชนพิชัยห่างไกลจากบวห์ได้ร้อยละ ๕๐ และเกิดแกนนำเยาวชนในการขยายผลไปยังกลุ่มผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุครบทุกหมู่บ้านทำให้เกิดคนต้นแบบในการลด ละเลิกการสูบบุหรี่และดื่มสุราในประเพณีชุมชน จนได้รับประทานรางวัล องค์กรปกครองท้องถิ่นดีเด่นด้านการควบคุมยาสูบในเยาวชน เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ จากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ

๓. กองทุนสวัสดิการชุมชน (ออมวันละบาท) ๑๑ หมู่บ้าน มีสมาชิก ๒,๐๘๐ คน เงินกองทุนปัจจุบันประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาท) โครงการดังกล่าวได้พัฒนาการมาจากการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษใน ๑๑ หมู่บ้าน การได้รับโอกาสเป็นตำบลนำร่องด้านเศรษฐกิจพอเพียง การนำร่องตำบลที่ยึดความรุนแรงในครอบครัว ในชุมชน และมีคนต้นแบบในการเลิกสูบบุหรี่และดื่มสุราในงานประเพณีชุมชน จากการได้ร่วมกิจกรรมที่ต่อเนื่องทำให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญและได้มีการออมเงินวันละบาทในหลายๆ มิติเช่น การออมเพื่อสุขภาพ การออมเพื่ออาชีพ และการออมเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนได้มีนิสัยรักการออมเพื่ออนาคตที่มั่นคงและสามารถมีกิจกรรมที่ดำเนินงานร่วมกับชุมชน สร้างพลังเครือข่ายให้กับชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป

๔. กระบวนการทำงานด้านเยาวชนมีนโยบายที่จะมีการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการพัฒนาเด็กภายในตำบลพิชัย ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่มาจากการทำงานร่วมกัน โดยเด็กได้มีการแสดงความคิดเห็นที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย มีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ

เพื่อพัฒนาเด็กเล็กจนกระทั่งถึงเด็กโตในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมสอนภาษา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมอื่นๆ จนได้รับรางวัลองค์กรที่ทำคุณประโยชน์ต่อเด็ก และเยาวชน สาขาพัฒนาเยาวชน บำเพ็ญประโยชน์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน

๕. เป็นทูตพิทักษ์สิทธิเด็ก สาขาประชาสังคม ซึ่งขณะทำงานด้านเด็ก ได้ประกาศเกียรติคุณ ทูตพิทักษ์สิทธิเด็กแห่งปี เนื่องในเวทีสิทธิเด็กแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ประจำปี ๒๕๕๒ ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่องค์กรสมาชิกเครือข่ายด้านเด็ก และเครือข่ายคนทำงานด้านเด็กได้ดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษที่มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน รับฟังเด็ก คำนึงถึงผลประโยชน์และอยู่ข้างเดียวกับเด็กและเยาวชนในทุกสถานการณ์

๖. โครงการบทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมใน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เพื่อลดปัญหาความรุนแรงที่มีต่อเด็ก เยาวชน และสตรีจังหวัดลำปาง โดยมีแกนนำชุมชน/สภาเด็กและเยาวชนจาก ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล ๑ เทศบาลตำบล นำร่อง เป็นการสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายความรุนแรง และรูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อสตรีและเด็กทุกรูปแบบ และมีแกนนำที่ผ่านการอบรมจำนวน ๔๔๐ คนสามารถสร้างเครือข่ายในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในระดับครอบครัว/ตำบล ซึ่งได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนา ๓ ปี ว่าด้วยเรื่องการยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรีและจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๕๓ ในเรื่องการยุติความรุนแรงฯ เพื่อขยายผลในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตำบลอย่างต่อเนื่อง

๗. โครงการอบรมแกนนำเครือข่ายเยาวชนต่อต้านการค้ามนุษย์ กลุ่มเป้าหมายเป็นแกนนำเยาวชน ๒ ตำบล คือตำบลบ้านแลง ตำบลพิชัย เข้าร่วมจำนวน ๖๐ คน โดยแกนนำเยาวชนได้ตระหนักถึงสถานการณ์ค้ามนุษย์ในลำปางมีมากหรือไม่และมีรูปแบบใดบ้างและวัยไหนถูกนำไปค้ามากที่สุด ในการอบรมมีแทรกความรู้ทักษะในการป้องกันตนเองจากกระบวนการค้ามนุษย์และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผลกระทบจากการค้ามนุษย์ในชุมชนของตนเอง มีความรู้กฎหมายการค้ามนุษย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้เยาวชนสามารถนำความรู้ที่ผ่านการอบรมเรื่องการค้ามนุษย์และขบวนการค้ามนุษย์ไปขยายผลในหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง

๘. โครงการค่ายแกนนำเยาวชนจิตอาสาต่อต้านยาเสพติดชุมชน โดยมีแกนนำเยาวชนจิตอาสาจาก ๑๑ หมู่บ้านจำนวน ๖๖ คน ในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเห็นโทษของยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในปัจจุบัน โดยสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการป้องกันตนเองให้พ้นภัยจากยาเสพติด สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ขยายผลได้ในชุมชน มีเครือข่ายในการป้องกัน เฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสการจำหน่ายยาเสพติดครอบคลุมใน ๑๑ หมู่บ้าน พื้นที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยมีอัตราผู้เสีย และติดยาเสพติดลดลงในทุกหมู่บ้าน ๑๑ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย

๘. โครงการเยาวชนต้นกล้าจิตอาสาสร้างสุขภาวะชุมชน องค์การบริหารพิชัยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสภาเด็ก เยาวชน องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย โดยสร้างให้เยาวชนมีทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการด้านการออกกำลังกายและเป็นคนต้นแบบที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ซึ่งเยาวชนในชุมชนสามารถรณรงค์ให้คนในชุมชนใช้เครื่องออกกำลังกายกลางแจ้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยได้สนับสนุนงบประมาณในการสร้าง เพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง

๑๐. โครงการบทบาท อสม.กับการเฝ้าระวังและยุติความรุนแรงต่อเด็กเยาวชนและสตรีในชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยให้ความสำคัญในการรณรงค์เผยแพร่ ป้องกัน เฝ้าระวัง สอดส่องการกระทำรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งดำเนินงานมาในปี ๕๐ ถึงปัจจุบัน

๑๑. ศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรีที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ อบต.พิชัย องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัยให้ความสำคัญต่อการป้องกัน เฝ้าระวัง ช่วยเหลือและเยียวยาผู้ถูกกระทำหรือละเมิดทางเพศรวมถึงเป็นการให้ข้อมูลและปรึกษาทางกฎหมายตาม พรบ.คุ้มครองเด็ก และ พรบ.ความรุนแรงภายในครอบครัว

ประวัติการทำงาน

-นายกณกานต์ส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนคนสำคัญ
-อดีตนายกองที่การบริหารส่วนตำบลพิชัย

ประวัติการศึกษา

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
โปรแกรมรัฐศาสตรศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่อยู่

298 หมู่ 13 บ้านใหม่พัฒนา ค.พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง 52000
โทร./เฟสบุ๊ค 054839448

วิสัยทัศน์การทำงาน
สวัสดิการก้าวหน้า
การศึกษานับคง
เชื่อมโยงตำบลโครงสร้างพื้นฐาน
สืบสานประเพณีวัฒนธรรม
เลิศล้ำทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
ปกครองแบบมีสำนึก

ผลงานที่ผ่านมา 2547-2555

1. การก่อสร้างถนนวงแหวนรอบนอกในเขตบ้านหมู่ 11 หมู่บ้าน
2. สร้างระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ 2, 5, 7, 8, 10, 11, 17
3. ศูนย์สุขภาพชุมชนหมู่บ้านร่อง 3 หมู่บ้านบ้านต้นตองหมู่ 5 บ้านป่าสีลาของหมู่ 10 บ้านส้มหลอหมู่ 17
4. สนับสนุนมูลนิธิของกักตักชาย 9 ประเภทพร้อมอาหารจำนวน 10 หมู่บ้าน (แบ่งเขตแม่เลี้ยง/อศค.พิชัย)
5. ปรับปรุงสถานศึกษา/วิทยาลัยวิเศษวิทยาคม มทบ.32 ตำบลพิชัยสันติศรี
6. สร้างอาคารที่ทำการ อศค.พิชัย/อาคารที่จัดเก็บวีรชนสงคราม อศค.พิชัย
4. ขยายเขตไฟฟ้า/พหุหลายตึกอโศกใหม่ตึกไฟฟ้าสาธารณะ 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ อศค.พิชัย/งบประมาณ 3.5 ล้านบาท
5. ทุนการศึกษาครอบครัว บสส. ปตสรี 18 ทุน
6. สนับสนุน ครูช่วยสอน อัตราจ้างจำนวน 3 คน โรงเรียนบ้านบงรัง 2 คนและครูช่วยอีก มทบ.32 อศค.พิชัย 1 คน
7. สนับสนุนงบประมาณก่อสร้างศูนย์สวัสดิการค่าเฉลี่ย 3 ปี 55-55 รวม 550,000 บาท(อสม.วิเศษบาท)
8. ปรับปรุงศาลากลางและศาลาประชาคม(ศาลาเทศบาล)บ้านตอมหมู่ หมู่ 11
9. จัดงบประมาณสร้างศาลาของบงรังระดับบ้านตอมหมู่ งบประมาณ 900,000 บาท/พหุหลายตึกศาลาของบงรังประมาณ 500,000 บาท(คต.พิชัย)
10. จัดสรรงบประมาณแก่ชมรมผู้สูงอายุทุกหมู่บ้านในโครงการ "มือเกี่ยวมือน้อยช่วยกันข้ามแม่น้ำ"
11. จัดสรรงบประมาณในการตรวจคัดกรองมะเร็งกลุ่มเสี่ยงและหาสารพิษชนิดต่างๆในร่างกาย คน อสม.หมู่ 5, 6, 10, 16
12. จัดอบรมและสนับสนุนงบประมาณแก่อาสาสมัครวิ่งป่าช้ากลุ่มสีแดงอสม./อาสาสมัครวิ่งป่าช้า
13. การสนับสนุนงบประมาณกับรัฐวิสาหกิจศึกษาเกษตรบง (รพช.)
14. สนับสนุนงบประมาณจัดโครงการวิ่งเหยาะๆทุกเขตตามวาระชีวิตวัยเด็กบ้านหมู่ 10

ผลงานการประสานงบประมาณภายนอก(เอง/กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น/กระทรวงมหาดไทย/สภา

1. ปรับปรุงรถคนพิการคนอืด หมู่ 2 เดือนหมู่ 10, หมู่ 5 เดือนหมู่ 13, หมู่ 7 เดือนหมู่ 1 และหมู่ 10 (เองลำปาง)
2. ก่อสร้างสะพานข้ามคลองชลประทานหมู่ 5, 7, 8, 10, 16, 17 งบประมาณ ๓๖๖,๐๐๐.-
3. ถนนลูกรังบดอัด หมู่ 7 บ้านไร่พัฒนาเชื่อมบ้านไร่แม่ปืมตื้นทอง (กรมส่งเสริมฯ)
4. งบประมาณดูแลหอพักชายหมู่ 8 และหอวัยใจหมู่ 10 จาก กปน.กตจ
5. ประสานงบประมาณสนับสนุนทุนของสหวิศกรศึกษาพิชัย 5 ตำบล บำรุง 3 ปี งบประมาณ 1.5 ล้านบาท จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
6. ประสานงานกับกระทรวงโยธา วิศวกรรมโยธา ซี ที ตำบล 1 ชุด คอมพิวเตอร์ 17 เครื่องพร้อมระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (อาคารท่า อศค.)

รางวัลความดีและความภาคภูมิใจ จากการบริหารงานตลอดระยะเวลา 8 ปี

1. ได้รับรางวัลองค์กรที่ก้าวไกลประเทศไทยดีเด่นและเยาวชน ประจำปี 2552 สาขารัตนบัณฑิตจาก บำรุงไปรษณีย์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน ประทานบัตรรางวัล โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์พระวรชายาฯในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
2. ได้รับรางวัลนักบริหารท้องถิ่นดีเด่น ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประจำปี 2552
3. ได้รับรางวัล TAVO ASEAN Awards ประจำปี 2009 ณ เมือง Puerto Princesa, Palawan สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ระหว่างวันที่ 6 - 9 ตุลาคม 2552
4. ได้รับรางวัลสตรีไทยดีเด่น ประจำปี 2553
5. รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว 2 จังหวัด ปี 2552, 2553
6. รางวัลผู้พิทักษ์ป่า สาขาสตรีที่มีพัฒนาไป 2537และสาขางานกัก อศค. ปี 2546 จากสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวิทยา
7. รางวัลผู้พิทักษ์ป่า สาขานักการณีสื่อมวลชนดีเด่นประเภท อศค.ปี 2554 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
8. รางวัลสหกรณ์การเกษตรส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ปี 2554 9. รางวัล Women who Make a difference award (รางวัล แผลกต่างอย่างฉลาด) โดยกรมส่งเสริมการเกษตรต้นแบบ สาขารัฐวิสาหกิจบรรณานุกรมแม่ไก่ พิษณุพงษ์ จังหวัด(รับรางวัลวันที่ 16 พ.ค. 55 ณ โรงแรมภูเก็ต สาขาภูเก็ต)

ประวัติและผลงาน
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

ชื่อ – สกุล นางสุนี สมมี ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
เกิดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2501
ชื่อคู่สมรส นายรัตนชัย สมมี ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตอำเภอวังเหนือ
จำนวนบุตร 2 คน 1. นายรัตนชัย เจย์ สมมี 2. นายนवल สมมี

การศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
<i>ปริญญาตรี</i>	คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	พ.ศ. 2525
<i>ปริญญาโท</i>	Campbell University, N.C., U.S.A	พ.ศ. 2528

ปริญญาเอก

Lacrosse University, MS., USA.

พ.ศ. 2549

Doctor of Philosophy

Economics

ปัจจุบันภาพของสตรีไทยนั้นเปลี่ยนไป จากช่างเท้า
หลัง เคยทำหน้าที่ของภรรยาและแม่ กลายเป็นผู้หญิงที่เก่ง
และแกร่ง เพราะต้องทำงานทั้งในและนอกบ้าน หลายอาชีพที่ผู้

หญิงไทยทำงานได้โดดเด่นไม่แพ้ชาย **แม้กระทั่งในบทบาทของนักการเมือง**

สำหรับจังหวัดลำปาง ผู้หญิงเก่งที่ฉายชัดให้เห็นภาพ การ
เป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โดดเด่นที่สุดคนหนึ่งคือ **ดร.
สุนี สมมิ** นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง **ซึ่งนับเป็นนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้หญิงคนแรก และคนเดียวที่มาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนชาวลำปาง**

ดร.สุนี ผ่านประสบการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นมานานับ 10 ปี
เคยดำรงตำแหน่ง **สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เขต
อำเภอวังเหนือ** ในระหว่างปี พ.ศ.2543-2547

หลังจากเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางการเมืองครบ 1 สมัย ยังคงได้รับความไว้วางใจจาก
ประชาชน โดยได้รับคะแนนเสียงอย่างท่วมท้นจากประชาชนทั้ง 13 อำเภอ ให้ดำรงตำแหน่ง **นายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง นับตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2547**และดำรงตำแหน่ง **นายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง** ต่อเนื่องสมัยที่สอง ด้วยคะแนนเสียงกว่า 2 แสน 5 หมื่นคะแนน
มีวาระการบริหารงานตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2551 – 26 เมษายน 2555

ดร.สุณี ยึดหลักการบริหารงาน โดยประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยทุกภาคส่วนผ่านกระบวนการ

ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดพลังความสามัคคีทั้งภาครัฐ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยความมุ่งมั่นที่ต้องการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีในทุก ๆ ด้าน จึงเป็นผู้คิด ริเริ่ม ส่งเสริมและผลักดันโครงการต่าง ๆ มากมาย อาทิ

ด้านการศึกษา จัดโครงการส่งเสริมการศึกษา E-learning และห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ E-education Complex ให้สำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาลำปางเขต1,2และ3 รวมจำนวน 12 แห่ง

โครงการติวภาษาอังกฤษสำหรับเตรียมตัวสอบ Admission แก่เยาวชนโดยร่วมกับครูพี่แนน อริสรา ธนาปนกิจ ติวเตอร์ชื่อดังจากโรงเรียนกวดวิชา Enconcept Academy

สร้างศูนย์วิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ แหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ของจังหวัดลำปาง เพื่อเปิดโลกทัศน์ทางการศึกษาแก่นักเรียน เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

ขณะที่โรงเรียนวอแก้ววิทยา ซึ่งได้รับการถ่ายโอนฯ เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งอาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการพัฒนาครูและนักเรียน ส่งผลทำให้นักเรียนมีศักยภาพ สามารถเข้าสู่การประกวด แข่งขัน และสร้างชื่อในระดับต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ด้านกีฬา ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกีฬาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับจังหวัด ผลงานที่โดดเด่น มีกระแสนิยมและประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม คือ **จัดการแข่งขันฟุตบอล อบจ.ลำปางโอเพ่น** โดยในปีพ.ศ.2553 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมาร พร้อมเงินรางวัลมากมาย มีนักกีฬาทั้งในและต่างจังหวัดสมัครแข่งขันมากถึง 132 ทีม

ด้านสาธารณสุข ได้จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพใกล้บ้าน เพื่อร่วมสร้างสุขภาพที่ดีให้แก่ชาวลำปาง โดยบูรณาการร่วมกับสาธารณสุขจังหวัด ปัจจุบันมีเครือข่ายความร่วมมือส่งเสริมสุขภาพผ่านแกนนำ อสม.จำนวน 18,610 คน นอกจากนี้ยังได้ก่อสร้างอาคารกายภาพบำบัด สนับสนุนรถและครุภัณฑ์แก่สถานพยาบาล ทำให้สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายของกระทรวงสาธารณสุขได้อีกทางหนึ่ง

ด้านเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้จัดให้มีการรวมกลุ่มเครือข่ายอาชีพ แบ่งออกเป็น 215 กลุ่ม 14 ประเภท ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 4,000 คน โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ , ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง ทำการศึกษาวิจัย เพื่อต่อยอดและเพิ่มมูลค่าสินค้า พร้อมสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อรองรับและพัฒนาสินค้าในอนาคต

ด้านสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร บริเวณป่าแม่ต๋อยฝั่งซ้าย หรือป่าแม่เกาะแปลง 2 งบประมาณกว่า 695 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

แม้ว่าในเบื้องต้น ประชาชนบางส่วนอาจจะยังไม่เข้าใจในการทำงาน จึงออกมาต่อต้าน แต่ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประกอบกับมีเหตุผลและความจำเป็นในการก่อสร้าง ยึดหลักดำเนินการอย่างถูกต้องตามกระบวนการ เน้นประชาสัมพันธ์เชิงรุก นำชุมชนศึกษาดูงาน รวมทั้งจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหามวลชน พร้อมเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับประชาชน โดยจากแบบประเมินผลปรากฏว่าร้อยละ 90.21 เห็นด้วยที่จะให้ดำเนินโครงการก่อสร้างฯ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ขณะที่ **ด้านสังคม** ได้ให้ความสำคัญในการดูแลแก้ไขปัญหาเด็ก เยาวชนและสตรี อาทิ จัดโครงการส่งเสริมสิทธิสตรีและร่วมกับรายการ **ผู้หญิงถึงผู้หญิง** ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จัดโครงการ **ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง**

จัดโครงการ **ค่ายสานฝันเพื่อวันฟ้าใส** เพื่อลดปัญหาความรุนแรงของยาเสพติด โดยนำผู้กระทำผิดที่อยู่ในระหว่างคุมความประพฤติ และเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ในรูปแบบค่ายพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ

ด้วยผลงานที่ผ่านมา ส่งผลให้ **ดร.สุนี** ได้รับรางวัลแห่งเกียรติยศ ดังนี้

- 1.รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2549 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- 2.รางวัลผู้นำท้องถิ่นดีเด่น ประจำปี 2549 จาก นิตยสารเส้นทางไทย
- 3.รางวัลผู้หญิงเก่ง ประจำปี 2550 สาขา **นักการเมือง** จากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา

4.รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว (2ปีซ้อน) ประจำปี พ.ศ.2549-2550 จากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5.ประกาศเกียรติคุณ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปี 2550 จากสถาบันพระปกเกล้า

6.โล่เกียรติคุณและใบประกาศ ฯ ประเภทชมเชย โครงการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษี ประจำปี 2550 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

7.รางวัล นักการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่น ด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายและการคุ้มครองสิทธิสตรี ประเภทองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2553

8.รางวัล นักบริหารดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2554 สาขา ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยรับโล่เกียรติยศและประกาศเกียรติคุณจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ น.พ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ดำเนินงานโดย นิตยสารเส้นทางไทย

9.รางวัลผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมเด็กและเยาวชนดีเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2554 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยเป็นผู้หญิงเพียงหนึ่งเดียวของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 5 รายที่ได้รับรางวัลดังกล่าว

10.รางวัลสตรีผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่น ระดับเขต 15 โครงการส่งเสริมบทบาทสตรี ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ผู้นำทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

และนี่คือ ดร.สุนี สมมี ผู้หญิงเก่งที่สามารถทำงานและยืนหยัดทัดเทียมเพศชาย เป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับ และเป็นทีกล่าวขานอย่างกว้างขวางของประชาชนชาวลำปาง ตลอดจนทุกวันนี้.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ต่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การวางรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ต่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
เศรษฐกิจ และการเมือง จะต้องมีการกำหนดเป็นจุดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา มีการวางรากฐานการทำงานที่ชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน การวิเคราะห์ และวิจัยเบื้องต้น รวมถึงการประเมินผลความสำเร็จของงาน ซึ่งปัจจุบันมีการวางกรอบขององค์กรส่วนจังหวัดต่างๆ โดยนางสุนี สมย์ เป็นการทำงานอย่างมีแบบแผนการพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ มีการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระบบการทำงานแบบวิทยาศาสตร์ มาใช้กับแนวทางการพัฒนาโครงการต่างๆ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นการพัฒนาจากโครงสร้างต่างๆ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง เพื่อให้การพัฒนาไปในแนวทางเดียวกันทุกจังหวัด จังหวัดลำปางมีความโดดเด่นในการทำงาน สามารถประโยชน์ให้กับประชาชน ซึ่งจังหวัดลำปางได้ดำเนินการก่อสร้างถนนเข้าสู่พื้นที่เกษตร การพัฒนาแหล่งน้ำควบคู่กับการแก้ปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรงและทันเวลาที่ในการทำงานที่มีภารกิจให้เร็วที่สุด เพื่ออำนวยความสะดวกและความสะดวกประชาชน การวางนโยบายการดำเนินงานลำปาง ๒๐๒๑ 8 ปีแห่งการพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำปาง สามารถทำได้อย่างก้าวกระโดด ความเป็นผู้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับประเทศ จะเห็นได้จากงานวิชาการบริหารการขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เป็นสิ่งที่บ่งบอกความก้าวหน้าที่ไม่เคยมีใครทำได้ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสานต่อประโยชน์ต่อประชาชน การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ โดยนำเอาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่๑๙ เพื่อพัฒนาพื้นที่และสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางการพัฒนา

แนวทางการทำงาน

ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใสในการทำงาน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ได้รับรางวัลองค์กรที่ทำงานอย่างมีมาตรฐาน ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน จากสถาบันพระปกเกล้า รวมถึงเป็นต้นแบบการทำงานด้านการส่งเสริมอาชีพ จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับอปท.ระดับนโยบาย จากโครงการอินทนนท์ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศแบบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ จากคณะกรรมการกระจายอำนาจ สำนักงานรัฐมนตรี การพัฒนาต่างๆ

จะถือเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาส่วนจังหวัดให้ได้วางแนวทางการต่างๆ อย่างเป็นระบบและมั่นคง **จิตอาสาพัฒนาจังหวัดลำปาง** เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดลำปาง โดยนำเอาจิตอาสาไปใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับตำบลศูนย์บริการที่ปรึกษาและแผนกการพัฒนาจังหวัดต่างๆ

แผนนโยบายหลักของภาคราชการ

- 1. การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยการนำพาความเจริญสู่จังหวัดต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาในแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และพัฒนาจังหวัดต่างๆ
- 2. ส่งเสริมกิจกรรมเชิงพื้นที่ เชื่อมโยงภาคประชาสังคม และรัฐสู่ประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มต่างๆ สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคมและนโยบายภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมสร้างให้รวมกลุ่มในการ **สร้างคุณภาพชุมชน** ให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาจังหวัดต่อไป
- 3. ส่งเสริมสนับสนุนภาคท่องเที่ยว พัฒนาความเจริญเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีศักยภาพและ **ยกระดับการพัฒนาศูนย์รวมประชาชนจังหวัดลำปางให้เป็นศูนย์กลางของภาคและจังหวัดต่อไป** เช่น งบประมาณเรื่องวิทยุ ในเขตการลงร่นตามห้องอำนวยการวิทยุ การพัฒนาของเขื่อนแม่พริก เขื่อนแม่ปรางเมือปราง และอีกหลายๆ แห่ง ที่สามารถยกระดับการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับท้องถิ่น ของจังหวัดลำปางต่อไป
- 4. **พัฒนาด้านกีฬา** มุ่งเน้นพัฒนาสร้างสนามกีฬา เชื่อมระหว่างการศึกษา ด้านต่างๆ นักกีฬาเยาวชนเพื่อ การจัดการแข่งขันกีฬาระดับจังหวัดและเยาวชนระดับประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กีฬาระดับจังหวัดและเยาวชนระดับประเทศได้มีโอกาสในการแข่งขันกีฬาระดับจังหวัดและเยาวชนระดับประเทศ
- 5. **พัฒนาด้านการศึกษา** งานการศึกษาทั้งในระดับและเยาวชนจะเป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น มหาวิทยาลัย และศูนย์การศึกษาของโรงเรียน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน กลุ่มสตรีและผู้สูงอายุ ผู้มีการศึกษาด้านเศรษฐกิจ นำมากระบวนเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาขององค์กรต่างๆ พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตและ Wi-Fi ให้ทั่วถึง เพื่อสามารถนำอุปกรณ์ต่างๆ ไปใช้ได้ อย่างเช่น IPHONE, IPAD, LAPTOP และอื่นๆ เป็นต้นการพัฒนาขององค์กรและอื่น เป็นการพัฒนาระบบต่างๆ ระดับ การพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558
- 6. **พัฒนางานโครงสร้างต่างๆ** ให้กับประชาชนอย่างจริงจังและทันต่อความต้องการของประชาชน โดยใช้ระบบ GIS รวมถึงการวางแผน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

โดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่ง 7. **พัฒนาสถานตามแนวเขตเศรษฐกิจ** ให้กลายเป็นแหล่งศึกษา ชมธรรมชาติ โดยการพัฒนาให้เป็นสถานที่ ให้นักท่องเที่ยว ทั้งเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ปกครอง ได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุดสุดสัปดาห์ มีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น จากผู้ใช้บริการท้องถิ่นต่างๆ วัฒนธรรมประเพณี ผ่องแผ้ว พืชพันธุ์ กล้วย ๒๐ ชนิดพื้นเมือง และการเรียนรู้ธรรมชาติ ในแนวทางของมูลนิธิชีวิต ชาติเอกในวิถีวิถีใหม่ สสมสามารถประยุกต์ใช้ท้องถิ่น ได้ตามวิถีชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

8. **ส่งเสริมพัฒนาสินค้าของจังหวัดลำปาง** โดยการทั่วทั้งจังหวัดและศึกษาด้านการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้มากขึ้น สร้างแบรนด์ของตัวเอง เป็น "LUPUL" Local Products of Lamphang เป็นการพัฒนาศักยภาพเมืองของลำปาง ผู้คนทั่วโลก จัดทำเป็น website ของรายงานในการจำหน่ายสินค้า เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า สามารถเข้าถึงวิถีการใช้เทคโนโลยีอันดีเยี่ยมในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของเป็นการสร้างรายได้พัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานของภาคต่างๆ อย่างทันสมัย

9. **นโยบายส่งเสริมมูลค่าของประเทศไทย** มีการวางแผนการทำงานตามยุทธศาสตร์ **ส่งเสริมการค้าขายของประเทศไทย** ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นสินค้ากับชุมชน วิชาการ สินค้า และพัฒนาไปสู่การผลิตไปเพื่อใช้ในประเทศ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่องค์กรอื่นๆ ในระดับประเทศมีการสร้างงานวิจัยอย่างมีอาชีพ เพื่อพัฒนาไปสู่การขยายตัวระดับนานาชาติ

10. **งานพัฒนาเทคโนโลยีองค์กร** ซึ่งปัจจุบันองค์กรของส่วนท้องถิ่นต่างๆ แห่ง ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนัก ดังนั้นแนวนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีองค์กร จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา การทำ ส่วนท้องถิ่นต่างๆ แห่ง ด้านท้องถิ่น เช่น การทำพื้นที่ชุมชน การทำเทคโนโลยีและการพัฒนาสินค้าที่เมืองของลำปางสู่ตลาดโลกจะเป็นรากฐานแนวทางการพัฒนาที่ได้ให้กับการบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ต่อไป

8 กรกฎาคม นี้
โปรดเลือก
นางสุนี สมย์ เป็นนายก อบจ.ลำปาง
ทำงาน แก้ปัญหา
สานต่องาน อย่างมีอาชีพ

ประวัติและผลงานนายกเทศบาลตำบลเกาะคา

ประวัติ

นางสาวเพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู ที่อยู่ 399 ม.3 ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130
โทร 081-8821573 โทรสาร 04328 4272 E-mail Penpuk_pui @windowslive.com

ประวัติการศึกษา

- ป. ตรี คณะเกษตรศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2534
- ป. โท คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2541
- ป. โท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปี 2547

ประวัติการดำรง ตำแหน่งทางการเมือง	เทศมนตรี	14 ม.ค. 2543 - 5 ก.พ. 2545 (นายกสมัยที่ 1)
	สมาชิกสภา	6 ก.พ. 2545 - 8 ม.ค. 2547 (สมาชิกสมัยที่ 1)
	นายกเทศมนตรี	15 ก.พ. 2547 – 14 ก.พ. 2551 (นายกสมัยที่ 1)
	นายกเทศมนตรี	27 มี.ค. 2551 - 22 มี.ค. 2555 (นายกสมัยที่ 2)
	นายกเทศมนตรี	27 มี.ค. 2555 – 2559 (นายกสมัยที่ 3)

ผลงานและรางวัลที่ได้รับ

ผลงานโครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่นของเทศบาลตำบลเกาะมีดังนี้

โครงการสร้างสังคมสมานฉันท์ ผู้สูงอายุชาวเกาะคาไม่ทอดทิ้งกัน

เพื่อช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ผู้ยากไร้ และผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยมีผลการดำเนินงานที่โดดเด่นอย่างเป็นรูปธรรม 2 กิจกรรม คือ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว และการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรี

ศูนย์พัฒนาครอบครัว โดยลักษณะกิจกรรมของศูนย์นอกจากให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวแล้ว ยังประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาสถาบันครอบครัว และส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมโดยตรงในการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างยั่งยืน

ศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรี เทศบาลตำบลเกาะคาได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้เป็นพื้นที่นำร่องการพัฒนาและขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็ก โดยเทศบาล ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 เป็นต้นมา การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายภาคประชาชน หน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ตัวแทนจากชุมชน โรงเรียน ตำรวจ โรงพยาบาล ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมเด็ก โดยมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน และมุ่งเน้นการทำงานเชิงรุก

ร่วมกัน เทศบาลตำบลเกาะคาได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรีขึ้น ณ สำนักงานเทศบาลตำบลเกาะคา เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเด็กและสตรีในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง

การสร้างเมืองน่าอยู่ด้วยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

เทศบาลตำบลเกาะคามุ่งหวังที่จะจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลกันในมิติการพัฒนาเชิงกายภาพและการอนุรักษ์ อีกทั้งยังมุ่งหวังให้ประชาชนตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เทศบาลตำบลเกาะคามีความโดดเด่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะ เนื่องจากในปี พ.ศ. 2549 ตำบลเกาะคาเริ่มมีปัญหายุ่งยากในพื้นที่ เทศบาลตำบลเกาะคาจึงเริ่มมีการพูดคุยกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรใช้วิธีการคัดแยกขยะ เทศบาลจึงนำเสนอแนวคิดดังกล่าวต่อประชาชนผ่านเวทีประชาคมและเวทีข่วงผญา พร้อมกับคัดเลือกหมู่บ้านนำร่องในการดำเนินงานคัดแยกขยะ

ต่อมา ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริหารจัดการร่วมด้านการบริหารจัดการขยะอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นศูนย์ที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลเกาะคา เทศบาลตำบลศาลา เทศบาลตำบลสบยาว องค์การบริหารส่วนท่าผา และองค์การบริหารส่วนตำบลวังพร้าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่งได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะโดยใช้มาตรฐานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น โดยเทศบาลตำบลเกาะคาเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการ ทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรหลักในการบริหารจัดการขยะ ส่วนภาคีสมาชิกที่เหลือให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารร่วมในโครงการนี้ อีกทั้ง ศูนย์ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร JICA และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การทำงานมีลักษณะการบูรณาการการทำงานร่วมกันในรูปแบบศูนย์บริการสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันของภาคีเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน คือ ลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ให้เหลือน้อยที่สุด โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรณรงค์คัดแยกขยะ

ระบบการคัดแยกขยะของเทศบาลตำบลเกาะคาได้จำแนกขยะออกเป็น 4 ประเภท คือ

ขยะเปียก : ได้มีการอบรมให้ความรู้ในการทำปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์จากขยะเปียก และมอบวงขอบซีเมนต์กับสมาชิกผู้สนใจ เพื่อไปทำปุ๋ยหมักจากขยะเปียก และมีการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักโดยใช้ไส้เดือนในการย่อยสลายขยะเปียก โดยใช้ไส้เดือนพันธุ์พื้นเมืองหรือที่เรียกว่า "จิ้งดาแร่ "

ขยะรีไซเคิลหรือขยะขายได้ : ให้ความรู้ในการคัดแยกขยะให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน

ขยะอันตราย : ให้เอกชนรับไปดำเนินการกำจัด

ขยะแห้ง : ที่เหลือจากการคัดแยกแล้ว นำไปฝังกลบที่บ่อขยะ

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเกาะคายังต่อยอดกิจกรรมจากการคัดแยกขยะคือ การจัดตั้งธนาคารขยะที่บ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา ซึ่งถือเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการขยะแบบครบวงจร และต่อมาได้ขยายผลไปยังชุมชนอื่นเพิ่มอีก 6 หมู่บ้าน เพื่อเป็นจุดรับซื้อขยะจากประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นจุดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยนำขยะที่สามารถแปรรูปหรือนำมาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ตะกร้าจากกระดาษ/หนังสือพิมพ์ กระเป่าและหมวกจากกล่องเครื่องดื่มหรือกล่องนม การบริหารจัดการธนาคารขยะใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน คือสมาชิกผู้สนใจได้ซื้อหุ้นเพื่อใช้เป็นเงินเริ่มลงทุน เมื่อถึงสิ้นปีสมาชิกจะได้รับเงินปันผลจากผลกำไร ซึ่งส่วนหนึ่งจัดแบ่งเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ พร้อมทั้งขยายกิจกรรมสู่สถานศึกษาและชุมชนอื่นในเขตเทศบาลตำบลเกาะคา

ผลการดำเนินงานสามารถช่วยลดปริมาณขยะในชุมชนและโรงเรียนได้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทำให้ชุมชนและโรงเรียนเกิดความตระหนักถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และร่วมดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะโรงเรียนเกาะคาวิทยาคมได้เรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา โดยมีการจัดแหล่งเรียนรู้เรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 6 ฐานภายในโรงเรียน ประกอบด้วย แหล่งเรียนรู้บ้านดอกไม้ แหล่งเรียนรู้บ้านพืชสมุนไพร แหล่งเรียนรู้บ้านนักประดิษฐ์ แหล่งเรียนรู้บ้านธนาคารขยะ แหล่งเรียนรู้บ้านปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และแหล่งเรียนรู้บ้านกระดาษรีไซเคิล โดยอาศัยบ้านพักครูเก่าที่ไม่ได้ใช้งานแล้วเป็นสถานที่สำหรับแหล่งเรียนรู้ในแต่ละฐาน นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเกาะคายังสามารถต่อยอดกิจกรรมอื่นอีกมากมายในชุมชน เช่น โครงการคืนชีวิตสู่สายน้ำ อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม นักสืบสายน้ำ การทอดผ้าป่าขยะ และการทอดผ้าป่าต้นไม้ เป็นต้น

การเปิดพื้นที่สร้างสรรค์และการสร้างสังคมผู้สูงอายุแห่งการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเกาะคา มุ่งเน้นการบริหารงานด้วยความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความไว้วางใจและก่อเกิด การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการผ่านศูนย์บริการข้อมูล ข่าวสาร บอร์ดประชาสัมพันธ์ วารสาร เว็บไซต์ของเทศบาล และมีช่องทางการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียนการทุจริตผ่านศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียน ตู้ ปณ.เกาะคา ผู้รับความคิดเห็น และเว็บ บอร์ดรับเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะคาเชื่อมั่นว่า เมื่อประชาชนเกิดความไว้วางใจในการ ดำเนินงานของเทศบาลแล้ว จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลมากยิ่งขึ้น เทศบาล ตำบลเกาะคาจึงดำเนินการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเปิด โอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

เวทีช่วงผลึก้า ฮอมก้ากั๊ด และเวทีประชาคม เป็นการใช้พื้นที่สาธารณะของชุมชน เช่น ศาลา เอนกประสงค์ ลานบ้าน ลานวัด และสวนสาธารณะ เป็นเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อ ร่วมกันค้นหาปัญหา ติแผ่ข้อมูลความคิด ระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการติดตามผลจากการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล โดยใช้กลวิธี การค้นหาบุคคลที่มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อมาเป็นแกนนำหลัก (นักวิจัยชุมชน) ในการนำคิด และ สรุปรูปข้อมูลต่างๆ เพื่อนำเสนอต่อเทศบาลตำบลเกาะคา และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้าน ได้รับทราบเพื่อเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของทุกความคิดเห็น

นักวิจัยชุมชน จากการใช้พื้นที่สาธารณะในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมถกประเด็น ปัญหาสาธารณะ ทำให้เกิดกลุ่มคนในชุมชนที่มีจิตอาสาต้องการพัฒนาและดูแลหมู่บ้าน ให้มี ความสุข โดยทุกหมู่บ้านมีการค้นหาบุคคลที่มีจิตอาสาประมาณ 2-5 คน เป็นนักวิจัยชุมชนมีหน้าที่ ชวนคุย วิเคราะห์พื้นที่ ค้นหาปัญหา หาพื้นที่สร้างสรรค์ ค้นหาข้อมูล นำเสนอข้อมูล และจัดเวที สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนร่วมกัน

สภาองค์กรชุมชน เป็นตัวแทนจากภาคประชาชนทุกหมู่บ้านเพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา และ ประสานการทำงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อมาช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนา หมู่บ้านหรือตำบลในทุกกลุ่มเป้าหมาย

สืบเนื่องจากเวทีประชาคม และเวทีช่วงผลึก้า ฮอมก้ากั๊ด ของเทศบาลตำบลเกาะคาที่ต้องการ แก้ปัญหาของเด็กและเยาวชน ที่มีพฤติกรรมมั่วสุม ดิตเกม หนีเรียน อีกทั้งเทศบาลยังต้องการสร้าง สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและเยาวชน เทศบาลตำบลเกาะคาจึง ได้ปรับปรุงอาคาร เอนกประสงค์หรือศาลาที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบลเกาะ

คา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป และเพื่อเป็นการยกระดับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนของท้องถิ่น นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเกาะคา ยังจัดตั้งแหล่งสืบค้นข้อมูลของท้องถิ่นภายในศูนย์เรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย ห้องอินเทอร์เน็ต ชุมชน ตู้หนังสือชุมชน และลานกิจกรรม การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการอ่าน การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต และการมีปฏิสัมพันธ์ พูดคุย ซักถามระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูล และการบริหารจัดการอย่างโปร่งใสของเทศบาลตำบลเกาะคา ก่อให้เกิดการรวมตัวกันในชุมชน เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาในชุมชน อันจะนำไปสู่สังคมเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ที่ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะ รักและรู้จักเป็นเจ้าของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผลงานและรางวัลที่ได้รับ

- 1) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2550 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 2) รางวัลชนะเลิศการจัดระเบียบในที่สาธารณะ ประเภทที่ 3 ปี 2550 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) รางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีระดับจังหวัดปี 2550 จากกระทรวงมหาดไทย
- 4) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2551 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 5) รางวัล อปท. ที่มีการบริหารจัดการที่ดี (ที่อ่านหนังสือพิมพ์) จากสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 6) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านสตรีและครอบครัว ประจำปี 2551 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 7) รางวัลนักรการเมืองท้องถิ่นสตรีดีเด่น ปี 2552 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 8) รางวัลองค์กรที่ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก ดีเด่น ปี 2552 จาก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

9) รางวัล อปท. ที่มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีปี 2552 (ด้านธรรมาภิบาล) จากกระทรวงมหาดไทย

10) รางวัลเมืองที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นตามโครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเรา ปี 2552 จาก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยร่วมกับบริษัทโตโยต้ามอเตอร์

11) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม จาก สถาบันพระปกเกล้า ประจำปี 2553

12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลงานดีเด่นด้านสตรีและครอบครัวประจำปี 2553 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วันอาทิตย์ที่ 29 เมษายน 2555

ประสมภรณ์ ความสุขมั่น
ทุ่มเท ทำงานอย่างจริงจัง
ที่ขอคนประโยชน์ส่วนรวมของทุกที่จริง
ก็มีนักทำดีที่กล้าแค้นคนประมาทที่ดูถูกภาพ

กลุ่มพลังเงาะตา

เบอร์ 1 ถึง 6 ยกทีม

...พวกเราเชื่อมั่นว่าคนดีที่กล้าที่สู้ต่อคือพลังประชาชน
และพวกเรารู้สึกดีใจที่กล้าที่สู้ต่อคือพลังประชาชน
จะยืนหยัด ทุ่มเท ทำงานอย่างซื่อสัตย์ ซื่อจริง
และจริงจัง เพื่อพัฒนาเกษตรศาสตร์สู่ความเป็นจริง
และเมืองน่าอยู่ในทุกๆ ด้าน
โดยยึดประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมเป็นสำคัญต่อไป
โดยไม่หยุดยั้ง...

ผู้จัดทำ : ประสมภรณ์ ความสุขมั่น โทร. 089-3337102
ผู้สนับสนุน : บริษัท อีเอ็มพี จำกัด โทร. 02-010-1111
ที่พิมพ์ : ไร่ดเคือก, อ.บ้านไร่, จ.อุทัยธานี โทร. 056-217210

เพ็ญภาค

รัตนคำฟู บุญ

ต้นทางจากสวนตวันเกาะตา

เบอร์

เลือกนายท้วมแทนเพื่อเกาะตา
โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

เลือก **กลุ่มพลังเงาะตา** ยกทีม

ยึดถือ คุณธรรม ซื่อสัตย์ จริงใจ ขอมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อรับใช้ชาวเกาะ... กลุ่มพลังเกาะคา ขอทำงานเป็นทีม

นโยบายในการพัฒนาเกาะคา 5 ด้านหลัก

1. **ด้านเศรษฐกิจ** ส่งเสริม การศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และบริการสุขภาพที่ดี

การสนับสนุนส่งเสริม กิจกรรมด้านสวัสดิการ สังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชากรในท้องถิ่น มีการพัฒนาส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมท่องเที่ยว และมีการ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาด้าน สวัสดิการ ชุมชน ส่งเสริมช่วยเหลือครอบครัวผู้สูงอายุ ผู้ด้อยอายุ ผู้ด้อยโอกาส และคนพิการในท้องถิ่นที่อย่างจริงจัง รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง และสังคมเอื้ออาทร มีการส่งเสริมสุขภาพ วัฒนธรรม ประเพณี อันดีงามของท้องถิ่น และสนับสนุนผู้มีปัญหาท้องถิ่น

2. ด้านเกษตรกรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาคนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา โดยมุ่งส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้อย่างยั่งยืนและหลากหลาย ทั้งในและนอกระบบ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้ทั่วถึง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้มีการบริหารจัดการพัฒนา และแก้ไข ปัญหาของชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องในด้านเกษตรกรรมและงาน ด้านการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และ ประสิทธิภาพสูงสุดของส่วนราชการ รวมถึงส่งเสริมการสร้างระบบบริหารบ้านเมืองและ สังคมที่ดีขององค์กร มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากร การปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เพื่อสามารถตอบสนองต่อการ บริการประชาชนได้อย่างเต็มที่

3. ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และคุณภาพ

มุ่งเน้นให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อม และเมืองในสวน เน้นการสร้างพื้นที่ สีเขียว ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสังคม

มุ่งเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งการลดการขยะ น้ำเสีย อย่างเป็นระบบ ควบคุมและ อนุรักษ์ โดยเฉพาะการรณรงค์แยกขยะอย่างครบวงจร พัฒนารูปแบบด้านการศึกษา ความ สะอาดสวยงามของเมือง รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่งเสริมการ ออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาของประชาชนทุกวัย การพัฒนาสุขภาพสาธารณะเพื่อให้ ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยและมั่นใจ และมุ่งเน้นรณรงค์สิ่งแวดล้อมท้องถิ่นและ ควบคุมใช้ต่างๆ

4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อันได้แก่ ถนน ท่อระบายน้ำ พลังงานคัง ขยาย มีจราจร ปรับปรุงซ่อมแซม ขยายเขตไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ และก่อสร้างสาธารณูปการ ที่เป็นบริการอำนวยความสะดวก และให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีคุณภาพชีวิตอัน ของประชาชนอย่างสูงสุดระดับต้น โดยมุ่งเน้นการทำงานเชิงประสานและมีส่วนร่วมของ ทุกชุมชน ในการเสนอปัญหา และความต้องการต่างๆ รวมถึงการปรับปรุง พัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ตลอดจนการวางแผนเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ในอนาคต

5. ด้านการพัฒนาความสงบสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

การที่พัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และความพร้อมในการป้องกันอุบัติเหตุ อัคคีภัย และบรรเทาภัยพิบัติหรือความเสียหายจาก สาธารณภัยต่างๆ เพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ทันที่ซึ่งที่ รวมถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้ได้การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายหรือการดำเนินงานด้านต่างๆเหล่านี้ที่ออกมาจากตำบลเกาะคา โดยยึดถือใช้ชาวเกาะคาเงินงบประมาณของเทศบาล อย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นเกณฑ์โดยยึดความพึงพอใจสูงสุด ของส่วนรวมเป็นหลัก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกุลธิดา สิงห์สี เกิดขึ้นวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2529 จังหวัดลำปาง สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง สาขาวิชารัฐประศาสตร์ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปี พ.ศ. 2551